

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: JASON MED DET GYLDNE SKIND (1875)

Citation: Topsøe, Vilhelm: "JASON MED DET GYLDNE SKIND (1875)", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, 1923, s. 1. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-topsoe02-shoot-workid54104.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

JASON MED DET GYLDNE SKIND EN FORTÆLLING (1875)

2
3

FØRSTE KAPITEL

Ude paa Atlanterhavet gik det kongelige, brittiske Postdampskib *Bombay*. Det kom fra Kalkutta, havde passeret Suezkanalen og var efter en hurtig og heldig Fart gennem Middelhavet og den spanske Sø nu paa Slutningen af sin lange Fart mod den engelske Kyst. Det var frisk Sommergeir. Det store, sorte Dampskib skar langsomt gyngende gennem disse bredt opsvulmende Vandhøje, hver enkelt dækket med mange mindre Toppe og Krusninger, som udgjøre de store Haves Bølger. Lidt Seil havde man sat til, men de stærke Maskiner arbejdede tilsyneladende lige anstrængt alligevel, og Røgen afveklende hvæsedede og bølgede ud af Skorstenen, der var bred og tyk som et lille Taarn. Kølgt var der derude, mange Grader lavere Temperatur end inde paa det usynlige Land, der laa langt østenfor; men Luften var et Mønster paa denne stærke, skrappe Søluft, som synes at fæstne Legemet i sit omsluttende Tag. Det var en prægtig Sommerdag paa Søen.

En prægtig Sommerdag, meget rolig og ikke fri for at være kjedelig. Thi Dagene ombord ere lange paa de lange Sørejser; men den Del af Dagen, hvorom det især gjælder er Eftermiddagen, ialfald gjælder det for dem, der ikke ville sidde ved Whistbordet i Kahytssalonen hele Dagen. Formiddagen kan man nok faa Ende paa. Den mest Morgenivrige vover ikke at vise sig for Stewarterne i Salonen før Kl. 8, og Frokosten kan trækkes ud til et godt Stykke efter Kl. 9. Et Par Timer efter at denne er endt kan godt gaa med Læsning og Betragtning af Loftet og Spadseren og Rygen paa Dækket og saa kommer Lunchen. Saa gaar det igjen nogle Timer paa samme Vis, og saa kommer Middagen, der holdes tidlig ombord. Og ikke blot Maaltiderne ombord blive Gjenstand for Interesse, men selve Tilberedelserne fordrive ofte Tiden for de Tilskuere, der ligge paa Sofaerne langs Kahytten og gabe. De følge med Interesse ikke blot, hvad der sættes ind, men ogsaa hvorledes det gaar, den sømandsmæssige Lethed hvormed Opvarterne selv i det haardeste Vejr, under de stærkeste Duvninger af Skibet, komme løbende med høje Stabler af Fade og Tallerkener og anbringe dem med et glidende Kast, ligesom alt hvad der hører til Opdækningen gaaer ikke mindre sikkert og adskilligt mere hurtigt end deres Kolleger gjøre Arbejdet paa Landjorden; der væddes ombord om alt Muligt; der kan ogsaa væddes om at Opvarterne skulle tabe Porcellain, en Stabel, sex Tallerkener blot paa hele Reisen, men disse Væddemaal vindes sjelden. Spisning og hvad dertil hører kan altsaa bidrage endel til at faa Tiden til at gaa ombord, men det forslaar ikke, navnlig ikke naar den Del af Dagen hvortil de ere koncentrerede er forbi og den lange Eftermiddag begynder. Saa gjennemses for tyvende Gang det lille Skibsbibliothek, hvis Hovedbestanddele ere den almindelige Bønnebog og Charles Levers Romaner, eller der arrangeres smaa Spillepartier paa de lange afdækkede Borde, eller man faar ved de søstærke Damers Hjælp en mere selskabelig Underholdning i Gang. Eller man samler sig i Tobakssalonen paa Dækket. Dette er en Institution ombord paa et stort Passagerskib. Forsædet føres gjerne af Kapitajnen, Lægen eller en af Skibets Officerer. En mere fremtrædende Rolle spilles ogsaa af den eller de særlig søkyndige Passagerer, som have gjort den lange Rejse adskillig Gange eller endog gjøre den til Stadighed, og som kunne have en nogenlunde fornuftig Mening om Vind og Vejr og Farten og om de Skibe, man møder. Under Ledelse af disse Folk forhandles saa Skibets Anliggender og den øvrige Verdens, forsaavidt disse formenes at vedkomme Folk, der ere ombord, hvilket iøvrigt kun i ringe Grad er Tilfældet, thi baade betragte de, der svømme paa Søen sig som en ganske særlig Del af Menneskeslægten og den Omstændighed, at man ikke faaer daglig Tilførsel af Meddelelser om hele den ikke svømmende Verden, bevirker, at Interessen for denne sygner hen.

Der er Anlæg for godt Kammeratskab ombord. 5 Bevidstheden om at have et Par Hundrede Favne mørkt, koldt Vand under sig udvikler mellem dem, der sammen flyde ovenpaa en Solidaritetsfølelse, der meget fremmer det gode Forhold. Paa den anden Side modvirkes dette af de Omstændigheder og de Anlæg i den menneskelige Natur, der altid tilintetgjøre Enighed i de smaa Samfund, og som Følge deraf opstaar der gjerne ombord et Par indbyrdes godt sammenhængende, men ligeoverfor hinanden temmelig uenige Kliker.

Der var to saadanne ombord paa *Bombay*. Den ene aristokratisk, stiv og kjedelig. I Spidsen for den stod

en engelsk General og hans ældre Datter. Den anden var demokratisk, livlig og morsom; i Spidsen for den stod en Franskmand Mr. Caillou, der var Selskabets Komiker ombord, og hans unge Datter. Til denne Gruppe hørte det aldeles overvejende Fleertal, Generalens Parti bestod kun af et halvt Dusin Personer, der havde mere eller mindre ægte Berøringspunkter med den fine Verden i Kalkutta.

Generalen var gammel, tør, stiv og sygelig og reiste ikke til England med en Formue, hans Datter var ikke ung, tør, stiv, kantet og ikke Gjenstand for Herrernes Tilbedelse. Monsieur Caillou reiste hjem som en rig Mand, der nu skulde til at nyde Livet, hans Datter var kjøn, yppig, meget livlig, meget pyntet og meget koket. Modsætningerne var tilstede i tilstrækkelig Styrke.

Monsieur Caillou havde naaet det franske Ideal at samle en Formue, hvis Renter man kan leve af, ved at slide haardt i nogle og tyve Aar som Restaurateur i Kalkutta. Han var kommet ud til Indien som Opvarter, havde ved Hjælp af sine opsparede Drikkepenge etableret en lille Restaurant, som havde faaet et godt Ry paa sig og var voxet op til at blive et anseeligt Etablissement, som han nu havde afhændet meget fordelagtigt. Mademoiselle var Datter af en af hans Opvartningspiger, med hvem han forøvrigt var bleven gift paa det Lovformeligste. Hun var sin Faders Afgud og var ligeledes Gjenstand for den mandlige Besætnings Tilbedelse i Salonen. Caillou vilde hjem for at leve i Bordeaux, sin Fødeby, som Nabo til den bedste Vin i Verden og paa det Sted, hvor man havde opdaget, at Krebs kunde tillaves, og hvad de saa kunde blive til. Han fortalte, til hvem der vilde høre derpaa og saa ofte Nogen vildt høre derpaa, om sine Fremtidsplaner. Om Vinteren vilde han leve i Byen, til Sommerhus vilde han have et lille Landsted, hvis Beliggenhed skulde være saaledes, at han kunde fra sine Vinduer følge en eller anden af de fine Vinmarkers Udvikling og Udsigter lige fra Foraaret af og til Høstens Tid om Efteraaret. Da vilde han mætte sine Blikke paa den, svælge i menneskekjærlige Fantasier over den Skat af Sol og Lykke, som nu skulde spredes mellem Menneskene og hvoraf naturligvis en lille Straale ogsaa skulde glide ned i hans Kjælder, der lille i Omfang skulde kjende Alt hvad der var Ædelt og Godt fra de skraanende Marker ved Bordeaux.

Han havde altid Publikum til sine Fremtidsbetragtninger, skjøndt de udelukkende drejede sig om, hvad han vilde gjøre for sig selv og sin Datter. Men ikke alene sad hun oftest i Nærheden af sin snaksomme Fader, men denne var ogsaa morsom. Da han først var bleven saa søstærk, at han kunde krybe frem af sin Køje, var han lutter Liv og Munterhed. Han havde ikke gjort som de fleste af hans Landsmænd, der selv naar det gjælder deres Velfærd ikke kunne tilegne sig et fremmed Sprog, han talte flydende Engelsk. Han lagde ikke Dølgemaal paa sin tidligere Stand, og den var ham tilgivet af de fleste engelske Gentlemen, ialfald saalænge man var ombord. Generalen hørte naturligvis ikke til de Forsonlige. Til Gjengjæld forsikkrede Caillou, at han ikke skyldte ham nogen Andel i sin Lykke, thi det havde vel en Tid været en af hans Kunder, men en af dem man ikke tjente paa, og han bankede Neglene sammen for at illustrere sin Forsikkring.

De to fjendtlige Partier havde naturligvis deres særlige Pladser ved Bordene. For Enden af et sad Mr. Caillou, hans Datter og nærmest dem nogle unge Engelskmænd der hørte til hendes ivrigste Beundrere. Der gik det livlig til. Mr. Caillou havde en fast Tro paa Champagne som Middel mod alle Lidelser og særlig som Præservativ mod Søsyege, og da han i den glade Stemning i hvilken han befandt sig over at kunne vende hjem med sine Renter, ikke vilde drikke den alene, og da hans unge Naboer vare meget villige til at hjælpe ham ud over denne Forlegenhed, saa gik det særdeles livligt til her.

7

Generalen og ihans Datter havde Plads ved den tilsvarende Ende af et andet Bord. De indtog en Holdning, som skulde indeholde en Protest mod deres Gjenboeres. Jo ivrigere Champagneflaskerne derovre cirkulerede, desto tausere saa Generalen paa sin halve Flaske Ale, og desto værdigere forlangte hans Datter det ene Glas Vand efter det andet. Jo bedre man ved Slutningen af Maaltidet syntes at more sig under Caillous Forsæde, desto ivrigere var Miss'en for at komme saa vidt med sin Spisning, at hun kunde rejse sig og dermed bekendtgjøre, at anstændige Damers Maaltid burde være endt, og hun vedblev trofast hermed, skjøndt belært af daglig Erfaring om, at Mademoiselle ikke i mindste Maade lod sig anfægte herved, men holdt ud i sin Kreds, drikkende sin Champagne og gnaskende Rosiner og Mandler, med begge sine smukke Arme lagte op paa Bordet, snakkende og smilende og nikkende, saalænge hendes Garde holdt Stand.

Til de temmelig Neutrale ombord hørte en yngre dansk Mand Anton Hasting, som var paa Hjemreisen fra Indien. Han havde arbejdet der i en syv à otte Aar som Civilingeniør og været heldig. Han gik ikke som Mr. Caillou hjem med Rigdom, men med en anstændig lille Kapital, som han vilde bruge som Driftskapital, og som det havde været hans Opgave at faa samlet derovre. Han var begyndt som Baneingeniør i en underordnet Stilling, men havde endt som heldig Entreprenør ved afskyelige Banelinier, som anlagdes i det Indre af Landet, og hvor man efter Omstændighederne døde af Klimatfeber eller tjente Penge. Han havde faaet det sidste Lod, men der var noget anstrængt i hans Ansigt og hele Holdning, som viste, at det ikke var gaet let fremad.

Ved hans sociale Stilling ombord var der det Eiendommelige, at han, da han kom ombord hørte til Generalens Trop, ja var den Ene af de To, hvoraf denne da bestod. Han havde gjort Bekjendtskab med Generalen, da denne engang var paa en sørgelig Inspektionsrejse for at undersøge, om nogle sørgelige Indfødte havde Riskorn nok til at kunne trække Hungersdøden ud i nogle Maaneder. I en gul Rørlandsby paa

en gul Slette omgivet af gule Bjerge, den fortvivlede Hovedstad i et fortvivlet Distrikt, havde de tilbragt en fjorten Dags Tid i hinandens Nærhed under saadanne Forhold, at de nok 8 skulde huske hinanden. Saa kjendte da ogsaa Generalen ham igjen, den Dag han kom ombord, skjøndt Skibet endnu laa stille og var en Del af Landjorden og Generalen som Følge deraf i højeste Grad var General i Hendes brittiske Majestæts Tjeneste, Kommandør af den meget hæderlige BathOrden og af »*Star of India*«, saa meget General, at han kun gav Kapitajnen paa Skibet, der dog er Gjenstand for Alles Ærefrygt, et Par Fingre og Mr. Caillou kun et halvt Nik, der tydeligere end Ord sagde: »Sir! Jeg lader Dem ikke kaste overbord, men hermed ere vi to færdige paa denne Rejse«.

Efter denne Modtagelse kunde altsaa Anton Hasting have betragtet sig som Generalens Vasal paa Rejsen. Men dels laa det i det Hele ikke for ham at offre meget for selskabelige Hensyn, dels var han efter adskillige Aars Omtumlen i mere eller mindre vilde Egne bleven sløvet for det Indsmigrende i slige sociale Udmærkelser, nok er det, han tog ikke videre Notits af Generalen og hans Datter, som han strax var bleven præsenteret for, og da den betydningsfulde Ceremoni at vælge Bordpladser skulde foregaa, tog han simpelthen, hvad Tilfældet bød ham, og dette var en Plads i Nærheden af de glade Franske. Kun en enkelt Plads skilte ham fra den unge Garde, som havde taget Flankestillingerne hos Caillou's. Han kjendte imidlertid en af disse unge Fyre og blev derfor hurtigt kjendt med de andre og saa med den Stjerne, de drejede sig om.

Mademoiselle havde med det Kvindeblik, som ser Alt og vurderer Alt, bemærket, at Hasting havde debuteret med at blive præsenteret for den højvelbaarne Generalsdatter, og dette var hende en Garanti for, at det var en Gentleman, som burde høre til hendes Stab og til den alene. Hertil kom noget Andet. Hvad der skilte Anton Hasting fra hende og hendes Garde var en fyrretyveaarig Enke, som ikke var tilstrækkelig styg til helt at kunne ignoreres, men som ikke vilde hylde Mademoiselle og derfor burde bemærkes saavidt, at hun blev knust. I den Anledning var der lagt særlig an paa at faa Hasting bragt ind i en Samtale, hvis Repliker gik tvers over Enken. Generalen og hans Datter oversaa ikke, at den ene af de to hvervede unge Mænd var ifærd med at desertere. Hans Dom var snart fældet. Forholdet til 9 Hasting blev køligt i den persiske Havbugt og var som Is ved BabEl-Mandeb. Imidlertid var Hasting dog ingenlunde af de Ivrige ved Mademoiselles Hof. Baade i Kahytten og paa Dækket, naar hun var omgivet af Gården, der med kulørte Crickethuer, der fremtoges paa Søen, saa ud saa broget som en Skare Pappegøjer, og hvor de ellers færdedes, traadte han kun til paa udtrykkelig Kommando. Han kom endnu med al den tilbageholdne Stivhed et aareiangt Ophold mellem Ørkener og stenede Bjerge og fortvivlede Junglestrækninger indgyder. Men det var ham en eiendommelig behagelig Følelse at komme til Civilisation igjen under en af Livslyst sprudlende ung Piges Ledelse. Han havde begravet Erotik og Romantik for tørre og mere ivrige, ængstelige (Forretningsbetragtninger, men der var en elektrisk Heftighed over den Maade, hvorpaa den franske Pige vakte disse Følelser om ikke til Live, saa dog til Erindring for ham.

Og saaledes var det Selskab, der færdedes ombord paa det kongelige brittiske Postdampskib *Bombay*, da det gik ude paa Atlanterhavet, en frisk Sommerdag, glidende gennem disse brede, opsvulmende Vandhøje, dækkede med mangfoldige Toppe og Krusninger, som er det store Havs Bølger.

Man var nu nærvæd den engelske Kyst, den næste Dag skulde være den sidste, der helt skulde tilbringes paa Søen. Man var, skjøndt Rejsen var gaaet særdeles godt, gennemtrængt af en behagelig Følelse af, at der var noget Stort og Vanskeligt, der var overstaaet og tilbagelagt, Noget, der for Manges Vedkommende ikke skulde gjøres om igjen.

De Fleste vare nu meget utaalmodige efter at se Land, og da dette aldeles ikke lod sig gjøre, trøstede de sig med at bemærke den voxende Talrighed af Skibe. Disse viste, at man fra den store ensomme Landevej var i Begreb med at dreje ind i Havets befærdede Gader. Fraregnet dette mere uskyldige Tegn paa, at man var kjed af Rejsen og forsaavidt ogsaa af Rejseselskabet, var man meget elskværdig mod hinanden som Følge af det almindelige gode Humør. Den Meddelelse om Skibets Fart i die sidste fireogtyve Timer, der Kl. 12 som sædvanlig var bleven opslaaet i Salonen, havde været saa tilfredsstillende som! mulig. Veiret var smukt og 10 stille, Alle vare paa Dækket. Generalen spadserede med sin Datter under Armen, ganske ligesom de andre, og som om han, naar galt skulde være, kunde være en ret medgjørlig Mand. De brogede Crickethuer satte hinanden Stævne i udsøgte Londonerrestaurants, Damerne begyndte at tale om, hvorledes deres stakkels Kufferter mon havde havt det i Rummet, hvor de havde været usynlige under hele Rejsen, og om Udsigterne til at faa dem nogenlunde hele op igjen, og Mademoiselle Caillou sukkede, saa at hendes Livstykke truede med at sprænges, naar hun tænkte paa, at noget Menneskeligt kunde have ramt de Skatte af ukjendt indisk Fashion, hun førte med sig for at gjøre Bordelaiserne misundelige.

Det var lidt sildig paa Eftermiddagen, Solens Straaler faldt skraat henad Dækket over de spadserende Klynger og skød en gylden Straalebjelke ind i Tobakssalonen, som var aldeles fuld af Herrer og derfor ogsaa af Røg, og det skjøndt Døren i Læsiden var helt aaben. Røgen var saa stærk, at et Par af Garden, til hvem Hasting havde sluttet sig, havde smuglet deres smaa Shagpiber hen paa det Stykke af Dækket, hvor der ellers ikke maa ryges og var vandrede ud til Pladsen i Skibets Agterende bag Rorgængerens Hus.

En herlig Plads! Man staaer paa det høje Skib som paa en hævet Altan med en Udsigt uden Grændse. Man ser Vandhøjene bag sig glide over hinanden, forsvinde og atter opstaa efter en ubestemmelig Regel, i

en uendelig bevæget Leg, som bliver dobbelt forunderlig i sin Bevægethed, naar man tænker paa den Ensomhed, der atter bliver over disse Vandflader, under denne Himmel, naar det Skib, man staar paa, er gledet bort, og paa, at Bevægelsen og Legen bliver ved uden at noget dødeligt Øje ser derpaa. Skibet trækker helt ud i Horizonten sin brede, udglattede Stribe efter sig over det mørke Vand. Stødvis, med korte regelmæssige Mellemlum sender Skruens Omdrejninger Udbrud af Skum op fra Dybet og Skyer af klare, boblende Perler lægge sig som en Bort langs Striben.

»Der er Vejen til Asien,« sagde, idet han pegede paa denne, en af Garden, en ung engelsk Ingeniør.
»Den er ikke saa let at finde igjen.«

11

»Men De tænker vel heller ikke paa at gaa den en Gang til,« sagde Anton Hasting.

»Jeg ved det ikke, jeg er ikke saa sikker i min Sag som De,« svarede Englænderen. »Gaar det ikke herhjemme, maa jeg ud igjen og, ligesaagodt tilbage til vore tause brune Venner som til Australien eller Afrika. Helst i Skotland, det er vist, men ellers Gasværk i det indre Afrika, Vandværk paa Patagonien eller Jernbane op ad Himmalaya, det er mig saa temmelig Et. Men Penge, Sir, Penge maa jeg have ud af det, ellers bliver det aldrig til Noget med den Kottage, De gjør Nar af.«

»Og den unge Viv, der selv laver Muffins til sin Mand og de to Børn,« sagde en af hans Venner.

»To Børn, Dick! Jeg vil see Dig hængt. Et Dusin, ikke et eneste mindre. To Børn! Det er kun Franskmænd, som ikke ønske fler!«

»Saa er Mademoiselle ikke Noget for Dig.«

»Det har jeg jo heller aldrig sagt, at hun var. Men derfor er hun alligevel en fordømt kjøn Pige, fuld af Kommers og Liv, og den Gamle har Penge, og det gjør ikke noget de lugte af branket Smør.«

»Saa tag din Chance! Det var dog bedre at komme til at leve med hende i Frankrig, hvor I jo rigtignok kom til at leve efter hvad hun altid lover sin Mand, bedre det end at komme til at leve i Patagonien. Det er dog Overtro med disse Frøer og Snegle Franskmændene leve af. Tag hende, jeg troer hun tog Dig.«

»Tag selv din Chance og tag hende,« svarede Ingeniøren. »Jeg troer, at hun ogsaa kunde tage Dig, ialfald naar vi havde et Par Uger endnu, inden hun fik en anden Besætning at se, end vi har ombord.«

»Maaske, men nu have vi engang ikke et Par Uger tilbage men kun en Dag eller halvanden. Jeg er forresten ikke giftesyg. Jeg siger som vor danske Ven: skal det komme, saa lad det komme af sig selv og saa snart som muligt.«

»Ja, hvad vil han og hvad vil han ikke,« svarede den Første, idet han smilende saa til Hasting, »han har jo aabenbart rent glemt, at der er andre Fruentimmere til end Vaskekoner, og det er derfor, at han ikke tror paa andre.«

12

»Ja maaske De har Ret,« sagde Hasting, »jeg er selv noget forundret over mig selv, jeg synes der er noget Tørt over mig, jeg er sprukken og revnet som Sletterne i deres tørre Tid.«

»Og længes efter Vand, tørster efter Vederkvægelse?«

»Nej, jeg mærker det var et daarligt Billede, jeg brugte; thi jeg tørster netop slet ikke.«

»Saa foreslaar jeg hellere at ligne Dem ved tørt Tømmer, det skal være tørt, men tag Dem saa iagt for Ilden.«

»Fare fra en anden Kant,« sagde en af Deltagerne i Samtalen, som havde hørt halvt efter og afleverede en Replik, der mere passede til Ordlyden af, hvad der var gleden forbi ham end til Indholdet. Den Slags Deltagere i en Samtale er gjerne de frugtbareste, og saaledes blev det ogsaa her.

Frem fra Rorgængerens Hus gled Mademoiselle, der følte sig skammelig forladt og havde begivet sig ud for at søge efter Garden, da Garden ikke lod til at ville søge hende.

»Hvad er det for Farer, De taler om,« spurgte hun og traadte ugenert ind i Kredsen.

»Fare for at blive gift,« sagde hurtig Hasting og mere paa en gnaven eller ialfald afvisende Maade and i en høflig Konversationstone. Han var i Grunden bleven i slettere Humør, da de vare komne paa Slutningen af Rejsen, end han havde været i Begyndelsen.

»Fra hvilken Side skulde Faren true? Og hvem? Os Damer eller Dem og de andre Herrer,« riposterede

Mademoiselle.

»Vi talte egentlig ikke om Farerne fra denne eller hin Side,« svarede Hasting, stadig lidet oplagt til at være behagelig, »men om Farerne ganske i Almindelighed.«

»Man skulde tro, De idetmindste var tre Gange Missionær, naar De taler saaledes,« sagde hun. »Forresten troer jeg for mit Vedkommende ikke at jeg vilde tale saaledes, selv om jeg var det!« Hun sagde disse Ord med et Udtryk, som i det Øieblik gjorde hende mere end kjøn.

»De maa huske paa med mig, Mademoiselle, til Undskyldning for min barbariske Tænkemaade, at jeg har boet adskillige Aar mellem Hinduer.«

13

»Og Hindupiger,« tilføjede Mademoiselle med »et Øiekast, der gav det i og for sig uskyldige Ord en frivol Farve.

»Jeg vædder, at Mr. Hasting er gift om et Aar,« sagde pludselig en af de unge Englændere.

»Det er et Ord,« sagde Mademoiselle, »jeg holder uhyre af Væddemaal. Vi vædder om en Diner idag et Aar hos »Trois frères«. Mr. Hasting, er De gift om et Aar, Ja eller Nej?«

»Nej.«

»Saa taber De Væddemaalet. Det skulde fornøje mig om jeg vandt. Taber jeg, er jeg ogsaa glad og saa lader jeg Papa betale. Ham maa jeg dog have med for mit Rygtes Skyld.«

»Men vi andre,« spurgte en af Garden.

»De skal naturligvis med,« sagde Mademoiselle. »Den Tabende skal invitere Dem med. Jeg har ialfald ikke glemmt Dem om et Aar. Mød kun paa Pletten idag om et Aar Kl. 6. Det bliver magnifikt, en lystig Diner, en Dame og fem Herrer, det kan jeg lide.«

De Andre lo.

»Ja, jeg tager det alvorligt,« sagde hun, »De skal møde.«

Klokken ringede til The.

»Hr. Barbar, Deres Arm,« sagde Mademoiselle, tog Hasting under Armen, og man gik ned i Kahytten.

Siden paa Aftenen samledes Herrerne atter i Tobakssalonen i den samme rolige, men behagelige Stemning, som havde hersket hele Dagen. Mr. Caillou havde en Del Hvisken for med Stewarten, og det viste sig snart, at Resultatet af denne var en kold Punsch, hvis Komposition Caillou paastod havde været ham mange Penge værd i Kalkutta, hvad der kunde være rimeligt nok, thi baade smagte den fortræffeligt og var den sammensat af de dyreste Ingredienser. Den blev skjænket rundt i Glassene af den glade Restauratør, der optraadte som Vært og inviterede Alle ind, han kunde faa fat paa. Han sad i den lille Sofa ved Siden af Kapitajnen, der altid behandlede denne Passager som sin kjæreste Ven, naar Generalens ærefrygtindgydende Øje ikke hvilede paa ham. Den glade Caillou beklagede kun, at han ikke havde sin hvide Hue paa for ret at befinde sig i sit Es. Kapitajnen foreslog at afhjælpe 14 denne Mangel ved et hvidt Lommetørklæde. Han havde just faaet dette arrangeret paa en tilfredsstillende Maade, og man troede sig til at være et saa glad Selskab, som flød paa noget af de fem Verdenshave, da Generalens høje Skikkelse viste sig i den aabne Dør. I et Anfald af nedladende Elskværdighed vilde han den Aften besøge Tobakssalonen, hvor han hidtil ikke havde sat sin Fod.

Det lod ikke til at denne gode Hensigt blev tilstrækkelig paaskjønnet. Foreløbig indtraadte der en almindelig Taushed. Generalen paa sin Side syntes ogsaa strax at faa et stærkt Skaar i det glade Humør, der havde fyldt ham, da han saa, at man havde arrangeret en hel lille Kollads.

Caillou, der var Vært af Profession, var den Første, der gjorde Forsøg paa at faa det Hele paa Fode igjen. Han skjænkede et Glas og tilbød Generalen det med Høflighed og rejsende sig op i Sofaen.

»Kan jeg betale for det,« sagde Generalen i en Tone, der gjorde det tydelig, at han for sit Vedkommende ikke vilde være behagelig mod den tykke Franskmand.

Denne blev lidt blegere i sit gule Ansigt, men fattede sig hurtigt og sagde i en flot Tone, der var meget forskjellig fra den, han først havde talt i:

»Ja, giv mig en af Deres Cigarer, min er næsten færdig. Jeg vil hævde mit Renommé for ikke at trække Folk op,« tilføjede han efter en kort Pause.

Generalen blev aldeles forvirret ved denne Uartighed og svarede kort i en fonbittret Tone:

»Jeg har ingen Cigarer til Dem.« Han gav med det Samme sit Glas et lille Stød. saa at det kom længere ind paa Bordet, hvor det skvulpede en Del af sit Indhold ud.

Caillou greb det, tømte det roligt, smækkede med Læberne og sagde til de Andre med leende Ansigt: »Jeg minder mig selv om Fremgangsmaaden i den bekjendte Kneipe, som der gaar Sagn om i alle Lande, hvor Sprøjten atter suger Suppen op, naar Gjæsterne ikke betale.«

De fleste Gjæster kunde ikke lade være med at le eller smile ad den Maade, hvorpaa Kokken med sin firskaarne Satire gav Generalen Lige for Lige. Som en lille Reservation lagde dog Kapitajnen, som nu engang sad ved Caillous Side, 15 sig saa langt tilbage i Sofaen, som han kunde komme. Han havde vist foretrukket at være ialfald paa en selvstændig Stol ved Siden af den. Generalen var dog, naar Alt kom til Alt, General i Hendes brittiske Majestæts Tjeneste, og vred var han. Hans hvide Haar og Skjæg kransede et ildrødt Ansigt, og hans smaa arrige Øjne vare næsten helt skjulte under den rynkede Pande.

Caillou tog nu Tingene med den største Ro. Han drak og skjænkede i, heldte mere Champagne i Bollen og begyndte paa sit Yndlingsthema, sine Memoirer som Opvarter, som han fortalte med en Parisergamins Liv, Opfattelsestone og satiriske Talent. At sidde i en Kreds, hvor en Mand præsiderede, der fortalte: »Jeg stod udenfor med Servietten.« »Jeg kiggede ind ad Nøglehullet«, o. s. v. var rent forskrækkeligt. Han vred sig paa sin Feltstol henne ved Døren. Han vilde ikke vige Pladsen, det var at erklære sig slaet, men det kneb at blive.

Ved Siden af ham sad en lang Amerikaner, han halede yderst veltilfreds i sit Bukkeskjæg og slog sig med larmende Munterhed paa Laarene med begge Hænder, hvergang Caillou havde endt en Historie og kastede tillige ondsksfulde Sideblikke paa sin tause forbittede Sidemand. Endelig blev det denne for galt, han vendte sig om mod Amerikaneren og bærede ham, hvem han iøvrigt ikke havde vexlet et Ord med, ved halvhøit at sige til ham: »Det er næsten for galt, at en saadan Fyr sidder mellem Gentlemen.«

»Vel, Sir,« svarede Amerikaneren efter et Øieblik at have set paa Generalen, »men man finder sig i det Selskab, man kommer ind i. Jeg havde engang i Distraktion skrevet en af mine Bekjendtes Navn paa en Vexel, og skjøndt Distraktion er en Fejl vi i min Familie lide meget af, tog man ikke denne Undskyldning for god og satte mig i Tugthuset. Det Selskab der var der, Sir, gjør De Dem vanskelig nogen Forestilling om,« og han tog Generalen, der maalløs stirrede paa ham, fortrolig i Knaphullet. »Lykkeligvis traf jeg snart min Broder, som ofte havde taget en anden Mands Uhr op af hans Vest og glemt at levere det tilbage, naar Manden gik videre; det var ogsaa kun den ulykkelige Tilbøjelighed til Distraktion, der ligger i Familien, som her yttrede sig, en Arv fra 16 mødrene Side antager jeg; vor Moder var det i høj Grad, det var hende aldeles umuligt at huske, hvem vi havde til Fader.«

Generalen for op med en voldsom Ed og røg ud af Døren.

»Det stod han ikke for,« sagde polisk Amerikaneren, der i Virkeligheden var en skikkelig Uldhandler fra Vesten, til de Andre, som var begyndt at se lidt foruroligede ud ved disse Familiememoirer. »Lad mig saa faa et Glas for den Forretning.«

Det gode Humør blev herefter helt overgivent. Det blev ganske mørkt udenfor, Lanterneerne vare forlængst hængte ud, men man blev siddende. Endelig begyndte en Taage, der vel ikke var meget tæt, men som dog gjorde det mindre behagelig at sidde for aabne Døre, og lukket kunde Døren ikke være for Røg. Saa bestemte endelig det muntre Selskab sig til at bryde op og gaa ned i Kahytten. Næsten Alle, der havde siddet dernede, vare gaaede i Seng. Af Damerne sad Mademoiselle tilbage. Den store Salon saa med sine mange Lamper, sine livlige Farver og rige Forgyldning hyggelig og venlig ud, og Mademoiselle, hvem Lampelys klædte særlig godt, sad som den mest bedaarende og besnærende, ventende, unge Husmoder i sin Stol og broderede med et allerkjæreste lille Præg af Fortrydelighed i Ansigtet over at være ladt alene, som Enhver af Garden kunde tage til Indtægt, da den stillede for at sige Godnat.

»Godnat, Godnat, Godnat!« nikkede hun. »Sig mig blot, Mr. Hasting, skulde jeg ikke gjøre den Rose mørkere. Ja, jeg vilde Dem ikke Andet end det. Godnat.«

Snart var hele Skibet gaaet til Ro. Lamperne i den lange Gang, hvortil de forskellige Kahytter vendte ud, vare slukkede paa et Par Stykker nær, og inde i Kahytten var Alt nu stille. Kun i Kapitajns Hytte oppe paa Dækket var der Bevægelse, og Lyset over Søkaartet skinnede gennem den taagede Luft. Alting blev mere og mere stille. Man hørte kun Vandene og Skibet. Vandene plaskede og stødte med dumpe Kølleslag paa de tynde Vægge, bag hvilke de mange Mennesker laa trygt og sov. Skibet knirkede og knagede og sukkede langtrukket som alle Skibe gjøre, og Maskinernes 17 ensformige Slag og Skruens travle Banken nede i dens mørke Aflukke under Vandet hørtes over det Hele.

Og saaledes gik det i den mørke Sommernat, medens Taagen blev tættere og Søvnens dybere ombord, skjøndt Vandenes Kølleslag lød truende og haardere og haardere i den hule Sø, der var begyndt.

Men pludselig afbrydes Stilheden ved et højt Raab paa Dækket, Signalklokken i Maskinrummet ringer med en skingrende Ilfærdighed, der vidner om, at den udfører en Ordre det haster med, hurtig trampende Fødder styrte om paa Dækket, flere høje Raab og Kommando paa Kommando lyde efter hinanden.

Hasting delte Kahyt med den unge engelske Ingeniør; saadanne Folk vide strax, at der er noget Alvorligt paa Færde, og de stod i et Nu halvt paaklædte i Gangen, som førte til Dækstrappen for at ile op.

I det Samme lød der et knagende Brag, som nok skulde vække alle de Sovende, nok et Brag, efter et Sekunds Stilhed Raaben og Skrigen af mange Stemmer og saa som Ekko af dette, forplantende sig Skibet igjennem, Udbrud af Skræk og Forfærdelse. Støjen og Larmen, Støden og Puffen til Døre, som man i Forskrækkelsen glemte, hvorledes man skulde aabne, og Støden og Puffen og vild Trængen sig mellem hinanden for at komme op paa Dækket eller blot et andet Sted hen, end der hvor man var.

Hasting og hans Kammerat havde været de Første paa Dækket. Det var dem umuligt at finde sig tilrette. Skibet var stoppet, men gyngede uroligt op og ned, som i Krampe og Angst, Natten var mørk og glandsløs, Lyset fra Lygter og Lanterner blændede kun uden at kunne trænge igjennem Taagen, som nu var meget tæt. Dampen fra den stoppede Maskine foer ud fra Skorstenen med bedøvende Larm og Hvæsen og slog ned paa Dækket i tætte Skyer. Udover Rælingen var Intet at se, jo! Forude noget Uformeligt, som de mere anede end saa. Da de følgende Lyden af Stemmerne ilede derhen, saa skimtede de Stænger og Rejsning af et andet Skib, der laa foran deres, og udover hvilket en Stump af *Bombay's* Spryd ragede.

I Mørket og Taagen og under skjødesløs Udkig var de 18 løbne i et andet, temmelig stort Skib, der foreløbig syntes at være det, der havde lidt mest og at være i størst Fare.

Mængden af Passagererne foer om imellem hinanden paa Dækket, halvpaaklædte og i den største Forvirring og Forskrækkelse. Den Scene der havde vist sig for dem i den mørke, fugtige, uigjennemtrængelige Nat, havde fyldt dem med Rædsel, og de bidrog naturligvis Alle deres til at forøge Forvirringen. Gjennem den udeladte Damps Buldren og sydende Hvæsen, Raabene fra *Bombay* og fra det store Andet, der laa foran, hørte man uafsladelige Kommandoraab, som bidrog til at forøge Forskrækkelsen, thi Folk vilde kun opfatte dem som yderligere Tegn paa overhængende Fare. Og da Kapitajnen gennem sin Raaber meddelte, hvad der var passeret, og at han haabede, at *Bombay* ikke var i nogen farlig Forfatning, blev denne sidste Meddelelse af de Fleste opfattet som en Forberedelse paa det Værste. Graad, Hulken og Udbrud af Fortvivlelse lød fra alle Sider, og Paniken forøgedes; Nogle bemærkede at der blev gjort Anstalter til at gjøre Baadene klare, de gjorde Anskrig, store Hobe styrtede derhen og der opstod de uhyggeligste Scener, medens Matroserne, som skulde arbejde, puffede, slog, stødte og bandede til alle Sider. Kun nogle af de yngre engelske Herrer, Hasting og, det maa siges til deres Ære, Generalen og hans Datter tabte ikke Fatningen og gjorde hvad de kunde for at berolige Folk. Det sidste fornemme Par nedlod sig i den Anledning til at tale til Alle uden Forskjel.

Stakkels Monsieur Caillou var derimod, som de fleste gemytlige Folk ved slige Lejligheder, aldeles ude af sig selv af Skræk og Forvirring og fik hurtig sin Datter med sig og kom endelig forud, hvorfra man ellers søgte at holde Passagererne borte. De saa det andet Skib, som man arbejdede ivrig paa at blive klar af. Caillou, som havde en ubestemt Tro paa, at der alle Steder var sikkrere end der, hvor han var, raabte til sin Datter, at de skulde klattre ombord i det. Han havde en Vadsæk i den ene Haand, hvori han havde en temmelig betydelig Sum i Guld, og som han ikke vilde slippe, med den anden Haand afvexlende ledede og puffede han sin Datter afsted. Under fortvivlede og halvt forbitrede Tilraab om at hjælpe med selv, da han ellers maatte lade hende drukne, 19 lykkedes det ham at faa hende og sig selv op paa Skandseklædningen, hvor de sad fastklemmede, medens han spejdede efter et Toug eller en anden Udvej til at svinge sig ombord i det andet Skib. Hasting og hans Kammerat havde gjort deres Bedste for at berolige Folk, men den Første havde forgjæves gjort Forsøg paa at faa Caillou til at komme til sig selv. Denne var paa engang begyndt at tale Fransk igjen, og syntes i sin Skræk ikke engang at kunne forstaa det Engelske, der var blevet hans andet Modersmaal. Hasting havde imidlertid holdt Øje med ham og hans Datter paa denne fortvivlede Flugt, og saa dem skride til et vanvittigt Foretagende, der sandsynligvis vilde have ført til, at ialfald Datteren vilde have styrtet i Søen. Han foer til med sin Kammerat, og medens denne paa en lige saa haandfast som bestemt Maade halede Caillou ned ved Benene, løftede han Mademoiselle ned fra den farlige Plads, hvorpaa hun var bleven hængt op. Han løsnede den Haand, hun næsten krampagtig havde knyttet om et Toug.

»Vær blot rolig,« sagde han, »kjære Frøken, vær rolig, der er ikke den mindste Fare.«

Det vidste han nu ganske vist ikke, thi Undersøgelsen af Skibet nede var endnu ikke sluttet, men den rolige Maade, hvorpaa han sagde dette, syntes at indeholde tilstrækkelig Sikkerhed og det var en inderlig Vederkvægelse efter Faderens halvt sindsforvirrede Tilraab og Befalinger. Hun syntes at føle sig undsluppen Fare og Død og at hvile i fuldstændig Sikkerhed; men efter den Rystelse hun havde havt, brød hendes Kræfter sammen. Hun kunde ikke staa oprejst, og Hasting tog hende paa sin Arm. Hun var som de Fleste kun halvt paaklædt, da hun var kommet op paa Dækket og hendes Klædning var revet istykker og skudt halvt tilside, hun var halvt blottet. Han samlede det hvide Tøj sammen om hende.

»Alt er i Orden,« brølede Kapitajnen gennem Raaberen. »Skibet er undersøgt, Enhver kan rolig gaa til Sit.«

Saa rolig man end kan være under en Fare, saa bliver man dog gennemtrængt af dyb Glæde, naar den er forbi, og Hasting skred afsted med den unge Pige paa Armen, som om han gik ind i et nyt Liv i en festlig og sejerstolt Stemning.

20

Han bar hende ned til hendes Kahyt, for at hun der kunde komme til sig selv igjen. De passerede Generalen og hans Datter paa Vejen. Denne biske Dames Negligé gjorde et saa dækkende Indtryk, som om hun havde havt Kaabe og Hat paa. Med en Ringeagt, der var saa fornærmelig, at Hasting næsten var bleven uartig, saa hun paa dem, men han beherskede sig, og hans Forbittrelse vendte sig kun til Sympathi for hende, han bar. Da han stod i Gangen udenfor Kahytsdøren og skulde sætte den smukke Dame ned paa Gulvet, saa han, at hendes Tøj var gledet helt tilside fra hendes pragtfulde Barm, og i den stærke Følelse af Liv og Glæde, som gennemstrømmede ham, trykkede han paa den et varmt og fast Kys.

Han blev i samme Øieblik forskrækket over hvad han havde gjort og saa paa hende, men hun saa ikke fortørnet ud. Hun gav ham den ene Haand, idet hun med den anden samlede sit Tøj sammen og sagde: »Tak, jeg er Dem meget taknemmelig« og gik saa ned i sit Lukaf.

Kapitajnens Raad, at gaa hver til Sit, blev ingenlunde fulgt af alle hans Passagerer. En stor Del blev oppe, dels siddende i Kahytssalonen, hvor Grundene til Sammenstødet og dettes Følger for det andet Skib drøftedes med stor Iver, idet Tømmermandens beroligende Rapport om *Bombay* atter og atter gjentoges. Det andet Skib var en stor, tysk Skonnert; det havde lidt endel, og skjøndt de to Skibe nu vare blevne klare af hinanden, laa de dog ved Siden af hinanden, til man havde set, hvad Hjælp Tyskeren kunde trænge til. Iblandt dem, der trolig holdt ud i Kahytten var Gaillou; han var selv taus, men lutter Øje og Øre.

En Del af Passagererne spadserede nu paa Dækket og saa hvorledes den grændseløse Forvirring, der endnu for kun et godt Kvarter siden var begyndt, atter blev afløst af den vante Orden. Iblandt dem, der gik der, var Hasting. Det Kys han havde taget, glødede ham bestandig i hele Blodet. Han blev ved at gaa paa Dækket og saa Solen gaa op derfra.

Den næste Dag efter den store Forskrækkelse var saa blid og smuk, som man kunde ønske sig. Bølgerne lægge sig ikke til Hvile paa det store Hav, men smaa, lystoppede og solskinnende tumlede de sig om de mange Skibe, der nu færdedes omkring *Bombay*, og Englands lyse Kyst hævede sig over en 21 Sø, der var fredelig som en Indsø. Det var den sidste Dag man skulde være ombord og den Stemning af Befrielse, som alene dette vilde have fremkaldt, blev naturligvis yderligere forhøjet ved den i Nattens Løb overstandne Rædsel. Monsieur Caillou blev kun set med en Champagneflaske i Haanden. Han havde været oppe til Daggry, da man skiltes fra det tyske Skib, og nær voldet, at Sammenstødet dog medførte Tab af Menneskeliv, ved i et Anfald af Menneskekjærlighed at kaste en Flaske med den undergjørende Drik over til en tysk Skibsdreng, som kom ham paa nær Hold. Efterat have sovet et Par Timer var han derpaa atter kommen op paa Dækket, glad som en Lærke, og tyllede den guldbløge Gudedrik pottevis i Alle, der kom ham nær baade Formiddag og Eftermiddag. At Generalen og hans Datter ikke hørte hertil er en Selvfølge, men den unge Garde gjorde Vidundere.

Mellem Mademoiselle og Hasting var der knyttet et eget Baand ved det dristige Kys. Der var ingen Forlegenhed. Saasnart hun kom op paa Dækket om Morgenen, gik hun hen til ham, gav ham Haanden og takkede ham atter for hans Hjælp, for at have »reddet« hende, som hun vilde kalde det; de kom strax ind i en Samtale, som gik let og venligt, de bleve skilte ad, men fandt atter hinanden og det den ene Gang efter den anden.

Hasting tilbød hende bestandig sin Arm, hvergang der var Tale om at gjøre et Par Skridt, hun modtog den ligesaa villigt og hvergang de lagdes i hinanden skød Blodet heftigt afsted i Begges Aarer. Ogsaa deres Blikke søgte bestandigt hinanden og den Samtale de førte var ikke et livligt Flauseri, men endnu mindre ganske vist præget af et dybt, tungsindigt Alvor, hvori Sjæle sukke efter Forløsning. De fortalte hinanden om det Liv, de hver paa sin Vis havde ført derovre i Indien og de talte med stor Aabenhed derom som til gamle Kammerater og følte den samme Tilfredsstillelse som disse ved at meddele hinanden de Gjenvordigheder, de havde overstaaet. Mademoiselle, der slet ikke holdt af at høre sin Papa omtale Restauranten, fortalte nu selv, hvorledes hun et Aars Tid, lige efter sin Confirmation, til sin store Sorg og Græmmelse havde maattet sidde som *dame du Comptoir* og om alle de smaa Krænkelser og store Ubehageligheder, hun 22 i denne Stilling havde maattet gennemgaa, en Skole, der ganske vist ikke var særlig frugtbringende for en ung Pige. Hun fortalte om sine mange Tilbedere, og hvorlidt hun havde brudt sig om dem, men hvorledes hun dog havde brugt en Trusel om at løbe bort med En af dem, som det sidste Middel til at faa sin forretningsivrige Fader til at give sig en Afløser. Iøvrigt indrømmede hun paa et halvt skinsygt Spørgsmaal af Hasting, at skjøndt vedkommende Person skulde optræde som Statist i dette lille Drama havde han maaskee dog kunnet indbilde sig, at hun virkelig vilde have løbet med ham. Hasting fortalte om, hvorledes han var kommet over for at tjene en Formue mellem Palmer og Lotusblomster og havde maattet trælle Aar efter Aar ved

Baneanlæg i Landskaber, der vare som skaarne ud af Sahara. Om hvorledes han nu havde naaet sit Maal, fordi det havde været beskedent, men nu egentlig ikke ret vidste hvad han vilde. Begge talte de, som det var ganske sikkert, at de mødtes i en ikke fjern Fremtid.

Saaledes gik Dagen. Om Aftenen var man ved Themsens Munding og saa det enestaaende Skue af Skibenes Tog op og ned ad Floden. Natten faldt paa, gennem Vrimlen af Lanterner skød det store Skib majestætisk frem; det hørte til Aristokratiet her, med sine Tusinder af tilbagelagte Mile, bemærket og kjendt af alle mulige Signal- og Telegrafstationer, og Passagererne fyldtes med en lignende aristokratisk Bevidsthed, naar de saa ned paa alle de Smaaskibe, der nøjedes med at plaske over til Holland eller til Østersøen.

Mademoiselle var jublende glad over nu endelig at være i Europa, som hun skjøndt født Asiat, altid havde længtes efter, og den ene Gang efter den anden gjentog hun for Hasting, at hun følte sig lykkelig, meget lykkelig.

Den næste Morgen, da man stod op, laa Skibet til Ankers; Rejsen var endt. Den forrige Dags smukke Vejr var forbi. Regn og Taage hang over Floden og Masteskoven og Tagmasserne. Der var den højeste Grad af Uro og Travlhed ombord, Toldeftersyn og ikke blot med Undslippelser, men ogsaa med Konfiskationer og dertil hørende Forhandlinger, Forklaringer og almindelig Ængstelse; der var Skjænderi med paatrængende Kommissionærer og Dragere, som syntes at 23 være komne ombord paa Vandrotter-Vis, Leden efter glemte og bortkomne Ting og Forlæggelse af andre tinder Eftersøgelse af de første, i det Hele taget en til det Yderste dreven Egoisme ligeoverfor En selv og Ens egne Kufferter, og en Bestræbelse for at komme hurtig fra Borde, saa ivrig, som om de Par Minutter, det drejede sig om vare, ikke uendelig forsvindende Tidsdele sammenlignede med de Uger, man havde tilbragt ombord, men Tidsafsnit, der vare fulde af den største Vigtighed for hele Ens Fremtid. Ligesaa forunderlig som denne hurtige Forandring af den Værdi, der tillægges Tiden, er den pludselige Forandring, der fra det Øjeblik, et Skib er gaaet til Ankers, foregaaer med hele Opfattelsen af Skibet selv; det bliver som et Lig og et Lig, man ikke har nogen Pietet for. Alt, hvad der har været Ens Opmuntring og Fornøjelse i de lange Timer, bliver ynkeligt, man foragter Skibsbillardet, Ringeaagten for Bibliotheket har ingen Grændser, og Ens egen stakkels Kahyt, som man visselig havde Noget tilovers for, er aldeles afskyelig og kun Gjenstand for en Mistanke om at forstikke Noget, man nødig vilde glemme, under Sengen, bag den lille Sofa eller Servanten, Ting som alle tilsammen nu synes at være de skrækkeligste Frembringelser i Møbelsnedkeri, man kjender. Den samme Følelse forfølger En overalt, ja selv den store Salon med sit Fløjel og sine Spejle forekommer En at være det ynkeligste Forsøg paa at efterligne det faste Lands Hotelegance, og det synes, som om det vilde være den jammerfuldeste Lod at blive der Dagen ud.

Saa blive da Alle ombord grebne af den ustyrligste Lyst efter blot at komme i Land og fare afsted imellem hinanden hulter til bulter.

Mellem dem, der havde allermest travlt for at komme afsted, var Mr. Caillou, der ikke vilde skænke London nogen Dag og havde en dunkel Anelse om, at han strax i Dokken kunde tage en Droschke og kjøre lige til Dover. Han gav sig ikke Tid til at sige Farvel til nogen af sine Intimeste, og det var med Vanskelighed, Mademoiselle fik sig reven løs for at kunne løbe hen til Hasting, trykke hans Haand og sige: »Farvel, paa Gjensyn.« Saa kom han atter farende og halede hende med et Ryk i den anden Arm bort fra hendes Rejsekammerat, som taus og forvirret saa efter dem.

24

ANDET KAPITEL

Anton Hasting var, som tidligere sagt, taget over til Indien for at gjøre sin Lykke som Civilingeniør. Han var medicinsk Kandidat og lige bleven færdig med sin Examen, da han tog denne Beslutning.

Det var tildels et Tilfælde, at han kom til Indien, men at han vilde bort overhovedet var ret vel begrundet i hans Natur. Han var paa en Maade temmelig energisk. Han havde stærke Ønsker og Begjæringer, og han krævede dem opfyldte med stor Utaalmodighed, tilbøjelig til at sætte Livet Pistolen for Brystet, naar der var Noget han vilde. Vente efter Noget, være sig Godt eller Ondt, kunde han ikke; havde man kunnet dø forud, havde han gjort det. Der var en vis Fejghed i hans Modighed, men da Livet ikke altid gransker Motiverne synderlig nøje, fjøede det sig efter den Raskhed, hvormed han optraadte og gav ham meget af, hvad han forlangte.

Han havde stort »Held« med sig, hed det altid med en vis Misundelse blandt hans Venner.

Men da det nu stod sig saaledes, var det ham dobbelt ulidelig, at han ikke havde Held med sig i et vigtigt Punkt, Kjærlighed. Fast overtudet om, som den Slags Naturer altid ere, at der er stor og mægtig Lykke i Vente for dem i Verden, søgte han naturlig dennes højeste Udtryk i Kjærlighed. Men her var han som sagt uheldig. Han havde tidlig forelsket sig og forelsket sig stærkt, men det var ikke lykkedes ham at se nogen Gnist af Gjenkjærlighed, derom var der ikke mindste Tvivl. Han havde ikke bejlet, han havde endog altid overfor den paagjældende unge Pige opført sig med stor Tilbageholdenhed, men hun havde ligeoverfor ham altid vist en rolig Uanfægtethed, hvoraf der ikke kunde tages fejl, og der viste sig for ham tillige Tegn paa, at hun var tilbøjelig til at blive forelsket i en Anden; med en Anden var hun ogsaa bleven gift under hans Fraværelse. Han nagedes stærkt af sin ulykkelige Kjærlighed, der blev stærkere, jo mere han bestræbte sig for at tilbagetrænge dens Yttringer. Det var ham en Trøst, at hun hvem det gjaldt, neppe vidste noget om, at han led for hendes Skyld. Havde hun vidst det, vilde det have forekommet ham en stor Ydmygelse. Jo mere afgjort han følte, at hun ikke kunde komme til at betragte ham som Elsker, desto mere tilbageholdende og frastødende blev han i sit Væsen. At vise sig saaledes ligeoverfor hende voldte ham en vis Tilfredsstillelse, naar de vare sammen, men, naar han var alene, nagede det ham desto stærkere.

Han gav sig til at arbejde meget stærkt, hvad der naturligvis for et sundt og kraftigt Menneske lindrede meget, men da det mest intensive Arbejde var afsluttet med Examen, stod han ene med sit utilfredsstillede Begjær.

Han var uden Formue, han skulde til at skaffe sig selv Plads i Livet. Det var han aldeles ikke bange for, men han skulde begynde med at resignere; det var ham uudholdeligt. Han skulde begynde et stille og beskedent Arbejde for sin Fremtid med at gjøre Afkald paa den høje Lykke, han troede sig kaldet til. Det var ham en forfærdelig Tanke kun at komme frem i smaa beskedne Skridt henad den jævne Jord, og stadig have det Uopnaaelige nær sit Øje og nær sit Sind.

Saa slog ham, ligesom ved en halv tilfældig Indskydelse, den Tanke at vandre ud, og han kom stadig tilbage til den. Ude i Verden, i Kamp med vanskeligere Opgaver, kunde han faa Brug for sine Kræfter, som forekom ham selv for store til at benyttes til Opslidning i en dagligdags, ensformig Tilværelse hjemme. Og i det Fjerne, i nye og store Omgivelser, kunde han komme til at glemme ganske anderledes end hjemme i det Tilvantes indelukkede Ly. Og saa kunde han endelig maaske blive en rig Mand, vende hjem med en stor Formue. Rigdom, det var ogsaa et Lykkens Palladium. Dertil var der kun fjern Udsigt herhjemme, men ude, hvem vidste? Og det var maaske Noget, der kunde opveje Kjærligheden. Rigdom, ja, det var ogsaa Noget at begjære.

Dengang kunde han tage sine Beslutninger i Spring. Saa tog han Beslutningen om at vandre ud. Han havde meget Talent for Mathematik og meget praktisk Snille. En temmelig tilfældig Vejledning - som jo den Slags Vejledninger gjerne ere - havde, da han vilde udvandre, ført ham til London til en Vens Ven, og derfra var han ved en lignende Tilfældighed efter flere Skuffelser, ført til Indien som underordnet 26 Medarbejder ved et Jernbaneforetagende. Hans virkelige Begavelse havde imidlertid bragt ham frem. Fra simpel Underordnet var han avanceret højere og højere op og endelig fra afhængig Ingeniør bleven selvstændig Entreprenør - i det Mindre naturligvis - men det var i denne Egenskab, at han havde tjent sine Penge, ikke Rigdom, men en Driftskapital, der lovede godt om at føre dertil.

Det havde kostet ubarmhertig haardt Arbejde. Hvad en Mand havde at raade over af aandelig og legemlig Kraft var der Brug for, og Kræfterne maatte altid anspændes til det Yderste. Dette fortsat i syv Aar havde naturligvis ogsaa forandret hans Indre meget.

Han havde ofte tænkt paa sin Kjærlighed, men følte sig nu sikker paa, at ikke blot denne, men ogsaa Erotik overhovedet, var udtørret ganske i ham. Han forekom sig selv at være bleven en rolig, uanfægtelig Mand med praktiske Ønsker og praktiske Formaal, meget forskjellig fra den unge Mand, der var gaaet ud til Indien, men mest forskjellig fra ham i den Forventning, han nærrede om Kjærlighedslykke.

Saaledes tiltraadte han Rejsen. Men paa denne traf han saa Mademoiselle Caillou og dette Møde havde gjort sin egen Virkning. Han var egentlig slet ikke forelsket i hende, men det var paa en Maade gaaet med Erotiken i ham, som det skal kunne gaa visse Infusorier, de kunne tages ud af Vandet, tørres og lægges hen i en Aarrække og naar der saa gydes en Draabe Vand paa dem, begynder deres Liv atter; de røre sig og færdes, som Ingenting var hændt.

Hertil kom endnu noget Andet. Han havde i Forhold til de Kvinder, der hørte til hans Lige, altid været ængstelig og sky, ligesom paa Forhaand mistvivlende om sig selv og ventende paa, at Haanden skulde strækkes ud imod ham, før han vilde vove noget Skridt.

I den Retning havde nu den lille Erfaring, han havde gjort paa Dampskibet ved hint dristige Kys havt en usædvanlig Betydning, som det jo saa ofte gaar, at de smaa Erfaringer have store Resultater, og særlig i Forholdet mellem Mennesker, thi ligesom ingen Kraftyttring i Naturen gaar resultatløs hen og forsvinder i et

Intet, saaledes gaar ingen Berøring 27 mellem Mennesker, i hvilken der lægges Noget af deres eget Liv, i Virkeligheden resultatløs hen.

Han følte, at ved hint Møde havde han taget et Initiativ ligeoverfor en af hine Kvinder, som før vare urørlige for ham, og han følte, at det havde ført til, at han kunde besidde denne Kvinde, som vel ikke svarede til hans Ideal, men hos hvilken der dog sikkert var baade meget Elskværdigt eller dog Tiltalende, og som tillige var meget smuk. Og denne Følelse af at kunne blive en Kvindes egentlige Besidder, øvede saa ikke blot den omfattende Magt, den altid har paa en Mands Sind, og som naaer fra de højeste aandelige Begjæringer til de sandselig betagende. Men der var tillige noget Andet, som herved kom frem.

Det havde nemlig forekommet ham, at der dog manglede ham Noget i at vende hjem som Sejerherre; men denne Mangel var der nu ikke mere efter dette Møde, og den Mulighed af at kunne beherske en Kvindes Skæbne, det havde lagt i hans Haand. Nu følte han sig sejersæl uden Brist og længtes efter at prøve sin Styrke.

TREDIE KAPITEL

Det var en rolig og dejlig Sommeraften over et roligt og dejligt Landskab, en Egn med en Sø mellem Bakker og Skove, som laa i Kjøbenhavns fjerne Omegn.

Fra et lille venligt Lyststed, der laa herude, temmelig højt oppe mellem Bakker havde man smuk Udsigt over den Del af Søen, der er Egnens særlige Skjønhed.

Over det lille Landsted var der udbredt et vist festligt Præg. De fleste Værelser vare oplyste, skjøndt det endnu ikke var mørkt, og fra de aabnede Vinduer faldt Skjæret ud over den blaablomstrede Klematis og den vilde Vins kraftig formede Blade, som dannede Rammen omkring dem. Solen var lige gaaet ned, Himlen var næsten klar, der var ingen Skyer paa den østlige Del, ellers havde det været en pragtfuld 28 Solnedgang, nu var Belysningens Pragt mindre rig, men mere rolig.

Der var, skjøndt Huset saa ud til at holde Fest, ikke mange Gjæster at se. En ung Dame i lys Sommerdragt stod paa Altanen udenfor et Værelse ovenpaa, der aabenbart var Sovekammer, og hvorfra der var den smukkeste Udsigt over Landskabet. I Haven forneden gik to unge Mænd i en glad Samtale. Den ene af disse var Hasting, den anden var Husets Ejer, hans Ven Bernhard, der fejrede hans Hjemkomst.

Hasting havde opsøgt denne Ven strax ved sin Hjemkomst. De havde kjendt hinanden fra Dreng af; de gik i den samme Skole i en Provindsby, kom til at bo i det samme Kosthus, anlagde deres Æggesamling i Fællesskab, og i Ferien tog Bernhard Anton hjem med sig. Den Sidste havde ikke anden Familie end en gammel Tante, en Enke, der levede i en Naboby og ikke brød sig om Andet end, at han fik de sparsomme Penerationer udbetalt, som han skulde leve af, saalænge hans Smule Mødrenearv strakte til. Der var umaadelig kjedeligt hos denne gamle Tante, og det var en ren Lykke istedetfor at komme hjem til hende og se ud af Vinduet paa Plankeværket ligeoverfor med de tre Træer bagved og paa en Staldlænge med en hængende Laage, at komme ud paa en stor munter Gaard. Og paa en saadan hørte Bernhard hjemme eller rettere paa to, thi hans Fader havde en og hans Onkel en anden; i de første Aar delte man sig mellem disse, saa døde Faderen, hans Gaard blev solgt, og saa kom man kun til Onkelen, hvor der var livligt og behageligt, og Bernhard, der efter at have arvet sin Fader var en formuende ung Fyr, var meget velset baade paa Grund af sine indre og ydre Egenskaber, og hans Ven var det naturligvis ogsaa.

Deres Venskab var, som det ogsaa ofte gaaer med Forelskelser, begyndt i Tilfældighed og udviklet i Tilfældigheder; men var dog bleven holdbart alligevel, da Begge havde lært elskværdige Sider hos hinanden at kjende, og Bernhards Hjem var det første Sted, Hasting søgte efter sin Hjemkomst. Hans Modtagelse var hjertelig. Det var til hans Ære, at Huset havde sit festlige Præg, at der var Lys tændt i Værelserne saa tidlig, at der havde været dækket et saa elegant Bord som det, der endnu 29 stod i Havestuen med Lys i Kandelaberne, der trak mange summende Insekter ind fra Haven til Konfekten og Frugterne og de halvtømte Glas. Bernhard var Grosserer, tjente mange Penge hed det sig, og det var aabenbart, at han til det lille Gilde, hvormed han havde fejret sin Vens Hjemkomst havde vist, at han var den rige Mand.

Huset var ikke meget stort, men Alt var indrettet med Smag. Ligesom man til Landliv havde valgt en ensom, men saare skøn Egn, til Trods for de Besværligheder, hvormed det for en Forretningsmand var forbundet at komme ud og ind hver Dag i rette Tid, saaledes vidnede ogsaa Alt i Landstedets Anordning om, at dets unge Beboere vare Folk med Smag og Sans for Skjønhedsvirkning. Fra Husets Vinduer havde man fri Udsigt over den Del af Søen, der især var udmærket for sin Skjønhed. Værelsernes Udstyrelse var præget af

en vis magelig Ynde. Blomsterne vare rykkede ind fra Haven i en saadan Mængde, at Værelserne næsten vare en Fortsættelse af denne, et solidt bygget Drivhus, og nervøse Folk klagede over, at man om Aftenen følte sig fortunlet af den stærke Blomsterlugt. Blandt Møblerne vare smukke Sofaer og lave, magelige Lænestole i Flertallet. Kun et lille Værelse, hvor Mandens Skrivebord stod, belagt med Regnskaber og Breve, som skulde expederes hurtig, gjorde en Undtagelse. Døren til dette Værelse stod lukket; ellers stode alle Døre i Huset aabne.

Selskabet bestod kun af Hasting, Bernhard og hans Kone og et Par gamle Folk, Fruens Forældre, den Onkel og hans Kone, de havde gjæstet i Drengalderen, som nu havde solgt sin Gaard og levede af sine Penge. Det lille Selskab havde nu spredt sig. De to Venner spadserede som sagt i Haven.

»Naa, Du vidtbereiste Mand,« sagde Bernhard, »Du nyder vel i disse Dage ret den Følelse, som jo skal være Blomsten af Rejsen, den at være hjemme igjen. Naar Folk, der have været en Maaned i Schweitz eller sex Uger i Carlsbad, ere henrykte derover, hvordan maa det saa ikke være med Dig, der har været borte i syv lange Aar og saa kommer hjem som Jason med det gyldne Skind.«

»Ja hvad det gyldne Skind angaaer,« svarede Hasting, »saa 30 var det ikke nogen vældig Vædder, men kun et beskedent lille Lam, der faldt i min Lod. Og ligesom Du maa give mig Afslag paa de Rigdomme jeg medfører, saa maa Du ogsaa give mig Rabat paa Lyksaligheden over at være hjemme. Jo længere man har været borte, desto ringere bliver den Fornøjelse vistnok, ialfald for Mennesker som jeg, der ikke have mange »deltagende Slægtninge og Venner«, som det hedder i Begravelsesavertisementerne.«

»Du siger ikke Komplimenter« sagde Bernhard, »Du gjør mig ikke flov ved at tale om at længes efter de gamle Venner, efter mig rent ud sagt.«

»Ærlig talt, Nej. Jeg kan i den Henseende ikke gjøre mig bedre end jeg er. Der var slem Kolera en Sommer blandt de Indfødte i den Egn, hvori jeg laa. Jeg tænkte unægtelig temmelig jævnlig paa, at jeg vel kom til at dø og tænkte jo ogsaa Noget derved, men jeg følte oprigtig talt ingen særlig Trang til at se det ene eller det andet Ansigt af dem herhjemme, før jeg døde. Jeg troer, jeg vilde have strakt mig ud, uden at sende Nogen Hilsen.«

»Det siger Du med en Rolighed, som om Du ligefrem var stolt af det,« sagde Bernhard. »Mig gjør det virkelig ondt at høre. Saa forandret er jeg ikke bleven i Mellemtiden, at vort gamle Venskab virkelig er mig Intet værd.«

»Det er heller ikke min Mening, jeg sætter stor Pris paa det og paaskjønner meget den Maade, hvorpaa Du har vist, at Du mindedes det. Men, naar vi ville være ærlige, saa er det vi kalde Venskab dog i Reglen et Forhold af noget underordnet Natur. Du er gift, Du er lykkelig gift med en Kone, der.... kortsagt Du bryder Dig vist ikke synderlig om Andet end hende?« Han kastede ved disse Ord Blikket til Altanen, hvor den smukke Kvindeskikkelse stod. »Ikke sandt?«

»Nej paa ingen Maade,« svarede Bernhard ivrig, »jeg holder uhyre meget af Ida og hun af mig, men vi have Plads til adskillig Andet begge To.«

»Ja, hvordan?« spurgte Hasting.

»Ja, hvordan, hvordan? Hverken hun eller jeg har naturligvis andre Passioner, men derfor gaa vi da ikke udelukkende 31 op i hinanden. Og selv hvad det angaaer at have andre Passioner, havde jeg nær sagt....«

»Hvilket, hvad mener Du,« spurgte Anton, idet han med en nervøs Bevægelse strøg Asken af sin Cigar.

»Ja, jeg mener naturligvis ikke noget Slemt, men jeg vil kun sige for mit Vedkommende, at fordi jeg er bleven gift med en smuk og elskværdig Kone, derfor er mit Blik aldeles ikke sløvet for kvindelig Ynde og Elskværdighed hos Andre. Man troer, at det gaaer over i Ægteskabet, paa ingen Maade, vær kun ganske rolig, dette, dette saadan.... Ideale kan man godt bevare, man kan godt derfor drømme eller sværme lidt over denne eller hin og tænke sig evig, uendelig Kjærlighed.«

»Men ikke med den man har altsaa.«

»Nej, hende har man jo. Det er det Uopnaaelige, det man ikke har; Du forstaaer mig nok.«

»Men din Kone?« spurgte Hasting.

»Ja, det er en anden Sag med hende, ser Du. Hun er rolig, tilfredsstillet i Livet. Hun og Damerne i det Hele taget kjende slet ikke den Slags Følelser, naar de ere gifte. Der er en stor Forskjel paa dem og os i den Henseende.«

»Der maa være en dejlig Udsigt fra Eders Sovekammervindue« sagde Hasting, der ved en ny Vending atter havde faaet Altanen i Sigte. »Der er vist den smukkeste Udsigt i hele Huset.«

»Det er der« sagde Bernhard, idet han tændte sig en frisk Cigar, »jeg har stundom tænkt at benytte det Værelse til Rygestue.«

De gik siden under et Øjebliks Taushed; man saa den unge Kone forsvinde fra Altanen, lidt efter viste hun sig i Havestuedøren og gik langsomt hen imod dem.

»Vi ere komne bort fra det Samtalen først drejede sig om,« sagde Hasting, »Du maa ikke tro, at jeg ikke i og for sig er meget glad ved at være kommen hjem. Alting lader sig sige paa to Maader. Jeg kan ogsaa med god, med den allerbedste Samvittighed sige, at jeg er rigtig glad ved at være hjemme. En Aften som denne g j ør godt i en Sjæl, som i syv Aar har været fyldt med Konstruktionstegninger og Jernpriser.« - Fruen havde nu naaet dem og gik med. - »Jeg 32 synes det var for otte Dage siden, at jeg endnu levede paa den gule Slette. Det var et ejendommeligt Landskab kan De tro,« - han henvendte sig nu til dem begge. »En gul Slette, fjernt ude i Horizonten en Ramme af graa Bjerge. Sletten var bevoxet med en eneste Plante, en graagul, sørgelig, lille, lav Busk, en Salvieart troer jeg. Henne ved vore Telte stode de graagule Planter tyndt, i smaa Tuer med ens Mellemrum paa den gule Jordbund; gik man over Sletten, saa langt man kunde komme, hen til de graa Bjerge, saa stod ved deres Fod de samme Planter paa de samme Tuer med samme Mellemrum. Over det brændte og sved Solen Dag efter Dag paa den samme uforanderlige Maade, paa vore Træskure, hvor Tjæren kogte i Heden, og paa vore Telte, hvor der var mere gloende i Skyggen end udenfor, og hvor Hjerneerne udtørredes....«

»Og Hjerterne« indflettede Bernhard med et Suk, der skulde være elegisk-satirisk, men fik et halvt digestivt Præg, da han tillige pustede en Mundfuld Cigarrøg ud.

»Alt det staaer for mig saa livagtig,« fortsatte Hasting, »at det forekommer mig et helt Mirakel nu at være forflyttet til dette dejlige Sted, der er køligt og frisk som Dug. Se, Søen bliver nu helt bleg, som Himlen, Skovene blive mørke, dette hele danske Landskab er underlig farveløst, Farvepragt er der ialfald ikke, men det er forunderligt kvægende.«

Han tog sin Hat af og strøg sig over Panden. Den unge Kone saa helt forundret paa ham. Bernhard sagde: »Nu kjender jeg Dig igjen; nu taler Du som i gamle Dage, saadan idealt, saadan som en Digter.«

»Skal vi ikke gaa ind?« sagde den unge Frue og trak Schavlet tættere om sig. »Fader og Moder sidde alene derinde.«

De to Gamle, Justitsraaden og Fruen, som de kaldtes af Andre, sad ganske rigtigt i Sofaen. De to havde gaaet en lille Tur ned ad Søen til og vare nu vendte tilbage. Den gamle Dame var ikke meget for at gaa, og skjøndt hendes Mand nok havde havt Lyst til at gaa lidt længere ti den smukke Aften, og endog følte sig overbevist om, at det havde været godt for hans Fordøjelse efter Middagen, der havde været noget stærkere end sædvanlig, om han var gaaet noget mere, saa var han dog gaaet lige hjem med sin Kone. De to Mennesker 33 kunde ikke vænne sig til at gjøre Noget for sig. Ingen var den herskende. Den der tog et Initiativ gik altid af med Sejren i den Ting.

Disse to ældre Folk sad altsaa og ventede i Sofaen i Havestuen ved Thebordet, da de Unge kom ind. Det kunde ikke nægtes, at der var et vist Skjær af Gnavenhed udbredt over den gamle Justitsraad, fordi han ikke havde faaet den Motion, han mente var fornøden, men han gav denne sin Irritation Luft, ikke ved at beklage sig over, at hans Kone ikke havde ment at kunne taale Aftenluften, men ved at smaaknurre over, at man alt skulde spise nu igjen, skjøndt Middagsmaden ikke havde sat sig.

Maaltidet blev imidlertid ikke af Nogen taget synderlig alvorligt. Det var mere for at følge Skik og Brug, at man samledes omkring Bordet for endnu at tale sammen, inden man skiltes hver til Sit. Justitsraaden, der havde solgt sin Ejendom og levede af sine Penge, havde Sommerlejlighed i den nærmeste Landsby. Hasting skulde overnatte paa Landstedet.

Samtalen blev, som det hele Dagen havde været Tilfældet, ved at vende tilbage til Rejsen til Indien og lange Rejser i Almindelighed. Justitsraaden sagde, varierende en Betragtning, han adskillige Gange havde fremført: »Det er morsomt for Folk som vi, der aldrig have været i Jylland, at tale med en god Bekjendt, der har været den hele Jord omkring. Jeg har forresten altid havt en Følelse af, at De var et Menneske, der maatte tumle Dem meget, inden De kunde falde til Ro.«

»Ja, De var det urolige Element, naar De besøgte os ude paa Hesselgaarden,« sagde Fruen; »den var nu rigtignok stille nok, det skal Gud vide,« tilføjede hun halvt undskyldende sin første Bemærkning.

»Det elskværdige Element var De egentlig ikke« tilføjede den unge Kone lidt drillende.

»De falder jo over mig fra alle Kanter,« svarede Hasting.

»Ja hvad mig angaaer, kan De ikke føle Dem synderlig forurettet,« sagde Ida med et drillende Glimt i sine klare graa Øjne, »thi mod mig var De altid særlig slem, og jeg ser ingen Grund til at tilgive Dem, fordi De

er rejst til Indien og har tjent Penge.«

34

»Herregud,« sagde Bernhard leende. »Det begynder jo virkelig med Dig og Ida akkurat, som det endte. Det er jo, som om vi gik syv, otte Aar tilbage i Tiden. Onkel og Tante sidde ved Siden af hinanden i Sofaen ligesom dengang og ere Tilhørere, og vi Tre sværme om i en løs Samtale, som ender med en Skjærmydsel mellem de To over ingen Verdens Ting.«

»Du skulde heller sige om Alt muligt,« sagde Ida. »Jeg troer ikke, der var den Ting, Hasting og jeg kunde være enig om, være sig en Bænk eller et Menneske.«

»Hvorvidt vor Uenighed gik med Hensyn til Bænkene,« sagde Hasting, »det maa jeg tilstaa, at jeg har glemmt, men hvad Personerne angik, var Forskjellen stor.«

»Ja De rev altid ned paa dem, som jeg syntes om. Saasntart jeg begyndte at synes om Nogen paa Egnen, saa var det for Dem nok til at overdænge Vedkommende med Deres skarpe Bemærkninger, som forresten vare meget morsomme,« tilføjede hun i en Erkjendelse af, at Tønen i hendes Bemærkning ellers havde været lidt besk.

»Om det Morsomme tør jeg ikke have nogen Mening,« svarede han, »men jeg fastholder vedblivende, at jeg havde Ret i min Bedømmelse.«

»Nej, retfærdig var De virkelig ikke. Kan De huske, da de nye Folk kom paa Egebæk, den lille Gaard med den store Have, og jeg var saa henrykt over atter at faa Adgang til alle de Herligheder, som havde været aflukkede, saalænge den gamle Forstraad levede, hvor rev De saa ikke ned paa den nye Familie, som jeg var saa henrykt over; jeg husker godt, hvor rasende De var paa den tykke gemytlige Søn, som fortalte sine Historier med saameget Lune, og paa Datteren, som vel ikke var overdreven kløgtig, men Tjenstvilligheden selv, og paa Manden selv og hans flinke Kone, der begyndte at brase op med gode Sager, naar man blev set en halv Mil borte.«

»Jeg fandt nu noget Andet hos de Folk,« sagde Hasting; »jeg holdt ikke af den morsomme Søn, fordi han allerede dengang drak, og ikke af Datteren, der senere blev Kjæreste med en Kusk, der havde været der en Maaned, og giftede sig med ham i Løbet af den næste, og ikke af Faderen, fordi han i enhver velklædt Mand kun saa en Mulighed for at laane 300 35 Rd., og ikke af Konen, fordi hun var ligeglad ved, hvad alle de Andre gjorde, naar hun blot kunde se fremmede Folk og komme i Besøg hos dem igjen.«

»De er ganske den Samme,« sagde Ida i en stødt Tone.

»Men hvem havde Ret?« spurgte han rolig.

»Og Præstens?« spurgte hun.

»Der var det dog i Grunden kun én Person, jeg havde Noget at indvende imod.«

»Ja rigtig, Sønnen, som jeg skulde synge Duetter med. Ham var De aldeles utaalelig imod.«

»Afslutning!«-sagde Bernhard, »Fonhandlingerne om dette Punkt maa virkelig standse, ellers bliver det jo en fuldstændig Bataille, akkurat som i gamle Dage. Det maa være noget Medfødt, der gjør, at I To altid skulle ligge i Uenighed. Jeg troer paa, at Menneskene bestemmes af dette Ubevidste og dette Instinktmæssige og dette.... og der maa være saadan Noget, der gjør, at I ikke kunne spændes, thi det er dog mærkværdig, saadan har det altid været, og denne Adskillelse har, som sagt, ikke forandret Noget.«

»Det lader virkelig, som om der var saadan Noget mellem de To,« sagde Justitsraaden, som tilligemed sin Kone havde siddet og hørt taust paa de Talende, og han gjorde en lille Bevægelse i Sædet, som om han vilde sætte sig til Rette for at høre paa noget Andet. Hans Kone gjorde en tilsvarende Bevægelse og hostede tilsluttende.

»Drik saa Forlig,« sagde Bernhard, og skjænkede af en lille Sherrykaraffel, som stod paa Bordet.

De stridige Parter klinkede og drak i Taushed.

Lidt efter sagde det gamle Par Farvel. De Andre rejste sig og fulgte dem ud gennem Haven til Vejen, som løb ned til Landsbyen, hvor de havde lejet sig ind. Vejen gik lidt opad og saa fra Bakkekammen næsten lige ned til den lille Landsby, hvis Huse vare omtrent skjulte mellem Havernes Træer. De to Gamle gik ganske i samme Tempo, og man stod og talte om den mærkelige fysiske Lighed, der var mellem dem, og som havde udviklet sig af sig selv i Aarenes Løb. De saa efter dem, indtil de vare komne op paa Højden ved Vejens Bøjningspunkt, hvor deres Skikkelser viste sig mod den blege Himmel, inden de blev borte paa Vejen nedefter.

36

»Og Onkels og Tantes Giftermaal var, saavidt jeg ved, et rent Fornuftgiftermaal,« sagde Bernhard som Afslutning paa Bemærkningerne om de to Gamle.

De Tre gik atter op til Huset. Ida satte sig til Klaveret og spillede dæmpet Musik til Schumanns Sange. De to Herrer sad i Verandaen udenfor; de talte ikke meget. Det var nu bleven Nat, men en af disse lyse, hviskende Nætter, hvor der ingen Længsel er efter Dag, og den ynderige Musik med sine frydefulde Klager blev det tause Landskabs Sjæl.

Paa disse Toners stjernebeskinnede Veje vandre Tankerne vidt. Den hjemkomne Rejsende førtes levende tilbage til sin første Ungdomstid, til den forunderlige Rolle, Ida - thi hende var det, han var bleven forelsket i - i den havde spillet, den Blanding af Antipathi og Begjær og tilsidst hæftig Kjærlighed, hun havde vækket, og som havde endt med at gjøre ham landflygtig. Hun var helt glemt nu, det mærkede han. Ganske roligt saa han paa hende, højest med en nysgjerrig Spørgen om, hvorledes den Mand, hun havde faaet imens, nu nød hendes Kjærlighed. Og han følte sig anderledes sikker ligeoverfor hende end før, mene selvbevidst. Han troede det var Rejsens og Alderens Værk; men med et ejendommeligt Velbehag dvælede saa i denne Forbindelse hans Tanke ved Mademoiselle Caillou, ved Scenen ombord paa Dampskibet, dette blot et Øjeblik at have følt sig som absolut Hersker over en anden Kvinde være sig til Sjæl eller til Legeme.

Sagtelig bølgede Tonerne sig om det lille Hus, slørende det ind til Hvile og Drøm i den stille Nat, og snart var ogsaa Alt stille ude og inde.

FJERDE KAPITEL

Den næste Morgen fulgte Hasting Bernhard paa Vejen til den nærmeste Jernbanestation; han selv skulde tilbringe Dagen paa Landstedet.

Da han var paa Hjemvejen, kom han tæt forbi Søen, og 37 dens friske Klarhed i den tidlige Formiddagsbelysning var saa tillokkende, at han gik derned. Til Stedet hørte Badehus og Baad. Baaden laa ved Broen. Han gik ud, løste den let og lod sig glide ud paa Vandet. Han kom op forbi Badehuset og saa tilfældigvis derhen, han havde tænkt sig, at han var ganske alene, men saa nu en let paaklædt Skikkelse derinde tørre et langt Haar. Det var kun glimtvis, han saa dette, det slog ham i samme Øjeblik, at det maatte være Ida. Tanken om at det var hende, gjorde ham undselig som en ung Pige, han følte, at han rødmede stærkt, og idet han vendte Hovedet bort, gjorde han i et stille, men kraftig Tag en Vending med Baaden, der bragte hende ud af hans Synskreds, inden hun havde bemærket, at han var der.

Den undselige Forlegenhed, han var kommet i, tabte sig hurtigt, da han ved et Par lange Tag var bleven ene med Vandene og Sivene. Han smilte over den ejendommelige Virkning, det havde gjort, og var ikke fri for at gjøre lidt Nar af sig selv. Da han havde undret sig lidt derover, glemte han imidlertid Sagen og roede videre, ladende sig drive af sit Lune til Steder, der forekom ham tiltrækkende. Og hans Tanker drev ligesom Baaden.

Han havde af sin Ven faaet Underretning om, at Kl. elleve var Frokosttid. Da han første Gang saa paa sit Uhr, var den adskilligt over. Han blev først kjed af det, men trøstede sig saa med, at det vel kun havde været en Henstilling til ham, for det Tilfælde at han vilde møde. Han blev liggende endnu en Tid ude paa Søen, saa gik han til Land. Nu rejste imidlertid Spørgsmaalet om Frokost sig atter; thi naar man har været oppe siden Kl. sex om Morgenen, og først kan gjøre sig nogen Forventning om Middagsmad Kl. sex om Eftermiddagen, er det en egen Sag at stryge dette Maaltid, som tvertimod under slige Omstændigheder forekommer En dybt begrundet i den menneskelige Natur. Han slentrede langsomt op ad Vejen. Vejen fra Søen skar Vejen til Landsbyen, og da han kom til Skæringspunktet, fik han et godt Indfald. Han spurgte en Pige, om der var nogen Kro i Landsbyen, og da hun bejaede dette, beordrede han hende til at følge sig derhen med samme Sikkerhed, som det havde været en gul Slavinde. Hun adlød naturligvis og blev belønnet med en saa 38 overdreven stor Drikkeskilling, at hun ikke takkede, men hurtig gik bort uden at sige Farvel.

Kroen var en af de sædvanlige Landsbykroer. Den finere Gjæstestue, hvori han blev vist ind, var gjennemtrængt af den ejendommelige Lugt af kold Tobaksrøg og vaadt Sand, som er disse Steder egen. Paa Væggen var Pragtstykket en med Afbildninger af Kakkellovne og Agerdyrkningsmaskiner smykket Priskurant fra en Jernstøber; det hang i Glas og Ramme over Sofaen, og paa begge Sider af det var som en Hylding til Stedets Opgave anbragt Afbildninger af farverige Kvinder i farverige Dragter, der stod i Begreb med at bringe Kaffe og The ind til en ubekjendt Nogen bag en lukket Dør. Paa Bordet laa en tre Dage gammel Avis, der var i en saa overspildt Tilstand, at Fluerne ikke kunde lide Nød, naar den var i Stuen.

Hasting fik sin Frokost ind, spiste med fortrinlig Appetit, tændte sig en Cigar og faldt i Søvn. Nu var imidlertid den haarde Sofa ikke egnet til at sænke dem, den optog, dybt i Magelighed og Velvære, og hans Søvn var derfor heller ikke af lang Varighed. Opholdet i Krostuen frembød imidlertid, da han atter var vaagnet op, saa ringe Tillokkelse, at han bestemte sig til at forlade den. Klokken var nu over et. Det var en meget varm Dag, der ikke indbød til Spadseren i de dybe sandede Veje. Saa bestemte han sig til at gaa hjem.

Da han traadte ind ad Havelaagen, kom Ida ham imøde.

»Hvor bliver De dog af?« spurgte hun med en Stemme, i hvilken der var en vis Bevægelse. »Jeg har ventet Dem i flere Timer.«

»Jeg beder om Forladelse,« svarede han temmelig forlegen. »Det anede jeg ikke.«

»Bernhard havde sagt mig, at De kom hjem til Frokost Kl. elleve, og jeg ventede Dem og kunde ikke begribe, hvor De blev af, og en Mand, der var her, og hvem jeg spurgte, om han ikke havde set en fremmed Herre, sagde, at han imorges havde set en Herre ro omkring i vor Baad, saa jeg var virkelig bange for.... jeg havde flere Gange Bud nede for at se efter Baaden, og den var der ikke, heller ikke, da jeg selv var der.... jeg var virkelig urolig.«

Hasting var i høj Grad ærgerlig over sin Udeblivelse og 39 kom med forskellige Undskyldninger, medens de gik sammen op til Huset.

Da de kom ind i Havestuen, saa han, at et smukt arrangeret Frokostbord endnu stod dækket.

»Nu maa De ialfald tage godt for Dem,« sagde den unge Husmoder i en lettere Tone. »Har De fastet saa længe, maa De være alvorlig sulten.«

Nu maatte han rykke ud med, at han havde spist. Han syntes, at han vilde tale Sandhed.

Fruen svarede ikke, men ringede haardt paa Pigen og sagde, at hun skulde tage ud.

»Men Fruen har jo selv ikke spist,« sagde Pigen, idet hun atter holdt op med at læsse de gode Sager fra Bordet over paa Bakken. Hasting saa, at ogsaa hendes Kuvert var urørt.

»Nej,« sagde Ida, »det er blevet mig for sildigt.«

»Jeg haaber da ikke, De selv har ventet paa mig,« sagde han forlegent.

»Det siger Intet,« svarede hun roligt. »Desuden syntes jeg, det ialfald stred mod min Pligt som høflig Værtinde at sætte mig ned og spise, naar min Gjæst maaske var druknet,« tilføjede hun med en høflig spøgende Betoning.

»Gjæsten burde i Grunden have været saa høflig at drukne sig, for ikke at have gjort saa megen Ophævelse for Ingenting,« svarede han i samme Tone.

»Det vilde have været en Høflighed fra Deres Side, som jeg ikke var vant til.«

Efter et Øjeblik's Betænkning sagde han: »De ved dog egentlig slet ikke, om jeg ikke for Deres Skyld har gjort noget Lignende før.«

»Jeg forstaa Dem ikke,« sagde hun. »De taler i Gaader, i østerlandsk Sindbilledsprog. Husk paa, at det kjender jeg ikke.«

»Jeg taler hverken i Gaader eller i Sindbilleder, hvad jeg siger er simpel Sandhed. Jeg har været lige ved at drukne mig for Deres Skyld.«

Hun kunde ikke blive klog paa den sikke Tone, hvori han talte og svarede i en lidt pirrelig Tone:

»De spørger akkurat paa den samme behagelige Maade, som jeg husker fra gammel Tid,« og efter et Øjeblik's Pause sagde hun, idet hun talte hurtigt og ligesom giav efter for en 40 pludselig lille Explosion i sine Stemninger og Følelser, som hidrørte dels fra den Irritation, hun gik med over de Ængstelser, hans Udebliven havde voldt, dels fra ærgerlig Frygt for, at han gjorde lidt Nar af hende: »Hvor De dog i Grunden altid har været underlig imod mig i de Aar jeg har kjendt Dem, ikke elskværdig, ikke behagelig, nej, oprigtig talt, ingen af Delene. De maa have havt Noget imod mig, en medfødt Antipathi.«

»Paa ingen Maade,« svarede han bestandig rolig, »jeg siger Dem jo, at jeg har været lige ved at drukne for Deres Skyld.«

Over denne Fortsættelse blev hun ligefrem vred og sagde: »Fortæl mig, hvad De har imod mig, De skal ikke være bange for at tale ligeud med mig. Jeg vil helst vide ren og klar Besked med de Folk, jeg lever imellem.«

Hasting studsede el Øjeblik ved den uventede Vending, Samtalen havde taget, og som overraskede ham, skjøndt han fra gammel Tid kjendte det Heftige, der kunde bryde ud i Idas Sind. »Vort Forhold var ganske vist noget forunderligt,« svarede han. »Saa meget forunderligere, som jeg dog ikke elskede Dem.«

»Elskede mig!« næsten raabte hun.

»Saaledes troer jeg nemlig nu. Jeg troer ikke mere, at jeg elskede Dem, men jeg var vist meget forelsket i Dem.« Han forbausedes over den Sikkerhed, hvormed han talte rent ud, men hun blev ikke vred.

Ida saa paa ham. Dette begyndte at interessere hende højjlig. »Var De forelsket i mig.... dengang?« spurgte hun.

»Ja,« sagde han.

»Fortæl mig derom; det var jo i Drengetiden. Det havde jeg aldrig troet. Jeg var ikke forelsket i Dem,« sagde hun paa en hastig Vis, saa at disse Sætninger kom til at staa som sideordnede, saa at ingen var den Første af dem og ingen den Sidste.

»Aa ja,« sagde han, »det var tildels Drengestreger, skjøndt det varede noget længe. Og jeg skal gjerne skrifte.«

»Fortæl kun,« sagde hun, »fortæl.«

»Maaske begyndte det Hele med en drengagtig Forelskelse,« begyndte han saa i en Tone, hvis Sikkerhed voldte ham selv Velbehag. »De ved, jeg var, da De lærte mig at kjende, en 41 halvvoxen Dreng i den rette ubehagelige Alder, og tillige selv ubehagelig, pirrelig, urolig, fuld af Begjær efter, hvad Livet kunde byde, og meget forfængelig. Unge Mennesker, der ere forfængelige, er de Forfængeligste blandt de Forfængelige. Jeg kunde ikke saa sjelden tilfredsstille min Forfængelighed, thi jeg var baade det gode Hoved og den bedste Gymnastiker i Klassen. Det er sjældent, at Drengene kunne forene disse to Egenskaber, men naar de gjøre det, sættes de paa Piedestalen af Kammerater og Lærere. Det blev jeg i Skolen og i Ferien af Alle, undtagen af Dem. De vilde aldrig yde mig mindste Anerkjendelse, naar jeg kom ud paa Landet med Bernhard. Selv medens hans Forældre levede, husker De nok, at vi opholdt os saa meget ovre hos Justitsraadens; det var, fordi De var der, det var Husets Datter vi søgte. Men jeg ialfald havde ikke nogen Fornøjelse af Besøgene. Deres Familie var meget villig til at tale om min Dygtighed og mine lovende Udsigter, og jeg havde Lejlighed nok til at udmærke mig i ungdommelige Idrætter, men De tog ikke Notits af Noget. Desto oftere tænkte jeg paa Dem.

Jeg kan nævne Exempler. Jeg husker, at jeg et Aar eller saa, før jeg blev Student, havde løst en mathematisk Opgave saa godt, at jeg blev særlig rost derfor; Læreren havde vist den til Rektoren, som selv havde megen mathematisk Sans, og han kom ind i Klassen og roste mig derfor, en af disse mere officielle Udmærkelser, som i en Skole gjør lige saa megen Opsigt som ved et Hof. Jeg husker, at jeg tænkte paa Dem, da jeg stod op og slugte min Ros. Jeg husker en anden Gang fra den Tid, ja det var netop Drukningen, som De ikke vilde tro paa.

Jeg svømmede meget godt; engang fik jeg den Ide at svømme under Svømmeflaaden, hvor vi gik i Vandet, og komme op paa den anden Side, en Ide jeg havde faaet derved, at en Dreng for nogle Aar siden var druknet ved at komme ind under Flaaden, og ved Svømmelærerens mangfoldige Gange gjentagne Advarsler mod at komme ind under Flaaden som Noget, der var den visse Død. I og for sig er det nu mærkeligt, hvorledes det i den Alder har en forunderlig Tiltrækning at komme i Berøring med Døden. Netop naar man er saa kraftfuld og livfuld og den saa fjern, kommer dette 42 Modsætningsforhold til at virke underlig pirrende, man bliver mystisk draget til at søge Kjendskab til, hvad der fører til denne store Forandring. Drengene tale gjerne om de forskjellige Dødsmaader. Man prøver saa smaat paa, hvordan det er at hænge sig, man er nysgjerrig efter at vide, hvordan det er at drukne. Men jeg vilde dog ikke gjøre det, jeg gjorde, for at prøve en Drukning. Jeg tænkte paa den Anseelse, det vilde give mig at have udført denne Bedrift. Jeg tænkte paa denne Sag hele Dagen, før vi skulde til Svømning, men jeg omtalte den ikke til Nogen, for ikke at blive forstyrret i min Plan, thi den var virkelig saa farlig, at mine Kammerater vilde have lagt sig derimellem, skjøndt ellers Drengene holde mest af at lade Fem være lige og især af at vise, at de gjøre det. Svømmeflaaden var bred, den blev baaren op af endel Tønder og Luftkasser, om hvis Beliggenhed man ikke kunde danne sig nogen Forestilling, og der var neppe meget Vand under den. Det var virkelig noget for en forfængelig Dreng at udføre, forsaavidt som der ikke er mange, der skulde gjøre ham det efter. Jeg tilstaaer, jeg var lidt bange. Jeg tænkte paa Sagen om Natten og faldt derfor noget senere i Søvn end ellers. Men ved De, hvem jeg hele Tiden satte i Forbindelse med den paatænkte Bedrift. Det var Dem. De maatte faa at høre om den; det kunde ikke være anderledes, og De maatte beundre ialfald den, det kunde ikke heller være anderledes. Ja, ved De hvad jeg gjorde, jeg husker det godt, jeg skrev den næste Morgen, da jeg

gik til Svømningen Deres Fornavn paa et Blad Papir og nedenunder med saa rask en Haandskrift som mulig *Moriturus te saluto*, de romerske Gladiatorers Hilsen til Kejseren: »Jeg hilser Dig i Døden«. Jeg havde ikke for Intet læst Latin, det forekom mig smukt, og jeg tænkte, at hvis jeg døde vilde mine Efterladenskaber blive gjennemsøgt og dette fundet og komme ud, men saaledes at Ingen forstod det uden De. Saa gik vi derned. Jeg maalte Flaadens Bredde et Par Gange; derpaa klædte jeg mig hurtigt af, sagde i en Fart til en Kammerat: »Jeg vil gaa under Flaaden,« sprang ud og gik til Bunds og saa ind under Flaaden. En underlig Fart! Ned i det blege Grønne, der er ligesom fast om En, men hvori Bjælker og Trapper sees, om end utydeligt som farveløse Striber, forbi dem og ind under Flaaden! Der var Noget, jeg 43 ikke havde tænkt mig. Jeg havde troet at kunne ialfald skimte min Vej, men nej, det Grønne blev pludselig sort Mørke. Et Øjebliks Rædsel gjennemfoer mig, ikke at kunne finde ud, at miste Vejret, saa at komme op mod det forfærdelige Laag, der laa foroven, og som vilde holde mig nede til.... Alt dette skjød igjennem mig i den Tid, i hvilken man gjør et Tag, men jeg veg ikke tilbage og svømmede hurtigt videre i den Retning, der maatte føre mig ud. Noget, en Bjælke eller hvad det var, gav mig et Stød, lykkeligvis paa Skulderen, havde den ramt mig paa Hovedet, havde jeg, dels af Forskrækkelse maaske, tabt Bevidstheden og været fortabt; atter for det igjennem mig, at jeg maaske var kommet ind i et uigjennemtrængeligt Net af Bjælker og Stænger, der vilde holde mig ubarmhertigt tilbage, og midt i alt dette, saasandt jeg lever, tænkte jeg paa Dem.«

Ida havde siddet stille og blot nu og da lugtet til en Blomst, hun havde plukket. Hun gjorde her en Bevægelse til Siden og saa for første Gang paa ham.

Deres Øjne mødtes, og han blev ved: »Men saa blev Mørket blegere, mine stirrende Øjne slugte et tiltagende grønt Lysskær foran mig, jeg var ude i det, jeg dukkede frit op og trak Vejret dybt i Solen og Lyset, og saa tænkte jeg atter paa Dem.«

Den negang tog hun strax sine Øjne tilbage, da de mødte hans og saa ud.

»Jeg vidste ikke, om jeg havde været et Kvarter, fem Minutter, en ubestemmelig Tid undervejs; kun et godt Minut sagde min Kammerat, hvem jeg havde givet Underretning, og som øjeblikkelig, da han saa, at det var Alvor, havde raabt det til nogle Andre, som vare stimlede over paa den anden Side af Flaaden for at se mig komme op, men der havde ikke engang været Tid til at faa Vovestykket almindelig kundgjort, før det var forbi.

Læreren kom farende; den Tordentale kunde han imidlertid have spart. Jeg var altfor lykkelig ved vel at have udført mit Vovestykke til at bryde mig derom, den blev mig en yderligere Forherligelse af mit Mod.

Han klagede imidlertid officielt over mig, skjøndt jeg var hans Yndlingselev, og jeg fik Stuearrest den næste Dag, en 44 prægtig Søndag, hvor hele Skolen var tom. Det rørte mig heller ikke. Beskuelser af hvad jeg havde udført og hvad jeg lykkelig var undgaaet, opfyldte mig tilstrækkelig. Hele Skolen vidste jeg talte om det Vidunder det var, at jeg var sluppet, og det blev gjort til en saadan Bedrift, Dybet blev i den Grad belemret med Tønder, Bjælker, Søm og alle mulige farlige Forhindringer, at Schillers Dykker næsten blegnede ved Siden af mig, eller jeg ialfald ikke ved Siden af ham.

Hele Dagen - jeg er ganske ærlig, ser De nok - sad jeg med dette Digt foran mig og nød mig selv i:

»Wer wagt es Ritter oder Knap'«,

men bestandig saaledes, at De var den ædle Dame, der vilde høre om mig og beundre mig.

Hvor jeg glædede mig til, at der skulde tales derom, naar jeg kom ud paa Gaarden. De vilde blive tvunget til at høre, at jeg var en Helt.«

Ida havde rejst sig op og stillet sig hen i Døren.

»Men det er jo rene Narrestreger af mig at blive ved at tale om disse gamle Historier.«

»O, nej, bliv ved, fortæl!«

»Ja, der er forresten heller ikke meget tilbage at sige. Min Bedrift i Fiskestilen interesserede Dem ikke mere end de øvrige. Bernhard havde glemt den, da vi kom hjem. Jeg maatte ved en Lejlighed, hvor jeg fandt det passende, ved forskellige smaa Kunstgreb minde ham derom, for at faa den paa Tale; det lykkedes forsaavidt. Jeg husker, det var en Aften, vi sad paa Havestueterrassen. De afbrød ham paa det mest spændende Sted for at klage over, at det ikke var rigtig modne Kirsebær, der var sat for os.«

»Men jeg hørte godt Historien, og jeg husker den,« sagde Ida i en hurtig Afbrydelse.

Der var et Øjebliks Taushed. Hun gik et Øjeblik udenfor et Par Skridt ud i Haven og kom saa tilbage igjen.

»Uopmærksomme unge Damer kunne ofte være meget opmærksomme,« sagde hun henkastende og fragmentarisk.

Begge taug en Stund. Hasting saa meget oplivet ud. Det fornøjede ham vedblivende, at han med saa rolig 45 Overlegenhed kunde tale om, hvad der en Tid havde været til stor Uro og Pine for ham.

»De maa dog ikke tro,« sagde Ida, der atter kom ind og satte sig ned, »at De beskjæftigede mig saa lidt, som De selv nu antyder. Men vilde De ikke altid have mig til at gjøre det første Skridt; jeg vilde maaske havde Dem dertil. Forfængeligheden er smaalig i unge Hjerter; i den Henseende som i mange andre blive vi bedre med Aarene.«

»Der maa ialfald have hørt et større Kvantum Aar til,« sagde Hasting, »thi vist er det, at De blev mindre og mindre venskabelig mod mig med de Aar, som nærmest fulgte paa den Tid, hvorom jeg taler. Den Sommer jeg var bleven Student, og især den næste, vilde De slet ikke se til mig.«

»Men De sværmede jo dengang for Præstens Datter.«

»Tildels af Ærgrelse maaske. Men De begyndte jo ogsaa dengang at sværme for Bernhard.«

Ida taug.

»Og saa kom mine Rejseplaner. Jeg talte første Gang om Ostindien derude, medens De stod og hørte derpaa, og det lod, som om det kjedede Dem guddommeligt!«

»Jeg troede ikke, det var Alvor; men jeg husker forresten, at jeg sagde, at for Dem vilde der vel ogsaa aabne sig Vej herhjemme.«

»Og saa kom Beslutningen om Rejsen og Afskeden, og De vilde neppe give mig Haanden.«

»De sagde Farvel til mig mellem de Andre og næsten i Forbigaaende,« svarede hun.

Husjomfruen kom ind i Stuen og spurgte om en Besked. Strax efter kom Kokkepigen med Melding fra en Sælgekone, hvorover der ligeledes skulde tages Beslutning.

Ida rejste sig, da Pigen var gaaet og sagde: »Kom, lad os gaa ned i Haven, det er for kjedeligt at blive forstyrret hvert Øjeblik saaledes, naar man taler om Noget, der interesserer En.«

De gik Begge ud. Ida gik hurtigt iforvejen. »Denne Vej,« sagde hun, »her finder de mig ikke.«

De gik hele Haven igjennem til den Gang, der begrænsede den, og fra hvilken man over en høj Hæk havde Udsigt til den omtalte, særlig smukke Del af Søen.

46

Men imedens de gik dette Stykke Vej, var Samtalen gaaet istaa, og det var ikke saa let atter at knytte Traaden i en saa ejendommelig skriftende Samtale.

»Hvad tog De Dem for i Indien?« spurgte endelig Ida.

At høre mere var maaske ikke for hende saaledes en Tilfredsstillelse af en indre Trang som det at tale i Virkeligheden var for ham, skjøndt han skuffede sig med, at han stod fuldstændig rolig og beherskende ligeoverfor dette Afsnit af sit Følelsesliv. Men om hun end ikke fik nogen egentlig aandelig Tørst vederkvæget, var det hende dog meget tillukkende, at kaste et Blik ind i en Mands Indre, hun havde kjendt længe, men lidt.

»I Indien,« gjentog han. »Jeg tørrede mig ud, jeg blev rolig, blev lænket til Virkeligheden, det var det jeg trængte til, det er det gyldne Skind jeg bringer hjem, at have naaet dette.«

»Jeg forstaar Dem ikke.«

»Jeg var Digter, det var Ulykken, Digter baade i Ord og Tanker. De fleste begavede Drenge ere det Samme. De digte paa Papiret, og de digte i deres Fremtidsbetragtninger. Fantasien lever længe et overvældende stærkt Liv hos dem. Se paa alle disse unge Studenter og Fuldmægtige og Kandidater og Grosserere, De vilde forbauses, naar De vidste, hvor forholdsvis faa Aar det endnu er, siden de drømte sig som glimrende Hærførere, som store Statsmænd, som mægtige Talere, ved hvis Læber et Lands Skjæbne hang. Og endnu flere have drømt sig som store Skuespillere, der førte de Udødeliges Værker herover en Scene, omsvævet af endeløs Beundring, eller de have higet efter Digterkransen.

Det er for mange Naturer ikke let, ja faa tænke sig, hvor vanskelig det er, at finde sig tilrette i det virkelige Arbejde uden at lade sig vildlede af umulige Drømme og tærende Forventninger. Jeg skrev Digte, de vare daarlige, nogle vare til Dem, men De faar Dem aldrig at læse, thi de vare daarlige siger jeg Dem. Og dette Digteri og andre Ting, det Ene med det Andet tog Kraften fra mig i aandelig Forstand og var misvisende ligeoverfor Mennesker og Livsforhold. Saa rev jeg mig ud af det Hele, kastede mig ned paa

Virkelighedens Jord, i Arbejde, tjente Penge, det var ogsaa Noget, jeg vilde, men det var ikke saa vigtigt, som mange troede om mig, men jeg 47 lærte at leve paa ganske jævn naturlig Vis, og det var Noget jeg trængte til.«

»De fik Idealisten i Dem slaaet ihjel, vil De sige,« sagde hun, mødende en tidligere Yttring af sin Mand.

»Nej, det er ingenlunde nødvendigt,« svarede han. »Jeg vender mig mod det i Livet, som *kan* opnaaes, med den Gjerning som kan udføres. - Men,« fortsatte han halvt i Tanker, »Gud ved, hvor meget af det gamle Fantasteri, jeg har beholdt tilbage. Jeg gaaer jo aabenbart nu og lægger bagfra mere ind i mine oprindelige Rejseplaner, end der laa i dem fra Begyndelsen. Men Resultatet er dog bleven som jeg sagde.«

»Hvor De er filosofisk,« sagde Ida.

Man hørte en fjern Kalden.

Ida, som ikke syntes at interessere sig saa meget for den Vending, Samtalen nu havde faaet, sagde, at hun maatte gaa op, det var vist hende, der savnedes, og skyndte sig op til Huset.

Han gik endnu lang Tid frem og tilbage i den skyggefulde Gang og glædede sig over den ny Fortrolighed, der ombølgede hans Sind som en mild Foraarsluft.

Men han tænkte ikke paa den ildfulde lille Spire, af hvilken dette Nye var voxet frem.

FEMTE KAPITEL

Bernhard kom ud til Middag og meldte strax, at han havde to sjeldne Gjæster med sig. Den ene var en Dame, den anden en Herre; begge havde iøvrigt hørt til den fælles Vennekreds allerede for mange Aar siden.

Damen var Frøken Rønnov. Det var en yngre Pige, dog over de tredive Aar, høj, slank, klædt med en vis fornem Elegance. Hun var en Ungdomsveninde af Ida, af fornem Slægt og Skolebestyrerinde. Hendes Fader var død som General og Generaladjutant hos en afdød Konge. Hun havde havt lidt Formue, men i Lyst til Virksomhed havde hun benyttet sin lille Kapital til at oprette en Skole, som dog for en 48 Del var bleven Friskole for fattige Familier, som hun var kommet i Berøring med, og hvis Døttre hun ønskede at opdrage til at blive forstandige og elskværdige unge Piger. Som Forretning betragtet lønnede denne Skole sig slet ikke.

Herren hed Felix; det var en gammel Ven baade af Bernhard og Hasting, af samme Alder som de, en lille, meget mørk Herre, med et vist elegant Snit over sig.

Bernhard fortalte Ida, at han havde mødt begge sine Gjæster paa Gaden, først Felix saa Frøken Rønnov. Den Sidste havde det været mindst vanskelig at faa med, fordi hun netop havde havt Lyst til at se Skov, Sø og Marker i det dejlige Vejr; men med Felix, som han først havde »samlet op«, som han udtrykte sig, havde det været vanskeligere.

Felix sagde nogle Ord om, at han havde travlt med sine Arbejder, og henvendte disse ganske i Almindelighed til Selskabet, ikke særlig til Husets Frue, der heller ikke tog mere Hensyn til ham end nødvendigt.

Da han saa Hasting, hilste han paa ham med Venlighed og spurgte, hvorledes han levede; det var længe siden, de havde set hinanden; men han talte, som om det havde været syv Uger istedetfor syv Aar. De havde holdt meget af hinanden i sin Tid, og Hasting var lidt forundret herover, men han bemærkede, at der var en vis nervøs Distraktion over hans Ven, og Bernhard betroede ham afsides, at han var ifærd med at blive en stor Mand, havde naaet meget højt op i sit Ministerium og vistnok snart kom højere. Af travle Embedsmænd maatte man ikke forlange Noget.

Den gamle Justitsraad og hans Frue kom nu i deres sædvanlige ensformige Trit op ad Havegangen. Saa var Selskabet forsamlet, og man gik ind i Spisestuen.

Bernhard var en meget talende og højrøstet Vært. Var Felix bleven taus, var han bleven det Modsatte i Mellemtiden. Han talte uafsladelig og var saa underholdende, at han svedte stærkt ved det. Maaske kom det dog tildels af den begyndende Korpulence og af, at han spiste og drak stærkt tillige. Det var ham aabenbart særlig tiltalende, næstefter at være den gjæstfri Vært, at give den travle Handelsmand. Det morede ham i sin; Samtale med sine to Venner at lade Penge 49 klingre bestandig, men han gjorde det paa en godmodig

og aldeles ikke stødende Maade.

Man talte om Udsigter og Forretninger og Toldreformer. Men saa kom Bernhard til at huske, at han mellem sine Breve havde faaet et, der indeholdt Forlovelseskort. Han tog det frem af Lommen, hvor det var noget besværligt at finde det, og leverede det til sin Kone. Nu begyndte Samtalen at dreje sig om de Nyforlovede og om Forlovede og Forlovelser i Almindelighed.

Hasting angreb stærkt Forlovelsesinstitutionen og benægtede, at han gjorde dette, fordi han kom fra et andet Samfund.

»Det er et daarligt Fundament for Ægteskab,« sagde han, »fordi Forlovelsen i Reglen grunder sig paa en meget flygtig Forelskelse, som akkurat ligesaa godt kunde have ført enhver af de Paagjældende sammen med elleve Andre som med den Ene. Saa er Fornuftarrangementet et bedre og solidere Fundament for en livsvarig Forbindelse.«

Bernhard styrtede ivrig løs med almindelige Bemærkninger om at miskjende Hjertets Krav og træde Følelser og sit Inderstes Rørelser under Fødder.

Hasting vilde ikke fornægte disse, men paastod, at han holdt sig til Erfaringen. »At Folk forlover sig, fordi de ere forelskede« sagde han, »hvad vil det i Grunden sige? Hvad er den Forelskelse for en pjanket Følelse.«

»Pjanket« udbrød Bernhard med en Indignation, som kun Hev mindre stærk, fordi han havde Munden saa fuld af Steg, at han neppe kunde tale forstaaeligt.

»Pjanket,« vedblev Hasting. »Ja, ikke efter sit Væsen, men i Virkeligheden. To unge Folk faa en lille Forlibelse, som til Nød kunde være tilstrækkelig til, at de i et Par Maaneder morede sig med at have hinanden tilbords i Selskaber og paa Baller; naar de blot vare et Par Aar yngre, vilde de ingen Notits tage deraf, men nu ere de i den Alder, hvor mange Folk forlove sig, saa benytte de denne Følelse til det samme. Lad os nu se disse unge Folk,« sagde han, og tog Visitkortet op fra Bordet, »her er Ulykken formodentlig voldet af, at han har faaet Knebelbart; jeg mener ikke, at hun er bleven forelsket i ham, fordi han har den, men han har forlovet sig af 50 den Grund. Ja, den Tid han ingen havde, blev han et Par Gange om Aaret ligesaa stærkt forelsket, som i sin nuværende Forlovede, men det faldt ham ikke ind at forlove sig; nu har han dette Skjæg, han synes, at han er Mand, om end en ung Mand, saa dog *l'homme sérieux*, og saa frier han og Pigebarnet, der havde sagt »Ja« til alle dem, hun hidtil har havt et lille Sværmeri for, om de havde friet, - hvad de ikke have gjort - siger naturligvis »Ja«, da han gjør det.«

»Hvor kan Du dog tale saaledes,« sagde Bernhard med be? brejdende Alvor og denne Gang med klart Mund. »Du kjen? der jo ikke det Mindste til de to Mennesker, og dømmet eller rettere fordømmer dem, angriber aldeles i Forbigaaende baa? de dem og os Allesammen paa Ære, Liv og Gods.«

»Hvad de to omtalte Personer angaaer,« sagde Hasting, »benytter jeg dem kun figurligt, maaske er det i Virkeligheden der gaaet ganske anderledes til, men saaledes som jeg har skildret det, gaaer det ganske vist i Almindelighed til, men naturligvis er jeg dog ogsaa i den Henseende saameget Engelskmand, at min Forudsætning, naar jeg siger noget ubehageligt er »*the present company always excepted*«, det nærværende Selskab ufortalt.«

»Selv om Forholdene ere som De siger,« sagde Ida, »hvad jeg ikke ved, saa synes jeg dog, at hele Forholdet bliver til noget Andet, derved at der ligger en Forelskelse nederst, om der ogsaa ikke er meget ved denne, fremfor naar det er som i andre Lande, et Pengearrangement der begyndes med.«

»Nej,« sagde Hasting med megen Iver, »deri er jeg ganske uenig med Dem, er det en saa jammerlig Forelskelse, som jeg nu forudsætter den at være, saa er Fornuftarrangementet uendelig mere at foretrække i Forbigaaende vil jeg be? mærke, at det ikke er en saadan udelukkende Pengeaffaire, som De synes at tro, der i Lande som Frankrig bestemmer Ægteskabet. Man tager kun ved dettes Indgaaelse et alsidigt Hensyn til de Momenter, der gjøre forholdsvis lykkelige ydre Kaar sandsynlige. Man fornægter ikke Kjærlighed, man er kun skeptisk ligeoverfor den ungdommelige Forelskelse og vil ikke lade Alt løbe an paa den, og deri have Papa'erne og Mama'erne Ret; den Slags Forelskelse er i Reglen saa daarlig 51 Gods, at man ikke skal indrømme Hensynet til den mere end højst nødvendig.«

»Uf, hvor Du er Materialist,« sagde Bernhard, og lænede sig veltilmode tilbage i den magelige Stol, som han i Egenskab af Vært havde rejst sig som et Slags Højsæde ved Enden af Bordet.

»De er snarere Pessimist, troer jeg,« sagde Ida.

»Ja,« sagde Bernhard, lidt overlegent, »ogsaa det.«

»Jeg vil heller sige Idealist,« sagde Frøken Rønno., »De har en bestemt Forestilling om Kjærlighed, og den der ikke svarer nøjagtig til det Mønster, forkaster De.«

»Altid driver Du Tingene paa Spidsen« mumlede Bernhard, idet han ogsaa strax accepterede denne sidste Forklaring.

»Sagen er den, at jeg ikke troer paa Lidenskab, maaske ikke engang paa Kjærlighed,« sagde Hasting parenthetisk og halvt for sig selv.

»Der er forresten Meget i det Hasting siger« sagde Justitsraaden, der sad stiltørdigt og spiste og vendte Hovedet fra den Ene, der talte, til den Anden, en Bevægelse, som hans Kone instinktmæssig eftergjorde. »Der er virkelig Meget i det, han siger« gjentog han.

»Ja, der er,« gjentog hans gamle Kone og nikkede venligt og bifaldende, »det er godt og fornuftigt.«

Ægteskabet mellem dem var arrangeret for at ordne en vanskelig Prioritetssag i Ejendommen i de Tider, der vare vanskelige for Landmanden.

»Erfaringen taler imod Dem,« sagde Ida; »der er saa mange lykkelige Ægteskaber herhjemme, og af dem ere dog de fleste Inklinationspartier.«

»Det kan jeg dog ikke indrømme Dem,« sagde Hasting. »Grunden til at det gaaer godt i Ægteskaberne er først, at Folk ikke have Lidenskaber, men nøjes med at drives af Omstændighederne, tage tiltakke i Verden, og for det Andet, at de ikke møde Fristelser. Var der en Frister til hvert Ægteskab, saa saa det maaske helt anderledes ud. Men gaaer det godt, er det, som sagt ikke Kjærlighedens Skyld.«

»Aa, Snak,« sagde Bernhard.

52

Felix havde tiet under denne Samtale, men drukket flere Glas, som et nervøst, trætt Menneske, der vil live sig op til at blive som de Andre. Han sagde: »Jeg er forsaavidt enig med Hasting; jeg troer, at kun ulykkelig Kjærlighed er bestandig. Det er Noget, Livet vilde vise tydelig for den, der forstod at læse det.«

Ida gjorde en næsten umærkelig Trækning med Munden og vendte taust Hovedet til den anden Side. Hasting bemærkede denne Bevægelse og forundredes lidt derover.

Frøken Rønnov sagde efter et Øiebliks Stilhed, hvori hun syntes at have betænkt sig paa, om hun skulde tale eller ikke: »I de fleste eller maaske i næsten alle Ægteskaber gaaer vel nok den egentlige erotiske Forelskelse tabt, men istedetfor den kommer der en dybere og stærkere Følelse, troer jeg, den rette Kjærlighed, som udvikles i og af selve Ægteskabet.«

»Mysticisme!« sagde Hasting spøgende.

»Det er ikke Alt Mysticisme, hvad Hedningene ikke forstaa,« sagde hun.

»Hvorledes bliver da denne nye Kjærlighed til?« spurgte han.

»Saavidt jeg har kunnet se,« sagde hun, »thi De maa huske, jeg er jo ikke af de Indviede, saa bliver den til derved, at under Samlivet, det jævne, almindelige Samliv, blive de to Mennesker kjendte med det inderlig Elskelige, som enhver Personlighed gjemmer, og som det er Ægteskabets Pligt at fremdrage og bevare.«

Hasting saa paa hende med et noget tvivlende Smil.

Hun tilføjede ivrig: »Menneskene ere i Reglen meget bedre end Folk som De troer. Folk har de slette Egenskaber, som vi Alle se, men meget Godt ved Siden af, som der blot hører lidt skarpere Øjne til at se.«

»Mine Øjne ere ganske vist ikke saa skarpe,« sagde Hasting.

»Maaske naar De fik de rette Brillor paa« svarede hun. »De fleste Mennesker, ved De nok, anse sig selv for fejlfri og ualmindelige Exemplarer af Slægten, skjøndt de godt kjender deres egne Svagheder. Fra et vist Synspunkt er dette jo nok forklarligt, det ved jeg naturligvis, men der er dog Noget i det, naar man anlægger en anden Maalestok.«

53

Hasting saa noget forundret paa hende.

»Jo, jeg mener en Del af det, jeg siger,« svarede hun smilende. »Jeg siger blot ikke, at jeg mener det Samme om mig selv. Min Fortræffeligheds Amerika har jeg selv ikke opdaget.«

»Nu er vi kommet meget højt tilvejs i vor Samtale,« sagde Bernhard. »Skal vi have den endnu højere?«

»Nej, vi gaa ned,« sagde Hasting. »Jeg troer ikke paa den Theori, Frøken Rønnov. Jeg troer ikke, at der

hos vore almindelige Hr. og Fru Jensener udvikler sig en saadan højhellig Følelse; men de leve roligt og godt, fordi de tage Tingene som de ere, det er deres Livsprincip....«

Frøken Rønnov gjorde Indvending.

»Jeg skal ikke tvistes videre herom« sagde han; »om Folk ere, som De troer, eller som jeg troer de ere, kommer forsaavidt ud paa Et, men jeg kan benytte ogsaa Deres Betragtning til min oprindelige Paastand. Naar den første Forelskelse, som danner Grundlaget for Forlovelsen, ogsaa efter Deres Mening er noget Ligegyldigt, Noget der fortager sig og bliver rent borte med Tiden, saa maa jeg jo ogsaa have Ret i, at det er bedre for Ægteskabet at bygge dette paa et Fornuftarrangements Grund end en daarlig og usolid Forelskelses. Under heldige ydre Vilkaar kommer den nye gode Forstaaelse sikkert bedre i Stand!«

»Nej, De har ikke Ret,« sagde hun. »Den nye Kjærlighed skal jo hvile paa Hengivenhed, Agtelse og Ærefrygt og Sympathi for hinandens Personlighed. Men dette Forhold af gjensidig Hengivenhed og Agtelse for selve Personligheden mærkes netop ikke fra Begyndelsen af, naar man vælger udelukkende efter Hensyn der ere den uvedkommende. Jeg kan kun indrømme, at det efter min Theori ogsaa kan være muligt, at der er Ægteskaber der blive lykkelige blandt de egentlige Fornuftpartier. Forholdet kan rette sig op, om det ogsaa er forkrøblet i Begyndelsen og i den første Spire.«

»Skal vi saa afslutte Sagens første Behandling« sagde Bernhard; »vi skulde dog lidt ud paa Søen i det smukke Vejr. - Velbekomme!«

De roede ud i den lille Baad med Undtagelse af 54 Justitsraaden og hans Kone; en af dem var bange for Aftenluften paa Søen, og saa gik de hjem med det Samme til deres egen Bolig, ganske i det samme rolige Trit.

Den anden Behandling af de diskuterede Spørgsmaal, som Bernhard havde stillet i Udsigt, udeblev dog i det Hele ude paa Søen. Den brudte Traad kunde ikke ret knyttes; thi Samtalen havde haft en altfor tilfældig og fragmentarisk Karakter. Hasting følte imidlertid en særlig Tilfredsstillelse over at have faaet Lejlighed til at gjøre disse Anskuelse gjældende og navnlig angribe de almindelige Forlovelser. Hvorfor han var saa bitter mod disse var ham dog neppe ret klart.

Bernhard førte nu Ordet og erklærede, idet han lagde Armen om sin Kones Liv: at han i Kjærlighed lagde megen Vægt paa en smuk Figur.

Ida skød hans Arm fra sig, men greb den atter hurtigt med et lille Skrig, thi Baaden havde pludselig faaet et uventet Sving til den ene Side, der vel ikke alvorligt truede dens Ligevægt, men som dog havde voldt en stærk Gyngen. Bernhard havde ligget paa sin Aare og Hasting pludselig taget et stærkt Tag med sin; han sad »i Tanker« undskyldte han sig forlegen med. Han lo selv med ad den lille Forstyrrelse, han havde voldt, men Felix var den, der morede sig mest derover. Over den spejlblanke Sø spredte Krusningernes Ringe fra den voldt Forstyrrelse sig videre og videre, men mattere og næsten udviskede gled de ind under Rørene ved Bredden.

Samtalen gik over til almindelig dagligdags Passiar, i hvilken Felix var bleven meget livlig; saa blev det mørkere og mørkere, og man roede i Land.

Da Herrerne hjalp Damerne i Land, spurgte Felix:

»Er der intet Sagn om denne Sø? At der er en Skat paa Bunden, eller at den kræver et Offer hvert Aar eller noget af disse almindelige Stedsagn.«

»Jeg ved det ikke,« sagde Ida, hvem disse Ord nærmest var henvendt til. »Jeg er ikke romantisk anlagt, som De ved.«

»Ganske vist,« sagde han, »det er De ikke, men fordi man ikke er det, kan man maaske ikke altid løbe fra Romantiken.«

55

Hertil svarede hun ikke og vendte Hovedet bort fra ham, som hun havde gjort før.

Den næste Morgen tidlig tog Hasting fra Landstedet og fulgte med Bernhard til Byen.

SJETTE KAPITEL

Bernhard og Ida vare ansete for meget lykkelige Ægtefolk. De vare Fætter og Kusine; at de tillige vare blevne Mand og Kone var Noget, som var gaaet i høj Grad naturligt til, om det end var kommet dem, der kjendte dem, lidt overraskende. Thi skjøndt de vare voxede op i Nærheden af hinanden, Justitsraadens Ejendom og Bernhards Faders Ejendom laa som sagt i Nærheden af hinanden, saa var det dog i Henhold til en meget pludselig Indskydelse, at de blev forlovede.

Da Bernhard var ganske ung, havde han en meget stærk Tilbøjelighed til at opstille sig Mønstre til temmelig uselvstændig Efterlignelse, og det var i Særdeleshed Anton Hasting, der var hans Mønster. Da denne opgav at benytte sine Studier og slog ind paa den praktiske Bane, tog han strax en Beslutning i samme Retning og bestemte sig for Handelen. Han sagde, at dette var Noget, han længe havde tænkt paa. Forsaavidt var dette rimeligt, som han i lang Tid aabenbart ikke havde tænkt paa Studeringerne. Da Hasting rejste til Ostindien, fandt han, at han ogsaa kunde rejse og tog til Hamborg, hvor han lærte Forretningen og lagde sig et Par Aars Tid med Liv og Sjæl efter at blive Hamborger, Noget, der i enhver Henseende faldt hans bløde og noget graadige Naturel temmelig let.

Han vendte tilbage for at tage fat herhjemme, thi bosætte sig i Udlandet vilde han dog ikke.

Paa et Besøg, han efter Hjemkomsten gjorde hos sin Onkel, saa han efter et Par Aars Forløb Ida. Hun var i denne Mellemtid bleven meget smuk, og hendes Skjønhed havde et vist yppigt Præg, der gjorde stærkt Indtryk paa den unge Hamborgers Hjerter. Og saa forekom det ham tillige, at han selv havde gjort et vist Indtryk paa hende. Hun skiftede tidt Farve, naar han kom i Nærheden af hende, han følte, at hendes Øjne ofte hvilede paa ham og næsten altid flakkede om i hans Nærhed. Naar man færdedes ude, kom de næsten altid efter nogen Tids Forløb Side om Side.

Mænd som han blive saare ofte forelskede, fordi de tro sig selv Gjenstand for en saadan Følelse, et Motiv, der ellers i Reglen viser sin Magt hos Kvinderne.

Saa vaagnede han op en Morgenstund og følte sig forelsket.

Han forlængede sit Ophold i nogle Dage, og paa en Spadseretur en smuk Sommeraften i Haven bleve de forlovede.

Ida havde været begjært af ikke faa Mænd, maaske - hvem vidste det - med uendelig mere Lidenskab end den, hvormed Bernhard forlangte hende. Hun havde ialfald før mærket, at hun var Gjenstand for Mænds Tilbøjelighed. Denne Bevidsthed havde ikke undladt at gjøre sin Virkning. Hvorfor var hun da ikke tidligere bleven vundet? Det er vanskeligt at sige. En Forelskelse er i Regelen Frugt af en Række smaa tildels uafhængig virkende Aarsager. Selve Forelskelsen er for de Fleste en fin, yndefuld, lille Spire; om denne skal blive til en Blomst, der fryder i otte Dage, eller til et Træ, der staaer for hele Livet, afhænger af smaa Kulturbetingelser, hvis Tilstedekomst eller Udebliven ofte er Tilfældets Værk.

Saare ofte ere nemlig saadanne smaa Forelskelsesmuligheder i deres Tilbliven ledsaget af en eller anden lille Kantethed, et lille Anstød, som hindrer dem i at trives hos den, hvor Spiren er ført hen. Det kan være højst forskellige Indtryk, der saaledes virke ødelæggende paa Spiren, det kan være de store, de egentlige Væsensuligheder, der aabenbare sig, og det kan være - ja, alt muligt Andet, en forkert Næse, en lille Yttring, der saarer Egenkjærligheden, et meget ubetydeligt Træk, der dog vækker et Mishag, som andre lignende forøge - eller blot en for Ansigtet uheldig og uklædelig Belysning ved en enkelt Lejlighed. Alle saadanne Smaating kunne gjøre et Indtryk paa den anden vedkommende Parts bevidste eller ubevidste Smag. Disse smaa mikroskopiske Indtryk, som ofte ikke komme til klar Bevidsthed, have altid uhyre Meget at sige, særlig i Forelskelsen. Pascal har sagt, at Menneskene dø af et Sandkorn, en Draabe Vand; de leve ogsaa derved.

Mulighederne for Forelskelse ere uendelige, Muligheden for at Forelskelsen sætter Frugt gennemkrydses af utallige Forhindringer, derfor fødes og dø uafslædt disse Muligheder i Millionvis. Den unge Ungdom har en instinktmæssig Følelse af denne Elskovsmulighedernes tragiske Rigdom, der omgiver dem; den beruser dem i et Ironi, hvad enten nu denne ironisk farvede Legen med det Erotiske har Karakteren af unge Pigers indbyrdes Pjank og kjælende Spotten med de Herrer, de danse med, eller den viser sig i den urolige, mistillids- og forhaabningsfulde Maade, hvorpaa en ung Mandes Sind flagrer mod Kvinderne i den Alder, hvor han troer paa Kjærlighedens Evighed mere end paa noget Andet i Livet.

I Forholdet mellem Bernhard og Ida var nu disse fine Spirer til Forelskelse blevne udviklede, ikke fordi de i sig vare stærke og kraftige, men fordi der ikke kom noget forstyrrende Indtryk til, der ligeud hindrede deres Udvikling.

I Virkeligheden var det imidlertid forsaavidt en Fejltagelse i selve sin Begyndelse, som Bernhard havde følt sig henrykket ved Tanken om, at Ida skulde være forelsket i ham, men det havde hun imidlertid slet ikke været. Han vakte hos hende en vis nysgjerrig Interesse, den Interesse, som vækkes af en Mand, der har set og levet noget Nyt, hvortil kom, at hun havde hørt og dunkelt forstaaet nogle Yttringer og Antydninger mellem hendes Forældre om det uordentlige Liv, han havde ført i Hamborg. Og denne Mand, hos hvem der

saaledes var noget Nyt, Fremmed, Frastødende og dog Tiltrækkende, som strakte sig ligefra hans Klæder til hans Karakter, det var en Fætter, der havde været en Broder for hende; dette Forhold var ganske mærkeligt. Han var og blev den Gamle, men han var dog ogsaa en Ny, en interessant Ny.

Kun saaledes saa hun paa ham, da han troede, hun var forelsket i ham og derfor forelskede sig i hende. Hun var kun spørgende. Men saa - saa skete der pludselig en Forandring. En Dag forstod hun pludselig, at han var bleven forelsket i hende, og forstod naturligvis ikke, at det var en Fejltagelse denne Følelse skyldtes, og det naturlige Indtryk paa hende 58 af denne Opdagelse undlod ikke at komme frem. Saa var Spirerne der, og Sandskornet og Vanddraaberne gjorde deres Virkning.

Hun vilde ingenlunde være død, hvis han havde forladt hende, selv da hun var mest betaget af Forelskelse, hun havde maaske ikke engang græmmet sig, men kun været lidt vemodig i otte Dage. Men da han paa den smukke Sommeraften gik med hende i et lokkende Tusmørke og Lindeduft og Stjerneskin, og spurgte, om hun holdt af ham, kunde hun ikke svare Nej og svarede Ja.

Der er mangfoldige Inklinationspartier, i hvilke Erotiken er tyndere end i Idas og Bernhards, og de gjorde da ogsaa, ikke blot paa Andre, men ogsaa paa sig selv, Indtrykket af at være et særdeles lykkeligt Par. Og som et saadant holdt de ikke længe efter Bryllup, thi de havde »ikke Noget at vente efter.«

Ida var af disse ingenlunde fattige, men meget bløde, kvindelige Naturer, hvis Opgave det er at lade sig præge af sine Omgivelser. Hun var i Stand til at indgyde Lidenskab alene ved sit Ydre, hvori var en mærkelig Blanding af lokkende, sandselig Ynde og ubevidst Barnlighed. Hun var maaske ogsaa i Stand til at føle en Lidenskab, men hun forlangte ikke en saadan. Hun var en ret loyal og til en vis Grad tillige magelig Natur, der foreløbig rolig gik ud fra, at hun nu i sit Ægteskab havde faaet sin beskaarne Lod i Kjærlighed, skjøndt hun nok saa, at den ikke var overdreven stor. Hun var ikke utilfreds, men hun var ikke heller tilfreds, skjøndt hun egentlig ikke heller savnede Noget. Hun havde kun en vis Oplagthed til at nyde mere Erotik; ingen fortærende Sug i Hjertet, ingen længselsfuld Lytten efter uørlige Toner, men hun lod sig saare villig lokke til at lege med Erotik paa en egen fin Maade, som der ikke er nogen Betegnelse for, og som Ordet »Koketteri« forgyæves søger at fastholde i sit plumpe Tag.

Denne Leg leges overalt. Der strækker sig over den udviklede Kjærligheds beboede Verden et Territorium saa legemløst, usandselig fint, at Skjærsommernats Drømmens Feverden sammenlignet med den er haandfast og tung. Det er 59 et Skyrige, vævet af ufødt Begjær, af ikke tilbleven Længsel, af Muligheder uden Virkelighedsbetingelser. I dette lette Rige indgaaes luende Forbindelser, som vare Minutter, der stiftes aarelange trofaste Forbindelser, som vilde gyse tilbage ikke blot for legemlig Virkeliggjørelse, men ogsaa for tydelig udtalte Ord. De vove sig højst, og det vel sjelden, kun ud i løse Antydningers Dæmring eller ligegyldige Ords skjulte Dobbeltklang.

Saadanne Forelskelser og Kjærlighedsforbindelser og Venskabsforhold mellem Mand og Kvinde svæve omkring overalt.

Der er Naturer, som ere ubeskrivelig graadige efter disse Forlystelser, disse Hengivelser og disse Triumfer. De Fleste kjende dem eller have dog følt deres fine Henrykkelse, selv de, der føle sig mindst begunstigede af Kjærlighedslykke i den virkelige Verden, have dog i denne ulegemlige, lad det være i en Triumf, der er født og død i et Sekund, følt Bemægtigelsestagens Fryd lige overfor en anden Sjæl.

Ingen Laas og ingen Slaa holder igjen fra Udflugter til disse Egne. De, der nægte dette, vide kun ikke, at de have været der, have ikke forstaaet den Vej, de have betraadt. Ingen Hustru, ingen Ægtemand føle sig derfor sikker! En Hustru kan forsvinde i et Øjeblik af Mandens Favntag, uden at han aner det, og selv den mest trofaste Ægtemand er sin Hustru utro, lad Utroskaben vare et Sekund og være ham selv en evig Hemmelighed.

For Nogle ere disse Følelser en uklaret Hemmelighed, Andre løfte Sløret og forstaa dem, om de end ikke gjøre sig dem helt bevidste, thi deres lette Natur tillader i høj Grad den Enkeltes Sjæl at tilsløre dem for sig selv. Erotikens evige, uafledelige Jesuitisme er maaske stærkest i denne Del af dens Verden.

Ida nød denne Minutserotik i ualmindelig høj Grad, om end hendes Natur var for fint anlagt til, at hun kunde drive den og nyde den i den plumpere og fremfor Alt sig selv paa ethvert Trin bevidste Form, i hvilken den kaldes Koketteri. Det er de mere graadige, kvindelige Naturer, som gaa denne Vej, de der ere mere legemlig, sandselig anlagte, de hvis Fantasi er saa tung, at den ikke som »flyvende Sommer« bevæges 60 af de letteste Pust i Stemningerne, de hvis Behagelyst er mere primitiv udannet, hvis hele aandelige Personlighed elsker et stærkt koloreret Toilette.

Da hun var ung Pige, saa hun med en Følelse af Medynk paa Forlovede og Gifte. Hun mente - i uklaret Anelse naturligvis - at de ikke vare sig selv nok i erotisk Henseende. Og naar hun f. Ex. paa et Bal saa en forlovet Pige danse de takstmæssige Danse med sin Forlovede, men ellers ikke være meget efterspurgt, eller naar hun saa en ung gift Kone melde sig til Tjeneste, følte hun en naiv ringeagtende Medynk for disse Stakler, der vare udelukkede fra de vidtstrakte Overdrev med de uendelige Horisonter.

Og saa var hun helt forbauset, da hun var bleven gift og næsten overrasket saa, at hun endnu kunde naa disse Vidder.

Og hun var helt forbauset over, at hun kunde være en fortræffelig, trofast Kone og dog flakke om deroppe, tumle sig paa Sommerfuglevinger.

Saa gjorde hun det. Det blev aldrig sagt om Ida, at hun var koket, men de fleste Herrer, unge og gamle, thi hvor hun færdedes gjælder Alderen mindre, vare enige om, at hun var meget elskværdig, og de fleste Damer holdt ikke af hende.

Saaledes var Ida i sit Ægteskab.

Bernhards Forelskelse i hende havde væsentlig, da den var bleven sat i Gang, været et i mere forfinede Former klædt sandseligt Begjær. Idas Ydre fristede til denne Art Forelskelser. Ægteskabet gav Besiddelsen og med den den privilegerede Sikkerheds Tryghed og Magelighed. Han glædede sig over sin Kone, naar han var sammen med hende, og naar han ikke var det, roste han hende som dygtig Husbestyrerinde, hvad hun ogsaa var, og tænkte ellers ikke paa hende. Ja, det syntes endog, som om deres Kjærlighed havde gjort ham til en mere livfuld, om end forhaabentlig i Gjerningen platonisk, Beundrer af kvindelig Skjønhed i Almindelighed.

Saaledes var han.

Begge vare imidlertid vedblivende meget lykkelige, tilfredse med sig selv, hinanden og hele Tilværelsen.

Bernhard sørgede for, at denne var sorgfri i enhver Henseende, ja rigelig hvad hele Apparatet angik. Han var en dyg?

61

tig Forretningsmand, havde medfødt Sans for Forretninger og var meget ivrig og flittig. Da han var bleven Forretningsmand, havde han hurtig begyndt at trække paa Næsen ad »det Æstetiske«, som i ham havde havt en ivrig Beundrer og Tilhænger i de unge Studenterdage. Han lapsede sig med at udtale sig som en ægte, borneret, praktisk Mand, om han end købte Malerier til sine Værelser og gjerne saa, at hans Kone, som havde fin Smag, lagde denne for Dagen. Al hans Lyrik samlede sig efterhaanden paa »Forretningen«, »Handelen«, »Standen« og andre lignende Begreber.

Den Stand, han tilhørte eller »havde den Ære at tilhøre«, som han sagde i de Skaaltaler, hvortil han var meget forfalden, var for ham Statens og Samfundets højeste Frembringelse og den, der i Grunden viste alle Andre den Velgjerning, at gjøre det muligt for dem at være til.

Hele denne Betragtning havde imidlertid det Resultat, at han arbejdede med stor Lyst, og dette havde atter til Resultat, at han tjente Penge og betragtedes som en af sin Stands særlig lovende Medlemmer.

Under disse Forhold levede Bernhard og Ida deres lykkelige Liv i en behagelig og elskværdig Kreds.

En enkelt Figur i denne gjorde en egen Virkning. Hun var en Art Hædersgjæst og dog en Fremmed. Det var Frøken Rønnov.

Hun var bleven Veninde i sin Ungdom med Ida.

Ida havde adskilligt Elskeligt, som det var værd at kjende. Hendes erotiske Flagren, hvis man kan bruge dette lidt tunge Ord, stemmede ikke med Frøken Rønnovs Karakter, men hun saa den ikke. Hun var af dem, der ikke kjendte Sligt; det er ikke Mange. I hendes rolige Blik blinkede det aldrig; det pulserede ikke i hendes Livlighed. Hun forlangte ikke i sit mindst bevidste Indre at vække dette Behag, og selv om hun gjorde det, thi hun var klog og af tiltalende Ydre, saa vakte det ikke Gjenklang hos hende.

Maaske Følelsen af denne vestske Glæthed igjen bidrog til at knytte Ida til hende; det lønlige Instinkt forsikkrede hende om, at her var der ikke Skygge af en Medbejlerske.

62

SYVENDE KAPITEL

Det varede ikke længe efter Hjemkomsten, inden Hasting opsøgte Felix, som han havde truffet hos Bernhard, men der ikke talt meget med. Felix var egentlig den Tredie i det venskabelige Forbund fra Skoletiden, men han havde altid været lidt for sig selv, saa at de havde været ikke Tre, men To og En.

Bernhard havde sagt til Hasting, at Felix havde forandret sig meget i den sidste Tid og ikke til sin Fordel. Han havde gjort ualmindelig Lykke. Han var kommet meget hurtig frem paa Embedsvejen, blev anset for at være særdeles dygtig og havende en Fremtid for sig, der berettigede til Forventning om, at han vilde naa de højeste Stillinger. Det hed sig tillige, at han havde været meget heldig i private Spekulationer. »Men han er bleven en stor Egoist,« sagde Bernhard med det Fynd, hvormed Folk, der selv have en ikke ganske ringe Rem af Huden, bedømme de Andre.

Hasting vilde nærmere have at vide, hvori dette viste sig, da Bernhard sagde i Almindelighed, at han »ikke var den Gamle«, ikke »den gemytlige Fyr han havde været«, »at han ikke brød sig om gamle Venner«, at man ikke kunde faa ham »med«, at han ikke vilde være »med« o. s. v. Det havde været et helt mærkeligt Træf, at han ikke havde været fornem, den Dag Bernhard havde faaet ham med ud paa Landstedet.

Hasting gik saa op for selv at se, hvorledes dette forholdt sig. Da han havde hørt, hvor godt det var gaaet Felix forundrede han sig ikke ved at finde ham installeret i en elegant Ungkarlejlighed i en dyr Gade, skjøndt han havde forladt ham i et tarveligt Værelse, som det sømmede sig for en ung Assistent. Ikke blot Værelserne selv vare smukke, men ogsaa hele Udstyret. Der var Tæpper og Gardiner af dyre Stoffer og Møbler af en ganske anden Art end de tyndbenede Skabninger med luslidt Fløjels Rygge, der ellers befolke elegante Lejligheder for Herrer, under Anførsel af en bred langlivet Sofa og et Divanbord paa ulige vaklende Ben.

Der hang paa Væggen flere gode Malerier; disse vare af 63 Danske paa en enkelt Undtagelse nær, et ældre Maleri, der havde Hæderspladsen og hang over Skrivebordet.

Felix sad og skrev, da Hasting kom ind. Han kjendte ikke denne strax, men blev glad, da han fik Rede paa ham, og saa satte man sig ned.

Hasting saa strax, da det oplivende Gjenkjendelsessmil var gaaet bort fra hans Ungdomsvens Ansigt, at denne saa meget forandret ud. Hans Ansigt havde ikke alene faaet blege og magrere Træk, hvad der dog kunde være en Følge af, at han var kommet igjennem de Aar ved Trediverne, der gjøre den store Forandring i Ansigtet; men der var tillige et eget skarpt Træk fra Næsevigen ned paa begge Sider af Munden, som altid har sin Historie, være sig, at denne stammer fra Sjæl eller fra Legeme.

Samtalen kom hurtig i Gang; den drejede sig om forskellige udvortes Anliggender. Felix viste sine Malerier frem; men han glemte det, der hang over Skrivebordet. Hasting spurgte om det, han svarede, at han havde gjemt det tilsidst, fordi det var det bedste, og saa var det bleven glemt, som det saa ofte gaaer. Det Billede var egentlig dyrere, end han kunde være det bekjendt; han havde kjøbt det i München hos en Kunsthandler, der havde nogle Malerier i Kommission, som en ruineret Adelig maatte skille sig ved. Sandsynligvis var det et Familieportræt. Det var fra Begyndelsen af det forrige Aarhundrede. Ypperlig malet.

Hasting slog Gardinet lidt til Side,, thi der var ikke meget Lys over Billedet. Det forestillede en ung Dame, som stod i et Vindue til et fuldt oplyst Værelse og saa ned i Mørket. Det var en fornem ung Dame i en pragtfuld Dragt, hun løftede Gardinet op for at se ud; hvad hun saa efter var ikke antydet, maaske noget Ligegyldigt, maaske snarere noget Forfærdeligt, thi i hendes smukke Ansigt var der ved Siden af overlegen Fornemhed en Skygge af ængstelig Lytten og Uro. Han syntes, at der var Noget i dette Billede, der vakte en Mindelse af noget Kjendt, men dette gled atter ud af hans Sind, og han lod Gardinet falde.

Samtalen blev ved at være livlig, men bestandig mere høflig end venskabelig fra Felix's Side, hvilket dog ikke 64 forundrede Hasting, der havde en Følelse af, at han var af de Karakterer, som hurtig fryse til, og paa hvilke Fraværelse og Savnet af daglig Berøring let faaer en fremmedgjørende Virkning.

Man kom, som naturligt var, under Samtalen bestandig tilbage til de Forandringer, de vare undergaaede i deres Stilling. Det interesserede Felix at høre, med hvormeget Hasting vendte hjem og at vide, hvor han havde anbragt sin Formue. Han fortalte til Gjengjæld, hvorledes han var kommet frem ad Embedsvejen, og tillige meddelte han, at han var indtraadt i Bestyrelsen af et større privat Foretagende, som han dog omtalte med middelmaadig Sympathi.

Temmelig pludselig syntes imidlertid Felix at have opbrugt sit Fond af Livlighed. Han blev tausere, og Samtalen gik nu og da i Staa. Undskyldende fortalte han et Par Gange, at han var bleven distrahit med Alderen og tillige mindre bevægelig i Sindet. Han havde siddet i et vigtigt Arbejde, og dette kunde han ikke slippe for.

Hasting rejste sig og vilde gaa, Felix blev lidt flau og beklagede, at dette første Besøg skulde være saa kort. Han tog sig derpaa ligesom sammen og sagde, at de dog burde tales mere ved, og foreslog saa, at de skulde tage sammen ud paa Landet, naar Kontortiden var forbi. Dette blev aftalt.

Hasting havde ikke Noget imod at være mere sammen med Felix, han skulde bort et Par Uger paa en mindre Rejse og vilde gjerne, inden han tiltraadte den, have noget mere at vide om ham og det Hele.

Om Eftermiddagen mødtes de saa og toge ud for at spise og spadserere, som de havde gjort i gamle Dage, blot med den Forskjel, at de nu spiste mere og spadserede mindre.

Felix blev atter her betydelig oplivet ved Vinen, han talte ialfald nu meget, og saa spadserede de ud.

Under deres Tur standsede han ofte og tog Hatten af. Engang sagde han, ligesom i Forbigaaende: »Jeg kan ikke forstaa, at jeg ikke er brystsvag, jeg har gjort endel for at blive det, og synes ogsaa, jeg er det, men kan ikke faa nogen Læge til at indrømme det.«

»Du taler, som om det var Noget, Du vilde sætte Pris paa at være,« sagde Hasting.

65

»Jeg er ialfald ikke bange for det, jeg er ikke bange for at opløses i uendelig Søvn i den kølige, friske Jord.«

Da Hasting, som ikke for Øjeblikket følte sig oplagt til at gaa ind paa dette Thema taug, vedblev Felix: »Det er mærkeligt, hvor man kan komme til at forandre sig i noget saadant som i at holde af Naturen. Jeg har tidligere været aldeles ligegyldig for Natur; nu er det omvendt, jeg havde nær sagt, det er det Eneste, jeg bryder mig om; især elsker jeg Jorden og hvad dens er, Træer og alle de stille Planter; Planten er det lykkeligste og højeste Væsen i Naturen, der er Ro, Ligevægt og Harmoni, Guldalderen er det Udviklingstrin, da Alt var Planter. Er det dog ikke et lykkeligt Væsen saadan en Eg,« og han pegede paa en Eg ved Randen af en stor aaben Plads. »Der staaer den med Aarhundreder for sig og Aarhundreder bag sig i stille, hvilende Ro, kølig og frisk i sit hele Væsen. Hvilken Sjæl maa den ikke have; jeg troer paa Plantesjælen, ser Du. Det er det Eneste, der giver mig nogen Respekt for Filosofi, at den begynder at anerkjende en Plantesjæl. At gaa over i en saadan var ingen ilde Løsning: kølig og frisk.«

Hasting forbausedes noget over den hyppige Gjentakelse af disse to sidste Ord; ellers gjorde Felix slet ikke noget exalteret Indtryk. Han talte i en let, stundom næsten munter Tone.

Hasting havde ikke Smag for den Art Samtale, og paa Grund af hans Taushed kom man ikke videre paa denne Bane. Saa vendte de naturlig atter tilbage til Ungdomserindringerne og hvad dermed stod i Forbindelse. Det var forbausende for Hasting, som dog selv havde ileet den halve Jord rundt efter Lykken, at høre hvorledes Hjemmefødningen ved hans Side talte med febergldende Iver om at gjøre sin Lykke. Han talte tillige med en Hensynsløshed, der næsten havde noget Vildt ved sig.

»Ikke at tage,« udviklede han, »er det samme som at give, hvor jeg ikke vil give, lader jeg ikke være at tage; det er det eneste sunde Forretningsprincip i Livet, og det Meste i dette er Forretning. Dersom jeg ikke vil forære en Mand ti Tusinde Rd. ved at gaa hen og række ham dem, hvorfor skulde jeg saa forære ham dem ved at lade ham beholde dem, naar de 66 ellers vilde gaa i min Skuffe. Da der var Tale om mit sidste heldige Avancement var det i Virkeligheden ogsaa kun denne Regel, jeg fulgte. Min Konkurrent var maaske lige saa dygtig som jeg, i andre Henseender mere, i visse Henseender mindre, i den almindelige Mening laa imidlertid hans Adkomst mest deri, at han havde stor Familie og ellers ingen Udsigt til at komme videre. Det gjælder ikke, jeg vilde ikke støtte hans Familie med tusind Rdl. om Aaret, om den ogsaa var dobbelt saa stor. Mit Forhold til Ministeren var saaledes, at jeg ved at gjøre mig nogen Umage for mig selv kunde faa Posten, og saa tog jeg den.«

Hasting sagde: »Jeg har forresten hørt, at Du skulde have understøttet et Par unge Mennesker temmelig rigelig.«

Felix svarede: »Det er maaske rigtigt, men jeg indser ialfald ikke, at jeg ved at have handlet saaledes, paa nogen Maade vilde være kommen i Modstrid med, hvad jeg udviklede. Fordi jeg siger: Ikke at tage er at give, siger jeg ikke, man skal aldrig give. Faaer jeg Lyst til at give, giver jeg, har jeg ikke Lyst til at give, lader jeg ikke være at tage.«

»Principet fastholder Du altsaa overalt?«

»Overalt, ellers bliver Livet sandelig ogsaa for fattigt. Jeg vil sige Dig en Ting. Har Du hørt tale om, hvad jeg ellers har taget mig til, medens Du var borte, saa har Du ogsaa hørt tale om et Forhold til en gift Kone, der nu ikke er her i Landet, og hvis Rygte nu er saaledes, at jeg kan omtale et saadant Forhold. Det bestod. Det havde det samme Udspring: Jeg var sandelig ikke forelsket i hende, men hun var det i mig, og jeg vidste ikke, hvorfor jeg skulde renoncere paa at have en dannet og forholdsvis dydig Elskerinde.«

»Verden vilde gaa i Stykker, hvis Mange vilde tilegne sig saadanne Principer. Man maa have en Erkjendelse af, at der kun kan tilkomme En et begrænset Kvantum af Lykke og Nydelse og ikke bestandig begjære.«

»Lad mig se Dig følge den Maxime, naar Fristelsen kom,« sagde Felix næsten haanligt.

»Sig mig,« spurgte Hasting, vendende tilbage til et tidligere Punkt i Samtalen, »vilde Du da anse Dig for berettiget til at forføre enhver gift Kone uden noget andet Hensyn end til Din egen stærkere eller svagere Lyst og maaske blot for at 67 kunne vide, hvorledes det var at staa i et utilladeligt Forhold til en gift Kone.«

»Maaske. Jeg indseer ialfald ikke, at de Hindringer, der kunde gives, lade sig samle i en mere almindelig Sætning. Men heri vilde jeg iøvrigt være i Overensstemmelse med den almindelige Opfattelse, hvad jeg indrømmer, at jeg maaske ellers ikke er.«

»Deri kan Du maaske have Ret. Men den almindelige Praxis er ogsaa i denne Henseende som i adskillige andre gemen. Naar der ikke er Noget at sige til, at en Mand ikke lader sig holde tilbage i fjerneste Maade derved, at den Kvinde han forfører er gift endog med hans bedste Ven, naar, som en Franskmand har udviklet for mig, dette endog kan bruges til at give Forholdet et særlig pikant Præg - saa ved jeg ikke, hvad Tyveri er. Man er i den Henseende ikke kommet ud over Middelalderens Moral, hvor det var ærlig Levevis for pæne Folk at røve, at stjæle Kvæghjorder og Kjøbmandsvogne.«

»Hvor Du bliver mærkværdig ivrig,« sagde Felix, »kunde Du umulig tænke Dig, at Du blev fristet til en gift Kone - for Alvor - og ikke lod Dig holde tilbage af Hensyn til Manden.«

»Jeg kan tænke mig, at jeg kunde blive forelsket i en gift Kone,« svarede Hasting, »men jeg haaber ikke, at min Kjærlighed vilde have et Skuffetyveris Natur. Var den alvorlig og var den gjensidig, da vilde jeg sige til Manden: Deres Kone og jeg elske hinanden, vi begjære derfor Skilsmisse, helst lovformelig, men i ethvert Fald vitterlig mellem Dem og hende.«

Til disse Ord sagde Felix først Intet, saa smilede han og taug atter, men man kunde se paa ham, at han vilde svare, og medens han beredte sig hertil, gravede det syge og skarpe Træk udenom Munden sig dybere. Han sagde: »Du ved ikke, hvad det er at være forelsket. Du ved ikke, hvad det er at blive fortabt i en Lidenskab, saaledes, at Alt, hvad Side Du vil gaa paa af Gaden, saavel som om Du vil leve eller ikke, bestemmes af denne.«

Hasting saa forbauset paa ham.

»Jeg siger ikke, at jeg gjør det,« sagde Felix og gik 68 hurtigere til, »men Mulighed er der for, at Folk endnu kunne være saaledes. Og saa ræsonnere de ikke saaledes, fordi de ræsonnere slet ikke.«

Hasting gjorde den almindelige Bemærkning om, at de Lidenskaber, der betage Sans og Samling, ikke ligge for os.

»Hvor ved Du egentlig det?« sagde Felix i en spottende Tone. »Staaer det i Formlerne om Jernets Spændingsevne. Selv om det stod i disse tilforladelige Værker, tog de maaske fejl. Alle tilforladelige Værker tage fejl, al Regning er Løgn, al Sandhed er Usandhed. Du gaaer paa Vimmelskafte og ser paa almindelige Mennesker, og Du er af dem, der ikke tro at der rende Dig paa Armen i almindelige borgerlige Frakker og Kaaber baade Lidenskaber og Tragedier og Komedier af den bittre Slags, fordi Folk se fordømt kjedelige ud.... Naa, Vrøvl er det Altsammen. Det er saare Alvorligt, men endnu mere Intetsigende. Mit Hovedresultat er egentlig i disse Aar, hvorom vi have talt saameget, bleven det, at der ikke er Noget ved Nogenting, ialfald naar man har opnaaet det. De gamle Eventyr med Guldpengene, der naar de falde i Ens Haand blive visne Blade, nej ikke visne, kølige, friske Blade, men en Glød, som falder hen i Aske, de Eventyr indeholde hele Sandheden.«

Solen var gaaet ned, medens de spadserede i Skoven. De Skymasser bag hvilke den havde skjult sig, havde lydløst og graat skudt sig op over hele Himmelen, der nu laa farveløs og tung over Træerne.

»Jeg troer, vi faa Regn,« sagde Hasting, »det trækker stærkt op.« Samtalen havde faaet en Karakter af en Monolog, hvis Tone stadig var ham fremmed, og han havde ikke Noget imod en Afbrydelse.

Felix var ogsaa af hans Mening, at de helst burde tage hjem strax. De vendte om strax og gik tause og ilfærdigt til Stationen, som de naaede, kort inden et Tog afgik.

De talte næsten ikke sammen paa den korte Kjøretur. Da de naaede ind til Byen, strømmede Regnen ned. Felix skyndte sig at tage en Droske for Næsen af en fortvivlet Familiefader, tvang Hasting ind i den, spurgte hvor hans Hotel var, og kjørte ham saa først hjem.

Hasting skiltes fra ham i en ubehagelig Stemning. Det var 69 ham ikke klart, hvad der var Alvor, men det Hele havde gjort et pinligt Indtryk paa ham, og han gav Bernhard Ret i, at der var foregaaet en stor Forandring med Felix, der før havde været »ganske ligesom andre Mennesker«.

OTTENDE KAPITEL

Hasting var borte et Par Uger paa den lille Forretningsrejse, han havde at foretage for at bringe forskellige Ting i Orden.

Han var under denne sin Fraværelse i en ypperlig Stemning. Det var ham ikke blot, som om han »havde fundet sin Krog« i Livet, men han følte sig ogsaa overraskende let og glad i Sindet.

Da han kom tilbage, tænkte han strax paa at opsøge Bernhard og Ida. Sommersæsonen var forbi, de boede nu i Byen. Samme Formiddag, som han var kommet til Byen, gik han derop.

Han kunde godt tænke, at Bernhard ikke var at træffe, men det gjorde ikke saameget, han vilde takke Ida for de to behagelige Dage, han strax efter sin Hjemkomst havde havt. Han tænkte med stor Fornøjelse paa at træffe hende. Al den Antipathi, han havde baaret paa imod hende, var forsvundet, efter at han havde talt ud med hende dengang, og Mindet om hin Samtale var i hans Erindring stadig omgivet af en egen Stemning af tillokkende Fortrolighed.

Da han kom til Stedet, var Bernhard, som han havde tænkt, ikke hjemme, men paa Kontoret. Der var Ingen i Dagligstuen, men det var bleven sagt, at Fruen var hjemme og der hørtes ogsaa Stemmer inde fra det mindre Værelse, som laa bag ved, og som var Idas egen Dagligstue, eller »den lille Dagligstue«, som den ogsaa kaldtes.

Det var Ida og Frøken Rønnov, som sad derinde. De modtog ham venlig, navnlig den Første. Frøken Rønnov var ogsaa forrige Gang noget tilbageholdende imod ham.

Hun var kommen til Ida for at foretage »en Udpresning«, 70 som hun kaldte det, i et Øjemed, der stod i Forbindelse med hendes Skole. Ida var en af de bedste Velstandskilder for hendes forskellige velgjørende Indsamlinger og det er muligt, at dette bidrog mere, end de begge troede, til at vedligeholde deres Venskabsforhold.

De talte om det, der skulde sættes i Værk ved den Indsamling, de nu forestod. Ida syntes at interessere sig i høj Grad derfor og talte meget om saadanne Gjerningers Betydning.

Frøken Rønnov tog det lidt mere skeptisk. Hun sagde, at hun ikke mere havde den Tro til, at man vilde gjøre stor Gavn ved at vise Velgjørenhed, som hun havde, da hun begyndte at give sig af med disse Anliggender. Hun vedblev dermed, fordi hun erkjendte, at det alligevel var en simpel Pligt, man opfyldte.

Hun sagde ogsaa, idet hun trak sine glatte, stramme Handsker paa - hendes Toilette var paa Handskerne nær tarveligt, om end smagfuldt -, at skjøndt hun havde meget med de Fattige at gjøre, var det ikke lykkedes hende at beholde den Tro, som hun tidligere havde været tilbøjelig til at bekjende sig til, at de vare bedre Mennesker end andre. Hun sagde dette i en vis let, munter Konversationstone, men det var aabenbart, at der deri var en Alvor, som gjorde ondt.

Hun beklagede sig over, at hun saa ofte hos *les misérables* mødte en utilladelig Mangel paa Sandhedskjærlighed og Respekt for sit Ord og tilstod, at dette var hende i høj Grad frastødende. Det var det Ubehageligste ved det Hele, men hun vilde dog ikke opgive sine Arbejder, saalænge hun kunde udføre dem.

Hun gik kort efter.

Ida udbredte sig i Lovtaler over hende for Hasting og fremhævede særlig, at hun var af saa fornem Familie. Hendes Skole og den velgjørende Virksomhed, som var knyttet dertil, skulde være saa udmærket bestyret. Hun var ogsaa meget paaskjønnet og afholdt »paa højere Steder«, hvor man i Begyndelsen havde fundet hende stødende excentrisk og lige ved at burde fornægtes. En af de kongelige Prinsesser var nu stadig tilstede ved en lille aarlig Prøve, der afholdtes med Børnene ved Juletid i Forbindelse med en lille Fest. Ida var 71 der bleven præsenteret for Prinsessen, og Prinsessen havde kjendt hende igjen sidste Aar og talt til hende, og hun fortalte, hvad Prinsessen havde sagt.

Ida sluttede med at forsikre, at det var en Kone for Hasting. Hun vilde gjøre Alt for den Mand, hun valgte.

Disse Giftermaalsanvisninger fra Ida gjorde et lidt ubehageligt Indtryk paa ham, især da Ida endelig vilde have det taget i Alvor. Frøken Rønnov havde glemt en lille Pakke paa Bordet, som hun havde faaet hos Ida. Hun vilde have, at Hasting skulde besørge den for hende op til Frøkenen for at se hende i hendes Hjem.

Hasting blev maaske selv lidt nysgjerrig og desuden ærgrede Idas Anbefalinger om at gifte sig ham

ialfald saameget, at han vilde vise hende, at de ikke vare ham imod. Han tog derfor Pakken og lovede at besørge den op endnu samme Dag.

Løvrigt fik han en livlig og venskabelig Samtale. De undgik begge at komme ind paa det Emne, de forrige Gang havde omtalt. Men Samtalen havde dog en vis Farve af den Sympathi, der engang var bleven opdaget, og Ida behandlede ham med en vis kammeratlig Venlighed, som var højst forskjellig fra den Stivhed, hvormed hun havde modtaget ham, som en nødtvungen Husven ved det første Besøg paa Landstedet. Hun bad ham at være en hyppig Gjæst, hun bad ham derom med megen Venlighed og et indtagende Blik i disse klare Øjne, som, naar de vilde, paa engang tillod at kaste Blik i en lokkende Afgrund og syntes at aabne en Sjæl helt og fuldt for Beskueren. Han glemte sin Fortrydelse.

Han gik senere hen til Frøken Rønnov; men da han kom til det Husnummer, der var bleven ham opgivet som hendes Adresse, holdt der udenfor en Vogn med rød Kusk. Han tænkte sig Muligheden af, at det var hos Frøken Rønnov, at den fornemme Visit var, og skjøndt det ikke var nogen af selve de kongelige Herskabers Ekvipage, ønskede han dog som god »bourgeois« heller ikke at træffe Hoffolk, fordi han vidste, at han vilde være generet i deres Nærværelse.

Han gik derfor rundt om i Gaderne i Nærheden og ventede, thi han vilde altid nødvendig opgive et Projekt, naar han havde fattet det. Imens tænkte han halvt i Tidsfordriv paa Idas Anbefaling. Han følte sig overbevist om, at han aldrig vilde blive forelsket i hende, og i Kjærlighed vilde han jo kun det Ubetingede og Fuldkomne. Den vilde han aftvinge Livet, som han havde aftvunget det alt Andet, og ikke lade sig afspise med noget Mindre.

Da han havde udført sin Runde, var Vognen med den røde Kusk ganske rigtig borte. Han gik op og ringede paa. En ældre Tjenestepige, næsten dameklædt, lukkede op og spurgte, hvem hun skulde melde.

Hun førte ham gennem et tomt Værelse, ind i en Dagligstue, der var høj, lys og venlig. Den duftede af fin Parfume, det er Hofvisiterne tænkte han.

Der var ellers i Værelsets Anordning Noget, der kunde minde om en rig Kunstners Atelier eller Modtagelsesværelse. Møblerne vare gammeldags, tildels i den stive klassiske Stil fra Aarhundredets Begyndelse. Betrækket paa dem og Gardinerne vare af Silke, Tæppet var gammelt, men af en fin og tyk Vævning. Det Hele bar Præg af at være Arvestykker. Paa Væggen hang et Par Portræter, deriblandt et af en ældre Officer, formodentlig Beboerindens Fader. Imellem disse Portræter hang nogle store Fotografier af Bygninger og Billedhuggerværker i Italien, og blandt disse i ejendommelig Forening et smukt Portræt af Garibaldi og et Portræt af den fordrevne Dronning af Neapel; omkring disse to Billeder var lagt to prægtige Palmegrene, sammenheftede med en stor, forunderlig Agraffe; det var i Virkeligheden en Dekoration fra det forrige Kongerige Begge Sicilierne, som ikke kunde sendes tilbage efter den gamle Generals Død, da Riget ikke længere eksisterede, og som hans Datter nu anvendte til paa denne Maade at forherlige disse to Billeder.

Kakkelovnen var dannet om til en Art Kamin, og paa dens blanke, hvide Plade stod med næsten hensynsløs Flothed henstillet mellem et Par kostbare Vaser, som almindelig Nips, et Par Gulddaaser af stort Værd, med Perler og Brillanter, Gaver fra Suveræner. Ogsaa paa Skivebordet, der stod ved Vinduet i en hel Lund af Blomster, saaes et Par overordentlig kostbare Gjenstande henstillede til Dagligbrug.

Hasting havde havt god Tid til at mønstre Alt dette, thi Frøkenen ilede ikke med at vise sig.

Da hun kom ind, var der over hele hendes Holdning 73 udbredt en saa fornem Tilbageholdenhed, hendes Hilsen, hendes Gang over Gulvet, hendes Anvisning til at tage Plads, Alting sagde i den Grad tydeligt: »Hvad i al Verden vil De her?« at Hasting følte sig helt trykket.

Det var, som om hun havde vidst, hvorledes Ida havde motiveret hans Sendelse til hende. Havde han haft nogen sikker Forventning om at kunne vinde hende, hvis han vilde, saa var den snart forsvunden, og han afleverede temmelig stammende sin Pakke.

Hun takkede og taug.

Han vilde ikke strax melde sig fortrydelig og gaa sin Vej. Han gjorde derfor nogle almindelige Bemærkninger over, hvor smukt hun boede.

Dersom ikke dette endnu unge Ansigt havde set saa alvorlig og tankefuldt ud i sit Grundudtryk, kunde man have sagt, at der var en vis Kaadhed i det Udtryk, hvormed dets Indehaver saa paa Hasting, idet en taus Bøjning var det eneste Svar.

Mere myg endnu sagde han, som stadig ikke vilde erklære sig overvunden, i en almindelig Konversationstone, at det var en ny Sammenstilling at se Garibaldi og den Dronning, han havde forjaget, i en Konstellation.

Herpaa maatte der svares med tydelige Ord, og da dette nu en Gang var bleven nødvendigt, gav Frøken Rønnov ogsaa et ordentlig Svar og sagde: »I Politik interesserer jeg mig væsentlig for de ædle Mennesker, mindre for den Side, hvorpaa de staa, thi det er dog kun dem, som bringe Udviklingen frem.«

Hasting bemærkede, at dette ikke var praktisk Politik.

Hun svarede: »Jeg indrømmer ogsaa, at Mændene maa tage det anderledes, fordi de ere praktiske Politikere. Jeg forstaaer, at de føle Trang til at være Partimænd. Men Kvinderne bør tage Del i Politiken paa en anden Maade.«

Hun havde svaret oprigtig og høflig, men derefter ny Pause.

Hasting reiste sig og tog Afsked.

Da han gik derfra, havde han en ubestemt Fornemmelse af at være truffen sammen med et af de Mennesker, der fordi de selv staa ualmindelig sikkert, føle en vis Triumf i stundom 74 at være overmodige mod dem, de instinktmæssigt føle staa mindre sikkert.

Hans Utilfredshed og Følelse af en nagende Ydmygelse gik først over, da han ret havde erindret sig, hvor elskværdig Ida havde været, og hvor sød hun havde set ud.

NIENDE KAPITEL

Bernhard benyttede gjerne enhver Anledning, der frembød sig, til at holde Selskab. Der er Folk, der ere gjæstfri af Naturen, og der er Folk, som ere det, fordi de ville nyde deres egen Elskværdighed gennem tilfredse Gjæsters Anerkjendelse, ikke at tale om dem, der ere det af mindre tiltalende Motiver. Hos Bernhard vare de to første Motiver blandede sammen.

Han vilde nu begynde Saisonen med at holde Fest i Anledning af Anton Hastings Hjemkomst. Det skulde være en solid Middag for den solide Del af Bekjendtskabet, ikke den unge Afdeling. Ida forberedte Hasting paa, at der vilde blive meget kjedeligt, thi denne Række af Bernhards Venner vare næsten Alle »skrækelige«. Det var Grosserere og Prokuratorer, som skulde rose ham paa Børsen, sagde hun, eller foreslaa ham til Borgerrepræsentant.

Bernhard lo tvungen hertil. Han havde i Virkeligheden nu, da han betragtede Arbejdet for at sikre sin materielle Existens som afsluttet, faaet en vis Lyst til at være en offentlig Mand.

Saa kom den store Festdag og med den de store Mænd med deres Koner, saavidt de havde nogen. Stor Taushed herskede i Dagligstuerne, den blev ligestor, fordi disse fyldtes, idet den ene pragtfulde Silkekjole efter den anden kom sejlene ind, eskorteret af sin sorte Herrekjole.

Selskabet bestod, som det var blevet lovet, for en stor Del af værdige Forretningsmænd, ansete Handelsmænd, der vare blevne Etatsraader eller kunde gjøre sig Haab om at blive det, Prokuratorer, der haabede at blive Exekutorer i deres 75 Dødsboer eller havde Sikkerhed for, at de skulde være det, og et Par Herrer, der vare bedte for at være oplivende.

De to største Grosserere, som vare tilstede havde søgt hinanden; de kunde ikke fordrage hinanden, men da de begge vare Etatsraader, begge R. af D. og Dbm., og begge havde det samme Haab om ved det næste Legat de oprettede, naar de blot ventede en passende Tid med det, at faa KommandørKorset, søgte de hinanden og sagde hinanden Venskabeligheder i en seperat, fornem Duet.

De andre simplere Sjæle nærmede sig til dem for at hilse paa dem, inden de slog sig til Ro ligeoverfor en Ligemands Vest, hilste paa de store Mænd, fik i en Art afsides Replik en Haand udleveret til at trykke og følte sig først derpaa som frie Mænd, der kunde tale med hvem de vilde; thi man maa ikke bilde sig ind, at Disciplinen i denne Verden er indskrænket til Militæretaten.

Prokuratorerne gjorde ligesom Grossererne. En af dem, som havde Ord for at være en Mand med uafhængige Principer, gav bagefter, om Aftenen sit Hjerte Luft i Spydigheder over, at Plutokrati var det nye - krati, man skulde ære; han var af sin Fader bleven opdraget til at ære Stemann og Ørsted, men nu havde Folk taget Plads foran »Spidsen af Administrationen«, som maaske burde træffe sammen med denne paa en ganske anden Vis. Hvergang han havde sagt Noget derom, bad han dog Vedkommende om for Guds Skyld ikke at tale derom, og dette mente han oprigtig.

De Personer, der skulde oplive Selskabet, var en Skuespiller og en Forfatter. Skuespilleren var ikke blot bekendt, men han havde otte Historier, han i sexten Aar havde fortalt ved Middags- og Aftenselskaber, og som han derfor fortalt« fortrinligt. De Toneangivende af de Tilstedeværende havde imidlertid ikke, efter hvad Bernhard vidste, truffet sammen med ham.

Forfatteren var Digter og havde udgivet et Par Digtsamlinger, hvergang med en Fortale, hvori han sagde, at han godt vidste, at det der stod deri, slet ikke var Poesi, men tvertimod noget Jux, som ikke burde udgives, men at han dog udgav dem alligevel.

Han skrev imidlertid altid med Fornøjelse Digte til 76 Bryllupper, Sølv- og Guldbryllupper, naar han blev anmodet derom, og dette var en Egenskab, der gjorde det til en Fordel at kjende ham for at kunne anmode ham herom.

Han holdt tillige gjerne en humoristisk Tale paa det Stadium, hvor Folk le af Alt det, der kan lees af.

Endelig var der en gemytlig Herre, som, Ingen vidste hvorfor eller hvordan, havde faaet Privilegium paa at komme i Middagsselskaber hver Dag og sige de dummeste Vittigheder under Forpligtelse for det tilstedeværende Selskab til at le af dem.

Derimod var hverken Frøken Rønnoev eller Felix der. Den Første havde man indbudt, men hun havde undslaaet sig.

Den af de to handlende Etatsraader, som førte Husets unge Frue tilbords, var en Mand, der var almindelig anerkjendt, ogsaa af sig selv, som en meget elskværdig Mand. Han gik altid omkring i en almindelig glad Stemning over sig selv og Verden, havde oprigtig Afsky for at høre om ulykkelige Begivenheder, ikke blot fordi han tænkte sig Muligheden af, at der kunde overgaa ham noget lignende, men ogsaa fordi han holdt mest af, at tænke sig Alle glade og tilfredse. Han var iøvrigt, og det var egentlig derfor, han selv satte saamegen Pris paa sin Karakter, let til at blive rørt og beredt til at bringe Offere, naar der ikke gik saameget fra ham selv, at han kunde mærke noget til det.

Bernhard holdt meget af ham, han nærede ikke blot fuldkommen Højagtelse for hans Karakter, men saa ogsaa i ham en af de Mægtige, der kunde lukke ham ind i Borgerrepræsentationens Helligdom.

Etatsraaden holdt ogsaa meget af ham; han havde den Grundsætning, at tage sig sympathetisk af fremadstræbende unge Mennesker.

Fik Hasting ikke Ida tilbords, saa kom han dog til at sidde ved Siden af hende.

Bordet i Spisestuen var dækket saa lovende og aabnede ved hele sin ydre Anordning et saa rigt Perspektiv for de fremtidige Nydelser, at dette gjorde en forhaabningsfuld og oplivende Virkning paa det tause Selskab. Da der var fuld Belysning, kunde Damerne desuden mønstre hinandens Toiletter, og disse forskjellige Omstændigheder lavede strax ikke 77 saa lidt op. Da der saa endvidere blev stillet Østers op, og man bemærkede St. Pérayglas, udbredte der sig en formelig menneskekjærlig Stemning. Etatsraaden bøjede sig over Ida henimod Hasting og begyndte strax at sige ham Behageligheder og spurgte, om der ikke var meget varmt i Ostindien.

Det var der.

Det kunde han vel nok tænke, men iøvrigt var Ostindien et meget interessant Land, meget ejendommeligt, saadan noget Andet, end hvad man ellers var vant til at se.

Dette indrømmedes ogsaa.

Men meget usundt. Han havde haft en Ven, som var død der.

Hermed opgav den store Mand Ostindien og Hasting, for hvem han nu foreløbig havde gjort nok.

Andre tog imidlertid fat.

Hasting holdt ikke meget af at tale om sig selv, men blev dog nødt til at fortælle lidt om sit Liv i det Indre. Han gjorde det med tørt engelsk Lune, og der samlede sig en lille lyttende Kreds omkring ham ved denne Ende af Bordet. Han kunde nu ikke klage over, at Ida ikke fulgte med, hende blev Fortællingerne næsten ogsaa rettede til.

Den Kreds, der brød sig om at krydre Maden med Fortællinger fra Indien, var sikkert bleven endnu større, dersom ikke Forfatteren og Skuespilleren fra den anden Ende af Bordet havde kæmpet saa ivrigt for at faa en lyttende Kreds samlet om dem hver især.

Forfatteren, hvis Yndlingsfag i hans Digte var Fordømmelse over Tiden og Fordringer paa Kraft og

Mandighed og Sundhed, led bestandig under en nagende Tvivl om, at Folk ikke kjendte Noget til ham, og følte sig med denne Tvivl i Hjertet endnu mere kraftesløs end den stakkels Tid, han saa haardt havde hudflettet. Men naar han havde drukket en Flaske god Rødvind og smukt klædte Damer med hvide Skuldre hørte paa ham, saa blev det bedre med ham, saa følte han sig som en hel Karl, og saa stod han med urokket Dommermyndighed lige overfor Tiden og Tilhørerne og fældede Domme, som Damerne maaske ikke forstod, men ialfald fandt interessante. Saaledes gik det ogsaa her med ham.

Skuespilleren søgte sig ogsaa et Auditorium; det var fra 78 Professionen gaaet over i hans Natur altid at skulle frem, være i Forgrunden og blive bemærket. Han forbeholdt sig at slaa Hovedslaget med de otte Historier og diverterede foreløbig med smaa Theaterhistorier, der altid have et stort og villigt Publikum.

Skaaltalerne begyndte. Bernhard gav selvfølgelig sit Venskab for Anton Hasting Luft i de stærkeste Udtryk, men talte tillige om deres fælles Ungdomsminder og om Ungdomsmin? dernes underlig forfriskende Kraft Livet igjennem med saa? megen Varme, at han virkelig talte godt; dette gjorde han i Reglen ikke, skjøndt han holdt meget af at holde Taler.

Halvt af Stolthed over sin Mands sjeldne Præstation - thi Koner ere ogsaa forfængelige af de Mænd, de just ikke gløde for - halvt fordi der var kommet en ny sympathetisk Baglændsbelysning over hendes og Hastings Forhold i de Tider, der omtaltes, kom hun i stærk Stemning ved denne Skaal. Hun stødte næsten heftigt sit Glas mod hans, men det Blik, der saa skød ud af hans Øjne, ramte hende saaledes, at hun rødmede og i nogen Tid blev taus.

Efterat Hædersgjæsten havde takket net og kort, kom andre Talere. Iblandt disse var Idas Bordherre. Etatsraaden var en Mand, der altid havde Blikket aabent for det, der gavnede Menneskeslægten, Staten eller idetmindste Kommunen. Han var ogsaa en offentlig Mand og havde meget Talent til at tale godt om Ting, som han ikke kjendte det mindste til. Han talte ligeledes om Indieturen, men saa denne fra det mere overlegne Standpunkt, hvorfra han plejede at betragte Sligt. Han var nemlig ikke blot begejstret over Hasting, fordi han havde vist Energi, Virksomhedsaand, Foretagelsesaand og de andre Egenskaber, som spille første Rolle i den merkantile Lyrik. Men han saa tillige i hans Rejse derover et Foretagende, som ret beset var en national Bedrift. Han havde ved at tjene Penge derovre hævdet sit Fædrelands Anseelse, forøget Agtelsen for det danske Navn, udbredt Kjendskab til det lille Land fjernt mod Nord o. s. v. I Egenskab af ædel Fædrelandsven skulde der drikkes en Skaal for Hasting.

Denne saa sig skjult meget ængstelig om, for at se, hvorvidt han var bleven til Latter. Han saa kun alvorsfulde, 79 andægtig lyttende Ansigter, men saa mødte han Idas Øjne, de kastede et skalkagtig Smil til ham, det var et Haandtryk af gjensidig Forstaaelse, de udvexlede, som havde en egen befriende Indflydelse paa dem begge.

Saa kom en Skaal for Damerne, udbragt af en ældre Mand med Lidenskab for det Elegiske. Han havde sin anden Kone med ved Bordet og talte med stort Velbehag om sin første afdøde Kone og det forfærdelige, uerstattelige Tab, han havde lidt ved at miste hende; den anden Kone græd pligtskyldigst, om det var af Sorg eller af vemodig Glæde over at tænke sig selv som Afdød saaledes prist ved et Middagsbord, naar hun var død, var vanskeligt at sige.

Forfatteren udbragte en humoristisk Skaal for de Kvinder, som de tilstedeværende Ungkarle ventede paa, og tog særlig Hensyn til Hasting i denne.

Efter disse to Taler kom Samtalen til at dreje sig temmelig almindelig om Kvinder, og da Vinene havde været meget gode, var Samtalen bleven temmelig fri paa sine Steder og Vittighederne ikke videre smagfulde. Navnlig var Etatsraaden lidt besværlig i den Henseende. Hasting fik derfor en god Lejlighed til at vinde Idas Øre i en livlig Samtale, som ikke havde noget betydningsfuldt Indhold, men hvori de begge følte sig vel.

Den varede ikke længe, saa rejste man sig fra Bordet.

Efter Spisningen kunde Hasting ikke komme i Nærheden af Ida. Han vilde gjerne, thi det Ubetydelige, som var forefaldet mellem dem, syntes kun at indeholde Vidnesbyrd om, at de begge havde hinandens Selskab noget mere behov, end der var blevet givet dem Lejlighed til.

Men Ida var altfor optaget, saa Hasting maatte finde sig i at give sig Herrerne i Vold ved Kaffen og Cigaretterne.

Denne Skjæbne var nu forsaavidt ikke daarlig, som det viste sig, at han her havde med lutter Kapaciteter at gjøre, det var Allesammen bleven Folk, der var Midtpunkter i Livet og i Samfundet, og det var dem en Trang at dvæle ret ved deres egen Betydning.

Der var nylig bleven sat et Jernbanetog i Gang, som Publikum nok var meget glad over, og der var ikke mindre end 80 Tre, som efter hinanden meddelte Hasting i Fortrolighed, at det var dem alene, som under

store Besværligheder havde faaet denne Forandring sat igjennem.

Han faldt over en gammel Herre, som han ikke havde havt nogen Anelse om havde været Politiker, og som i Virkeligheden ogsaa kun havde siddet i Rigsdagen et Par Aar, og han fik at vide, at det var denne Mand og ham alene, der ved hvad han havde sagt til Jensen og Petersen og til Ministrene og ved den Maade, hvorpaa han havde stemt i en Vejsag havde faaet Forfatningen i Orden, da den sidst blev forandret.

Han tog Sukker i sin Kaffe, og der opstod en Mand, som havde givet Stødet til den sidste Toldreform.

Der blev talt om en Artikel i et Dagblad, der havde gjort megen Lykke, og foran ham stod den Mand, der havde sagt Redaktøren, at Det og Det skulde han skrive.

Ja, om det saa var den brave gamle Justitsraad, der henrykt over sin Datters smukke Hjem og fine Middag gik omkring og spildte Kaffe og Cigaraske paa alle Bordtæpperne, saa betroede han Enhver hvis Knaphul han fik medet paa sin Pegefinger, at det han havde sagt til en Indenrigsminister ved en Middag hos en Amtmand havde været bestemmende for en Lov om Hegn, og denne var det egentlig, der havde bidraget mest til at Agerbruget i de senere Aar havde gjort saa store Fremskridt og hævet Landets Velstand saa højt.

Endelig kom den livlige Grosserer-Etatsraad ind, og det viste sig, da han fik fat i Hasting, at det var ham, der havde gjort det Altsammen, baade Forfatning, Toldlov, Jernbanetog, Nationalvelstand og meget mere til.

Hasting fik i Øjeblikkets Travlhed dog spurgt sin meget optagne Vært om, hvorfor Felix ikke var kommet.

»Han vilde ikke, Du,« sagde Bernhard helt fornærmet. »Han har været aldeles utaalelig siden sidste Gang, han var hos os; han undgaaer at kjende mig, og naar han løber lige paa mig, siger han nogle almindelige Ord og skynder sig saa blot afsted.«

Tiden til at tage Afsked kom hurtigt i det moderne Hus. Da Hasting sagde Farvel til Ida, sagde hun til ham, med en næsten kaad Fortrolighed: »Naa, nu have vi da gjort Noget 81 for at more Dem.... Vi vare forresten Dus i gamle Dage, vi skulde have drukket Dus.«

Inden han fik svaret Noget, havde hun dog vendt sig fra ham til Andre.

Da han gik derfra, blev han forbauset ved at se en Figur, som ved første Øjekast syntes at ligne Felix gaa paa den anden Side af Gaden. Da han imidlertid standsede og saa nærmere til, saa han, at Personen gik med krummet Ryg og fremmede Bevægelser, hvad han ikke først havde lagt Mærke til. Det var altsaa en Fejltagelse, som han bagefter ikke tænkte videre paa.

TIENDE KAPITEL

En velgjørende Følelse af, at han og Ida i alt Vrøvlet havde staaet hinanden ganske nær, opfyldte Hasting i flere Dage. Han gik op til Bernhard og traf Ida. Han forekom sig selv at være opfyldt med Sympathi og Forstaaelse og ventede blot paa, at hun skulde hjælpe ham at give en Form for at udvekle den. Men deraf blev Intet. Ida var venlig, men det var den almindelige høflige Venlighed.

Han takkede for den Fornøjelse, han havde havt med Selskabet.

Hun modtog hans Tak som enhver Husfrue vilde have modtaget enhver Gjæsts Tak; der var ikke noget Spor af hemmelig Forstaaelse, og der var Ingen, som nogensinde havde talt om at drikke Dus.

Hasting følte sig helt mismodig stemt, han blev der kun et Par Minutter og grublede saa Resten af Dagen over, hvad der kunde have været i Vejen.

Det der forundrede ham mest var, at den tillidsfulde Sikkerhed, hvormed han havde staaet ligeoverfor Ida ved deres første Møde, nu var stærkt ifærd med at smelte bort. Hverken Erindringen om, hvad han havde oplevet og gaaet igjennem eller endog om Frøken Caillou, hvem han i den Henseende skyldte saa meget, forslog til at bringe den tilbage.

82

Det Fald, han syntes at have gjort hos Ida, blev ved at beskæftige ham den næste Dag. Uden at vide af det selv, mente han, kom han i den Gade, hvor hun boede, og saa ringede han lidt efter paa Døren, saa usikker paa, hvad han egentlig vilde, at det næsten var ham en Lettelse, da Pigen meddelte, at Fruen ikke

var hjemme.

Lidt efter, da han var drejet ind i en anden Gade, gav det et Sæt i ham; der var hun. Hun havde ogsaa set ham og skraaede over til ham uden at betænke sig, og som det viste sig, uden at have noget særlig paa Hjertet. Samtalen kom kun til at dreje sig om, at nu havde man snart Vinter, og den var hurtig forbi, da Ida kort efter skulde ind til sin Skomager, men dette Møde oprettede helt Hastings Lune.

Hans Forretninger gjorde det nødvendigt for ham, at gjøre jævnlige Rejser dels til Tyskland dels til London.

Nu forestod der en lille Tour til det sidste Sted, og han var tilmode, som om det var en hel, stor Rejse, han skulde tiltræde.

Han sagde højtidelig Farvel og fik af Bernhard en Opfordring, som Ida tiltraadte, om at lade sig se ret jævnlig hos dem, naar han kom tilbage.

Denne Opfordring var ham en livlig Opmuntring ombord paa den vinterlige, sorte og sludfulde Nordsø; den fulgte ham i Londons Gader, hvor Alt var brunt forneden og graat foroven.

Han mødte der en Dag paa sine Farter en af de glade engelske Ingeniører, som havde været ombord med paa *Bombay*. Dette Møde morede dem begge meget og de talte om Rejsen og dens Begivenheder, naturligvis ogsaa om Caillous. Ingen af dem havde set Noget til dem siden den flygtige Afsked, de tog. Englænderen drillede Hasting med, at han nok fandt dem til Sommer. Han var selv paa Udkig efter en lille Pige, men Mademoiselle var Noget for Hasting, og han var sikkert den, hun havde bedst Øje til ombord.

Hasting afviste med stor Sikkerhed disse Antydninger, og hele Resten af Dagen dvælede han med dobbelt Glæde ved sit lille Billedgalleri: Den Forandring, der var foregaaet med Ida, da hun havde hørt om hans ungdommelige Forelskelse, hendes Opfordring til at drikke Dus, det at hun var gaaet over 83 til ham paa Gaden og det, at hun havde bedt ham komme jævnlig. Alle disse smaa Træk beskuede han med Glæde som noget Stort og Herligt.

Hans Forretninger afsluttedes paa en saare heldig Maade. Han havde stor Lyst til at telegrafere derom til Ida, men indsaa dog, at det vilde være urimeligt, ja latterligt. Saa satte han sig ind i sit Hotels »Kaffestue«, tog en af de bløde Lænestole ved Kaminilden, og med Fødderne paa Kamingjerdet sad han saa og stirrede i Ilden og tænkte paa hende.

Han tænkte i det Hele uafsladelig paa hende paa denne Rejse. Om Morgenen gled hans Tanker hen paa Billederne i det lille Galleri, og om et af dem, snart det ene, snart det andet, flakkede de, fortonende sig til ubestemte Indtryk, naar han lagde sig til at sove.

Han gjorde sig ikke Regnskab, spurgte ikke sig selv om, hvorfor det var saaledes, og hvad han i Grunden mente dermed.

Men saaledes var det nu engang, at af disse Smuler, som vare blevne hans, var der oprejst et Billede, som beskjæftigede ham lige saa meget, som det nogensinde havde gjort, og som var bleven ham desto nærmere, jo fjernere Originalen var ham.

Og saaledes kom det, at paa denne Eftermiddag, medens de andre Gjæster gik ud og ind i Kaffestuen, som de forlod efter at have røget en Cigar »og vendt en Avis, blev han siddende der hele Tiden og forglemte den lykkelige Afslutning paa sin Rejse ved at beskjæftige sig med et og det samme Kvindebillede og med det alene.

I det Par Uger, der gik under Hastings Fraværelse, beskjæftigede Ida sig ogsaa med ham. Man hengiver sig ikke ustraffet til den lette, erotiske Legen, som hun var saa henfalden til, ikke ustraffet, men ikke heller uden Vinding. Og det Instinkt, som derved var bleven stærkt udviklet hos hende, sagde hende, at hun paa Elskovens Omraade sad inde med store, ubrugte Skatte, ikke blot af Forelskelseslyst, men af energisk Lidenskabelighed.

Hun havde følt, at der kunde være simple, usammensatte Naturer, som, naar de engang blive forelskede, lykkelig forelskede ialfald, saa dermed ere færdige med hele Historien, 84 enten derved, at det hele brænder rask op, og saa er der ikke mere, og som Følge deraf ingen Brandfare, eller derved, at den Ild, der engang er tændt, gløder hele Livet igjennem, stille, fredeligt og velgjørende, skiftende kun i forskellige Farver.

De første Naturer ere hyppigst blandt Mænd, de sidste blandt Kvinder. Naar en Mand af denne Klasse bliver gift med en Kvinde af den anden Klasse, vil det i Reglen give et lykkeligt Ægteskab. Men Ida var ikke af disse Kvinder; hendes Erotik var bleven urolig, skjøndt endnu liggende i Dvale, og hun følte ikke Tilfredsstillelse, men tvertimod, hvor tomt Forholdet kan blive, naar den ene Part strax er blusset af.

Og hun havde faaet en Følelse af, at der i fuld Modsætning til Naturer af den førstnævnte Art findes Andre, hvem et Kjærlighedsforhold ikke kan komme saaledes til Ende med. Til disse sidste begyndte hun i sit stille Sind at henregne Hasting.

Maaske tog hun ogsaa fejl her, naar hun troede, at han var en af dem, hvis Liv kunde fyldes af een Lidenskab.

Men hun beskjæftigede sig ivrigt ikke saa meget med, hvad han var eller kunde blive, som med hvad han havde været. Den Lidenskab, han havde følt for hende, og som hun nu var kommen til Kundskab om, var det, hvorved hendes Tanker især dvælede.

Hun havde stor Glæde ved Bevidstheden om at have været Gjenstand for en saadan stærk og betagende Følelse. Det var en sand Fryd i rolige Timer at tænke herpaa, ret at nyde dette Forbigangne.

»Hvad tænker Du paa? Du ser saa fornøjet ud,« spurgte stundom Bernhard.

»Ingenting,« svarede hun. Og med Rette, thi en Forelskelse, der havde blæst henover hende, uden at hun havde mærket det, og som nu sikkert var sporløst forsvunden, en Lidenskab, om hvilken hun ikke kunde sige, hvorfra den var kommet, og hvor den var faret hen, om den kunde hun vel sige, at den var »Ingenting«. Og hun spurgte, som sagt, ikke sig selv, om den havde efterladt nogetsomhelst Spor, men nøjedes med at nyde den paa den aldeles ulegemlige Maade, hvorpaa hun var vant til at lege med det Erotiske.

85

Medens Hasting saaledes fornøjede sig ved sit Galleri af Erindringer, forundrede han sig tillige over, hvorledes Mademoiselle Caillou tabte enhver Tilløkkelse. Da han atter sejlede tilbage til Hamborg, var Vejret, skjøndt vinterlig, solbeskinnet og stille, og han kom paa Vejen til levende at erindre sig Farten paa Atlanterhavet ved Sommertid, men der var for ham foregaaet den samme Forandring med Begivenhederne, som med Luften. Han forstod vel, at han kunde have været fyldt med et flammende Begjær efter den smukke Kvinde, men at han virkelig, lad det nu kun være et Døgn, kunde have tænkt for Alvor paa at købe Besiddelsen af hende med at være hendes Mand, det forstod han ikke. Han erkjendte, at hun sikkert havde andre elskværdige Egenskaber, end sin legemlige Skjønhed, men hun virkede dog saa lidt paa hans Fantasi, hendes Billede stod for ham i en saa forandret Belysning, at han havde en Følelse af at have begaaet en Art Utroskab, og det er sikkert, at dersom han var kommet til at staa ligeoverfor hende, vilde han have følt sig ydmyget og maaske pint af en daarlig Samvittighed.

Det forekom ham næsten, som om han ikke engang følte Venskab for hende.

Naturforskningen synes tilbøjelig til at antage, at de tilsyneladende forskjelligartede Kræfter ere identiske, og at deres Mængde er uforanderlig, saa at hvad der optræder paa et Sted, kommer til at mangle paa et andet. Maaske Psykologien vil gjøre lignende Erfaringer og finde, at Følelsernes Styrke paa en Maade hos det enkelte Menneske er en bestemt Sum, og at hvad der gives paa et Sted, maa tages paa et andet, om det end har en anden Form. Jalousien hviler maaske paa en instinktmæssig Anerkjendelse heraf.

Men hvorledes det end forholdt sig med hans Forelskelse i den franske Pige, saa var han dog utaknemmelig, naar han glemte hende, glemte rent, hvor betydningsfuldt deres korte Møde havde været netop for hans Forhold ligeoverfor Ida; men saa skarpt at analysere sig selv, at han blev opmærksom paa dette ironiske lille Træk af Elskoven, laa maaske ikke for ham.

Hin første Gang han vendte hjem, var det uden synderlig stærk Bevægelse, han hilste sit Fædreland. Nu var han 86 inderlig glad, da han efter et Antal af Uger, der ikke var saa stort som Antallet af Aar fra hans forrige Fraværelse, atter kom tilbage. Han følte Kjærlighed til Korsør, men Had til det sjællandske Jernbaneselskab, thi Iltogets Kjørsel forekom ham utaalelig langsom, men ogsaa den fik en Ende, og han kom til Kjøbenhavn.

Det er en Selvfølge, at han strax ilede op til Idas Hjem. Han havde lavet et Paaskud til at købe hende en kostbar lille Gjenstand, og den skulde han nu aflevere.

Hun var alene hjemme. Hun sad i sin lille Dagligstue og arbejdede tilsyneladende ivrigt paa et almindeligt Damearbejde. Hun var elegant klædt i en moderne, rig Silkedragt, der fuldstændig fremhævede hendes smukke Figur. Hun sad bøjet, og Lyset fra Vinduet faldt fra Siden ned over hendes Hoved. Det skilte tydelig Haaret om Øret ud fra hinanden næsten i de enkelte Haar, og hendes Kind, der kom med ind i det lyse Parti, saa saa blød ud, at Øjet kunde føle det som ved Berøring.

Han stod et Øjeblik ubemærket i Døraabningen, hvor en Portiere traadte i Stedet for en Dør, og saa paa hende; saa følte hun paa engang instinktmæssig, at Nogen saa paa hende, og saa op.

Men da hun saa ham, blev hun rød, ikke fordi det var ham, men fordi der i det Blik, som havde omsluttet

hele hendes Skikkelse, var Noget, som hun ikke kunde tage fejl af.

Der var en hel Forelskelse lyslevende, thi der var en henrykt Fryd over Beskuelsen og en henrykt Fryd over Mødet.

Hasting følte i samme Øjeblik, at det var forstaaet. Blodet skjød igjennem ham, men han gik frem og hilste paa hende.

Hun sagde ogsaa paa sin Side et Par Ord. Men Begge vare optagne i høj Grad af den Opdagelse, der nu var gjort og gjort saa tydelig, at de ikke længere kunde ignorere det for sig selv. Den forvirrede dem og voldte Uro og Uhygge i deres Samværen. Efterat have vexlet nogle almindelige Talemaader om Rejse og Hjemkomst, sagde Hasting Farvel og gik. Foræringen havde han rent glemt at aflevere.

87

Efter hele den Maade, hvorpaa Hasting var kommet ind i det med Bernhard, maatte deres Omgangskreds blive temmelig den samme, ialfald kunde det ikke være anderledes, end at Hasting og Ida, dels i dennes eget Hjem, dels hos den gamle Justitsraads og hos disse to Familiers nærmeste Bekjendte maatte ses jævnlig.

Kort efter Mødet efter Hjemkomsten mødtes de ogsaa og mødtes flere Gange.

Der skete imidlertid ikke der noget udvortes Mærkeligt. Begge henholdt sig stiltiende til, at det kun var et stumt Sprog, deres Øjne havde talt; kun det lydelige Ord gjælder for Naturer, der af den ene Grund eller den anden optræde svagt og frygtsomt.

Deres Læber sagde hinanden ikke noget Andet, end hvad en hel Stue fuld kunde høre. Deres Blikke sagde stundom, men ikke altid, ingeniunde altid, noget Mere.

Idas Øjne spurgte kun. Hun mente ialfald ikke Andet; men hun spurgte med Nysgjerrighed efter, hvad der dog foregik hos denne forunderlige Mand, hos hvem Forelskelsen fra Barndommen altsaa stedse levede.

Hasting nød en festlig Glæde ved at skue Ida. Det var det Væsentlige. Hans Forelskelses Gjenoplivelse fremtraadte i Virkeligheden kun i ulegemlige Former. Tænkte han sig, hvad han bestemt ønskede sig som Gjengjæld fra Idas Side, saa var det kun Følelser og Stemninger. Han sagde sig selv, at han vilde være glad, naar hendes Hjerter kun engang vilde banke for ham, naar hun kun engang vilde skifte Farve, blive rød eller bleg, naar han viste sig, saa vilde han være lykkelig. . Eller i det Højeste, naar til Gjengjæld for hans Ungdomsaars lidenskabelige Kjærlighed kun det maatte blive givet ham, at hun en Dag, en Time, i sit Indre følte, at ham kunde hun have elsket, ham kunde hun have tilhørt.

Og hvis hun saa vilde sukke ved Tanken om, at saaledes var det ikke blevet.

Alt dette var saare uskyldige Formaal, og han gjorde sig ligeoverfor Bernhard ikke nogensomhelst Samvittighed af at stille sig dem, ja Sligt faldt ham end ikke ind.

Og saaledes kredsede de om hinanden i de næste Maaneder. Der kunde gaa et Par Uger, i hvilke de ikke saaes, dels 88 fordi der ingen Lejlighed var, dels fordi Hasting stadig maatte gjøre smaa Rejser, i Reglen til Hamborg, hvor der boede en Agent for hans engelske Firma, i Anledning af de videre Planer, han havde lagt for sin økonomiske Fremtid og de Arbejder, han havde. Naar de saa traf hinanden, var det med en vis stereotyp Nøjagtighed i det Ydre det Samme der foregik. De fandt hurtig hinanden, selv i en større Kreds, vexlede nogle Yttringer med hinanden i en vis glad Stemning over at have truffet hinanden, og saa tørrede Samtalen let ind, videre kunde de ikke komme, ja det kunde være, som om de følte sig begge lettede ved at blive fjernede.

Hasting havde ofte denne Følelse, thi han havde en pinlig Fornemmelse af, at hans Maal blev ved at være lige fjernt.

Ida viste ham en Velvillie, som han ikke i Øjeblikket kunde se nogetsomhelst Farligt i. Naar han et Par Dage havde gennemgrublet hendes Yttringer, ja hver Bevægelse, kunde det forekomme ham, som om deri laa Noget, men i Virkelighedens Lys svandt de ind til Intet.

Der var kun een Ting, som var ham paafaldende, og det var, at Ida øjensynligt ikke holdt af, at han viste andre Damer nogensomhelst Opmærksomhed.

Gjorde han det, blev hun taus, kold og tilbageholdende imod ham. Men var dette Skinsyge, blot den fjerneste Afart deraf? Derom spurgte han sig selv atter og atter med Haab og Længsel, men han kunde ikke give sig selv noget tilfredsstillende Svar.

Han turde ikke se noget Andet heri end Yttring af almindelig kvindelig Forfængelighed, som han

naturligvis gik ud fra, at Ida var i Besiddelse af, som enhver Anden. Thi fordi han var meget forelsket, kunde han godt se sin Elskedes Ufuldkommenheder, ligesom han saa sine egne, skjøndt han var elskende.

Saaledes gik Vintermaanederne med en Flytten frem og tilbage af de samme Brikker, der stundom kunde have noget saa trættende og haabløst, at han var ret glad, da han henad Foraaret til skulde tiltræde en ny Rejse, der gik længere end til Hamborg, nemlig til England, og vilde optage et Par Uger

89

ELLEVTE KAPITEL

Da Hasting kom hjem fra sin sidste Londoner Tur og ligefra Hamborg havde spekuleret paa, hvorledes han kunde faa et Paaskud til at se Ida samme Dag, laa der paa hans Bord et Brev med et Ydre, der var ham velbekjendt.

Det var et af disse store, sammenlagte Breve, som nu kun ankomme og læses paa Theatrene, uden Konvoluter, men lukkede med Lak eller Oblater. Han vidste, at det var fra den gamle Justitsraad, der hørte til de Folk, der ikke kunde gaa ind paa Reformer med Hensyn til Brevskrivning. Han aabnede det ivrig; det var ikke af stor Vigtighed, kun en i gammeldags Form holdt Indbydelse til Aften, dateret for en Uge siden, men gjældende for denne Dag. Intet kunde være mere velkomment.

Justitsraadens boede i Villakvarteret. Da de boede paa Landet om Sommeren, maatte den Omstændighed, at de i de tre andre Aarstider vilde leve derude, nærmest opfattes som udsprungen af Uvillie mod Byen og Gaderne.

Villaen var iøvrigt en med en Mængde ubekvemme Bekvemmeligheder udstyret Miniaturudgave af en Herregaardsbygning, som midt i en lille Have laa ved en bedrøvelig Vej, en Allee, beskygget af spinkle Træer, hvis smaa Kroner stak op som forknytte Duske af Blade i Pindefuteralerne, og hvis Jord glødedes hen i Støv om Sommeren og opløstes i Morads om Vinteren. Men de havde der »Noget for sig selv«, og det var Meningen.

Her gik det gamle Par omkring i den lille Gaard, den lille Have med den lille Port og det lille Hønsehus og fik Tiden til at gaa, som de bedst kunde, og dette var ikke saa vanskeligt, thi de hørte begge til den Slægt, der endnu kunde fordrive Tiden med »at sidde og tænke paa Ingenting«, naar de ikke ligefrem havde Noget at bestille. Ved Hjælp heraf først og fremmest gik Tiden for dem og dernæst ved Besøg hos Ida og ved smaa Spadsereture i Frederiksberg Have, som de begge endnu med pietetsfuld Erindring om den Tid, den var Hoflivets Skueplads, ansaa for det Sted, der havde faaet Privilegium paa at være det skjønneste Sted i Danmark.

90

Engang imellem holdt de Selskab, og det gik til paa gammeldags Vis. De holdt meget af at se moderne Skikke og Arrangementer hos deres Datter, men selv holdt de Alting i den gamle Stil. Og ligesom der paa Væggene hang Silhouetter af Familien mellem Billederne fra Napoleons Krige, og Gulvtæpperne kun kjendtes som smaa Stykker hist og her, saaledes vare ogsaa Selskaberne, Aftenselskaberne i den gamle Stil.

Da Hasting kom derud, saa han alt i Haven adskillige Folk; det var en usædvanlig mild Aften for Aarstiden; det var ikke blot Foraar, men Sommeren syntes at være ganske nær.

Imellem de Gjæster, han traf, var der Ingen, han ikke kjendte fra Bernhard og Ida, om hvem de Gamles hele Liv var koncentreret, men hverken Bernhard eller Ida var der.

Da han var bleven budt velkommen med en gammeldags Formel, som først Justitsraaden fremførte, og derefter hans Kone, som stod ved Siden, gjentog med lidt dæmpet Røst, og da et Par andre indledende Ceremonier vare tilbagelagte, saasom Forespørgsel til Befindendet, til Rejsens Udfald og Udtalelse af Glæde over dens Tilendebringelse netop idag - hastede han til Spørgsmaalet, om de To ikke kom.

Jo, naturligvis kom de; ellers kunde det jo ikke falde dem ind at have Fremmede.

Alt var saaledes i Orden. Og han gik ud i Haven for at vente der. Foraaret i den var saa friskt og yndefuldt, at man den Aften ganske tilgav den dens Villakarakter, Luften var mild og lys.

Hasting var sidste Gang skiltes fra Ida i en halv fornærmet Stemning fra hendes Side. Det var i Theatret,

de havde set hinanden. Han havde været derhøved med en engelsk Forretningsven og hans Kone, som han havde maattet vise en forretningsmæssig Gjæstfrihed i nogle Dage. Han havde kjedet sig temmelig stærkt herved, og den Aften valgt at gaa i Theatret med dem, fordi han vidste, at Ida var der, saa at det vilde være en Vederkvægelse at sidde der, om end Stykket var inderlig kjedsommeligt. Han saa hende strax oppe i en Loge, da de kom ind, og hun ogsaa ham, og de hilstes, men Englænderinden havde lagt Mærke til Noget i Hilsenen og var meget ivrig for at faa at vide, hvem det var; Hasting turde 91 kun skjult se derop siden, naar de sad i Halvmørke, det forekom ham, at han stadig mødte Idas Blikke, naar han saa derop, men sikker derpaa var han ikke. I Mellemaakterne maatte Englænderinden altid have en Kikkert op imod den smukke, blonde Dame, men saa turde han ikke se derop og gjorde sit Bedste for at afvende hendes Opmærksomhed. Ved Bortgangen havde de mødtes, han havde atter hilst hende, men hun havde kun gjengjældt det i Forbigaaende, som en højst ligegyldig Ting, der skulde gøres, og det uagtet Bernhard havde nappet ham i Armen og talt lidt med ham uden Hensyn til hans Selskab.

Det var det sidste Glimt, han havde set af Ida inden denne Rejse, og den Kulde, hun havde vist ham, havde smertet og foruroliget ham næsten hver Time under hans Fraværelse. Nu længtes han i høj Grad efter at faa dette Indtryks Pinlighed udslettet.

Der var i Selskabet et Par Andre, som vare hjemvendte fra Rejser. Det var et ungt Ægtepar. Den unge Kone havde aldrig før været udenlands, og efter nu at have gjort en Rejse gennem Europa følte hun sig som værende indtraadt i et nyt Laug og vilde nyde Fornøjelsen heraf ved at holde sig til Laugets Medlemmer. Hasting var en meget fremragende Mand i dette, og hun havde snart faaet fat i ham. Hun havde ogsaa været i London endnu for kun ti Dage siden, saa havde han ogsaa været der, men mærkeligt nok havde de ikke mødt ham, skjøndt hun og hendes Mand havde været allevegne!

Ligesom Betragtningerne herover vare begyndte kom Bernhard og Ida. De blev modtagne med et Kor af Bebrejdelser og Forespørgsler, hvorfor de vare komne saa sent. Forklaringen var en temmelig almindelig; først havde de villet gaa, fordi Vejret var saa smukt, og saa havde de bestemt sig til at kjøre, da de saa, at Klokkeren var for mange, men saa havde der hverken været Drosker eller Sporvogne eller Omnibusser paa deres Vej.

Bernhard føjede til, at Skylden var hans Kones, thi det havde kostet hende en utrolig lang Tid at vælge og blive færdig med sit Toilette. Ida protesterede herimod.

Hasting stod lidt derfra med sin Dame, som saa forskende paa Ida med dette Kvindeblik, der maaler og vejer og søger 92 at finde de svage Punkter ved Toilet og Udseende. Hun var meget optaget heraf og vexlede kun adspredt sine Repliker med Hasting, men holdt ham dog fast med et usynligt Tag, saa at han ikke kunde gaa fra hende til Ida uden at begaa et lille Brud, der, det være saa umærkeligt som muligt, dog vilde have en positiv Karakter og altsaa maatte undgaaes.

Hasting havde strax hilst paa Ida, men hun havde ikke set det. Nu gik hun videre, kom lige forbi ham, han hilste atter; havde hun villet, kunde hun have henvendt et Ord til ham og dermed løst det Baand, som holdt ham til hans Dame, men det gjorde hun ikke, om hun end nu gjengjældte Hilsenen, hvad det ogsaa var umuligt at undlade.

Ganske kort efter at de sene Gjæster vare komne, gik man tilbords. Hasting tog til Dame den unge berejste Kone. Hun vedblev at tale om Rejsen, og skjøndt Hasting ikke gjerne vilde være med, da han endnu bestandig under den almindelige Vanskelighed med at finde Samtaleemner forfulgtes af Rejsekonversationer alle de Steder, hvor han kom og ikke kunde sætte sin Fod under et Spisebord, uden at Indien summede ham om Ørene, ja skjøndt han gjorde Sit for at lede Samtalen i en anden Kant, blev der dog ogsaa her almindelig Rejsekonversation. De Fleste af de Tilstedeværende havde rejst, og Samtalen fik et almindeligt Anstrøg af Bådecker, Murray og Diamant. Det gjenlød fra den ene Ende af Bordet til den anden af Erindringer fra *Hôtel Bellevue*, *Grand Hôtel* og *Hôtel des Iles Borromées*, og man henryktes ved at finde, at man havde været Gjenstand for de samme Overkellneres Uhøfligheder.

Man maatte indrømme Hastings Borddame, at hun fortalte med meget Liv og Lune, saa at man gjerne hørte efter, naar hun fortalte Et eller Andet, hvad hun iøvrigt ogsaa syntes at opfordre til ved de Blikke hun, skjøndt mest til sin Herre, dog lod glide til Siderne, naar hun vilde fortælle Et eller Andet.

Ida hørte til den Minoritet, der ikke havde rejst, og kunde som Følge deraf ikke deltage i den almindelige Samtale, som heller ikke i nogen Henseende lod til at behage hende. Hun søgte meget ivrigt at faa en Konversation i Gang med sin Herre, men det lykkedes ikke godt. Han var en ung 93 Dragonofficer, der efter først at have klaget over den gammeldags Skik, at gjøre Aftenselskaber med omtrent samme Apparat som Middagsselskaber og ved denne Klagen aldeles at have glemt, at det var Idas Forældre, han var hos, for at modbevise sin Tro af sine Gjæringer, gav sig til at spise med en saa glimrende Appetit, at det var tydeligt, at han ønskede at gjemme sin Dame til efter Bordet.

Hasting var ivrigere end Dragonen; han søgte den ene Gang efter den anden at faa Ida med ind i

Samtalen, idet han vilde have den over paa mere almindelige Omraader, men uden Held; dels hørte hun ham ikke, dels svarede hun meget kort. Hun holdt sig til den utaknemmeelige LandjunkerDragon og Dragonen atter til sin Mad. Men endelig var han kommet saa vidt med denne, at han kunde begynde paa Væddeløb, i Anledning af at Derby og Longchamps vare blevne nævnte af de Rejsekyndige.

Dette Emne lod til at interessere Ida overordentlig. Hun vendte sig næsten helt om imod sin Bordherre, og medens hendes ene Haand vedblev, som den hele Tiden havde gjort, urolig at lege med Alt, hvad der var i dens Nærhed, Brød, Vinglas, hørte hun ivrig efter, kun afbrydende med enkelte Forsikringer om den overordentlige Interesse, hun nærrede for Heste og Ridning, eller med et Krydspørgsmaal, der rigtignok syntes i høj Grad at konfundere Fortælleren i hans Galop over Odense eller Slagelse Bane, fordi de røbede en højst mangelfuld Opfattelse af, hvad han mente lige at have slaaet uigjenkaldelig fast, eller gjort indlysende for, om saa skulde være, et toaars Barn.

Det saa imidlertid ingenlunde ud til, at Ida kjedede sig. Hun lo hyppigt og højt, og hvad hun sagde, blev ogsaa sagt med høj og livlig Stemme. Og dog syntes hun tillige at kunne følge med, hvad der blev talt paa andre Steder - undtagen hvor Hasting var -, og hun kastede af og til en Replik med ind i Samtaler om Theaterabonnement og Haarpynt.

Der vedblev hele Aftenen, ogsaa efter at man havde spredt sig paany i Værelserne og den lille Have, at herske en livlig Stemning, og dette skyldtes navnlig Hasting og Ida, men hver af dem stod i sin Kreds med sin Flok sammen omkring sig. Ida, som ellers ikke holdt af at spille og synge i Selskaber, 94 tilbød sig næsten selv denne Aften og skilte sig udmærket fra det.

Under Alt dette vilde hun ikke se til Hasting, kun inspireredes hun mere og mere af skinsyg Vrede imod ham. Dette undgik ham ikke. Han havde ialfald en lykkelig hviskende Anelse om, at dette var Forklaringen. Og ledet af Forelskelsens grusomme D rillelyst, vedblev han at stemme denne hendes Vrede op ved at vise sig mere og mere høflig mod den unge Touristinde, som han nu erindrede var en af Ida meget afskyet Veninde. Med den samme Følelse, som i vildere Former lod Tyranner pidske deres Elskerinder tilblods, vedblev han saa, jo tydeligere han saa det smertede, desto ivrigere at pine hende med smaa Stik.

Den unge rejsende Frue var henrykt over den Opmærksomhed, der vistest hende af en »Løve« som Naboben Hasting, der hele Tiden var ved hendes Side.

De sad sagte samtalende i Havestuen, hvor Ida sang. Hun havde bedt ivrigt, næsten heftigt, om at blive fri for at have Lys derinde, naar hun skulde musicere, og hendes Forældre føjede hende naturligtvis. Hasting og hans Dame sad saaledes, at hun kunde se dem, hvis hun vilde. Han søgte at gennemtrænge Mørket for at se, om det var Tilfældet, men kunde ikke blive klar derpaa.

»Det er en dejlig Stjernehimmel,« sagde han, pegende ud af Vinduet og tilføjede: »skal vi gaa ud i Haven og høre Musikken der?«

Den unge Frue syntes, at det var fortræffeligt, det var jo fuldkommen Sommerluft.

De rejste sig og gik ud i Haven. Men Musik fik de ikke meget af, Ida greb fejl et Par Gange og standsede saa pludselig og vilde paa ingen Maade blive ved; hun var kommen ud af det, sagde hun, og det kunde ikke nytte hun begyndte igjen.

Saa vilde hendes Moder have Lysene tændt, de nye Lys, der vare satte i Kronen, havde de slet ikke havt nogen Fornøjelse af, men den tyranniske Datter vilde paa ingen Maade heller nu tillade det. Nu skulde man jo strax gaa, og det var saa ubehageligt at komme ud i Mørket, naar der havde været Lys i alle Stuerne.

Tiden til Opbrud var nu kommet, Ida fik Lyst til ogsaa at 95 gaa hjem, Bernhard gjorde Vanskeligheder, thi han holdt ikke af at gaa, men Ida satte naturligtvis sin Villie igjennem, og Vognen blev strax sendt bort for at vise, at det var Alvor. Den unge Frue, som vilde gjøre Gjengjæld for Opfordringen til at spadserere i Haven, spurgte Hasting, om han ikke vilde kjøre med dem, men under et meningsløst Paaskud undslog han sig. Ida stod lige i Nærheden. Hun tog overordentlig venskabelig Afsked med Fruen. Hun skulde have sit Overtøj paa. Hasting tog det og hængte det om hende. Han bad ikke om Tilladelse, og hun takkede ikke, men den Maade, hvorpaa hans Arm dvælede om hendes Skulder, besvarede Ida efter et Øjeblikks Taushed med dog at tale til ham, men hun spurgte: »De kjører vel med Fru X?«

Hasting svarede: »Nej, jeg gaaer hellere, De gaaer jo ogsaa, maa jeg følge med? Jeg har ikke talt et Ord med Dem iaften, og det er længe siden, jeg har set Dem.«

Al Drillesygen var forsvundet i et Nu.

»Lad os gaa,« sagde hun, »her er for varmt at staa med Tøjet paa.«

De havde ikke sagt Farvel til Selskabet, men gik begge ned ad Trappen. De hørte, at der var Nogen, som

spurgte efter dem, men lod begge ogsaa ligeoverfor hinanden, som om de ikke hørte det og gik videre.

Da de vare komne ud af Haven, bød han hende sin Arm, som hun tog imod, og saa gik de rask henad Vejen.

Ida havde lukket sine Øjne og gik saaledes. Hasting vendte ikke sit Blik fra hende, og saaledes skete det, at de begge kom til at snuble over en Gren, der laa paa Jorden.

»Vi gaa begge iblinde,« sagde Ida, »men De skal lede mig, De maa se Dem for.«

Han svarede ikke, og de taug atter begge en Stund, i hvilken de i Stilheden hørte Stemmerne fra Resten af Selskabet, der nu kom ud af Haven, et godt Stykke bag ved dem.

»Aftenen er dejlig, men De maa ikke forkjøle Dem,« sagde Hasting, standsede et Øjeblik og trak den lette Kaabe, hun bar, og som i Hastværket ikke var bleven knappet, mere sammen om hende. Hun samlede den tættere om sig, tog atter hans Arm og lagde Hænderne foldede i hinanden over den.

96

»Har De moret Dem godt iaften?« spurgte Hasting mere for at sige Noget.

Hun nikkede i Taushed; hun gik bestandig med lukkede Øjne. Han saa skarpt paa hende og opdagede nu, at der langsomt flød Taarer fra hendes bestandig lukkede Øjne.

Der var maaske noget barnagtigt i disse Taarer; hun havde glædet sig til denne Aften. Hun havde faaet Selskabet udsat for at Hasting kunde komme med, hun vilde ret have talt med ham, hørt om hans Rejse, spejdet efter, om det Blik atter skulde slaa ned paa hende, som hun erindrede saa tydeligt fra hin Gang Og saa....

Han standsede nu. »Hvorfor græder De, Ida?« spurgte han.

»Ti stille. Det er Intet. Jeg er træt og har hele Dagen været meget nervøs. Nu gaar det over. Det er det Hele. Bliv ved at gaa med mig.«

»Ida, Ida,« sagde han med en Stemme, der var fuld af Kjærtegn og trykkede hendes Arm fast til sig.

Hun gjentog: »Nu er det bedre, nu er det forbi,« og saa saa op paa ham.

Med Blikket fæstet i hinanden, men ellers uden at tale, gik de videre tause, henrykte og kom saa fra den rolige, skyggefulde Allee ud til Gaden.

Der indhentedes de snart af nogle af de Andre i Selskabet, og ledsagede af dem og under lidt Deltagelse i ligegyldig Samtale fortsatte de Vejen til Byen.

TOLVTE KAPITEL

Hasting sov ikke den Nat. Han laa hen i en egen henrykt Stemning og tænkte paa, naar han atter skulde gjense Ida. Nu havde han naaet sit Maal, det, at vide, at Ida blot i et eneste Øjeblik havde været forelsket i ham, at have følt Klangens heraf i hendes Stemme, at have drukket Tilstaaelsen heraf af hendes Øje. Dermed havde han naaet det, han vilde lade sig nøje med, og i samme Øjeblik han havde naaet det, var han langt ude over Maalet med nye Begjæringer.

97

Han søgte alle Lejligheder til at se Ida og hun lod Lejlighederne let finde. Vare de sammen, søgte de nu bestandig hinanden. Hasting turde i Reglen næsten ikke henvende et Ord til nogen Anden. Stundom lod han sig forlede til en Stund at nyde Drilleriets Glæder ved at tilsidesætte Ida for en Anden, men han straffedes saa med en Kulde og Tilbageholdenhed fra hendes Side, der pinte ham saameget, at han snart blev gjort fejd og ganske afstod fra slige Kampe.

Havde de fundet hinanden, talte de dog ikke meget sammen, der var egentlig for dem kun een Ting nu at tale om, og den holdtes de begge tilbage fra; derfor talte de ikke. De nøjedes med i Blikke, i Taushed, igjennem Yttringer med Dobbeltbund at tale om Kjærlighed.

Men talte de om noget Bestemt, var det ofte med en vis kjærlighedsfuld Fortrolighed, i hvilken de næsten syntes at være forundrede over at finde hinanden. De spøjte ikke sjældent over, at de vare saa enige om alle Ting, det vare de nu ikke, men selv i Uenigheden bøjede de sig længselsfulde mod hinanden.

Folk lagde ikke meget Mærke til dem, i Reglen indskrænkede Bemærkningerne sig til temmelig uskyldige Drillerier, som de stundom selv fik at høre, og som da voldte dem begge mere hemmelig Fryd end Uro.

Enkelte vare dog mere opmærksomme, og til dem hørte Frøken Rønnov; hun var bleven dobbelt tilbageholdende mod Hasting, men viede Ida en særlig Opmærksomhed.

Det var nogle lykkelige Uger, der saaledes gik for Hasting, men tillige vare de i høj Grad pinlige, thi det blev ham snart helt klart, at den sjælelige Besiddelse, hvorefter han havde troet at hige, kun var et Bedrag. Han begjærede Ida til Elskerinde, men alt det, der var i ham af Ærlighed og Redelighed - og det var endda ikke saa lidt - rejste sig imod denne Tanke om at forføre sin Vens Hustru.

Mere hyppigt end noget Andet randt ham i Hu den Samtale, han havde ført med Felix, og han søgte med uhyre Energi at finde Punkter, der kunde gjøre hans Forhold til Ida til et exceptionelt, for hvilket der maatte gjælde særlige Love.

Han manede frem til sin Hjælp al den Gyldighed, som kunde tillægges en Barndomskjærlighed, en 98 Ungdomskjærlighed, en eneste Kjærlighed, men Tvivlens Aande pustede over det Altsammen.

Hans Arbejder bleve forsømte, han stod i Begreb med at forberede en større Forretning for et engelsk Hus, og han, som havde naaet en Del af sin mere materielle Lykke ved en fuldkommen Punktlighed, blev efterladende og forsømmelig og modtog den ene Paamindelse efter den anden. Sad han indelukket paa sit Værelse, gik hans Tanke ufravigeligt tilbage til dette Emne, fra hvad han saa havde liggende for sig.

Han led med al sin Lykke legemlig over dette og saa bleg og mager ud.

En Dag mødte han den usynlige Felix paa Gaden. Han plejede ellers systematisk at undvige ham i den senere Tid, nu kjendte han ham langt fra, gik hurtigt hen til ham og saa paa ham, stivt, undersøgende.

»Hvor De ser medtaget ud,« sagde han og gjentog det flere Gange; saa brast han paa en Gang i en Latter, der lød helt meningsløs for Hasting og sagde saa: »De er en lykkelig Mand, ikke sandt, er De ikke lykkelig? eller Du mente jeg,« og lo saa atter.

Hasting saa meget forundret paa ham.

»Tak, jeg har det godt,« svarede han.

»Jeg ogsaa, farvel,« sagde Felix og gik sin Vej, medens Hasting forundret saa efter dette løjerlige Menneske og undrede sig over, hvor han, naar han var saa distrahit, kunde vedblive at passe sine Forretninger saa godt.

Ida saa frisk og yndefuld ud, og hun var ikke trykket af noget Nag eller nogen Angst for en fremtidig Beslutning. Hun kunde i en endnu højere Grad end de Fleste leve med lukkede Øjne. Hun havde som ganske ung Pige i længere Tid været truet med at blive brystsvag, hvad hun selv havde vidst; hun havde faaet Faren at vide og havde været opfyldt af Rædsel derover. Døden var hende kun en navnløs Gru, en Ombytning af det Kjære og Tilvante for et forfærdeligt og ubestemmeligt Noget. Hun havde ikke Haab om at kunne faa sig selv til en anden Betragtning, kæmpede ikke heller derfor, men samlede al Fortvivlelsens Energi for at skyde alle disse Tanker fra sig. Hun vænnede sig med den til at leve i Øjeblikket, til ikke at se ud over det Nærmeste og ikke at 99 lade nogen formørkende Skygge af Fremtiden falde over dem. Og hvergang store Afgjørelser stod for, sank hun siden hen i samme Stilling, valgte hun at lukke sine Øjne. Saaledes havde hun taget mod Bernhards Frieri, saaledes fulgte hun nu den Tilbøjelighed, der drog hende mod Hasting.

En Eftermiddag kom Bernhard op til Hasting, Noget der ikke skete ofte, da hans Trang til Samværen med denne tilfredsstilledes ved hans Besøg i Huset. Hasting blev ogsaa forundret, og hans onde Samvittighed slog ham et Øjeblik, skjøndt hans praktiske Sans sagde ham, at der ikke var Noget, der endnu kunde domfælde ham.

Bernhard var imidlertid synlig generet; det var snart tydeligt, at han ingenlunde kom med Bebrejdelser eller Anklager.

Han havde saa tydeligt røbet denne sin Forlegenhed, at det var aldeles mislykket, da han paatog sig en vis flot Mine for at sige, at Pengemarkedet var meget flaut, Penge næsten ikke til at opdrive.

Det indrømmede Hasting hurtigt, Efterretningerne fra London vare meget daarlige, det tegnede ialfald til en Krise i en enkelt Retning, som vilde stoppe ogsaa de Arbejder, som han havde tænkt at begynde paa.

»Mine Penge,« sagde han saa, »har Intet med den Sag at gjøre, de staa hos en Bankier i London og ere ikke anbragte nogetsteds endnu.«

Efter endnu et Øjeblikks Taushed rykkede Bernhard ud med Spørgsmaalet, om Hasting vilde laane ham Noget af dem. Da dette lille Spørgsmaal var fremsat, var Tappen taget af Tønden, og han busede nu ud i en Række Forklaringer af, hvorledes han paa Grund af de flauue Tider var kommet i en forbigaaende Forlegenhed, det var nok en temmelig betydelig Sum, han ønskede, det vilde vel være Halvdelen af, hvad Hasting havde bragt med fra Indien, men det var kun, fordi Pengene i Virkeligheden vare ganske sikre, at han dristede sig til at anmode ham om en saadan Tjeneste, hvorfor han rigtignok altid vilde være ham i den højeste Grad taknemmelig.

Hastings Hjerter bankede voldsomt. Han lod neppe Bernhard tale ud, før han spurgte, hvor stor den Sum var, han behøvede.

100

Bernhard nævnede den. Den var adskilligt mere end Halvdelen af, hvad Hasting ejede.

»Du skal gjerne faa Penge hos mig,« sagde han, »vil Du have dem strax?« og han satte alt Nøglen i sin Skrivebordsskuffe for strax at skrive Anvisningen.

Bernhard var ude af sig selv af Henrykkelse over det heldige Udfald, hans Expedition havde faaet med en saa overraskende Hurtighed. Han var tillige rørt. Dette var Venskab, saaledes at vove sin Formue for en Vens Skyld. Taarerne stege ham i Øjnene ved Tanken om dette overordentlige Ædelmod.

Da han havde stukket Anvisningen i sin Tegnebog, trykkede han Hastings Haand, og sagde, at der ikke var den Ting, han ikke maatte forlange af ham, han ønskede kun at kunne vise ham en Gjengjæld over al Gjengjæld o. s. v. og gik saa.

Hasting blev i lang Tid ved at gaa op og ned ad Gulvet i heftig Bevægelse. Han havde en Følelse af, at have kjøbt og betalt Ida, af at nu kunde han springe over alle de Hensyn, der før havde holdt ham tilbage, og som syntes at have tabt i Betydning, ja at være helt forsvundne.

Blodet strømmede og bankede i ham. Han gik ud, han vilde en Tur i den friske Forsommerluft, men den milde Aftenluft bragte ham ikke Ro. Han gik rundt om Søerne, det var klart og stille Vejr med tydelige Spejlbilleder af Bredderne, Alting Ynde og Fred, men det vedblev at bruse i ham med en vild, barbarisk Fryd.

Hele Natten sade disse Tanker ved hans Hovedgjærde, og de næste Dage var det ham klart, at havde han ikke anden Ret til at tage Ida end Kjærlighedens Ret, som han dog ikke havde turdet indrømme absolut Gyldighed, saa vilde hans Fejl dog nu være meget tilladeligere. Han ønskede jo ikke Manden noget Ondt, ønskede ikke, at han skulde dø, for at komme i Besiddelse af hans Enke, han undte ham det saa godt, at han offrede hele sin Velfærd for ham; thi derpaa var han nu temmelig vis, at Bernhard stod paa usikre Fødder og i hvert Fald ikke betalte ham i nogen rimelig Tid.

Og da han først var naaet hertil, kom han tillige til det Resultat, at det Maal han før havde higet efter, denne ulegemlige Besiddelsestagen af Ida i et Øjeblikks sjælelige 101 Hengivelse var noget Nonsens. Hvad forslog det, det var jo kun en Draabe paa dens Tunge, der var ved at dø af Tørst. Ja, det sømmede sig ikke for en Mand at stille et saadant Maal for sin Kjærlighed. Han var forelsket, hans Kjærlighed var sand, en af disse Lidenskaber der ere uudryddelige i et Menneskes Hjerter, og saa skulde han lade sig nøje med et saa tomt Gjøglebillede af Gjengjæld. Nej, Liv skulde der være deri, frisk, frodig, saftstrømmende Liv, skjønt Liv, herligt Liv.

Det var en munkeagtig, hæslig Forsagelse at paalægge sig ikke at gribe til, naar Besiddelsestagelse kunde lykkes. Og det kunde den!

Og saa engang prøve, hvad Lykken er! Lykke, dette Ord, som for de Fleste kun er blevet et tomt Ord, kun uægte Forgyltning, det kunde han naa. Han havde stillet sig andre Maal, de vare opfyldte. Men hvorledes var det gaaet? Han mindedes om de fjerne Bjerge, som han saa ofte havde vandret imod i de tropiske Ørkener; over den trøstesløse Slette hæve de sig fjerne og blaa, forjættende Kølighed og Friskhed, og naar Foden naaer dem, er det Sten og Støv som det Andet, og Blikket vendes mod andre fjerntstaaende Højder, der gemme den samme Skuffelse.

Men her var ingen Skuffelse, her kunde intet Bedrag finde Sted. Her laa Begrebet Lykke for ham fæstnet i noget Enkelt, Bestemt, fundet saa sikkert i dette som i en af de matematiske Formler. Besiddelsen af Ida, det var for ham den højeste jordiske Lykke. Skulde han renoncere paa den? - Var Livet et saadant Afkald værd? - Var det mandigt at gjøre det? -

Saaledes dreve de Begge med Strømmen.

TRETTENDE KAPITEL

Bernhard og Ida flyttede denne Sommer meget sildigt ud paa det lille Landsted; han havde saa travlt med sine Forretninger, at han næsten ikke kunde være fra Byen, sagde han, og det var vist sandt. Det var vanskelige Tider, og dette 102 Bevis paa en overdreven Flid og Omsigt af en af de aldeles solide unge Mænd skaffede ham megen Anerkjendelse fra hans ældre Børsvener. Ida paa sin Side vilde ikke tage ud paa Landstedet, naar hendes Mand næsten ikke kunde være der, og blev prist for denne ægteskabelige Opoffrelse.

Hun og Hasting saa af og til hinanden, men det var kun mere flygtige Møder; alt det Selskabsliv, som ellers havde givet Lejlighed til en mere ensom Samværen i Mængden, var nu stanset, og Bernhard var, efterat han havde faaet Pengelaanet, ligesom sky for Hasting og indbød ham ikke til at være som Gjæst til bestemte Tider.

Da de endelig vare flyttede ud, følte han sig, skjøndt deres Møder havde været sparsomme, i høj Grad ensom og forladt. Han havde alt savnet hende i den senere Tid, da Lejligheden til at se hende var bleven knap. Bevidstheden om, at hun var borte øvede en hel nedtrykkende Virkning paa ham.

En Morgen vaagnede han »op med Sindet ganske fyldt af Længsel efter hende. Drømmen, som var gleden ud af hans Sind i samme Øjeblik, som han vaagnede, havde ladet ham færdes med hende; Drømmene vare opløste, men Indtrykket af dem var bevaret i en sød, tungsindig Længsel. Han besluttede at følge den og tog ud paa Landet.

Da han kom til Landstedet, var Ida alene hjemme; hun lagde ikke Skjul paa sin store Glæde ved at se ham. De sad sammen i Havestuen, men det var, som om Samtalen af og til truede med at gaa i Staa. Næsten samtidig rejste de sig for at gaa ud i Haven. Der vandrede de Side om Side, og herude gik Samtalen lettere og bedre, men Enhver kunde have lyttet til dens Indhold, thi det Væsentlige i denne var ikke Ordene, men den Fryd, det var dem at henvende sig til hinanden.

Gangene vare temmelig smalle, og Buskene groede stærkt ud over dem paa flere Steder. En lille Kvist fik fat i Sløret paa Idas Hat, hun tog op til den for at løsne den; Hasting vilde hjælpe, og det var hurtigt gjort. Herunder kom den Enes Arm til at berøre den Andens, og som af sig selv lagde de sig herved i hinanden, og Arm i Arm gik de videre, langsommere og endnu mere fortrolig end før.

103

Ida saa meget smuk ud, og det var en Fest for hendes Tilbeders Øje at betragte hende. Hans Blik gled bestandig over den glatte Kind og over de blonde Haar, der i let Uorden skød sig bag Øret og henover hendes smukke Hals, hvis fine Linier den lette Sommerkjole, naar hun gjorde en Vending med Hovedet, tillod Øjet at forfølge langt.

Hasting kunde stundom have raabt højt af Jubel ved at betragte hende, thi han følte sig nu sikker paa at skulle og ville besidde hende. Det var derfor for ham af disse næsten lykkelige Øjeblikke i Livet, hvor al Fremtid synker bort for Blikket og Nuet er evigt og guddommeligt.

De talte om gamle Dage, om deres tidligere Bekjendtskab; de opsøgte, som den første Gang de havde talt ret sammen, Alt hvad Erindringen indeholdt af fordums Uenighed og Antipathi. Den fordums Valplads blev til en Idaslette, hvor de legede med guddommelig Glæde. Men i alle deres Erindringer blev Bernhards Navn, og det at hun var bleven gift, af begge To undgaaet fuldstændigt og med stor Sikkerhed.

Frem og tilbage gik de mest paa det Sted, hvor Udsigten var til den skønne Del af Søen, og lykkeligere Øjne ere ikke faldne paa denne, og lykkeligere Timer end dem, der tilbragtes her, havde de To ikke heller kjendt. Luften var fyldt med Fryd og Velklang. Ingen Tilstaaelser bleve givne eller modtagne, løsladte Lidenskaber forstyrrede endnu ikke den salige Fred, i hvilken de hvilede i hinandens Nærværelse.

Og intet Løfte var endnu uigjenkaldelig brudt, intet stort Hensyn umiddelbart krænknet, Formen stod endnu ubrudt, den var udhulet til en saadan Gjennemsigthed, at den ikke tilslørede Lykken, men stod dog endnu og gav Husly for det Sofisteri, som kan trives selv i de lidenskabeligste Øjeblikkes Skygge, og som i disse Øjeblikke bidrog til at forhøje Mødets Lykke ved at holde enhver Skygge af Bebrejdelse fjernt.

Men Tiden nærmede sig nu, da Bernhard kunde ventes ud fra Staden. »Jeg maa nu op og klæde mig om,« sagde Ida og forlod ham, idet hun gav ham Haanden, skjøndt Adskillelsen skulde være kort, og lod Haanden længe ligge i hans.

Hasting blev dernede; han satte sig paa en Bænk i den 104 smukke Gang og saa ud over Søen, hvorpaa

Solen nu faldt, saa Vandet tindrede og glimrede med blændende Glans i gylden Fryd, favnet af de rige, grønne Skove.

Bernhard kom snart efter. Han var i godt Humør, ialfald meget livlig og talende, hvad der var saare velkomment for de to Andre, der begge vare tause, men deres Øjne fandt uafsladelig hinanden i henrykt Beskuen.

Maaske under Paavirkning af denne Taushed begyndte Bernhard ogsaa at kjede sig. Han gik frem og tilbage i Stuerne, søgte efter i sine Aviser, om der ikke var Noget hist og her, som han kunde faa Lyst til at læse, begyndte at klimpre paa Klaveret, opgav det atter strax og foreslog saa, at man skulde kjøre en længere Tur. Han vilde saa kjøre Hasting, som havde sagt, at han tænkte at tage ind til Byen om Aftenen - men maaske havde ventet en Opfordring til at blive - ned til Jernbanestationen ved Klampenborg med det Samme.

Man gik beredvillig ind paa Forslaget.

Idet Ida gik op for at tage Overtøj paa, kom hun forbi Klaveret. Hun næsten kastede sig ned paa Klaverstolen og spillede, som i et lidenskabeligt Udbrud, et Brudstykke af en stormende Dands.

Saa rejste hun sig og ilede op for at klæde sig paa til Turen.

De kjørte paa en lille let tosædet Vogn, som Bernhard selv kjørte, en Sport, som han var hengiven til i en Grad, der ikke var uden Fare for hans Omgivelser. De kjørte fra de Skove, som dannede Landstedets Omegn, over til Dyrehaven og forbi Eremitagen. Her holdt de og glædede sig over den enestaaende Udsigt, som laa for dem i den anelsesfulde, Alt bebudende og langsomt skiftende Belysning, som følger umiddelbart efter Solnedgangen. Da de atter skulde til at kjøre, spurgte Bernhard, idet han gik ud fra, at Hasting nu vilde hjem, denne om, hvilken af de to Veje, han skulde kjøre ham til Stationen, den korteste og den lige eller den gamle bugtede. Hasting var ubeskeden nok til at sige, at han foretrak den sidste. Han havde endnu god Tid, sagde han. Han huskede godt, at denne Vej snoer sig ind i en tæt og mørk Del af Skoven, hvor han følte, han mere uforstyrret kunde henvende sig til Ida, som sad ved Siden af ham, og med hvem 105 han kun havde vexlet ligegyldige Bemærkninger. Men de sad ved Siden af hinanden. Af og til fik han Lejlighed til at hjælpe hende med at rette hendes Overtøj, og hyppig kunde han føle hendes Slør blæse henover sit Ansigt; begjærlig indsugede han Duften deraf og søgte i Smug at nærme sin Mund til hendes Haar.

Hun syntes at bemærke det, og engang førte hun ved en Bøjning med Hovedet sin Kind saa tæt forbi hans, at han mærkede paa den pludselige Kulde i sit Ansigt, at han blev ganske bleg.

Vejen gaaer over store, aabne Plainer, randede med prægtige Træer, men snoer sig saa ind i den tætte og mørke Del af Skoven, hvor Vildtet finder gode Skjulesteder, og hvor den moseagtige Jordbund bærer et vidtstrakt Eliekrat. Herinde var det meget mørkt, næsten Nat, ude paa Plainen var det kun Aften.

»Ved De hvad det er for en dejlig tilløkkende Vej derinde, det er Mathilde-Vejen,« sagde pludselig Ida og viste ind mellem Træerne paa den underlige Ruin af en Vej, som strækker sig i Brudstykker milevidt, og som man her var i Nærheden af.

Fra denne Yttring om dette tilgroede, aarhundredgamle Spor om lønlig, lykkelig Elskov udgik der en Luftning, som blæste bort den Spindelværksskillevæg, som stod dem imellem.

Næsten i samme Nu slyngede Hasting sin Arm om Ida og drog hende tæt til sig. Deres Ansigter skinnede mod hinanden i taus Henrykkelse; Mørket blev gjenemsigtig for dem.

Saaledes sad de en Stund tause.

»Du Elskede!« hviskede han saa, og bøjede sig ned mod hende.

»Du Elskede,« svarede hun.

Deres Læber søgte hinanden. Det var ikke Kys; det var en lang elskovsfuld Berøring.

Saaledes sad de i stum Fryd, der kun afbrødes ved et enkelt »Du!« »Du Elskede!« og Hvisken af hinandens Navn, indtil Skovens Træer ikke mere skjulte dem. Det var for Hasting, som Elskovens betagende Magt vældede op til hans Mund, og han følte læskende Draaber efter en uendelig 106 Tørst; men saa spredte Skovens Træer sig, der blev lysere og lysere, og de vare ude af Fristedet.

Ganske kort efter var Kjøreturen til Ende. Han sprang af Vognen, idet han gav Ida et stumt og heftigt Haandtryk, men under Paaskud af at sysle med Overtøjet undgik han at tage Bernhards Haand og ilede ind paa Stationen uden at vende sig om.

Fyldt af ubeskrivelig anelsesfuld Lykke kjørte han saa ind til Byen. Det var en fortryllet Skov, de kom ud

af, da Banetoget skød bort fra den Skovkreds, som trækker sig om Banens Endepunkt. Derinde i den mørke Skov, bag den hvidtdampende Eng, vidste han, at hun var. Han sendte hende tusinde Hilsener og tusinde Godnat og vidste med jublende Sikkerhed, at hendes Tanker ogsaa vare hos ham, uafslædig i denne Stund.

Han kom til Byen. Her var den friske Sommerluft ikke mere, Varmen var tung, der var Støv og Trængsel.

Han havde ikke Lyst til at gaa hjem og drejede udad for at gaa med sine Tanker i den stille Sommernat. Han gik ud ad Frederiksberg og drejede om til Vejen, hvor den gamle Justitsraads Sted laa. Som lykkelig Sejerherre vilde han gjense det Sted, hvor han havde været hin Aften med Ida og pint hende og sig selv og dog første Gang ret følt hende drages mod sig. Han gik frem og tilbage udenfor det stille, tillukkede Sted. Han ønskede, at han kunde flyve bort i den blaa Nat og gjense alle de Steder, hvor han havde lidt og længtes; den gamle Gaard, hvor den halwoxne Fyr og den ganske unge Mand havde færdedes, det lille Værelse, hun havde, men som han aldrig havde betraadt, det Vindue i den store Dagligstue, hvor hun plejede at sidde med sit Arbejde, hvorfra hun neppe vilde se op. Nu vilde hun have set paa ham og hvorledes!

Frem og tilbage gik han saaledes her og i Alleen mellem de lystige, larmende Grupper, ensom lykkelig med sine før saa tungsindige Erindringer, der nu bleve ligesom de graa Bjerge, naar Solopgang kommer over dem.

Endelig gik han atter ind til Byen Hvor den var trykkende og beklumret. En underlig tyngende, ængstelig Følelse sneg sig over ham.

107

Hans Vens Billede viste sig glimtvis for ham. Det var, som om det var kommet op med de gamle Erindringer, han havde manet frem. Han bortjog det atter og atter. »To Menneskers højeste Lykke« var den Trylleformel, hvormed han besvor.

Saa faldt hans Tanke paa Felix. »Hvor han har Ret,« tænkte han, »Tag! Ellers bliver der ikke givet Dig. Tag! Tag! Begjær! Forlang! Altid mere, Verden vil gribes i Struben og plyndres. Den er ikke for den taalmodigt Ventende.«

Han fik pludselig stor Lyst til at tale med Felix, og, skjøndt det nu var sildig Nat, bøjede han om til den Gade, hvor han boede. Han huskede, at han altid gik meget sildigt til Sengs. Han ønskede at høre ham udvikle sine Lærdomme og saa sidde ligeoverfor ham, taus, med hemmelig Lykke vidnende for ham indvortes, at det var sandt, og at han kjendte det af Livet, som hos den Anden kun var Ord.

Han stod nedenfor Huset, hvor Felix boede, og saa op til Vinduerne. Der var mørkt. Et Vindue stod aabent.

Han syntes, at der indenfor i Mørket sad en Skikkelse. Det var Felix's Arbejdsværelse, og det maatte være hans Plads ved Skrivebordet, hvor Skikkelsen syntes at sidde. Han kaldte. Han syntes der var en Bevægelse, men det var kun Gardinet, som rørte sig i Nattevinden, det var revet løst, et Pust førte det ud, og saa sugedes det langsomt ind igjen. Han kaldte atter højt og blev staaende og ventede; det hvide Gardin gjentog sin lydløse Leg, men det var det eneste Svar. Mørket inde i Værelset var taust. Saa fortsatte han sin Vej og gik hjem.

Da han stod udenfor sin Dør, blev den uhyggelige Stemning, der havde listet sig over ham, stærkere. Han havde en Følelse af, at der derinde i de store mørke Værelser var, medens han stod udenfor som Beboer, noget Usynligt, Ubegribeligt, men hvis Væsen var Skræk. I denne nervøse overspændte Stemning maatte han næsten gjøre Vold paa sig for at aabne Døren og gaa ind. Han vilde hurtig tænde Lys og strøg saa, som det sædvanlig gaaer, adskillige Svovlstikker forgjæves af og brød Tanden paa det ene Lys. Endelig fik han tændt og gik saa gjennem sin Lejlighed. Han havde store rummelige Værelser, men da han levede paa Feltfod havde han ikke faaet dem ordentlig møblerede, og rundtom stod 108 mellem de sparsomme Møbler halvt og helt udpakkede ostindiske Kuriositeter og Instrumenter af forskjellig Art, der laa Bunker af Kort og Papirer. Imellem alt dette trængte hans spejdende Blikke for at se, hvad der kunde skjule sig. Den Mand, der havde ligget mange hundrede Nætter i aabne Telte i et vildt Land imellem Folk, han ikke stolede paa, uden at det forstyrrede hans Ro, gik den Nat i sit sikke Hjem, bange som et Barn, der er kommet alene ud.

Men der var Intet at se hverken i hans Forværelse eller i Sovekamret, eller i hans Arbejdsværelse, eller i Dagligstuen. Jo, paa Bordet i denne laa et stort Brev. Han aabnede det ilfærdig, et andet Brev faldt ud af det, det var adresseret til Ida, men udenom dette var lagt et Brev til ham selv, ganske kort, han saa fra Felix. Det lød saaledes:

»Kjære Hasting! Jeg er meget syg, og naar De faaer dette, er jeg død. Jeg sender Dem indlagte Brev, for at det uden alle formelle Vanskeligheder strax kan komme til Bestemmelsen. Sig, at der var en Hilsen endnu.«

Der var Rædselen.

Hasting stod et Øjeblik helt fortunlet og maatte læne sig til Bordet. Han greb i Vildelse efter en lille Revolver, der laa paa Bordet, som om der var Mordere efter ham, men satte sig saa ned for at komme til sig selv og tilkæmpe sig noget af sin sædvanlige Koldblodighed.

Han undersøgte nu Brevet. Det var bleven bragt ved den sidste Udbæring af Breve om Aftenen og havde alt ligget i flere Timer, thi Klokken var nu henad et.

Imidlertid, der var kun Et at gjøre, ile til Felix's Bopæl strax. Han kunde ikke fri sig fra en frygtelig Mistanke om, at det var et Selvmord der var begaaet. Han maatte derhen, men han gyste ved Tanken om, hvad det kunde være, der saa havde siddet i Mørke ved det aabne Vindu med det flagrende hvide Gardin.

Efter nogle Minutter havde han i hurtigt Løb naaet Porten. Den var naturligvis lukket, og hans Ringen og Banken vakte ikke mindste Bevægelse i Huset. Vinduet deroppe stod bestandig aabent. Han gik over paa den anden Side af Gaden 109 for at forsøge, om han kunde øjne Noget, men om ogsaa Skikkelsen sad derinde, var den nu ganske slugt af Mørket, men det hvide Gardin bølgede ud derfra som et langt Brudesløv.

Han søgte efter Politi og Vægter og fandt endelig denne Sidste. Han blev lukket ind, fik Opvarningskone hos Felix ringet op og fik hende, der var mere død end levende af Skræk, til at lukke sig ind i Lejligheden, hvor Alt var forfærdelig stille.

Da de traadte ind i Felix's Arbejdsværelse, syntes det først tomt. Det var det forsaavidt ogsaa; thi da det flakkende Lys faldt hen paa den Skikkelse, der sad tilbagelænet i Stolen ved Skrivebordet med Haanden lagt paa dette og et tomt stivt Ansigt med halvt lukkede Øjne vendt mod dem, saa de strax, at det var en død Mand.

Paa ham saa Portrætet af den unge Dame der hang paa Væggen ned med sit blandede Udtryk af kold Fornemhed og mørk Deltagelse, og da Hastings Øje faldt paa hende, saa han nu, at den, hun lignede, var Ida.

FJORTENDE KAPITEL

Om Aarsagen til Felix's Død fik man ikke Noget at vide. Hans Værtinde fortalte, at han i de sidste Dage havde sagt, at han følte sig ilde tilpas og frygtede for et Slagtilfælde, Hans Læge var en Ungdomsbekendt af ham, en underlig sær Fyr, som, da han var femten Aar gammel, havde gjort det fuldstændigste Indtryk af at være en Pebersvend paa halvtreds. Felix's Omgangsvener havde altid haft en bestemt Følelse af, at han ikke kunde fordrage dem, men rugede over Felix med et vist skinsygt Venskab og beundrede ham, saavidt han overhovedet kunde beundre. Det hed sig ogsaa, at Felix havde understøttet ham til hans Studeringer og hjulpet ham med Penge paa en overordentlig rigelig Maade. Hasting søgte ham samme Nat uden at kunne træffe ham. Der var afgivet den Besked hos hans Portner, at han var bleven kaldt 110 bort, hvis Nogen skulde spørge efter ham. Den næste Morgen talte han med ham. Han vidste, at Felix var død. Men Hasting saa strax paa hans Ansigt, at han ikke vilde være god at spørge. Da Hasting bemærkede, at det var en uhyggelig Død, foer han næsten truende imod ham: »Død, ja, hvad kommer det egentlig Dem og hans Venner,« han spyttede ved disse Ord, »ved, at han er død? Bryder De Dem derom? Er de mindre glade derfor? Ja, han er død, det har De Ret i.«

Og dermed stak han Hænderne i Lommerne paa sin lange Frakke og saa stivt paa Hasting.

Denne spurgte dog endnu, hvad han var død af.

»Et Slagtilfælde« sagde den biske Læge videre med en Mine, som om det var ham en Modbydelighed at faa Ord ud igjennem Munden, men tilføjede saa, efter en yderligere Overvejelse: »Han havde stærkt Anlæg dertil. Jeg havde ventet det.«

Videre kom man ikke i denne Sag, og der blev ikke an? stillet Undersøgelse. Felix havde haft sit Liv forsikkert, men sidste Gang, da Forsikringen skulde fornyes, det var for et Far Maaneder siden, havde han, trods Paamindelser undladt det, saa at hans Krav var bortfaldet.

Hasting havde Brevet at bringe til Ida; under al denne Nats og den næste Morgens uhyggelige Pinagtighed havde det været en Brand i hans Sjæl, hvad kunde det betyde, hvad havde det at sige. Var det hans Rival.

Han tog ud paa Landstedet. Han vidste, at han ikke vilde træffe Bernhard, men det ønskede han mindre end nogensinde.

Ida sad i Havestuen ved et af disse Arbejder, der ere et Paaskud for at beskæftige sig med sine egne Tanker. Hun rødmede hurtigt, da hun saa ham, rejste sig op, blev bleg, men da han bredte Armene ud med en uvilkaarlig Bevægelse, ilede hun ham imøde og kastede sig i dem.

Men da hun atter saa op i hans Ansigt, saa hun, at det var noget Andet end Kjærlighed, som betog ham.

Han fortalte da først, hvad der var sket og derefter, at han havde Brevet til hende.

111

Det sidste forfærdede hende især. Det gav et Sæt i hende, og hun kom til at ryste ligesom af Kulde. De sad ved hinandens Side i en Sofa ved et lille Bord. Hun bøjede sig ud af hans Arm, der følte, at den ikke maatte følge, og lagde Hovedet i Hænderne paa Bordet.

Brevet laa paa Bordet foran dem. Hun kastede nu og da et Blik paa det, som om hun var bange for det.

Endelig tog hun ham næsten krampagtigt om Haandledet og sagde: »Du skal være med mig, naar jeg læser det. Ved Du, at han elskede mig?«

Og nu fortalte Ida ham hurtigt og bevæget, hvorledes for adskillige Aar siden, endnu inden hun var forlovet med Bernhard, Felix var bleven indført i hendes Hjem. Hun havde syntes ualmindelig godt om den kjønne, unge Mand, der blev anset for at være saa dygtig og for at have saa glimrende Udsigter, og som tillige var en saa behagelig Selskabsmand. Hun sagde, at hun først nu vidste, hvad det var at elske, men dengang havde det forekommet hende, at hun for første Gang havde været forelsket. Hun mærkede tydeligt, at han ogsaa følte sig tiltrukket af hende, og i sin Fantasi saa hun sig tilhøre ham. Hun udmaalede sig Fremtiden som hans Elskede, som hans Hustru, og Billedet var smukt. Hun ventede hvert Øjeblik, at det skulde begynde at blive levende. Han tøvede imidlertid bestandig.

I deres fælles Bekjendtskabs Kreds var der ogsaa en ung Pige, hverken betydelig i den ene eller den anden Henseende, men som pludselig blev meget omtalt; hendes Fader døde og efterlod hende som rig over al Forventning. Han havde været Handelsmand i en jævn Forretning og var vel nok bleven anset for at være velstaaende i Forhold til sin Stilling, men alle bleve i højeste Grad overraskede, da han efterlod en meget betydelig Formue til sine to Børn.

Hasting huskede, at han havde hørt dette omtale; man havde gjættet meget paa, hvorledes denne Formue egentlig var bleven samlet og antog det for sandsynligt, at Manden, der havde levet sparsommeligt og stille, havde drevet en heldig Aagerforretning. Han havde dengang ikke nogen Anelse om, hvorledes denne Begivenhed, der forekom ham saa 112 uendelig fremmed og uvedkommende, dog skulde komme til at gribe ind i hans egen Skjæbne.

Den omtalte unge Pige var af Ida - i Henhold til en kammeratlig Aand, som er sjeldnere hos unge Piger end hos Ynglinge, men dog godt kan findes hos dem - bleven betragtet som en af de Veninder, med hvilke man holder det i Børnealderen stiftede Venskab vedlige, fordi det »er Synd« at opgive det. Faderens sociale Stilling var, som sagt, beskeden, og Datteren havde hverken Ynde eller Skjønhed, ja syntes endog paa en Maade, der ikke klædte en ung Pige, at have arvet hans økonomiske Anlæg.

Nu skete imidlertid det Mærkelige, at Felix efter en Tid at have holdt sig rent borte, viste hende stor Opmærksomhed og ganske forlod Ida.

Efter et halvt Aars Forløb blev imidlertid Arvingens Forlovelse deklareret med en Svend i Faderens Forretning, med hvem hun havde været hemmelig forlovet, inden Faderen døde, hvem hun ikke svigtede som rig, og som ogsaa ganske syntes at kunne tilfredsstille hendes Smag. Derved forsvandt hun fra Kredsen, men med hende trak ogsaa Felix sig tilbage. I flere Aar saa Ingen af dem et Glimt til ham. Først adskillig Tid efterat Bernhard og Ida vare blevne gifte, havde de i Byen atter truffet paa ham. Omgangen var da begyndt.

Ida havde mærket hans Forelskelse, men hævnnet sig over hans Forræderi ved at vise ham fuldkommen og fortjent Kulde og Ringeagt, en Ringeagt, som kun havde forøget hans Forelskelse.

Dette fortalte hun Hasting.

Derpaa tog hun Brevet og lukkede det op. Ud af det faldt løse Blade af forskjel'lig Størrelse, hvorfor ogsaa Konvoluten om dem var lukket skævt og fortrukket i Papiret.

Det syntes at være en Slags Dagbogsoptegnelser, samlede sammen og konvoluterede i et hastigt, skyndsomt Øjeblik.

»Jeg vil læse dem herude, medens Du er hos mig,« sagde hun.

Men efter et Øjeblik sagde hun atter: »Nej, jeg vil gaa ind i mit Værelse og læse; men Døren herind til skal staa a aben.«

113

Hun fik igjen en hæftig Skjælven af Kulde, da hun gik ind i det andet Værelse.

Hvad Felix havde sendt, var kun Dagbogsoptegnelser, ja man kunde ikke engang kalde det saaledes, det var flygtige Stemningsudbrud fra forskjellige Tider, nedskrevne i den Trang, som et indesluttet Menneske har til at have En, der kjender og kan tale om dets Hemmelighed, er det saa kun et Stykke Papir, hvorfra kun Ens egne Skriftræk tale. Bagefter vare disse Blade saa samlede, tildels i Uorden, og sendte bort som en Dokumentation for en sidste Domstol, som Bilag til et Skriftemaal fra En, der ved, at han trænger til Bevis og ikke kan fordre at blive troet.

Imellem nogle af Udtalelserne, og det syntes at være de fleste, var der gaaet længere Tidsrum.

Andre syntes at komme mere ovenpaa hinanden.

Der stod:

»Jeg ved, at jeg har fortjent min Skæbne. Jeg saa, hvor sød og yndig hun var, og jeg havde Forvisningen om, at jeg kunde faa hende. Var det denne, der gjorde, at jeg kunde offre hende?

At jeg ikke fik Arven og Arvingen, dertil siger jeg ikke Noget. Det skulde jo være en Tilgift i Livet; men at jeg ikke alene ikke fik Pengene, som skulde være Noget af anden Rang, men tillige bagefter blev alvorlig forelsket i Ida, som blev mig Noget af første Rang, ja det Højeste, det Eneste, det forstaar jeg ikke. Hvad er Logiken deri? Skæbnen har ikke spillet ærligt Spil med mig; man kan ikke miste mere end sin Indsats i den schofleste Hazardbule, men det har jeg jo gjort i Livets Hazard. Jeg spørger igjen: Er det ærligt Spil?

Der var gaaet omtrent tre Aar siden den Tid og vi havde ikke set hinanden. Havde jeg ikke atter truffet hende, havde vel forresten det Hele været glemt og gjemt. Men nu....

Et Menneske gaaer ud paa Gaden og faaer en Tagsten i Hovedet, han glider paa en Trappe og bliver Krøbling for Livstid; saaledes kan man ogsaa blive forelsket.

114

Som det salte Vand læsker den Skibbrudnes Tørst, kvæger hendes Elskelighed mig.

Jeg husker, at da vi mødtes første Gang efter saa lang Tid, saa hun mig lige ind i Øjet med dette ubeskrivelige Blik. Hvis hun ikke havde gjort det den Gang, den ene Gang, saa havde jeg maaske nu havt det anderledes.

Hun stod i Værelset ved et Vindue, hvor Lyset faldt tydeligt. Havde hun nu ikke staaet der; eller havde Gardinet været rullet ned, saaledes at Lyset ikke var faldet saa stærkt, og jeg ikke havde set hende saa tydeligt, saa havde det Hele maaske, ja sikkert været anderledes, og jeg ikke forspildt.

Vi talte ikke sammen, men hilste kun paa hinanden, og da den Dame, hos hvem vi traf hinanden, spurgte, om vi kjendte hinanden, gav vi begge et næsten stumt Svar. Det Hele var saa simpelt, som om det var fra en Middag igaar, at vi kjendte hinanden. Saa simpelt, ganske simpelt.

Havde Gardinet været nede. Hvad saa?

Og paa saadanne Vilkaar ere vi tvungne til at spille i Livet.

Denne Længsel efter hendes Selskab, som brød ud som Luer gjennem et Straatag! Tørsten efter at høre hende tale! Dette Begjær efter at berøre dette bløde Haar, ikke engang sprede det ud og vikle det om min Haand og min Hals og bide deri, men blot berøre det, let, blødt, stille. Og saa faa Fred fra hendes Øjne! Denne Længsel tærer mig som Svindsot.

Der er en umaadelig Evne til Medynk i den kvindelige Natur. Jeg troer, hun har faaet en Anelse om, at det er rent galt fat med mig, og har faaet lidt Medynk med mig. Hun gav mig forleden Dag Haanden. Det har taget lang Tid. Skulde der være en Gnist af Haab?

115

Kunde man skrive falske Vexler i Kjærlighed, saa skulde jeg sandelig ikke betænke mig.

Folk begynde, saadan i al Skikkelighed, med deres sædvanlige Takt at »drille« mig med hende.

Da Folk altid gjerne tro det Værste, ere de i Grunden ret skarpsynede.

Alene det, at min Elskov var lykkelig i Andres Indbildning, var mig iøvrigt i Begyndelsen en vis Tilfredsstillelse. Det var pjaltet, men sandt er det.

Hvad jeg vilde offre for at blive elsket af hende? Alt det, jeg har virket for: Stilling, Fremtid, Forbindelser, »gode Navn og Rygte«, alle Herlighederne, hver eneste. Hvis hun vilde gaa fra sin Mand og leve med mig, vilde jeg sparke til det Altsammen, gaa til Æbeltoft og finde mit Paradis. Og det er saa alvorligt Alvor, at det ikke vilde fortrydes.

Endskjøndt, Gud ved, skulde ulykkelig Kjærlighed være det eneste bestandige?

Desværre kommer jeg neppe, det føler jeg nok, til at besvare Andet, end at den er bestandig.

Skulde man ikke have Lov til at blive Skeptiker over Menneskeslægtens Klogskab, naar man ser, at den Gaade, hvorledes den Slags Ting gaaer til, er den nu ligesaa langt fra at løse, som for alle de tusinde Aar, som Geologerne vilde falde paa at give den. Og dog er der Mange, som trænge mere til at faa dette Forhold oplyst end til at faa de bedste Former for Livsforsikkring og Statsforfatning.

Kamp og Strid og alle de Ord af den Slags, der findes i Sproget, kunne være meget velklingende, men de betyde ikke Noget, ialfald ikke for mig. Jeg formaaer Intet. Jeg har grebet efter saa meget, at naar jeg engang ikke naaer, hvad jeg 116 griber efter, men griber fejl, bliver min Arm lam, ja jeg bliver helt lam. Forgribe sig paa Livet! Kan man forgribe sig paa Livet? Ordet har en egen Klang, som om der var Noget

i det,

Der er en underlig Vexelvirkning. Min Forelskelse har ødelagt mig, og fordi jeg er ødelagt, kan jeg ikke blive af med min Forelskelse.

Hvis en Tjenestepige, da hun gik i Stuen, havde rullet det

Gardin ned!

Der er ikke noget Glimt af Velvillie. Det er næsten et Aar siden, hun gav mig Haanden.

Hvor hun viser mig sin Foragt paa en henrivende skjøn Maade. Dette Ansigt, der er skabt til at smile, er saa ubevægelig strengt, at jeg stundom tænker mig, at Trækkene maatte være haarde at føle paa i legemlig Forstand. Og den Mund kunde jeg have udtømt i Kys!

Jeg ved, at det bliver værre med mig, jo længere det varer, thi jeg ser jo godt, at jeg er saa ormstukken af mig selv, at der ingen Modstand gjøres. Men, hvormed skal det ende? Ja, hvis hun blot vilde elske mig, saa gik det maaske over.

Et har jeg dog lært af min dybe Egoisme, og det er at kjende mig selv. Jeg ser godt, at den Umættelighed, der ellers har været mig saa meget værd i Livet, er en Ulykke her. Jeg kunde maaske dog have opnaaet hende, hvis jeg ikke havde skræmmet hende. Jeg har ægget hendes Uvillie altfor hastig.

Denne Lærdom har jeg faaet, men jeg har tabt Styret paa mig selv og kan ikke benytte denne eller nogen Lærdom.

117

Der skal være Væddeløbsheste, som i Grunden ere sindsforvirrede - saa højt staa dog Dyrene, at de kunne blive det - men som, naar de ere komne i Løb, sætte afsted med en utrolig Fart og Energi. Ulykken er blot, at Rytteren slet ingen Magt har over dem. De komme forbi de Andre og standse ofte af sig selv, naar de have naaet Maalet. Saa er Løbet vundet; men stundom gjøre de det ikke, og naar der er Forhindringer paa Banen, er en saadan Hest ubrugelig, thi derpaa knækker den kun sin og sin Rytters Hals.

Hun kunde vindes, hun kunde vindes, den Fine, den Yndige, den Guldøjede, men ikke saaledes. Yttringer af en Kjærlighed, der er saa tilbagetrængt som min, saa heftig, der kommer saa dybt fra Menneskesjælen og har lidt saa meget paa sin underjordiske Vej, bliver underlig koboltmæssig, naar den kommer frem for Lyset. Den skræmmer saadanne Naturer som hendes, der kun gribes af en ubestemt Uvillie. Og saa vil jeg bekæmpe Uvillien, og saa bliver det Sidste værre end det Første.

Eller hun er mig endnu engang venlig og god, og jeg vil forfølge det og træder det ned i min plumpe, stakaandede Hast.

Nej, det maa opgives; der er ikke Spor af Haab, men hvad saa? Jeg lukker mig ude fra hende. Dage, Uger, Maaneder har jeg kunnet drive det til. Jeg vil ikke møde hende, ikke se hende. Men kan man om Dagen, naar Solen skinner, gjøre et Værelse fuldstændig mørkt; jeg frygter Nej.

Jeg kan være nogenlunde rolig, naar der saaledes er gaaet en Tid; saa føler jeg, at jeg er hentæret, ikke

kan røre mig, at jeg maa have frisk Luft og Liv, saa kommer et Vindue op paa Klem og Dagslyset skjærer i mine blødende Øjne, saa jeg skriger derved, men saa føler jeg dog et Øjeblik jeg lever, men saa maa jeg atter skribe.

118

Kjære Moder! Dengang Du levede, klagede Du ofte over, at jeg aldrig skrev Brev til Dig. Nu vil jeg skrive. Husker Du Din lille Dreng, med hvem Du om Aftenen gik i Haven, og saa ned ad Vejen, om Fader snart kom hjem. Husker Du engang, Du traf ham ifærd med at rive Vinger og Ben af en Sommerfugl, og Du fortalte ham, hvor ond han var, stille og kærlig og sigende, at han jo ellers var en god Dreng. Han græd Angerens lykkelige Graad, Du tørrede hans Øjne og talte til ham om Vorherre, som han tænkte sig deroppe i de glimrende Solnedgangsskyer, seende paa Eder og hørende Barnets Graad og Din stille Tale. Og saaledes gik vi rundt i Haven, til Fader kom hjem og saa, at jeg havde grædt og fik det Hele at vide og kyssede mig og sagde, at jeg fremfor Alt skulde holde af min Moder. Nu er Du død for mange Aar siden, kjære Moder, og jeg var bleven slet og haard, inden Du døde, og sørgede kun saa som saa over Dig, der vilde døet for mig med Glæde, uden Tøven paa hver Time af Dit Liv. Kjære Moder, jeg er bleven slet, men jeg er ogsaa bleven alene, derfor taler jeg nu til Dig, for at sige Noget der ligger mig paa Sinde: Jeg kan ikke holde dette ud.

Kjære Moder, vidste jeg, at jeg kunde træffe Dig, saa gik jeg med Dig i Haanden iaften, kjære Moder.

Helst ikke se hende. Nu er det, der passer mig bedst: helst ikke at se hende; ikke at føle Noget. Men skal jeg træffe hende, saa ikke tale med hende, ikke blive set af hende; men kun det, at være hende nær; hendes Blik og hendes Ord smerte, fordi de altid volde mig Tanker. Ja, denne tomme Nydelse er det Eneste, jeg kan haabe, det Eneste, der har Værd.

Man siger jo, at Hasting skal være forelsket i hende. Skulde han være hendes Elsker? Jeg er saa afmattet, at jeg kan finde noget Morsomt i den Tanke, at hun skulde have en Elsker, som ikke var mig.

119

Jeg er den Mand, som var blind og stum og døv, og som kun gav Tegn paa Liv, naar han blev lagt ud i Solen.

Mit Hoved og mit Hjerte kan være tomt i nogen Tid. Det narrede mig mange Gange tidligere; jeg troede, at det var begyndt at blive bedre med mig, eller at det maaske endog var forbi. Nu narrer det mig ikke. Jeg ved, at det blot har skjult sig og ligger og lurer, for saa atter at slaa sin Klo i mig, ligesom en Kat kan lade Musen løbe et Stykke henad Gulvet og saa atter blot udstrækker en Pote og trækker den til sig med sin spidse, hvide Klo. Jeg kan være fri, saa kommer det igjen; hvorfra? Ja, hvor ved jeg det; fra et Blik af hendes Øjne; en Betoning af hendes Stemme.

Sidste Gang var jeg fri længere Tid, end jeg plejer. Saa hørte jeg hende synge. Jeg gik, thi jeg mærkede, at det kom. Det var ikke hendes Sang, det var ikke Spillet. Det kom fra hendes Haandled, da jeg saa dem glide ud af Ærmet, da hun begyndte Akkompagnementet. Men i Grunden var det naturligvis dumt at løbe; behøvede jeg at løbe, kunde jeg jo ligesaa godt være bleven der, og saa kunde jeg have set mere paa dette Haandled.

Der er Kræftsygdomme, som synes at have Sæde i en enkelt Del af Legemet. Naar denne skæres bort, er Patienten tilsyneladende rask, kun tilsyneladende. Snart bryder den atter ud, og en ny Standsning af Sygdommen giver altid kun det samme Resultat; thi Giften er overalt i det tilsyneladende sunde Legeme. En saadan Kræft er min Forelskelse, Operationen maa skære det Hele bort.

Hvis jeg døde. Hvis jeg, istedetfor i dette Øjeblik at sidde her og skrive, laa død nede paa Gulvtæppet, under dette Portrait, der ser paa mig ganske som hun, nej, mere 120 deltagende, hvad saa? Ja, Sælgekongen vilde raabe dernede akkurat ligesaadan for det, Solen vilde falde ind paa de samme Bind i mit Bogskab, og hun vilde vel ikke spise en Bid mindre til Middag og gaa i Theatret imorgen, da det er hendes Abonnementsaften.«

Det sidste Blad syntes at være adskillige Dage, maaske Uger gammelt.

Det var kun halvt beskrevet med de sidste Linier og nedenunder var der flere Gange begyndt ny Skrivning, men det var kun løsrevne Ord og Begyndelser, som atter vare afbrudte.

Kun et Par Sætninger vare skrevne; det var:

»Forgangen Nat, vor sultne Kat,
En ung og lækker Mus fik fat.«

Og nedenunder skrevet, skrevet saaledes, at det tildels løb op i disse Linier stod:

»Lader os staa op og gaa herfra.«

Da Ida havde vendt og læst alle Bladene, samlede hun dem sammen og rejste sig op for at gaa ind til Hasting.

Hun var ikke bleg, men hvid, og hun syntes at have den samme Vanskelighed ved at faa Ordene frem, som en Sovende, der arbejder krampagtig med sine stivnede Kjæber for at faa Ord ud, som Drømmen aftvinger ham.

Hun lagde Papirerne foran Hasting og sagde: »Læs først selv.« Hun satte sig ikke hos ham.

Medens han læste, gik hun frem og tilbage udenfor Havestuedøren i Solen, seende stivt hen for sig i Lyset og Blomsterne.

Ligesaa længe han læste, ligesaa længe gik hun der, frem og tilbage.

Da han var færdig og rejste sig op, gik hun imod ham 121 og sagde med næsten haard Stemme og med den samme Vanskelighed ved at faa Ordene frem:

»Hvor han har elsket mig. Jeg har ikke glemt ham. Det var ham jeg elskede, ham elsker jeg endnu. Det er ingen Anden.«

Hasting stod taus, men han havde en lammende Følelse af, at hvad hun sagde i dette Øjeblik var sandt, eller snart vilde blive det.

De gik atter ud i Haven som den foregaaende Dag. Men hvilken Forskjel paa hin Vandring i Lykkens gyldne Skyer og den tunge sørgmodige Maade, hvorpaa de nu gik frem og tilbage ved Siden af hinanden, men ikke mere ved hinandens Side.

De talte ikke sammen. Med Skinsygens Skarpsind følte Hasting, at Ida var omgivet af de gamle Erindringer om Felix, at hun dvælede i dem med en anden Følelse end Vemod.

En Gang sagde hun, idet hun saa ud over Søen i Solskinnet:

»Hvor her er dejligt, og alt dette var ikke til for ham.«

Hasting følte, hvorledes hun ligesom svandt bort, og blev ham mere og mere fjern med hvert Øjeblik; han var ude af Stand til at gribe hende, hans Arm var lam, nu var den Dødes langt stærkere.

Syg i sin Sjæl sagde han Farvel; hun bemærkede det næsten ikke.

Han vilde gaa til Byen. Han trængte til legemlig Anstrængelse og tog den længste Vej ind igennem Skovene og gik langsomt i disse, thi han følte, at for et Menneske, hvis Indre bløder, er der en dulmende Lindring i den tause, rolige Natur. Dens uanfægtede Ro, dens forsonende Enhed stilner og kvæger.

Han gik over en stor Aa, som løb gennem en tæt Underskov. Alting om den var frodig og sammenslynget Plantevæxt, og paa Vandets Bund var Væxten endnu mere frodig.

Han blev staaende for ret at betragte dette. Hans Hoved trættedes og brændte i tør uopløst Kval, og han lagde det paa Broens Rækværk og saa ned i den fredfyldte Scene.

122

Under det i Skygge glidende, og derfor mørke, men gjennemsigtige Vand, saa man i frodig Grøde de forskellige Vandplanter, nogle lette og fjerlignende, andre med større og svære Blade, grønne og kraftige, saa at man saa, at der var rigt Lys endnu dernede.

Vandene, som gled over dem, hurtigt, men glat og lydløst, førte legende Planter med sig, spredte deres Blade ud, vuggede dem, syntes at ville tage dem med sig, men Roden holder godt fast, og Vandene maa ile videre.

Han stod længe og saa paa dette lydløse Skuespil. Han mindedes sin Samtale med Felix i Skoven, og ogsaa ham forekom det i dette Øjeblik, som om det stille, skønne Planteliv dernede i sin uendelige Fred, ikke død, levende i uforstyrrelig Bevidstløshed, var Livets højeste og lykkeligste Udtryk.

Men det var jo ogsaa uopnaeligt, ligesaa uopnaeligt som det, han havde begjært.

Dersom han lagde sig ned i disse skønne Planters bløde Favn for med dem at dele Livet paa den rolige Bund under det glidende Vand, saa vilde disse Lykkelige ikke taale ham ved deres Side, en stinkende modbydelig Masse vilde blive taget op et eller andet Sted, langt borte maaskee, men de dernede vilde blive ved at svaje og bevæge sig i den samme rolige, uforstyrrede Takt under det friske Vand og leve for sig selv deres guddommelig utilgængelige Liv.

Og dog kunde han vanskelig løsrive sig fra deres Selskab.

Det var sent paa Eftermiddagen, da han gik fra Aaen, og det var atter denne Dag blevet Nat, da han kom til Staden, gjennem hvis Gader han næsten ikke kunde slæbe sig for en Træthed, der var saa stærk, at den og Overvaagetheden fra forrige Nat sænkede ham saa dybt ind i Søvn, at han i nogle Timer prøvede de lykkelige Planters uforstyrrede Tilværelse paa Aaens Bund.

123

FEMTENDE KAPITEL

Virkningen af Felix's Død gik dybere og dybere. Den Mistanke, der strax havde rejst sig hos Hasting, viste sig mere og mere begrundet. I den Dødsnat var Idas stærkt opblussende Tilbøjelighed for ham tilintetgjort.

Hele den erotiske Legen, hvori hun havde sat saa meget af sit Væsen, havde gjort hende modtagelig for en alvorlig Lidenskab. Efter den for tidlig frugtsatte Forelskelse i Bernhard kunde denne ikke blive dens Gjenstand.

Hasting havde havt Udsigt i den Henseende, men saa Var pludselig midt under den fremspirende Lidenskab et Lyn slaaet ned ved den lidenskabelige og fremfor Alt haabløse Tilbedelse, hun havde været Gjenstand for af Felix. Det tændte med en saadan Kraft, at den tidligere forholdsvis svage Ild blev slugt af disse Flammer.

Denne Beskjæftigelse med en luftig, umulig Elskov passede bedre med hendes Legen, og denne blev derved omsat til Alvor, haabløst Alvor.

Det var et Stik i Hjertet, hvergang Hasting hørte Bernhard eller Andre tale om, hvor daarlig Ida saa ud. Han maatte ogsaa høre fortælle om den Deltagelse, hun viste for Felix's Minde, hvorledes hun tog ind til Byen for at besøge hans Grav og bringe Blomster til den fra Landstedet.

Han hensank i en fuldstændig ligegyldig, apathisk Sindsstemning. Han følte sine Kjærlighedsforhaabninger saa pludselig og saa fuldstændig ruinerede, at han ikke engang i lette Fantasier havde Kraft nok til at live dem op til Virkelighed.

Alvorligt Arbejde syntes han at blive mere og mere uskikket til. Han havde i sin urolige Forelskesperiode forsømt sit Forhold til det engelske Hus saa meget, at en stor Forretning var bleven lagt aldeles tilside, og han var bleven forbigaaet.

Som et sidste Baand mellem ham og hans udenlandske Forbindeiser stod endnu Deltagelse i et Arbejde paa et Jernbaneanlæg i Jylland.

Det var et, i Forhold til det andet, meget underordnet Arbejde, hvorom det her gjaldt, hverken indbydende for den 124 Pengeinteresse, det frembød, eller for den Tilfredsstillelse, der kunde være ved at udføre det mere eller mindre heldigt. Det var af den Slags Arbejder, som Enhver i Faget kunde udføre tilstrækkelig godt, blot med den fornødne Omhyggelighed.

Saa tog han derover.

Efter en mat og kold Afsked med Ida i Overværelse af Bernhard rejste han til Jylland for der at tilbringe flere Maaneder med sit ensformige Arbejde ved et nyt Jernbaneanlæg.

SEXTENDE KAPITEL

Hasting var i en Stemning af dyb Nedslagenhed. Han var ikke energisk fortvivlet, men hans hele Væsen var gjennemtrængt af Tomhed og Lede for Alt; det forekom ham næsten ogsaa for Ida. Et Hang til at tvivle om al Lykke i Livet, som han hidtil kun havde kjendt som lette Anelser, vaagnede pludselig i ham med en ukjendt

Kraft. Og denne Tvivl kunde vende sig til Bitterhed mod selve hans stærke Forelskelse. Hvor havde han truffet lykkelig Kjærlighed, bestandig Kjærlighed. Han kunde ikke nævne sig selv et Par, der gjorde Indtrykket af at være fuldstændig lykkelige, uden den gamle Justitsraad og hans Kone, og deres Kjærlighed var hovedsagelig kun en kjær, tilvant Vane og udsprungen af Prioritetsforhold.

Var der overhovedet lykkelig Kjærlighed og Elskov udenfor Fantasiens Rige, talte ikke Alle, der priste den, som dem, der roste »Kejserens nye Klæder«?

Vilde han være fuldkommen lykkelig ved Besiddelsen af Ida? Vilde det ikke ende med, at han fik et uheldigt Svar paa det Spørgsmaal, der atter og atter var bleven stillet i hans Kreds, om der var anden Kjærlighed bestandig end den ulykkelige. Og er den endda bestandig?

Han havde efter nogle Ugers Fraværelse skrevet over til Bernhard, for at faa lidt at vide om, hvorledes det stod til. Alting i Kjøbenhavn gik ved det Gamle, skrev Bernhard tilbage. Forretningerne vare flauere; der var atter falleret nogle af 125 Bernhards udenlandske Forbindelser, store, solide Huse naturligvis, som vare ramte af tilfældige Uheld. Det havde atter vanskeliggjort hans Stilling, som var begyndt at bedre sig. Men han skulde nok staa det igjennem som en Mand, og Hasting kunde være ganske sikker paa sine Penge. Indskrænke sig kunde Bernhard ikke for sin Stillings og sin Kredits Skyld. Men han vilde iøvrigt vist blive nødt til at leve meget roligt, thi Idas Helbred var desværre ikke tilfredsstillende. Hun var bleven meget nervøs i Løbet af Sommeren. De vare alt flyttede ind fra Landstedet, skjøndt de begge holdt mest af Eftersommeren. Opholdet derude var imidlertid efter Lægens Mening for trist og ensomt for Ida, især da hendes Mand kun kunde være forholdsvis lidt derude. Den Tid de havde tilbragt i Byen efter at være flyttede ind, havde imidlertid ikke heller været god. Lægen havde undersøgt Idas Bryst, som engang havde været svagt, men der var lykkeligvis Intet i Vejen. Han havde dog raadet til at vise megen Forsigtighed, ialfald som forebyggende Forholdsregel. Brevet sluttede med Klager over det Uhyggelige, der var i for en Mand, der havde et travlt og anstrengt Forretningsliv, at have en svagelig Kone, der ikke kunde sørge for, at Huset var i Orden og gjøre det hyggeligt i den Tid, han var i det.

Som Efterskrift kom der en Hilsen fra den gamle Justitsraad og hans Kone, de lykkeligste Mennesker, jeg kjender, skrev Bernhard, de tænke ikke paa noget Andet end at gjøre Livet behageligt for hinanden, sig selv og deres Nærmeste.

Hasting tænkte i denne Tid ikke saa sjældent paa Mademoiselle Caillou. Den heftige sanselige Forelskelse i hende var forlængst blusset bort. Tiden for det Stævnemøde, de havde sat hinanden i Paris, var gaaet over, og sandsynligvis havde hun ligesaa lidt været der som han. Men naar hans Tanker søgte hende, saa var det kun for at faa en vis pirrende Oplivelse.

Og saaledes kunde han ikke blot tænke paa hin Nat paa Skibet og Afskeden i Kahytgangen; men han kunde ogsaa tænke paa, hvorledes det vilde gaa, hvis han drog til Bordeaux, opsøgte hende der, ægtede hende, fik hendes Medgift og ved dens Hjælp enten begyndte at drive Forretninger efter stor Maalestok eller førte et mageligt og yppigt Liv i det 126 skjønne Sydfrankrig, hjælpende sin Svigerfader med Studier over Bordeauxvin. Disse Tanker havde den Fordel, at de rykkede ham bort til en helt anden Forestillingskreds, der havde den yderligere Fordel, at de rykkede ham bort til en helt anden Forestillingskreds, der havde den yderligere Fordel, at den i intet Punkt frembød Berøring med det Nuværende.

Og saa kunde han atter med Væmmelse kaste alle sine Tanker fra sig og foretrække at forblive i sit uforstyrrede graa Tungsind.

Saa tog han fat i sine Arbejder og sled for Alvor; anvendte al den aandelige Kraft, det var muligt at forbruge paa dem og trættede sig tillige legemligt.

Hans Arbejde førte ham til forskellige Egne af Jylland, hvor han opholdt sig. Han havde ingen Venner derovre og kun faa Bekjendtskaber. Hans meste Omgang var et Par engelske Ingeniører. I deres Selskab drømte han sig stundom tilbage til de indiske Dage, en Periode, der nu forekom ham at have været en Lykkens Tid, rig paa Fred og rig paa Liv og Forhaabning.

SYTTENDE KAPITEL

Under sine Arbejder var Hasting oftere kommet i Berøring med en yngre Godsejer, Kammerjunker af Stand, hvis Ejendom laa i den nye Jernbanelinie. Det var en Mand af adelig Familie, om end Adelen var ganske ung, og ret formuende.

Kammerjunkeren, som satte en Stolthed i at være en praktisk Mand, med Blikket aabnet for Tidens Krav og Fordringer i forskjellig Retning, interesserede sig meget for Anlæget, om hvis Betydning for sin Ejendom han nærrede de største Forventninger. »Vi blive selv bragte til Hamborgs Porte,« sagde han, med en fornøjet Sikkerhed, der skulde være præget af den ægte Forretningsmands sunde og hurtige Blik.

Han viste Ingeniørerne megen Opmærksomhed, og Hasting, som var den ledende Mand i Jernbanebygningen paa denne Egn, var ofte indbudt til Gaarden.

127

Dette var en ny og stadselig Bygning. Desværre havde der ikke været Raad til at gjøre den saa stor, som Kammerjunkeren ønskede. Den Begrænsning, som hans Grandseigneurlyster mødte ved hans Formues mere beskedne Dimensioner, var han fornuftig nok til samvittighedsfuldt at respektere. Bygningen var derimod rigelig forsynet med Vaabenskjolde i Sandsten, og i dens Omgivelser fandtes, om end i ringe Udgave, adskillige Motiver fra et rigtig engelsk Herresæde.

Smag for udenlandsk Elegance havde iøvrigt baade han og hans Frue. De havde rejst en Del i Udlandet, og der ikke blot gjort Bekjendtskab med adskillige smaa Finesser, som de satte ondt Blod i deres Omgangskreds ved at indføre, men hele Stilen for deres Liv søgte de at give et vist udenlandsk Sving. Den lille Skov, som laa nær ved Gaarden, blev ikke alene holdt som Park, men Kammerjunkeren holdt tillige en Væddeløbshest, som han rigtignok havde faaet ret billigt, men som saa ogsaa indskrænkede sin Virksomhed til at blive anmeldt og trukken tilbage inden Løbet. I en Bugt af Havet, der laa i skøn Nærhed af Gaarden, saa man endelig en pyntelig Kutter fortøjet ved en stadselig Landgangsbro, der hvor hans Fader havde haft en gammel Sejlbaad, - som han rigtignok selv forstod at sejle med, - liggende ved nogle møre Pæle.

Kammerjunkeren var selv ikke nogen særlig dygtig Sømand; han holdt egentlig slet ikke af at sejle. Kutteren blev derfor ikke brugt meget, men den laa og tog sig godt ud om Sommeren, og dens pyntelige Rejsning var helt ude paa Havet en Underretning om, at det var noget Fint, som skjulte sig under den takkede Gavl, der tittede frem mellem Træerne.

Endelig var der som en sidste og højeste Finhed hos Kammerjunkeren Tale om, at der skulde anlægges et Fasaneri, naar Hveden gik lidt højere.

Man holdt hos Kammerjunkeren meget af at have Udlændinge i Besøg og var ogsaa jævnlig saa heldig at have saadanne.

I dette Efteraar havde man haft et Par preussiske Officerer i Besøg. Kammerjunkeren skjændte meget paa den københavnske Politik og de københavnske Blade, skjøndt hans 128 Ideer næsten udelukkende vare hentede fra deres Kilder. Maaske havde han selv en Følelse heraf og en Trang til nu og da at vise, at han gik sin egen Vej. Hertil havde Officererne forsaavidt tjent, som Bekjendtskabet med disse Gjæster skrev sig fra Jyllands Besættelse, da de havde ligget i Kvarter her paa Egnen. Nu at kurtisere dem var da ikke københavnsk.

Det var endvidere begge to Mænd af Kavalleriet med fine adelige Titler, og Bekjendtskabet med dem bestyrkede Husets Anseelse som havende europæiske Forbindelser.

Nu vare Preusserne rejste, og den udenlandske Sæson betragtedes som endt; da indtraf der en stor og vigtig Begivenhed.

En Dag havde man hørt Skud knalde paa en lille Holm, som laa ude i Vandet, og hvor der var god Harejagt. Da man skulde se til, laa der under den et stort og meget smukt frem« med Lystfartøj, og en til dette hørende Baad laa ved Holmen. Aabenbart havde den sat de Folk i Land, som nu knaldede lystig løs paa Kammerjunkeren's Jagt.

Kammerjunkeren følte meget for sin Værdighed; han blev i høj Grad opbragt over dette Indgreb i sine Rettigheder, navnlig hvis det skulde vise sig, at det var øvet af simple Matroser og Styr mænd fra Skibet.

Han væbnede sig og sin Skytte, som dog tillige fik Ordre til, at være i sin pæne Uniform, for det Tilfælde, at man skulde træffe paa fine Folk. Saa sejlede man ud til Holmen.

Der gik ganske rigtig et Par fremmede engelske Herrer og prøvede, om deres Bøsser skulde være rustede i Søen, paa de stakkels Harer, som de behandlede med stor Ringeagt, naar de laa skudte ned og ikke syntes at have til Hensigt at tage med.

Kammerjunkeren optraadte fornærmet, men med Værdighed. De to Englændere optraadte endnu mere fornærmet og endnu mere værdigt, og den ene af dem antydede, at de jo kunde betale for den Skade, de havde gjort.

Den affejende Fornemhed, hvormed han var bleven modtaget, gjorde Kammerjunkeren lysten efter at

gjøre disse Herrers Bekjendtskab, og han spurgte i en Tone, fra hvilken det Fornærmede var ganske banlyst, om hvem han havde at gjøre med.

129

Det viste sig da at være hverken mere eller mindre end en engelsk Hertug og en »*honorable*«, hans Ven.

Det var Folk. Det var jo en Ære for Grunden, for Harene og for Kammerjunkeren, at de havde skudt her, og fra dette Synspunkt tog Jagtejeren det ogsaa. Man skiltes derfor ikke blot i stor Venskabelighed, men Hertugen og den Honorable havde endog forinden maattet aflægge et bindende Løfte om at besøge Kammerjunkeren paa det faste Land og se, om de fandt det Umagen værd at skyde Noget der.

Og dette Løfte blev holdt. Yachten laa godt i den stille Havbugt, og efter en stormfuld Overrejse fra Norge, havde Hertugen ikke Noget imod at rekreere sig paa Landjorden i smukke Skove, der stod i den prægtigste Efteraarsdragt.

Han gjorde Besøg alt Dagen efter. Uheldigvis var man ikke hjemme, men Kammerjunkeren vidste ikke, om det ikke var Noget, man skulde glæde sig over, et Held var det ialfald i Uheldet, at Gaarden derved var kommet i Besiddelse af noget paa hele Egnen saa Enestaaende som et hertugeligt Visitkort.

Han bestemte sig da ogsaa til at smede, medens Jernet var varmt, og endnu samme Aften havde de to fornemme Vikinger forpligtet sig til at spise til Middag paa Gaarden en Dag kort efter.

Det er en Selvfølge, at der til denne tilsyneladende improviserede Fest blev gjort de største Tilberedelser, ikke blot hvad Maden angaaer, - der var endog Tale om ved Telegraf at hente en Restauratør fra den ildesete Hovedstad, Noget som dog blev opgivet mere af økonomiske end af politiske Grunde - men ogsaa for Selskabets Vedkommende. Hele det Kontingent af fine Folk, som den lidt tyndtbefolkede Egn kunde stille i adskillige Miles Omkreds, var indbudt til Møde.

Efter megen Overvejelse var det bleven bestemt at medtage Hasting og en engelsk Ingeniør, der var sammen med ham. Det var nemlig en Kjendsgjerning, at Kjendskabet til engelsk Sprog, ialfald Færdighed til at tale det, var saa lidet udbredt i Egnen, at man ikke turde vise saadanne Acquisitioner fra sig, til Trods for deres borgerlige Stilling, som de fremmede Englændere dog ikke behøvede at lære at kjende.

Det maatte ogsaa bemærkes, at den engelske Ingeniør, som 130 det jævnlig er Tilfældet med Fremmede, havde indgivet Kammerjunkeren nogle Forestillinger om, at han var af fornem Slægt, som Hasting dog ikke ret vilde tro paa vare korrekte. Der var navnlig en Lord, som Ingeniøren jævnlig omtalte som en Nærpaarørende, og som Hasting følte sig overbevist om kun var Lordmayor i en lille Ravnekrog. Men da Englænderen, fra regnet et vist Hang til Butikssvendeelegancen, var en meget brav og dygtig Fyr, havde Hasting aldrig blandet sig i disse uskadelige Pralerier, som aldrig bødes ham selv, men overladt til Kammerjunkeren at tage dem, som han vilde.

Festdagen kom. Gaarden anstrængte sig til sit Yderste for at se ud som et Slot. Alt hvad der var af Blomster i Væxthusene var rykket ud til Tjeneste i Værelser, paa Gange og Trapper og paa den lille Terrasse ud imod Haven, som Kammerjunkeren den Dag vilde have givet ubesindig meget til at have omgivet af et Rococco Marmorgelænder med store Vaser i.

Han trodsede dristig Egnens Folks skarpe Blikke ved at tillade sig at ophænge et Par gamle Oliemalerier af Frederik den Femte og Kristian den Sjette i Hofdragt saaledes i Dag«! ligstuen, at de maatte gjælde for Forfædre for et med de oldenborgske Fysiognomier ukjendt Øje.

Udenfor Gaarden var der samlet en stor Mængde Bønder og andre Folk fra Omegnen, hvilket ikke havde været saa vanskeligt, thi det Rygte var udbredt i de lavere Lag af Samfundet, at det var en engelsk Prins, som skulde i Besøg, og hvem vilde ikke se ham. Inde i den nærmeste lille Kjøbstad var det bleven til Prinsen af Wales selv.

Inde i Gaarden var store Anstrængelser gjorte for at exercere Folkene og dressere et Par indkaldte Karle med nogenlunde antagelige Tjernermanerer. Stor Lid blev sat til en Tjener fra Hovedstaden, der nylig var kommet til Huset. Han havde været nogle Aar i Udlandet med sit Herskab, som havde været i den diplomatiske Løbebane og skulde fungere som en Slags Hushovmester. Han var tilbøjelig til at stjæle Rhinskvin og for at holde ham i godt Humør havde Kammerjunkeren den Dag foræret ham en Flaske fra de gode Hylde, men med Paalæg om ikke at røre den før om Aftenen.

Han skulde ved Indgangen til Havesalen, der fungerede 131 som Salon, melde de Ankommende, thi Kammerjunkeren veg ikke tilbage for at bringe denne Skik i Anvendelse. Den Titulatur, hvormed han skulde anmelde den ubekjendte engelske Gjæst, var naturligvis bleven særlig indskærpet.

Tiden kom, og Gjæsterne kom. Det var virkelig et imponerende Syn at se den ene Herskabsvogn efter den anden komme op ad Alleen i strygende Trav, der var gjemt til selve Opkjørselen, gjøre Svinget op foran

Trappen med denne brede Vigtighed, som de gamle landlige Herskabskuske forstaa at lægge i det, og sætte deres fine Herskaber af.

Alle havde de givet Møde med den nyeste Vogn, de bedste Heste og det bedste Seletøj. Alle havde de givet Folkene Gallaliberierne paa og de hvideste Handsker. Selv vare de i Pudsens, og vare end Kammerherreindernes, Baronessernes, ja selv Grevindernes Silkekjoler noget gammeldags, ialfald for den, der havde været sidste Vinter i Paris, saa var dog Kammerherrerne, Baronerne og Greverne med deres Nøgler og Ordener en imponerende Skare.

Kammerjunkeren var saa glad, at han næsten var rørt.

Midt imellem nogle Herskabsvogne, som under Rumlen og Smælden og ildsom Travlhed fra raabende Tjenere og lynsnare Jægere satte Herskaber af, thi det var alt blevet lidt sildigt, kom ogsaa Hasting og hans Englænder af deres lille Gig, hvori denne Sidste havde kjørt dem op til Gaarden. Englænderen vilde vise, at han ikke var forknytt ved at skulle i fornemt Selskab, kastede Tøjlerne til Staldkarlen med uforskammet Vigtighed og stampede ind i Vestibulen under en Tirailleurd af engelske Eder, som der ikke var nogensomhelst Anledning til.

Denne Optræden vakte nogen Opmærksomhed mellem de Gjæster derude, som stod og tog Overtøjet af. Hasting var gnaven over disse uheldige Manerer og sagde i en ærgerlig Tone paa Engelsk til sin Kammerat, at han skulde skynde sig og gik saa rask henimod Døren. Dennes Laas hvilede i Haanden paa den udmærkede Tjener, som med stor Spænding ventede paa det Øjeblik, da han skulde udføre sit Bravournummer, Anmeldelsen af Hertugen. Være sig af Spænding eller af Rhinskvin, saa var han i en Stemning, der gjorde ham utidig virkelysten. Nok er det, i det Øjeblik Hasting, 132 der aabenbart var Nummer Et af de to Engelsktalende, nærmede sig Døren, smeldedes dennes Fløje op med et kunstforstandigt Tryk, og idet Hasting gik over Dørtærskelen, meldtes der af Tjeneren over hans Hoved et næsten tordnende:

»Hans Naade, Hertugen af Lancaster!«

Al Samtale forstummede i Salen; et Par unge Kammerjunkere og Officerer, som stod nær Døren, røbede Tendentser til at gjøre Front for Hertugen. Værten og Værtinden rusede frem fra de Grupper, de havde underholdt.

De ældre Herrer maalte Hans Naade med en Blanding af Mistænksomhed og Underdanighed.

De ældre Damer saa nysgerrigt paa ham.

De unge slugte ham med et eneste Øjekast.

Hasting selv havde kun Lyst til at slaa Tjeneren ihjel og sprænge det Hele i Luften.

Han blev staaende i kejtet Forbittrelse. Kammerjunkeren, som i et Nu opdagede Fejltagelsen, blev ildrød af Fortvivlelse over Ulykken. Hele Glansen var nu gaaet af Modtagelsen og særlig af Anmeldelsesceremonien, hvoraf man havde lovet sig meget, og som hidtil havde gjort saa god Virkning.

Men han fattede sig dog hurtigt, tog venligt imod Hastings Haand og sagde, at han maatte gjøre Meldingen om igjen, hvorpaa han præsenterede Hasting under sit virkelige Navn; den engelske Ingeniør, Ulykkens egentlige Ophavsmand, listede ubemærket ind under denne Forestilling.

Hastings Stilling var paa Forhaand bleven ham ubehagelig i det fine Selskab. Dette syntes heller ikke ret villig til at finde Smag i ham. Han var kommet sildigere, end det sømmede sig for en saa rangløs Person i et saadant Selskab, og han var kommet ind i det paa en Maade, der, lad være *malgré lui*, saa dog var upassende, eftersom den havde prostitueret Selskabet ligesaameget som ham selv, mente man. Hasting havde selv en tydelig Følelse heraf, og med al den overdrevne Selvfølelse, som en Borgerlig kan sætte op ligeoverfor Adelige - og den kan være adskillig mere intensiv end de Adeliges i disse til det selskabelige Liv henviste, men derfor lige udødelige Standskonflikter - trak han sig tilbage til et af de Værelser, der laa bagved Havesalen. I Grunden var han 133 naturligvis helst gaaet sin Vej, da han var pirrelig af Naturen, og den Slags sociale Ubehageligheder var ham desto pinligere, jo mindre de vare; en Knappenaal er for den Slags Folk farligere end et Sværd; Pirrelighed er i Reglen forbunden med en vis Energi, der ruster dem mod Sværdslagene, men denne Rustning ere Folk ikke iførte til Dagligbrug.

Som han stod her og vaandede sig under Knappenaalen, hørte han en smuk, bekjendt Stemme fra en Gruppe, der stod midt i denne Stue sige:

»*Monsieur le Duc*, kjender De ikke gamle Bekjendte her i Jylland?«

Han vendte sig om; det var Frøken Rønnov.

Hun var i elegant Selskabsdragt, fuldstændig i Harmoni med sine Omgivelser. Hun saa i det Ydre saa fornem ud som Nogen. Hun var klædt i en elegant dybtfarvet, men ikke mørk Silkekjole, der paa en mærkelig Maade fremhævede hendes blege Teint. Paa sin Kjole bar hun en Sløjfe, der viste, at hun hørte til et af de mest fornemme Klosters Damer. Det var kort sagt en smuk og fornem Selskabsdame, der traadte ud til ham fra den eksklusive Kredses Midte.

Da hun forlod den, var der en Herre, der ligesom uvilkaarlig halvt fulgte med, men saa atter trak sig tilbage; en smuk, ældre Mand, lidt skaldet og graasprængt. Hasting havde strax lagt Mærke til ham, thi det var paa langt nær den mest glimrende dekorede Herre der var tilstede.

Hasting kunde ikke, til Trods for al den borgerlige Individualfølelse han stod paa, skjule for sig selv, at han var glad ved at have faaet dette fine Bekjendtskab; det var en vis Rehabilitation i Selskabet.

Det var lidet sigende Replikker, de udvexlede, men han følte sig tilmode, som om han havde fundet et Fristed i den trykkende Situation.

Han gik videre. Halvt uvilkaarlig slap det ham ud af Munden, om han maatte have den Fornøjelse at faa hende tilbords; han var jo vant til at være hendes Ligemand hos Bernhards.

»Dersom ingen Anden har taget mig, naar Turen kommer til Dem at tage Damer, skal det være mig en Fornøjelse,« sagde hun.

134

Og med den lidt ungdommelige Protegeren, hun tidligere havde lagt for Dagen, hun kunde vise ham, tilføjede hun belærende:

»Her tager man Damer efter Rangen, med mindre man særlig tilsiges.«

Hasting følte sig atter meget stødt over den for ham ufattelige Maade, paa hvilken hun ofte ligeoverfor ham optraadte lidt fornemt, og bukkede taust, som en Tilkjendegivelse af, at han ikke havde mere at sige.

Imidlertid var Hertugen og hans Ven pludselig komne til at staa midt i Selskabet efterat have ladet vente saa længe paa sig, som det paa nogen Maade kunde gaa an.

Tjeneren ved Døren var saa nedslaaet over sin Fejltagelse og den Irettesættelse, der var fulgt derpaa, at han havde udført Hovedpersonens Anmeldelse paa en saa forknyt og stilfærdig Maade, at de Færreste havde hørt det.

Hertugen var en lille, mager, ganske ung Mand, med et ganske tyndt Skjæg, der var trevlet saa tyndt ud og spredt saa meget, at det saa ud, som om en stærk Vind havde blæst det ud om hans Ansigt Haar for Haar.

For et Øje, der ikke var fortrolig med den sidste Londoner Fashion, saa det ud, som om hans Tøj sad daarligt og hængende paa ham, men enhver kunde forstaa de tre Knapper i hans Skjorte, som var tre Diamanter han altid bar, naar der ikke var Verdensudstilling, da han saa altid var anmodet om at laane disse Familiestykker til den engelske Afdeling.

Som Helhed saa imidlertid hans Ven, en høj, smuk, fattig Fornemhed ganske anderledes elegant ud, skjøndt han manglede Skjorteknapper af Brillanter og maatte nøjes med smaa Kanonkugler efter sidste Parisermode af Guldsmedarbejde.

De nødvendige Præsentationer fandt Sted. Kammerjunkeren var stolt af sit Selskab, men snød sig paa en underfundig Maade fra at oversætte andre Kammerjunkertitler end sin egen, - som oversat paa Engelsk lød som en Hofcharge af den største Vigtighed -, og gav et Par yngre militære Fæller, der vare benaadede med den, deres militære Titler, sikker paa at disse ikke kunde remonstrere, da de ikke kunde et Ord Engelsk og maatte give deres velvillige og ærbødige 135 Følelser for Hertugen Luft i en forekommende Murren, der ikke udtrykte noget Bestemt.

Han kunde ogsaa godt undertrykke disse Titler, thi da han havde forestillet, hvad der var af Kammerherrer og Hofjægermestre, var Hertugen strax paa det Rene med sig selv om, at denne Egn maatte være den, hvor samtlige det danske Hofs Funktionærer laa paa Landet om Sommeren.

Den Eneste af Selskabet, der iøvrigt gjorde noget særlig Indtryk paa Hertugen, var den ældre Herre, der var Frøken Rønnovs Kavaller. De kjendte strax hinanden, hvilket hævede ikke blot Kammerjunkeren, men ogsaa samtlige de Tilstedeværende i hinandens Øjne. Hertugen kunde godt erindre, at han som halvvoxen havde set Greven - det var den ældre Herres Titel - i sin Faders Hus, hvor han var bleven indført af Grev Jarnac, »Frankrigs og Englands fælles Ven«.

Imod Greven var Hertugen høflig, imod de Andre venlig, med Undtagelse af sin Landsmand Ingeniøren, hvem det behagede ham »to cut« paa en Maade, der tilstrækkelig viste, at han ikke ansaa ham for værdig til

at spise ved samme Bord som han, Noget, der heldigvis ikke blev bemærket af Kammerjunkeren, som var kommet til Kræfter ved at se, at Hertugen kunde træffe en europæisk Bekjendt hos ham og tale med ham om Grev Jarnac, Baron Brunnow og Hr. von Bunsen, Mr. Cowper og Mr. Anson, kortsagt hvad der havde været elegant og omtalt i London for en Menneskealder siden.

Det er overflødigt at sige, at da man gik ind i Spisesalen, havde Hasting ingen Dame, Frøken Rønnov var forlængst efter Tilsigelse ført bort af den hertugelige Ven og Adjudant. Paa sin anden Side havde hun Greven.

Hasting gik ind med nogle enlige Herrer, og hans engelske Ven luskede hen ved Siden af ham.

Dernede hvor han fik Plads, talte man endel om Selskabets Spidser. Her fik Hasting da at vide, at Frøken Rønnov var i Besøg paa Grevens Herresæde, hvor hun var næsten hver Sommer. Greven var ikke gift; hans Hus styredes af en gammel Tante, som ogsaa var der og var Kammerjunkeren's Borddame. Det hed sig, at Greven havde friet til Frøken Rønnov, men at hun ikke vilde have ham; hvorfor vidste man kun ikke.

136

Hasting saa først ved denne Lejlighed, hvor smuk hun kunde se ud, skjøndt hendes Ansigt ikke var af den Art, man vilde give til dem, der skulde være Skjønheder. Han bemærkede tillige, at hun besad de skjønnest formede Skuldre, han nogensinde havde set.

Festen løb imidlertid tilfredsstillende af. Kammerjunkeren var end ikke fri for naivt at smigre sig med, at hans Arrangement havde gjort et vist imponerende Indtryk paa hans Gjæst, som var en af de rette engelske Magnater, der ikke selv vide, hvad de besidde og leve derefter. Imidlertid havde han sikkert den Trøst, at Hertugen og hans Ven drak umaadelig af hans Rødvin, idet de begge forsikkrede, at den var meget let.

Virkingen af den lette Vin var imidlertid ret heldig paa den unge Hertug, der efter Bordet plejede, enten at sige, at der i Europa kun var et halvt Dusin Huse, Fyrstehusene indbefattede, hvor han brød sig om at komme og kunde komme for sit Forhold til Plantageneterne, eller at gjøre Jongleurkunster. Denne Gang valgte han det Sidste og forbausede Selskabet ude paa Terrassen ved den Færdighed, hvormed han kunde kaste Boldt med Underkopperne - et nyt fransk Stel, Fruens Stolthed - uden at slaa mere end højst hver tredie itu, og over den ufejlbare Sikkerhed, hvormed han greb sin Hat med Hovedet, efter at have hvirvlet den højt op.

»Vil De nu være min Kavalier?« lød det pludselig til Hasting, da han drev omkring for sig selv paa Terrassen og saa paa Blomsterne, som om det var hans Livs Formaal at studere Pelargonier.

Det var atter Frøken Rønnov.

»Jeg har Lyst til at gaa en lille Tur i Haven,« sagde hun, »her er saa smukke Udsigter.«

»Men lad mig først forestille Dem for Greven,« sagde hun atter, efter et Øjeblik's Tøven.

Dette skete, og Greven hilste paa Hasting med den Høflighed, der dog ikke lader Vedkommende i nogensomhelst Tvivl om, at den Paagjældende er ham saa ligegyldig, som den kinesiske Mandarin, der i dette Øjeblik er hans Antipode.

Saa gik Turen ned i den smukke, store Have. Hasting havde strax fra første Færd, da han mødte Frøken Rønnov 137 paa denne Grund havt Følelsen af, at hun var bleven helt anderledes sindet imod ham, end hun havde været i København. Der var noget indtagende Venligt, næsten Fortroligt i hendes Væsen mod ham. Hun syntes med sin sædvanlige Ærlighed gjerne at ville lade ham vide, hvad denne Forandring skyldtes.

Da de vare komne ned fra Terrassen, sagde hun: »Jeg hører, De har forladt Kjøbenhavn for længere Tid, det er vist en meget rigtig Beslutning, om den ogsaa ikke er faldet Dem let. Naar man lige er kommet hjem, efter en saa lang Fraværelse, vil man gjerne være mellem dem, man holder af.«

Hasting forstod godt, at hun troede, at han var flygtet for ikke at fristes af Ida og taug.

»Jeg har havt Brev fra Ida,« fortsatte Frøken Rønnov mere i Forbigaaende; »det er hende som har fortalt mig, at De var rejst fra Byen. Hun skrev, at hun fandt det saa rigtigt af Dem, thi De trængte til Sysselsættelse og Arbejde.« Derpaa vedblev hun stadig i den almindelige egale Tone: »Det ser ellers trist ud derovre. Felix's Død synes jeg, naar jeg skal dømme paa Afstand, har kastet en tung Skygge over det Hele. Alle ere alvorlige, selv Grosserer Bernhard har jo tabt sit gode Humør.«

»Ja, det Dødsfald har gjort stor Forandring,« sagde Hasting.

»Mig har det ogsaa gjort meget ondt,« sagde Frøken Rønnov, og med næsten bevæget Stemme fortsatte hun: »Jeg holdt meget af ham, ogsaa da han var ødelagt.«

»Det Eneste, der forsoner dermed er, at det ikke var uforskyldt,« sagde hun. »Jeg kjender Noget til hans Liv; vi saa det Hele, medens De var i Indien. Han var virkelig alvorlig indtaget i Ida og kunde have blevet hendes lykkelige Ægtemand og gjort hende Livet lykkeligere og righoldigere end den Mand, hun fik, har gjort det. Men saa ... Ja, De ved jo, hvorledes han forbrød sig mod dem begge. Da var Ulykken sket. Han kunde have faaet den rige Pige eller ikke, han kunde være blevet i Idas Nærhed eller rejst til Verdens Ende, det var gaaet omtrent, som det gik. Der er Forhold i Livet, og dertil hører først og fremmest Kjærlighed, som er i den Grad Midtpunkt og Nerver i Menneskets Tilværelse, at 138 naar de krænkes saa er Tilværelsen ødelagt, ligesom man paa den anden Side, naar man frelser dem, frelser Livet.«

Hun talte med stor Varme; denne Gjenstand syntes at have beskjæftiget hende meget.

»Hvis det er saaledes,« sagde Hasting, »maa der være mange fortvivlede Mennesker til.«

»Det er efter min Mening en Ulykke, at der ikke er det. Der er Mange, som krænke Livets hellige Kjærne, og som ogsaa blive ødelagte deraf, men som ere saa daarlige, at de end ikke mærke det, end sige sørge over det. Og det er derfor jeg endnu holder af Felix, fordi han dog var af dem, der kunde fortvivle over sig selv.«

Hertil taug Hasting, thi der var Noget i hendes Ord, som ramte ham dybt.

De kom frem fra en Allee og kom atter lige for Terrassen, hvor de saa Selskabet, skjøndt Figurerne vare utydelige i Dæmringen.

»Jeg vidste ikke, at De var fra denne Egn,« sagde Hasting.

»Det er jeg ikke heller,« sagde hun, »men jeg har Familie her paa mødrene Side; Greven er tillige en Slags Formynder for mig, forsaavidt en gammel Pige som jeg behøver en Formynder. I mine Ferier er jeg jævnlig herovre.«

»Greven er vist en meget elskværdig Mand,« sagde Hasting mere for at sige Noget, men blev strax flau over denne Bemærkning, og sagde: »Det er en smuk Mand, med et meget elegant Væsen.«

»Det er en sand Adelsmand foruden og forinden,« svarede hun, temmelig tørt.

»Elskværdig, fornem, rig . . .«

»Han har et smukt Grevskab, men hvad mere er, han har havt Raad til at gjøre Afkald paa et andet stort Gods til en Slægtning, som Intet havde uden en noget tvivlsom Adkomst dertil paa Grund af et Familiearrangement, som neppe kunde have holdt Prøve ved Domstolene.«

»Det var jo overordentlig gentilt,« sagde Hasting, »men en Borgerlig kunde dog maaske have gjort det Samme.«

»Det vil jeg naturligvis ikke benægte,« sagde Frøken Rønnov, »aldenstund min egen Adel er saa tvivlsom, at jeg gjør bedst i at regne mig til de Borgerlige. Men jeg vil sige Dem 139 noget Andet, som gjør en stærkere Forskjel paa Greven og Dem og de fleste andre Mænd. Mænd tro altid, de kan faa, hvem af os de behage. Fra Trøjealderen af gaa de med Tørklæde i Haanden. Greven har Respekt for Kvinden, og det skjøndt han er en gammel Diplomat. Men det bliver for mørkt nu, lad os gaa op til Terrassen.«

Paa denne var der nu tændt kulørte Lamper, det saa meget festlig ud, og man skulde til at afbrænde et lille Fyrværkeri.

»Han har set os,« udbrød hun pludselig med glad Betoning, da de gik op ad Vejen.

»Hvem?«

»Greven naturligvis; han kommer ned imod os. Jeg ved Ingen, der ser saa skarpt som han, og saa har han tillige den dejligste Maade af Verden, som jeg endnu har set, til ikke at se, hvem han ikke vil se.«

Greven kom nu hen til dem. Han havde hendes Overstykke paa Armen. Idet han vendte sig saameget ogsaa til Hasting, at han ikke var uhøflig mod denne, sagde han til Frøken Rønnov, at hun vist var gaaet altfor længe i Aftenkøligheden, og at han var bange for, at hun skulde forkøle sig. Og han hængte Overstykket om hende.

Der var en saadan Blidhed i Tonen i disse Ord, en saa inderlig, hengiven Ærbødighed over hans Holdning, at Hasting følte, det maatte være hendes egen Villie, naar hun ikke var Grevinde.

Oppe paa Terrassen fik Hasting, som var bleven nysgjerrig efter at høre Noget om Greven, at vide, at han virkelig blev anset for at være i høj Grad »nobel« af Tænkemaade.

Med Afkaldet paa Godset forholdt det sig ganske rigtigt. Sit eget Grevskab styrede han med stor Rundhaandethed. Hans Bønder havde det fortrinligt, og han var overordentlig ivrig i at fremkalde nye Foretagender og støtte dem af sine egne Midler. Hedesagen havde en af sine mest opoffrende Venner i ham.

Da Folk jo ikke holde af, at give Ros i Form af Anerkjendelse, vare disse Meddelelser blandede med adskillige Beklagelser over, at Grevskabet ikke blev styret økonomisk, at han ikke havde noget kritisk Blik for de Foretagender, han indlod sig med, men var altfor let at løbe med o. s. v., ligesom det 140 ogsaa blev meddelt Hasting, skjøndt det egentlig ikke havde Noget med denne Sag at gjøre, at han skulde have levet et vildt Liv, da han var Gesandt i Spanien, ja efter Nogles Sigende være hemmelig gift derovre med et Fruentimmer, som der sandsynligvis ikke var Noget ved, siden man aldrig hørte Noget derom. Men dette var maaske Grunden til, at han ikke giftede sig, hvilket ogsaa var meget uheldigt, da Grevskabet derved kom til at gaa til den holstenske Linie. Patriot var han altsaa efter disse Hjemmelsmænd ikke, og hvad kunde det saa nytte med nok saa mange Kanalanlæg.

Denne Beretning kunde Hasting ikke faa til at stemme med, hvad der var bleven fortalt af Frøken Rønnov.

Fyrværkeriet blev afbrændt og tog sig fortræffeligt ud med de mørke Træer som Baggrund; kun Hertugens Navnechiffer, der skulde straale til Slut vilde ikke ret vise sig; først spruttede nogle Linier op og saa nogle andre, medens de første gik ud, og da det Hele syntes forbi, kom Kronen frem, paa en højst forstyrrende Maade.

Men Hans Naade var i høj Grad tilfreds alligevel; drak et Glas Kognac og Vand, som hans Ven og Adjudant havde sørget for, at man bød ham, drak endnu et og et tredie, bestandig med mere Kognac og mindre Vand, roste Kognac'en som et fortræffeligt Produkt og tog saa Afsked med sin henrykte Vært og Værtinde.

Gaarden holdt fuld af Herskabsvogne med skinnende Lygter; det almindelige Opbrud kom, og Vognene med de skinnende Lygter spredte sig som Lygtemænd ud over Omegnens Veje.

Hasting kom til at hjælpe Frøken Rønnov ned i Vognen, Greven kunde ikke slippe bort fra Kurtisering af de Folk, der havde skumlet om hans spanske Giftermaal.

Hasting blev forestillet for den gamle Enke grevinde, Tanten.

Da Vognen endelig var lukket, bøjede Frøken Rønnov sig ud og sagde til ham: »Jeg haaber vi ses igjen herovre i Jylland.«

Greven hilste og sagde, at han haabede, Hasting vilde gjøre ham den Fornøjelse at komme over og se hans Ejendom.

141

ATTENDE KAPITEL

Dagen efter Festen for Hertugen var atter en ganske almindelig Arbejdsdag for Ingeniørerne, belagt med Spørgsmaal om Grusning, Tilretning af Sveller og Modtagelse af Skinner.

Hasting havde sit Kvarter i en Bondegaard. Et Par Stuer vare der indrettede til Bolig og Kontor for ham, lave Stuer i den lange Længe. Vinduerne vendte ud mod en Bivej, der gik under tæt bevoxede Gjærder. Hans Tegnebrædt stod foran Vinduet; Udsigten til Vej, Gjærde og Grøft skulde ikke adspredde ham i hans Arbejder.

Det var stille, jævn Regn den Dag; paa Himlen kun graa Skyer, mørkere Graat, der trak langsomt hen over lysere Graat; Skyer af den mørkere Schattering kom frem bag Skoven, «og efter dem atter andre og saa igjen andre. Regnen faldt bestandigt, ikke hurtigt og ikke voldsomt med et rask Angrebs Livlighed, saa at man tilgiver, at man bliver vaad, men langsomt, sejt, udholdende, fortællende Enhver, at den vilde blive ved hele Dagen og ikke havde mindste Hastværk for at blive færdig. Det gjør En forbittret paa en saadan Regn.

Det var et Vejr, som stemmede vel med Hastings Sindsstemning, med den dybe Nedstemning, den ensformige Slaphed og Lede, som havde bemægtiget sig ham efter den første Tids hede Fortvivlelse.

Han saa paa den Stadighed, hvormed de nye Graaskyer kom glidende op over Himlen, paa den mekaniske Regelmæssighed, hvormed Regndraaberne punkterede Vandpytterne i Hjulsporene paa Vejen udenfor, paa den utrættelige Maade, hvorpaa der paa de store Skræppeblade udenfor hans Vindue blev trillet sammen Vanddraaber, der bleve større og større, tilsidst for store til at staa stille og saa trillede henad Bladene og faldt i det vaade Græs. Han saa paa de Draaber, der trak den ene vaade Stribe efter den anden ned ad de smaa Ruder; langsomt og betænksomt kom de, tøvende paa Vejen, drejende sig saa hist og saa her og først efter at have gjort mange Ophævelser med en pludselig Beslutning skydende rask ned, men i den Bane, de saa havde draget, smuttede smaa Draaber 142 ind, der ellers havde siddet fast, men som nu vare blevne hjulpne afsted.

Hasting var den Dag saa lidt oplagt til sit Tegnebrædt og til sine Tabeller, at han foretrak at staa og se paa dette Skuespil. Gaarsdagen havde vakt forskellige Tanker og Betragtninger tillive i hans Sjæl. Den graa Ensformighed, som rugede over ham, var bleven brudt igaar; han havde faaet adskillige andre Ting at tænke paa. Han ærgrede sig over den komiske Rolle, han var kommet til at spille i Begyndelsen; han havde oprindelig, og havde yderligere ved sin Omgang med Englændere faaet udviklet megen Følsomhed for Alt, hvad der kunde sætte ham i et vist komisk Lys. Tillige gik det naturligvis ham som Alle, at de tro, at man lægger meget mere Mærke til og beskæftiger sig meget mere med dem og deres Anliggender, end det virkelig er Tilfældet. Han ærgrede sig altsaa stadig over sin Hertugtittel; men over den Ærgrelse hævede sig stærkt og velgjørende Erindringen om Frøken Rønnovs Optræden. Han glædede sig meget ved at tænke paa den, erindre sig alle dens Enkeltheder; han var hende ikke blot erkjendtlig, fordi hun havde hjulpet ham paafode i Selskabet, men han havde tillige en Følelse af, at hun havde været og kunde være en Skriftefader, med hvem han alt havde talt meget om Ting, der laa ham paa Hjerte, uden at nævne dem ved Navn.

Han førte alle Samtalerne om igjen, medens han stod og saa paa Regnen, og rettede og forbedrede naturligvis i sine egne Ord, som han fandt havde været aldeles indholdsløse.

Og herunder kom han til at længes meget efter hende, han havde talt med. Han fik strax Lyst til at tale med hende endnu idag; hvorfor vidste han egentlig ikke. Han havde talt ud; mere end hun vidste, vilde han ikke betro hende; den Forestilling, hun aabenbart havde, at han frivillig havde undflyet Ida, vilde han ikke betage hende. Men han vilde gjerne tale med hende, opmuntres, trøstes, vejledes, ja, det var Sagen mente han.

Han vilde ønske, at han kunde møde hende. Han gav sig til at gaa frem og tilbage. Der var halvanden Mil fra hans Bolig til Grevens Herresæde. Det var det Mindste ved det.

143

Men der var ingen Sandsynlighed for, at han vilde møde Nogen ude i et saadant Vejr.

Ligemeget. Han kunde ikke modstaa sin Lyst. Han kaldte paa sin Karl og sagde, at han skulde ud, og at det var bedst, at der blev spændt for den Vogn, han brugte til sine Forretningskjørseler.

Karlen havde gjort sikker Regning paa at blive hjemme, og havde ingen Lyst til at komme ud i et saadant Vejr. Han gjorde nogle smaa Indvendinger og snakkede om Hestene.

Hasting behøvede blot saamegen Modstand for at blive aldeles sikker paa Nødvendigheden af at komme over og se efter Frøken Rønnov, og et Kvarter efter rullede han hen ad den vaade Vej ind i Skoven og hen mod den grevelige Gaard.

Vejen gik gennem Skov og over Marker. Det dryppede i Skoven og Regnskyerne hang helt ned over Markerne. Det var ikke nogen behagelig Tur, men Hasting var oplivet ved den.

Grevens Herresæde meldte sig helt nede ved Kongevejen kun ved et Par murede Indkjørselspiller; derfra førte en lang Allee, næsten en halv Fjerdingsvej, dels gennem Skoven op til Hovedbygningen. Kusken vilde dreje om ved Indkjørselen, men Hasting sagde, at han skulde holde, han vilde gaa op til Forvalterboligen, som han havde fundet et Paaskud til at gjøre til Maalet for sin Rejse.

Han vilde gaa, nærmest fordi han tænkte sig Muligheden af at kunne møde Frøken Rønnov i Alleen. Han gik op ad denne forbi det ene dryppende, mosstribede Lindetræ efter det andet, men der var Ingen; intet levende Væsen viste sig i det lange Perspektiv. Endelig stod han ved den store Indkjørselsport, som førte ind i Slotsgaarden. Dens Gitterfløje vare lukkede. Herskabet var dog vel ikke bortrejst eller der var Sygdom paa Gaarden? Han gik ind af en af Sidegangene og stod saa i Slotsgaarden. Stor og rummelig laa denne foran den prunkende Hovedbygning, der var opført i det forrige Aarhundredes Palaisstil og rigt forsynet med de Ballustrader og Vaser, som Kammerjunkerens saa gjerne vilde havt Noget af, da Hertugen besøgte ham.

Godsforvalterens Bolig og Kontor laa i en Sidebygning tilhøjre. Det var i Grunden den gamle Bygning eller ialfald en 144 Længe af den, der var bleven staaende, da det nye Slot opførtes paa en anden Plads end det gamle. Boligen var et rødt, tykmuret Stykke Bygning, som skjultes halvt eller mere af en tyk Skjærm af de gamle Linde, der ogsaa vare slupne ind i Gaarden.

Fra Staldbygningen, der laa ligeoverfor Forvalterhuset, saa et Karleansigt ud mod den Kommende, et andet tjenende Ansigt saa ned paa ham fra et Vindue ved den store Indgangsdør paa Slottet selv; men Ingen tog nogen Notits af ham. Da han var gaaende, var det jo givet, at han skulde ind paa Kontoret. En underlig Snegl maatte det forresten være, der kom gaaende i et saadant Hundevøj.

Ind paa Kontoret gik da ogsaa den Fremmede. Her traf han ganske rigtig Forvalteren, der i et saadant Vøj sad ved sin Pult.

Den gamle Kammerraad - thi Greven var af de rigtige Grever, hvis Godsforvaltere blive Kammerraader - tog imod ham med al ønskelig Mistænksomhed. Det var en lun gammel Fyr, vant til i over en Menneskealder at expedere Folk, der hver havde deres lille Ræv bag Øret og vilde pudse Grevskabet saa for Et, saa for et Andet. Da han saa en af Baneingeniørerne komme, ovenikjøbet med »den gaaende Befordring«, hvorved der jo strax var noget Listende og Spionmæssigt, blev han dobbelt mistænksom.

Saa kom Hasting med sin Forespørgsel; den var af en saadan Natur, at den godt kunde have været gjort ved Bud eller Brev paa tre Linier, og Kammerraaden var derfor i samme Øjeblik enig med sig selv om, at der var noget Filureri paa Færde. Men hvad var det? Det var Sagen; hvor skulde Knappen drejes Godset? Retningslinien var engang for alle afstukken, Stationen havde de faaet, hvor de vilde have den. Det kunde ikke være noget af Hovedspørgsmaalene, der skulde for igjen. »Men vi skal nok fange din Ræv, min Ven,« tænkte Kammerraaden, medens de ligegyldige Spørgsmaal og Svar bleve udvexlede om den ligegyldige Sag, som havde været Besøgets Paaskud.

»Det aner mig, at det kniber med Gruset,« tænkte han, »jeg har hørt Noget derom, og nu vil han i Lag med vor Grusgrav.«

145

Han spurgte, mest for at sige Noget, med hvad Befordring Ingeniøren var kommet, og da Hasting fortalte, at han var kjørt til Indkjørselen, men saa var gaaet op »for at rette Benene«, da spillede et Glimt i den gamle Rævejægers Øjne. »Rette Benene«, i et saadant Vøj. Nej, hans Instinkt havde været rigtigt denne Gang, som saa ofte før. Grusgraven laa netop ved Havens Udkant. Fra Indkjørselsalleen kunde man stikke lige over i den. Han saa ned paa Hastings Støvler; de vare saa tilsølede, som om han havde været i en Muddergrøft. Dette Indicium var jo ganske vist ikke afgjørende, thi Føret var afskyeligt allevegne. »Men han har nok været der alligevel,« tænkte Kammerraaden.

»Det er en dejlig stor Have her er ved Gaarden,« sagde Hasting, »det Parti nede ved Indkjørselen saa navnlig meget malerisk ud med det afvexlende Terrain.«

»Hoho, Ræven er allerede fanget,« sagde den Gamle til sig selv. »Han vil have mig derned og saa ganske tilfældig opdage Grusgraven; det bliver der ikke Noget af. Om ikke for Andet, saa fordi han er en Filur, skal han tvinges til at komme op med Lektien.«

Og højt sagde han: »Haven er kjøn, ja Gu' er den kjøn, og afvexlende, ja Gu' er den afvexlende, men der hvor De har været, har De slet ikke set det Kjønneste. Det er netop slet ikke paa den Kant. Slet ikke.«

Hasting taug.

Kammerraaden tog efter en Vane, han havde, sin Merskumspibe, holdt den op for højre Øje med Spidsen lidt paa Skraa ud mod Hasting, forestillende sig, at det var et Gevær, han lagde an, saa slog han Laaget i med et lille Smæk, og idet han paa denne Maade symbolsk skød ham paa Pelsen, sagde han tørt:

»De skulde komme herover en anden Gang i smukt Vøj, saa skal jeg vise Dem det Hele.«

Herefter var der ikke mere at gjøre. Hasting sagde Farvel; Kammerraaden fulgte ham ud paa den høje Stentrappe, skød ham nok engang, da han havde vendt Ryggen til, fløjtede indvendig »Rævens Fangst« og satte sig saa atter ned for at studere sit Landmandsblad ved Pulten til det ensformige Akkompagnement af Tagdryppet paa Stenbroen.

146

Hasting bandede i sit Hjerte den brave gamle Kammerraad, der ikke havde villet vise ham Haven, og skyndte sig saa ned til sin Vogn. Kusken satte et højst ynkeligt Ansigt op og klagede over, at han hverken havde faaet Vaadt eller Tørt, ja Vaadt havde han jo rigtignok faaet nok af, men det var ikke for det Gode, og saa Hestene!

Hasting forstod ham. Han gav ham en god Drikkeskilling; det hjalp. Han fik en Indskydelse og spurgte, om man ikke kunde kjøre en anden Vej hjem.

Det kunde man nok, men den var adskillig længere, for saa skulde man udenom hele Gaardens Have.

»Det er ligemeget, lad os kjøre den, Rasmus,« sagde Hasting med nyt Haab.

Rasmus vilde ikke gjøre Oprør umiddelbart efter en Tremark, tænkte vel ogsaa paa Muligheden af, at der kunde komme en til, og saa kjørte de.

Ideen var heldig. Vejen gik paa et langt Stykke lige udenfor Havegjærdet, og fra Vognen kunde man se ind over dette.

Hasting saa ufravendt derind; det gav et Sæt i ham. Paa den anden Side af en lille Plæne gik en Dame, som spadserede til Trods for det slette Vejr. Hun var hyllet i et langt vandtæt Overstykke. Hætten havde hun slaaet op og holdt den sammen under Hagen, og hun gik stærkt til. Han var dog ganske sikker i sin Sag. En stor Hund løb foran hende, hun kaldte, han kjendte Stemmen, ganske rigtig; det var hende.

Hun drejede ikke Hovedet efter Vognen og forsvandt strax bag Træerne. Han vilde ikke holde og raabe hende an, men han var dog veltilfreds. Han vilde kjøre derover den næste Dag og være heldigere. Klokken havde været noget over Fire, da han saa hende. Hun spadserede formodentlig altsaa en Tur før Middagsbordet; gjorde hun dette i daarligt Vejr, gjorde hun det hver Dag.

Rasmus fik ganske rigtig en Tremark til, da de kom hjem.

Men atter den næste Dag maatte han spænde for og kjøre over ad denne Kant. Denne Gang gik Rejsen til en lille Landsby, hvorfra Hasting, der havde en fortrinlig Lokalsans, havde mærket sig, at man over en Marksti maatte kunne naa den Del af Haven, hvor han igaar havde set hende.

Han passede Tiden, og lidt før Kl. fire stod han ved 147 Gjerdet paa det Sted, hvor den lille Plæne strakte sig ud til dette. Vejret var nogenlunde godt, hun maatte uden Tvivl spadsere idag, men der kom Ingen.

Han stode imidlertid fast paa et Held, han havde til at træffe Folk, han skulde træffe, og spadserede frem og tilbage paa Vejen. Klokken paa Taarnet, hørte han, slog et Kvarter, og utilladelig længe efter slog den halv.

Saa kom en Gartnerkarl gaaende derinde. Hasting lod, som om han var standset lige i dette Øjeblik og spurgte, om man ikke kunde faa Haven at se, idet han med det Samme stak sin Haand ned i Lommen paa en betegnende Maade.

Der var heller Intet til Hinder for at se den.

Men hvordan skulde han komme ind?

Ja, springe over kunde Herren vel ikke, og det turde han heller ikke lade ham gjøre, thi dermed forstod Gartneren ikke Spøg, og han kunde risikere at blive sat fra sin Plads; men hvis Herren vilde gaa et Stykke tilbage, var der en lille Laage, som han kunde blive lukket ind af.

Den blev fundet. Hasting stod i Haven. Han fik at vide af Karlen, at Herskabet spiste Klokken fem, gjorde sig saa fri for ham og ilede omkring paa Lykke og Fromme. Han tænkte imidlertid, at det nu var saa sildigt, at hun maatte være paa Hjemvejen, hvorfor det var bedre at vove sig op i Nærheden af Hovedbygningen.

Som han drejede ind i en Gang, han havde beregnet maatte føre der op ad, kom hun ganske rigtig imod ham, rigtignok fra Hovedbygningen, men ligemeget, der var hun. Hun gik med Hunden ligesom igaar, og denne blev først opmærksom paa den Fremmede, hvis Trin ikke lød paa den bløde Jord.

Hasting var lidt forvirret, da han gik hen imod hende for at hilse; hun saa først meget overrasket ud og derpaa særdeles tilbageholdende, saa at han, inden de endnu havde vexlet et Ord, havde Følelsen af, at det var hende ubehageligt at møde ham saaledes.

Det saa næsten ud, som om hun, hvis det havde været en bred Vej, vilde have gaaet videre uden at lade sig standse. I en smal Havegang lod det sig ikke gjøre.

Da de havde vexlet de første Hilsener, spurgte hun ham, hvorledes det var gaaet til, at han var kommet her.

148

Han sagde, uden at sige det, at han havde søgt hende, idet han svarede, at han var gaaet derind, da han var i Nærheden og at han var glad herover, fordi han havde mødt hende, som han gjerne vilde tale med.

Om noget Bestemt?

Nej, det kunde han egentlig ikke sige.

»Altsaa en vis Trang til Selskab overhovedet var det, der drog Dem,« sagde hun i en lidt satirisk Tone, ikke fordi hun satiriserede over noget Bestemt, men fordi hun ikke vilde anslaa nogen fortrolig Tone. »Vil De besøge mig, skal De være velkommen; kom og gjør os et Besøg, Greven vil være glad ved at se Dem, og De vil finde, at han er en meget elskværdig Mand; min Tante vil De ogsaa have Fornøjelse af at gjøre Bekjendtskab med. Saa besøger De os. Farvel.« Og hermed rakte hun ham Haanden og gik videre.

Hasting følte sig flau over denne Afslutning af Besøget og den fortrolige Tankeudvikling, han havde ment, dette vilde føre til.

Langsomt og i en meget utilfreds Sindsstemning gik han tilbage til Laagen.

Hans Skæbne vilde, at han, medens han gik langs Haven, paa Hjemvejen mødte Godsforvalteren, som kom kjørende hjem. Han lagde ikke Mærke til ham, han havde Forestillinger i Hovedet, der vare saa forskellige fra dem, Forvalterens Skikkelse hørte til, at han ikke kjendte denne, skjøndt han kjørte lige forbi ham.

Men Forvalteren kjendte ham i lang Afstand, og da han troede, at han vilde liste sig ubemærket forbi ham, gjorde han sig en Fornøjelse af at raabe højt til ham: »Goddag, Hr. Ingeniør!« og da Hasting efter at have hilst lidt forlegen var gaaet videre, førte han sin Rejsepibe til Øjet, sigtede og fyrede ikke et, men begge Skud fra en dobbeltløbet Bøsse af paa Ræven; thi nu var det sikkert med Grusgraven.

»Forelsket i hende kan jeg ikke være,« sagde Hasting engang til sig selv i disse Dage, i hvilke han meget beskjæftigede sig med Frøken Rønnov og det sidste Møde, han havde haft med hende.

149

Han havde Ret i sin Antagelse, naturligvis, han var endnu ganske under sin ulykkelige Kjærligheds Herredømme, kun saavidt befriet, at han følte Trang til Medlidenhed og Fortrolighed hos en Kvinde.

Nu maatte det siges, at det var et godt Valg at vælge Frøken Rønnov til sin Fortrolige.

Da der var gaaet en Uges Tid, kjørte han over til Slottet, for, i Henhold til den Opfordring han havde faaet, at aflægge et formelt Besøg.

Denne Gang kjørte han op ved Indkjørselen, lige løs paa den store Gitterport. Øjnene i Stalden saa strax, at det var en Visit, og Gitterfløjene sprang op. Øjnene ved Indgangen saa ogsaa, at det var en Visit, og da Vognen med al en Bondefjedervogns Rumlen og Dundren var kommet op for Døren, aabnede denne sig høfligt og gjæstfrit, og en Tjener i Husliberi hjalp Hasting ned.

Ovre fra Forvalterboligen vogtede derimod to graa, skarpe Øjne mistænksomt paa Ræven.

Damerne vare hjemme, og Tjeneren førte Hasting gennem flere Værelser ind i en Sal. Den var meget stor, og der var saa mange Møbler, Blomsterpartier og Arrangementer med Vedbendskjærme og Billedhuggerarbejde, at man strax kunde overse, at der var Folk i den.

Men Frøken Rønnov var der og kom venlig hilsende mod Hasting, og lidt efter dukkede den gamle Tante ud af en Lænestol i den anden Kant.

Man talte om sidste Gang, man havde truffet hinanden, om Hertugen og hans Kunster og Kammerjunkeren og en Medaillon, som Hertugen havde foræret Kammerjunkeren, og som man var uenig om var overordentlig kostbar Emaillé eller Imitation fra Palais Royal.

Frøken Rønnov lod spørge, om Greven var hjemme, og lod ham da sige, at der var Besøg.

Lidt efter kom han ind. Han hilste særdeles høflig paa Hasting og deltog i Samtalen, men denne kunde ikke lade være at anerkjende den fuldendte Maade, hvorpaa en kølig Tilbageholdenhed overalt var gjort latent i Høfligheden.

Samtalen havde forresten ikke varet længe, saa blev der meldt Besøg. Denne Gang var det noget Fornemt, et Par 150 Damer fra Nabolaget, der kom raslende og talende med høj Stenime.

Hasting ønskede strax, at han kunde slippe bort, men han vilde dog ikke have Udseende af at være en Flygtning.

Frøken Rønnov og han kom til at veksle nogle Ord sammen, og med det Talent, Damer have for den Slags Manøvrer, bragte hun paa engang sig selv og ham lidt afsides og sagde der med en Blanding af Skjæmt og Alvor:

»Hvad er det, der er mellem Dem og Greven? Har De en eller anden Forretning, som De vil indlede, saa gjør det saa lidt forretningsmæssig som muligt, med faa Omsvøb.«

Han taug og saa kun spørgende ud.

Hun fortsatte: »De er vist en fortræffelig Forretningsmand, men tro mig, med ham er Aabenhed den bedste Politik.«

»Jeg forstaaer virkelig ikke et Ord,« sagde Hasting. »Jeg har ikke Tanke om Forretninger med Greven.«

»Virkelig. Naa, saa meget desto bedre. Det er bleven sagt til Greven, at De havde Noget paa Hjerte i den Retning, og man har ment at opdage, at De vilde bære Dem meget fint ad og paa Deres Jernbanes Vegne lægge Snarer for nogle af vore Herligheder; jeg troer nærmest mod en Grusgrav, og De formodes, kort sagt, at gaa omkring her som en Spejder efter et Kanaan.«

Hendes Tale, som i Begyndelsen havde haft en fortrolig, raadende Henvendelses Karakter, var efterhaanden gaaet over til at blive glad Spøg.

»Jeg giver Dem mit Ord,« sagde Hasting, »at jeg hverken vaagen eller i Drømme har tænkt paa nogen af Deres Grusgrave. Jeg kan tvertimod give Dem de mest beroligende Oplysninger om, at vi i Retning af Grusgrave have Alt, hvad vi begjære.«

»Saa er der en Misforstaaelse. De er bleven skildret som et forskrækkelig underfundigt Menneske; jeg skal dog fortælle Greven det.«

Og ved en ny Manøvre var hun atter, uden egentlig at have forladt Hasting, borte fra ham og mellem de øvrige Gjæster, og kort efter tog han bort.

151

NITTEDE KAPITEL.

Nogle Dage efter forlagde Hasting sin Station, der ganske rettede sig efter hans Arbejder, og kom et Par Mil længere vestpaa.

Det var paa Grænsen af Hedeegnen, og han blev her helt forbauset over at finde et smukt, velbygget Hus, som han kunde faa til Leje. Det laa malerisk foran en ret anselig Have og med Udsigt til store, mørke Hedebakker, der i lange, alvorlige Rækker trak sig langs et dalagtigt Strøg. Skovene vare her trængte tilbage, men man havde dog til den ene Side, gennem en Aabning i Højrækken, en Udsigt til deres Fortroppers mørke Masser, der stod og ventede paa Signal til Fremrykning.

Det var nu i Efteraarstiden et saare tungsindigt Landskab, men højst ejendommeligt var det i Farver og Former.

Det kjønne, lille Huus, som laa herude i den vilde Egn, havde Navnet »Fairhills«, saaledes stod der ialfald med halvt udviskede, forgyldte Bogstaver paa en Plade over den tillaasede Indgangsdør.

Hasting troede først, at dette Navn var en Erindring fra engelske Ingeniørers tidligere Færden her i Egnen, men det blev fortalt ham, at dette ikke var Tilfældet. Huset var bygget af en ung Læge, der for nogle Aar siden havde nedsat sig her, da Egnens Befolkning var begyndt at blive talrig, tildels paa Grund af de Overrislings- og Opdykningsarbejder, som Greven havde faaet sat igang. Lægen havde bygget og indrettet Huset, da han skulde gifte sig. Med sin Brud havde han gjort en Bryllupsrejse til Skotland, hvor en Slægtning af hans Kone havde nedsat sig. De havde gjort en Tur i Højlandene, og da de kom hjem, havde de opkaldt deres Hus efter et Sted, hvor de havde tilbragt et Par meget skønne Dage, og som havde haft en forunderlig Lighed med denne Egn. Saaledes var det gaaet til, at Huset var blevet bygget og havde faaet sit fremmede Navn.

Efter neppe to Aars Ægteskab havde Lægen faaet Tyfus, som dengang var slem i Egnen, og han var død. Hans Kone, som var frugtsommelig, plejede ham uafsladelig og døde et 152 Par Dage efter hans Begravelse, man troede af den samme Sygdom. Saaledes var det gaaet til, at Huset var bleven tomt.

Hasting lejede denne Bolig og kom til at holde af den. Tonen i det omgivende Landskab smeltede sammen med Husets Historie om udvisket Lykke til en Melodi, som tiltalte ham. Naar han kom hjem i Mørkningen og Ordet »Fairhills« skinnede ham imøde i de rustne Bogstaver over den zirlige, men nu knirkende og itubrudte Havelaage, syntes det ham, at det erindrede paa en tiltalende Maade om den Spot,

Livet driver med Menneskene.

Men naar han færdedes i Værelserne, hvis Udstyr mindede om, at Huset i sin Tid havde været et Yndlingssted, tænkte han endnu oftere paa, hvilke skønne Timer de to Døde som unge Elskende maatte have tilbragt paa det Sted, hvis Navn de vilde fængsle til deres fremtidige Hjem, og han spurgte sig selv, om de mon ikke en eneste Gang skulde have sagt sig selv dengang, at det havde været værd at leve alene for at nyde saadanne Dages Lykke; thi saa vare de dog ikke blevne bedragne af Livet. Arbejdet gik ham herude ret vel fra Haanden.

Tillige havde han kunnet faa andet Arbejde, thi det rygtedes paa Egnen, at der var kommet en ung Mand ind i Doktorhuset, og at det saa var en Doktor fulgte næsten af sig selv, og herved var man glad. I de to Aar, der vare gaaede siden den tidligere Læges Død, havde der ikke villet melde sig nogen Afløser, thi Egnen var temmelig fattig og besværlig at passe. Vel var Egnen ikke saa usund, efter at de store Arbejder i Dalen vare endte, men adskillig Sygdom var der dog i de lavere Strøg især mellem Børn, og der var meget langt nu til den nærmeste Læge. Den forrige Læge havde ogsaa havt den Grund til at nedsætte sig der, at han holdt af Egnen og kjendte den fra Dreng. Hans Fader havde været Præst her i Nærheden og havde i sin Tid kureret efter Evne ogsaa paa sin Menigheds Legeme. Sønnen havde maaske ment, at han havde taget en Forpligtelse i Arv; baade han og Faderen bleve omtalte med stor Ros.

Da nu en Mand altsaa flyttede ind i det tomme Hus, begyndte der snart at komme Folk til ham, men skjøndt 153 Hasting jo i Virkeligheden var Læge, viste han dem fra sig, da det ikke var hans Kald. Engang imellem gjorde det ham dog ondt, og han gav halvt i Døren et eller andet Raad mest af diætetisk Natur; men da de ikke kostede noget og ofte hjalp, blev hans »Praxis« ved saa smaat at holde sig.

Huset havde han lejet af en gammel Bondekone, der førte et Slags Opsigt med det. Dette Opsyn bestod rigtignok kun i at lade Haven gro til og holde Brædder for Vinduer og Døre. Heller ikke var hun meget ivrig for at holde sine Varer i Pris. Da Hasting hørte Lejesummen, fandt han, at den, skjøndt ikke høj, var for høj i Forhold til Stedets Beliggenhed og erklærede, at han ikke vilde give saameget for Huset. Saa overlod Konen det til ham selv, hvad han vilde give, da han vel bedre maatte forstaa sig derpaa, og som Forretningsmand tog han et betydeligt Afslag. Selve Pengene vilde Konen slet ikke have Noget at gjøre med, dem turde hun ikke have liggende, sagde hun.

Huset tilhørte den Afdødes Moder, som ikke kunde faa det solgt. Hun boede i den nærmeste lille By, og da Hasting en Dag havde Forretninger der, gik han ind for at betale hende Lejen.

Han blev vist hen til et meget beskedent Kjøbmandshus, og der var atter Præsteenens Bolig i et beskedent Hjørne ud til Gaarden.

Han kom ind, det var i Skumringen; i det lille Værelse, han betraadte, sad en ung Pige og syede ved det sidste Dagslys. Paa et Bord stod en Lampe og ventede paa, at dens Hjælp blev aldeles fornøden, det var aabenbart, at før blev den ikke tændt.

Den unge Pige sad ved et Vindue, ved det andet sad en gammel Dame; i Vindueskarmen laa opslaaet en Bog, der saa ud som en gudelig Bog; hun havde holdt op at læse, hendes Øjne kunde ikke følge med saalænge som Datterens.

Hastings Indtrædelse voldte en Del Forstyrrelse. Begge Damerne rejste sig forundrede op. Han sagde sit Ærinde, Lampen blev tændt, skjøndt ikke uden Tøven; han saa at den stod paa et Thebord, hvor der ikke var Andet end Rugbrød og Smør og det Sidste i et betænkeligt ringe Kvantum.

154

Stuen saa han nu ogsaa tydeligt var inderlig fattig møbleret; dog stod der et Klaver, rigtignok af den gamle Slags; tynde vare dets Ben og tynde sikkert ogsaa dets Toner.

Den gamle Dame trak sit Schavl tæt om sig og saa halvt urolig og halvt tilfreds paa den Tegnebog, han lukkede op.

»Penge komme desværre altid vel tilpas,« sagde hun med et Smil, der vel skulde være spøgende, men som havde en bedrøvelig Skygge af Sorg og Fattigdom.

Hun bad Datteren, en ganske kjøn ung Pige med et blegt, alvorligt Ansigt, om at tage imod Pengene, hun kunde jo ikke se godt, saa det vilde være for vanskeligt at have med hende at gjøre.

Hasting talte Pengene op.

»Hvormeget bliver det saa?« sagde den gamle Dame og trak atter sammen i sit Schavl.

Hasting nævnede Summen.

»Du gode Gud!« raabte hun i en inderlig forskrækket Tone, »ikke mere.«

Hasting sagde, at Konen havde lejet det ud for den Sum, da det ikke var mere værd.

Den unge Pige, der var meget undselig og lidt kejtet, tog taus Pengene fra Bordet og gav dem til sin lille gamle, graa Moder.

Denne stod og virrede med Hovedet og svøbte sig i Schavlet og gjentog: »Aa Gud, Aa Gud!« i en Tone, saa Hasting blev højst ilde tilmode over det Afdrag, han havde gjort. »Ja, saa er det saadan, naar det er aftalt,« sagde hun og lukkede Kommoden op, hvor hun lagde Skatten ned.

Hun gjorde en dannet Dames Anstrængelse for at bringe den Overraskelse, hun havde vist i Glemme ved efter et Øjeblik at sige med det samme bedrøvelige, visne Smil:

»Hvordan ser der ellers ud derude, der ser vel godt ud derude?«

Hasting sagde med et beklemt Hjerte, at der saa godt ud.

»Ikke sandt,« sagde den gamle Dame, »rigtig kjønt, rigtig godt. Jeg vilde ønske, jeg kunde bo derude, det er dog min Søn, der har bygget det, og nu kommer der kun Fremmede.«

Hasting spurgte, hvorfor hun saa ikke boede derude.

»Fordi vi troede, at det vilde være billigere for os at bo 155 herinde og saa faa Lejen af Huset derude, endskjøndt ...« hun fuldførte ikke denne Sætning.

Hasting taug.

»Vi havde det godt dengang,« vedblev den gamle Dame. »Han var altid en god Dreng. Dengang havde vi det godt; men han var en god Dreng, en elskelig Dreng, Herre, og det var tungt at overleve ham, men Vorherre har jo ikke ment med Livet, at det skulde være for Morskabs Skyld.«

Hasting svarede med at sige, at overalt der i Egnen havde han hørt hendes Søn saa smukt omtalt.

Hun kunde ikke lade være at blive bevæget til et Øjeblikks Graad ved at høre dette og gjentog saa - og der var en kjærtegnende Klang i hendes Ord, som om hun talte til den døde Søn selv -

»Ja, han var en god Dreng: God imod de Fattige og god imod sin gamle Moder og sin Søster. Han sagde altid, da han var fattig Student og vi Alle havde det meget, meget smaat, at vi skulde nok faa det godt, naar han rigtig kunde tage fat, og det fik vi, og det var en god Tid. Og en sød Kone var det; derfor undte Vorherre hende ogsaa at gaa bort med ham. Jeg venter kun min Time, da Herren lader mig se ham igjen, min gode Dreng.« Hun taug, for at kæmpe med Graad og betvinge den og fortsatte saa: »Fattigdommen er det Mindste ved det, men min Dreng ... De ved, naar en Enke har en Søn, ... og han var saa ung.«

Det var aabenbart, at hun sjelden kom til at tale med Folk, og at naar hun saa gjorde det, hendes Følelser let løb helt af med hende, saa hun glemte de almindelige Former.

Den unge Pige brød nu med sin Undseelse og gik hen til Moderen, tog den gamle, lille Kone om Halsen, tyssede beroligende paa hende, som om det var et Barn og hviskede: »Moder, Moder, det var jo Guds Villie.«

Hasting kunde ikke blive længere, han hilste taust og gik; den unge Pige hilste igjen, men saa efter ham med det forundrede Blik, hvormed hun et Par Gange havde set paa ham, en rig Mand, der var kommet ind og havde taget fra dem Halvdelen af det, hvorfor de skulde leve Vinteren over med den yderste Nødtørft; thi Lejen for Huset, som den oprindelig var sat, var næsten deres eneste Hjælpekilde. Det havde 156 været et sandt Lykkens Budskab, da det berettedes dem, at Huset var lejet ud. Alting var solgt, af hvad de kunde undvære - undtagen det gamle Klaver - medens de gik og ventede paa dette Tidspunkt, og saa faldt det saaledes ud.

Da Hasting gik over Gaarden, hørte han inde fra Lejligheden paa engang det gamle Klavers Xoner, og Sang dertil.

Tonerne fra det vare tynde og dirrende, men Sangen velklingende og frisk. Den Sang, der lød, var Mendelssohns dejlige Melodi til:

»Es ist bestimmt in Gottes Rath
Dasz man vom Liebsten, was man hat
Musz scheiden,
Musz scheiden.«

Han blev staaende i Porten og lyttede, til de sidste Toner hørte op. Først blev Sangen spillet een Gang og saa, formodentlig efter Anmodning, en Gang til.

Men paa Hjemvejen maatte han betvinge sig selv for ikke at græde som et Barn over, at han uden at vide det havde pruttet en fattig, af Sorg helt nedbrudt gammel Enke af. Han var strax paa det Rene med sig selv, at det maatte gøres om igjen. Han faldt snart paa, at han f. Ex. kunde sige, at han ikke havde ment, at Lejen af Haven var indbefattet i den almindelige Sum og saa betale det resterende Beløb som Leje for denne. Dette skulde gøres strax næste Dag, om han saa atter i Regn skulde kjøre de tre fire lange Mils Hedevej ind til den lille By.

Det var allerede længe nok, at lade den gamle Enke vente saa længe, tænkte han, og et Par Gange i Nattens Løb, da han vaagnede, tænkte han paa, om Savnet skulde have forstyrret hendes Nattesøvn.

Næste Formiddag stod han atter i den lille Stue. Den saa endnu mere fattig og udslidt ud ved Dagslyset: Møblerne vare faa i Tallet, af slidt poleret Birketræ, et Par Stole, en Sofa, et Bord, en Kommode med et Spejl og Klaveret, det var det Hele. Og paa Klaveret Lampen; den gamle strikkede Lampebakke, hvorpaa den stod, var den eneste Pyntegenstand i Stuen, Fattigdommen havde ellers gnavet den lige til Benene.

De to Damer sad paa samme Sted som den foregaaende 157 Dag. Datteren ved sit Sytøj, Moderen ved sin sort indbundne Bog.

Da han kom ind, rejste den gamle Dame sig op, og idet hun med sin sædvanlige frysende Bevægelse trak Schavlet sammen om sig, saa hun paa ham med et saa ængsteligt, skræmmet Udtryk, at Hasting forstod, at hun var bange for, at han kom, for at tage tilbage af det, han havde givet igaar.

Det forskrækkede Udtryk tiltog, da han begyndte med at sige, at han kom for at rette en Fejltagelse, han havde begaaet igaar.

Men da han forklarede, hvori Fejltagelsen bestod, og tog Tegnebogen frem, saa klarede det pludselig op.

»Herregud, det var jo dejligt,« sagde den gamle Dame aldeles aabenhjertigt, »vi trængte saa haardt til det.«

I sin Ivrighed tog hun denne Gang selv imod Pengene og gav dem saa til Datteren til at gemme.

»Jeg har været meget bekymret siden igaar,« vedblev hun saa, »men naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest. Det gør mig ikke Noget, om jeg i den Tid jeg sidder her og venter, til Herren vil aabne min Grav, skal have det noget koldere,« - Hasting lagde Mærke til, at der ikke var lagt i Kakkelovnen, skjøndt Vejret var koldt - »og spise noget mere bart Brød: men det gør mig ondt for Barnet der, hun er saa ung endnu til at mærke, hvad Livet er. Og det havde været hendes Klaver vi havde maattet sælge, hvis vi ikke havde faaet disse Penge idag.«

»Moder, tal nu ikke mere derom,« sagde den unge Pige. »Herren er fremmed.«

»Aa, ja,« sagde Moderen, »i Grunden har Du Ret, det er ikke høfligt af mig at klage mig for Dem; men jeg syntes nu ikke, at De var saa fremmed, siden De boer i min Drengs Hus.«

»Er der ikke Noget, jeg kan byde Dem,« sagde hun, med en Opblussen af bedre Dages Sans for Gjæstfrihed, »det er et vaadt Vejr, og De maa jo have kjørt fra Morgenstunden tidlig. Vi kan snart lave en Kop Kaffe, og Hvedebrødet i Byen er saa godt, at Københavnerne altid rose det.«

Hasting takkede og sagde, at han havde spist i Gjæstgivergaarden.

158

Da han lidt efter vilde gaa, faldt det ham ind under Trykket af Ønsket om at gjøre Noget for de to forladte Damer at spørge, »om de ikke vilde komme ud og se til Huset en Dag, naar det blev Solskin.«

»En Vogn er meget for dyr at leje,« sagde Fruen, »havde vi kunnet tænke derpaa, kan De tro vi ofte havde set til det. Det er Synd, at Ingen ser til det Sted, min Dreng holdt saa meget af, og hvor han døde, men han ser nok, hvorfor det er.«

Hasting sagde, at han havde ofte Vogn til Byen, der kjørte tom tilbage, og han vilde bede, om de ikke vilde benytte den.

Det vilde den gamle Frue uhyre gjerne, det vilde hun ret takke ham for.

»Troer Du ikke, at det vil gjøre Dig for ondt Moder?« sagde Datteren.

»Gjøre mig ondt,« sagde hun, med det visnede Smil. »Nej det gjør mig ikke ondt at se der, hvor han har

været og min søde Svigerdatter, og hvor de skulde have havt det lille kjære Barn.«

Men idet hun pludselig aldeles glemte, at Hasting endnu stod ved Døren, gik hun hen til Datteren og tog hende om Hovedet og sagde: »Du Stakkel, Du synes nok altid, jeg tænker paa de Andre, jeg holder ogsaa saa meget af Dig, men de Andre er borte, og det er saa haardt at vente, til jeg kommer til dem, Du ved at jeg altid har været saa utaalmodig af mig.«

Afvexlende svøbte hun sig i Schavlet og klappede Datteren paa Hovedet.

Denne svarede med en sagte Stemme, som skulde holde Ordene mellem de To alene: »Moder tal ikke altid om at dø fra mig. Hvo som troer, haster ikke, Du kommer til dem, men hvordan skal det gaa mig uden Dig.«

»Aa ja, min lille Pige, men Livet er saa tungt, saa forfærdelig tungt, og det gaaer saa langsomt.«

Datteren fik hende til at sætte sig ned i Sofaen og ligesom tyssede paa hende. Man kunde se, at saadanne Samtaler førtes jævnlig i den lille Stue.

Hasting gik nu uden at sige Farvel for ikke at bringe dem i Erindring, at der denne Gang havde været en Trediemand tilstede ved Samtaler, som de ellers førte i Enrum.

159

Den gamle Enke hørte ikke heller, da han lukkede Døren, men idet han vendte sig i Bortgangen, mødte han den unge Piges Blik. Hun sad nu med Moderens Hoved lænet op til sin Skulder og hilste ham taust; hun forstod hans Hensigt.

TYVENDE KAPITEL

Nogle Dage efter fik Hasting en Indbydelse til at spise til Middag hos Greven. Det var meget længere end fra den forrige Station, men han kjørte med Glæde den lange Vej.

Der var ikke Andre end Greven, hans Tante og Frøken Rønnov. Han fik at vide, at denne vilde rejse hjem til Kjøbenhavn. Hun havde nok en flink Vikar, men saaledes at holde Høstferie til Vinteren, var saa utilladelig, at hun næsten ikke kunde forsvare det for sin Skolebestyrerinde-Samvittighed, sagde hun, og hun rødmede endog ved disse Ord.

Det var altsaa en Slags Afskedsfest, han bivaanede.

Greven var den Dag i et ganske andet Lune mod ham end forrige Gang. Sandsynligvis havde Frøken Rønnov bortforklaret den Misforstaaelse om Grusgraven, som den gamle Kammerraads Skarpsindighed havde voldt.

Naar Greven vilde være elskværdig, kunde han unægtelig være det. Han sagde strax til Hasting, at han ikke fik Lov til at kjøre den lange Vej tilbage samme Dag og derfor maatte finde sig i at overnatte. Det Værelse, hvortil han blev vist op, var et Gjæsteværelse af første Klasse. Der var elegante Tæpper og Silkegardiner og Opstilling af gamle Porcellænsvaser af stor Værd, og herlig Udsigt fra Vinduerne og Underdanighed af første Slags hos det tjenende Personale.

Greven var den Dag ikke alene elskværdig mod Hasting, men han var tillige i fortræffeligt Humør i det Hele taget. Der var nemlig hændt ham noget Særligt; han havde faaet en overordentlig høj Orden. Han havde mange Ordener, men denne var noget aldeles Exceptionelt, baade hvad sin høje Betydning angik og den Maade, hvorpaa han nu havde faaet den, adskillig Tid, efterat han havde trukket sig tilbage til Privatlivet.

160

Hermed var Sammenhængen Følgende: Under sit Ophold i Madrid havde han naturligvis ikke kunnet spille nogen egentlig politisk Rolle, det er en uoprettelig Fejl ved et lille Lands Diplomater, at de ere et lille Lands. Han havde imidlertid dog i den sidste Tid af sit Ophold der udrettet et politisk Værk af Vigtighed, næsten som han stod paa Springet for at afrejse til den større og betydningsfuldere Gesandtskabspost, som han dog kun skulde beklæde et Par Maaneder. Det var nemlig i denne Tid lykkedes ham, paa Grund af sin sikre og fine Takt som en Art Voldgiftsmand at afgang personlig, men særdeles pinlig Tvistighed mellem en af Stormagternes Gesandter og den daværende spanske Udenrigsminister, en fremragende, begavet, uforstandig og kolerisk Mand, der troede, at man kunde behandle en udenlandsk Baron, som han

behandlede sin Konge og sit Folk. Denne Strid var bleven saa intensiv, at den kunde faa politisk Betydning, og da Spanien netop i den Tid, som altid ellers stod paa Randen af en Krise, kunde denne Strid blive meget alvorlig. Greven, der havde beklædt Posten i Madrid saalænge, at han var *doyen* i det diplomatiske Korps, bilagde imidlertid Striden paa en Maade, der tilfredsstillede begge Parter og indbragte ham stor Anerkjendelse fra hans Kolleger.

Da han kort efter trak sig tilbage, vilde Spanieren i sin Taknemmelighed forskaffe ham den højeste Orden, hvorom der kunde være Tale; dette stødte imidlertid paa flere Vanskeligheder, og under den Tid, det tog at overvinde disse, blev det daværende Ministerium styrtet med et Tilbehør af Revolter, der bragte denne og mange andre vigtigere Sager i Glemme. Enden paa det blev, at Greven slet ikke fik Noget, hvilket var ham meget ubehageligt ligeoverfor hans Kolleger og Foresatte hjemme, da det nu havde faaet et Udseende af, at den i Begyndelsen udbasunede Bedrift dog var Noget, som Ingen var tilfreds med.

Imidlertid gik Tiden for Spanien, som for alle andre Lande under Solen, med en passende Mængde Forandringer, og under disse kom naturligvis snart atter Turen til det System, som dengang faldt uigjenkaldelig, og den forjagede Landsforviste blev atter den eneste Udenrigsminister, der kunde være Tale om for Spanien. Men saa indtraf der det Mærkelige, at 161 han i denne nye Fase huskede paa den gamle Historie, eller muligen var denne Dekorationsaffære bleven en Æressag for ham paa Grund af de Hindringer, den havde mødt; nok er det, Sagen bragtes i Rigtighed, og den store Orden blev tildelt Greven.

Samme Dag var den kommet fra Udenrigsministeriet, stor og straalende, baade med Stjerne og et andet funklende Symbol og med Diplom med Rigssegl og Rigsvaaben; og fornem var den tillige, den gav en næsten fyrstelig Rang i alle de Riger, som staa under den katolske Majestæts Scepter, og ærefulde Privilegier i Retning af at kunne beholde Hatten paa og faa Kanonskud, naar den opdagedes af Fæstnings- og Skibskommandanter, kortsagt, det var en af de rigtige, fine Ordener.

Greven var ogsaa rigtig glad. Honnøren var nu retableret, og desuden fornøjede det ham virkelig, at faa en saa høj Orden, derpaa var han for ærlig til at lægge Skjul.

Man mødte naturligvis ved hans Middagsbord i Kjole, og Frøken Rønno sagde, at hun vilde være den Første, der havde den Ære og den Glæde at hefte Stjernen paa. Hun tog den af Etuiet og heftede den paa hans Bryst, og han bøjede næsten Knæ, »som naar Granderne hylde Dronningen af Castilien«, og fremsagde halvhøjt et spansk Vers, som Frøkenen, der kunde Spansk, forstod og blev rød ved, men hun saa tillige næsten erkjendtlig paa ham.

Disse to Mennesker viste altid hinanden en egen Blanding af Ærefrygt og Hengivenhed.

Om det nu var, fordi Stjernen funkede saa prægtigt paa den sorte Kjole, eller fordi hun havde sat den paa, saa beholdt Greven den ialfald paa hele Dagen, og Hasting syntes at bemærke, at han usædvanlig ofte kom i Nærheden af Spejle.

Hasting befandt sig usædvanlig vel paa Slottet den Dag. Den samme instinktmæssige Følelse, som med tilstrækkelig Sikkerhed havde fortalt ham, at Greven havde Uvillie imod ham, fortalte ham nu, at denne var forsvunden og ikke længere hvilede trykkende paa deres Samværen, ja Greven og han udtalte sig endog for hinanden om Ting, der laa lidt udenfor Hverdagsspørgsmaal, paa en Maade, der vidnede om en vis gjensidig Sympathi.

162

Hasting maatte ogsaa tilstaa for sig selv, at han syntes bedre om Greven, jo mere han saa til ham. Ja, han begyndte endog at faa en Følelse af, at Greven med alle sine Fordomme og sin aabenlyse Vedhængen ved disse, neppe var ham saa underlegen i aandelig Forstand, Noget han naturligvis var gaaet ud fra i Henhold til den almindelige Opfattelse af Folk med adelige Titler.

Havde Greven nemlig end ikke de positive Kundskaber, som Hasting havde erhvervet sig, nærmest fordi de for ham vare Værktøj, var Grevens Fortrin derimod, at han i et klart og rent Sind gjemte en stor Erfaring og betydelig Menneskekundskab. Det er vel overflødigt at sige, at der ikke var et Ord sandt i Historien om det spanske Giftermaal o. s. v.

Disse Historier om ham vare kun Udtryk for det Forhold, at hans gode Egenskaber vare saa betydelige, at Folks almindelige Ulyst til at yde stor Anerkjendelse ikke kunde finde tilstrækkelig Modvægt mod hans Fortrin i hans Fordomsfuldhed, ofte bornerte Stivsind og andre Mangler, men krævede noget mere. Da der ikke fandtes noget Saadant, lavede man det instinktmæssig uden ret at mene noget Ondt dermed.

Greven udtrykte sig i Domme om Personer meget humant. Frøken Rønno sagde under en af deres Samtaler, at han altid var Defensor.

»Paa ingen Maade,« sagde han. »Jeg søger kun ikke at være Aktor, thi det er de fleste Folk, naar de omtale Nogen. Omtale bestaaer væsentlig kun i Angreb; den Dom, der er den gængse om en Mand eller

Kvinde, bestaaer kun i en Kompilation af deres daarlige Egenskaber, det er kun disse, der anvendes til deres Etiketter i Livet, kun dem som have Lov til at kursere i vort humane Samfund. Al Anerkjendelse betragtes derimod som Kontrebande, som Enhver gjør sin Pligt i at konfiskere og pille ud af Bylden.«

»Folk ere ikke menneskekjærlige i deres Mund, fordi de ikke ere det i Hjertet,« sagde Hasting.
»Anerkjendelse, god Omtale o. s. v. er for de Fleste et Gode af højeste Værd - lad mig rose mig selv med at sige, at jeg lykkeligvis er nogenlunde frigjort herfor, og derfor ikke forsvarer mit eget Glashus - og netop Bevidstheden herom og den lette Adgang, 163 der er til at ødelægge dette Gode, indeholder en uovervin? delig Fristelse for vore kjære og kjærlige Medmennesker.«

»Her bliver jeg nu rigtignok Defensor,« sagde Greven. »Jeg troer ikke, at denne Tilbøjelighed til ikke at beskæftige sig med Andet end det Daarlige hos Folk kommer af nogen egentlig Ondskab. Det er hos særdeles Mange, meget ofte en vis Ni? hilisme, en vis skeptisk Blaserthed, hvormed man vil lapse sig lidt, men hvoraf man i Virkeligheden ikke er gennem? tiængt. Ved at dømme haardt og skaanselsløst søger man at give sig selv Relief, at vise en vis aandelig Overlegenhed. Saa? ledes er det vist ialfald ofte hos Mænd. At der hos Kvinder ofte kan være en vis lille skadegjørende Hensigt med i Spillet, er jo nok muligt, men dette kommer da mest af, at de ere lidt mere anlagte til Misundelse og Skinsyge end vi grovere og mindre pirrelige Naturer«

»Men Spørgsmaalet er saa atter, om ikke slette Domme skulde være de bedst fortjente,« sagde Hasting.
»Det er nu det, jeg er mest tilbøjelig til at tro.«

»Det er jeg ikke,« sagde Greven. »Efter min personlige Erfaring er der mere Godt i de fleste Mennesker, end man vil antage; men det Gode er meget ofte betinget tilstede, det slumrer i Mulighedernes Svøb; naar det vækkes, er Barnet da ofte en Kæmpe. Det Slette ligger nu forsaavidt ogsaa saaledes, men jeg synes, det har vanskeligere ved at komme rigtig frem end det Gode; det er en stor Trøst. Men forøvrigt finder jeg, at det er en af de mest overraskende Gaader i den menneskelige Sjæl at se, hvor Ondt og Godt er spredt mellem hinanden som Malm og Sten i et Bjerg, ligger saa tæt op til hinanden, at der ikke er Spor af Overgange.«

»Saa kommer det altsaa an paa, hvorledes der hugges i Bjerget,« sagde Frøken Rønnov, »om man faaer Slakker eller Malm.«

»For en stor Del vist,« sagde Greven. »Men Malmaarerne ere meget rige, uhyre rige.«

»Det er lettere at leve med en saadan gennemgaaende Tro paa Alle,« sagde Hasting.

»Min Tro er ikke ubetinget gennemgaaende,« svarede Greven. »Der er ialfald et af de væsentlige Livsforhold, hvor jeg er bleven mere Skeptiker med Tiden.«

164

»Og det er?«

»Kjærlighedsforholdet.«

»Hvorledes mener De det?«

»Ganske simpelt og ligefrem, som Alt hvad jeg ellers har sagt. Der hykles der ofte, jeg vil indrømme tildels ubevidst, thi Alt her er ved fælles Overenskomst Sekler igjennem bleven saa udpyntet, at Ingen ret ved, hvad der er hans eget. Der gives der oftest Regnepenge ud for Dukater, navnlig i Ægteskabet. Jeg nærer Mistillid til den almindelige ægteskabelige Kjærlighed, fordi Folk istedetfor at se, at her er Noget som skal arbejdes op i Menneskesjælen med Iver og Angst, tro, at det er Noget, der kommer af sig selv, ligesom Fløde paa Mælk - undskyld en Landmand hans Mejerilignelser - saadant et Vaneprodukt er det almindelige. Derfor siger jeg ogsaa, De maa komme og fortælle mig om de pjankede Forlovelser, hvad De vil, og jeg vil tro det. De maa komme og fortælle mig om Ægteskab, hvad De vil, og jeg troer det endnu lettere. Her er jeg tilbøjelig til at være Aktor.«

»De nøjes da ogsaa selv, Hr. Greve, med at være Undtagelse, forsaavidt De selv hverken er gift eller forlovet,« sagde Hasting, men han fortrød strax Ordene, thi denne Yttring var altfor familiær efter det Forhold, hvori han stod til Greven.

Denne tog det imidlertid tilsyneladende ikke ilde op, men svarede med et Smil, sofa man kunde fristes til at kalde gyldent: »Ja, en Undtagelse.«

I en let spøgende Tone gik Frøken Rønnov over til at sige: »Ja, Greven har visse Punkter, hvor han er Aktor, hvor han er streng og ubøjelig haard; som han er ligeoverfor de gængse Forelskelser, er han ogsaa ligeoverfor Jøder. Han er en af disse ægte gamle Riddere, som vilde anse det for en ret fortjenstfuld Gjerning at brænde et Dusin gamle Jøder.«

»Og saa indsætte sig selv som deres Universalarving?«

»Nej, Vorherre bevares,« sagde Greven leende. »Men for at vor praktiske og naturligvis meget liberale Ingeniør ikke skal anse mig for et aldeles urimeligt Menneske, maa jeg have Lov til at sige, at denne Antipathi er mig noget Medfødt; dermed er dens Berettigelse givet, ialfald ligeoverfor radikale Medmennesker, der ikke kunne anerkjende noget mere Ufejlbart end slige Aabenbareelser af Racedrifter, af slumrende 165 Naturrørrelser. Mine ikke radikale Medmennesker have ganske vist Lov til at angribe mig for Fordomme og Bornethed, og det ville de naturligvis gjøre i samme Forhold som de føle, at de selv have de samme uforbederlige Raceinstinkter uopryddelig rodfæstede hos sig selv, og det gjør de Alle, og det er det, der er det Interessante ved Sagen.«

»Ja, hvorfor egentlig det?«

»Mig interesserer slige Tendentser, slige Sympathier og Antipathier, fordi jeg er et lille Stykke af en Antikvitetsamler, og jeg morer mig ligesaa fuldt ved at finde en gammel Stump Tænkemaade, som ved at opdage et gammelt Glas, og saa er der det, at man finder mange flere Stumper gammel Tænkemaade end gammelt Glas, og ofte ere de mere værd.«

Hasting saa lidt tvivlende og forvirret fra det ene Ansigt til det andet.

Greven svarede ham med at sige: »Det, jeg her har sagt, er i Virkeligheden ment temmelig alvorlig. Jeg lægger ikke Dølgemaal paa min Raceantipathi, og jeg anser den for berettiget. Jeg finder, at det er sundt og godt og styrkende at frede om slige Ejendommeligheder; den moderne nivellerende Udglatten kan jeg ikke bruge. De maa kalde det gammeldags, om De vil, jeg ved, at jeg er gammeldags i meget, men saaledes er jeg. Var jeg Jøde, vilde sikkert Messiastraditionen leve uforgængelig i mig, Tendentsen til Verdensherredømme, til at sætte Fod paa Andres Nakke, som er uudslettelig i det stærke jødiske Blod, vilde være uhyre stærk i mig. Jeg vilde overalt se Tegn paa, at vi, udbredte i alle Lande, arbejde hen derimod, hen imod et aandeligt Herredømme for den jødiske Aand. Nu er jeg ikke Jøde, og saa finder jeg ligesaa stærkt i mig den modsatte Side udviklet af den uudslettelige Kløft mellem en Folkeand, der er bundforskjellig fra min, og saa finder jeg Jøder siddende som Fluor overalt paa Aarhundredets Saar, paa Børssvindelen som paa Literaturen, inciterende og inflammerende det Altsammen.«

»De hugger haardt,« sagde Hasting.

Greven svarede: »Et Sværd skal sent drages, men der skal altid staa »no spare« paa dets Klinge, og selv maa man mindst af Alle sløve noget Sted paa Klingen. Det behøver jeg nu ikke at være bange for, skal blive Tilfældet med mig. For 166 at blive ved den samme Sag, saa har jeg givet mig selv Beviser paa, hvorvidt jeg gaaer. Førrige Sommer havde jeg ved et Fald med Hesten faaet min højre Arm ødelagt for længere Tid. Jeg skulde i den Anledning have en Sekretær og tilbød meget høj Betaling for at faa et ordentligt Menneske lokket til for en kortere Tid at slaa ind paa noget rent Tilfældigt. Jeg tog mellem Tilbuddene det, der saa mest lovende ud; det var fra en ung Kandidat og bilagt med glimrende anbefalinger. Han skrev selv en smuk, klar, behagelig Haandskrift. Han havde et almindeligt tysk Navn. Da han kommer, ser jeg, det er en ung Jøde. Alle hans anbefalinger vare uden Tvivl paalidelige og sanddru. De forsløg ikke, da jeg saa det magre, hvidgule Ansigt med de skarpe Træk og et tæt krøllet Haar rundende sig som en Paryk eller lodden Hue, helt ned over Panden og under denne et Par omflakkende, overalt indtrængende sorte Øjne. Det var mig umuligt at have ham om mig hver Dag. Jeg kunde ikke rede mig ud af Vanskeligheden og maatte tage min Tilflugt til Frøken Rønnovs Bistand, som fortalte ham Noget om, at jeg havde skiftet Bestemmelse, og fortalte det med den Elskværdighed, der forud sikkrer Udfaldet, men som jeg ikke var istand til at udvise. Han fik naturligvis ikke desmindre hele sit Honorar og viste sig meget tilfreds herfor.«

»Men en Sekretær fik De dog paa den Maade ikke.«

»Ja og Nej, som De vil. Frøken Rønnov var saa god nogle Uger at skrive Breve for mig; det var en Lykke, som jeg ikke havde drømt om, og som tillige gjorde vor Udflugt til Sandhed, at jeg ikke havde Brug for en fremmed Sekretær.«

Det var sildig paa Aftenen, den gamle Grevinde sad alt og nikkede i sit Skjul i den store Havesal. De Andre bleve ved at tale, men især Greven, hvem Hasting fandt var en af de Mænd, man aldrig lærer at kjende Noget til paa Afstand, men hurtig nærved. Frøken Rønnov saa paa ham, naar han talte, men sagde selv ikke meget. Men det var stundom, som om Grevens Enetale var en Samtale med hende, hvor Spørgsmaalene var gjort andetsteds.

Talen faldt paa nogle af de praktiske Foretagender, Greven til megen Gavn for en stor Del af Jylland havde faaet sat igjennem.

Derfra kom Hasting til at spørge, hvorfor han ikke tog Del i det politiske Liv; han vidste nemlig, at han kun engang havde villet lade sig vælge, nemlig ved en Lejlighed, hvor Valget gjaldt en enkelt kritisk

Afstemning. Han havde stillet sig, for at sikre en nødvendig Stemme i en usikker Valgkreds, havde afgivet sin Stemme og trukket sig tilbage ved den første Lejlighed.

Da Hasting spurgte herom, understøttedes Spørgsmaalet tydelig ved et Blik fra Frøken Rønnov, der viste, at hun heller ikke ansaa dette Spørgsmaal for uddebatteret.

Greven plæderede sin Sag og sagde: »Tro først og fornemlig ikke, at det er, fordi jeg føler mig i nogen Maade krænkede over at vi, mine Standsfæller, ere eller vare bankede ud af det offentlige Liv, det anser jeg os ikke for at være, og de Bestræbelser, man i den Retning har gjort, volder ikke Nag hos mig; jeg føler mig ikke forurettet af Blade og en vis offentlig Mening, det er ikke dem, der har gjort os til Mindremænd, det er vore Novellister og Romanforfattere, kort sagt, hele vor Literatur et Par Slægter igjennem, og deri har den atter fulgt en almindelig europæisk Bevægelse, som vældede op ved den franske Revolution, og som omgav Alt, hvad der havde en adelig Titel, med en Nimbus af Slethed eller i mildeste Fald af Idiotisme. Om man nu her hjemme kan have gjort Forsøg paa at exekvere denne Dom mod os, saa afficerer det ikke mig. Jeg vilde gjerne gaa ud af mit Telt, naar jeg kunde bruges til Noget; men ude kan jeg slet ikke gjøre Gavn. Der er visse Udvæxter paa mig, som gjør mig det umuligt at bevæge mig i det offentlige Liv. Jeg er for konservativ, forsaavidt som jeg elsker meget i Fortiden, og har Radikalismens bedste Egenskab, at tro usvigelig paa Fremtiden, men jeg kan ikke være Politiker, jeg er uenig med Folk om for meget, som engang for alle maa være udenfor Diskussion; jeg vilde gaa omkring, som da jeg havde Armen i Bind, mig selv og Alle til Besvær. Jeg vil give en Illustration med bestemte Exempler, det er altid nødvendigt, naar man vil tale tydeligt: Jeg troer ikke paa Pressefrihed og har aldrig kunnet gjøre det, selv før jeg kom til Spanien; jeg finder Fordringen derpaa at være ganske en lignende Misforstaaelse fra 168 Liberalismens Side som Demokratiets Fordringer paa Kvaksalverfrihed.«

»De maa ikke anse mig for medskyldig i disse forskellige Gruligheder,« sagde Frøken Rønnov, »jeg har forsøgt at omvende Greven med de bedste Grunde, som jeg bogstavelig talt har anskaffet mig i dyre Domme, thi jeg har kjøbt den lærdeste Statsret alene af den Grund og lært Kapitlet om Pressefrihed næsten udenad, men det hjælper ikke det Mindste.«

»Intet overbeviser et Menneske mindre end gode Grunde,« sagde Greven. »Det Afgjørende er de dunkle Grundstemning ger i Sjælen, som ligesaa lidt kunne skabes ved Argumenter, som Faust kan lave et Menneske, Argumenter danne kun en Homunculus. Paa Grundlag af Stemningerne opfører man sine Ræsonnementer, men ikke omvendt. Kunde man gjøre det, kunde jo alle Mennesker blive enige, og Babels Taarn var bygget.«

»Det var ganske vist en stor Ulykke altid at være enig ialfald ligeoverfor dem, man elsker,« sagde Frøken Rønnov.

»Smaafolk sige det Modsatte,« sagde Greven halvt i Tanker.

Men det store Rococco Uhr slog igjen; nu var det paa høje Tid, at rejse sig og gaa til Sit.

Hasting saa, at Greven, da han gik, endnu engang kastede et Sideblik til det store Vægspejl, sikkert for at se den historiske og fornemme Orden paa sin Kjole.

Den næste Morgen saaes man flygtig ved den efter engelsk Vis serverede Frokost. Hasting kjørte til det tomme »Fairhills«; en Time efter skulde Greven kjøre Frøken Rønnov til Havnestaden, hvorfra hun skulde sejle til Kjøbenhavn.

ET OG TYVENDE KAPITEL

Ensomt var der paa »Fairhills«, og ensomt blev der, medens Efteraaret blev til Vinter under de mørke, regnfulde Dages uafbrudte Rækkefølge, hvor en haabløs graa Himmel og en regnfyldt Luft laa tæt og trykkende paa den brune 169 Jord. Brunt og Graat det var Dag efter Dag Landskabets eneste Farver.

Hasting fik atter Brev fra Bernhard, til hvem han skrev temmelig hyppigt, men som sjelden svarede ham.

Bernhard skrev:

»Kjære Ven! Da Du saa meget ønsker det, vil jeg gjerne sende Dig et Par Linier for at fortælle, hvorledes vi have det. Der er imidlertid ikke Nogetsomhelst at fortælle. Alting staaer uforandret her; i Stort og Smaat, forinden og foruden ser det ganske ud has os som forrige Vinter ved denne Tid, da vi jævnlig saa Dig.

Gjenkald Dig blot, hvorledes Alt var dengang, og Du vil have et nøjagtigt Billede af, hvorledes det er nu.

Kun skulde desværre saa min Kones Udseende forandres lidt. Hun ser ikke saa vel ud som forrige Aar og har det i Grunden ikke godt. Hun er meget nervøs, sommetider er hun den Gamle eller rettere endnu meget ivrigere efter at komme ud og more sig, og sommetider kan jeg ikke faa hende udenfor en Dør.

Jeg, som kjender hende saa nøje, som kun faa Ægtemænd kjende deres Koner, har en Følelse af, at hun har taget sig Felix's Død aldeles urimelig nær. Han var jo ganske vist en Ungdomsbekjendt, og hans Død var jo uhyggelig, Du ved hvad jeg altid har troet om den, men det er dog noget sygeligt saaledes at ruge over denne enkelte pinlige Erindring, og det gjør hun aabenbart; hun bliver ved at gaa ud til hans Grav, og en Dag, da jeg tilfældigvis kom derhen, efterat have været til en Begravelse, saa jeg, at den var helt pyntet med Grønt som en frisk Grav. Jeg er vis paa, at det er hende, men har ikke villet tale derom til hende; den Slags sygelige Indfald skal en klog Ægtemand ignorere. Hendes Helbred er ogsaa daarligt. Hun er atter begyndt at hoste; hendes Bryst har altid været lidt svagt, og hun skulde være meget forsigtig, men det har hun rigtignok slet ikke været.

Vi havde maaske gjort rettest i, at lade hende tilbringe Vinteren i Syden, men hvor skulde vi finde Rejseselskab? Min gamle Svigermoder skranter ogsaa stærkt, og det tager i en mærkelig Grad paa den gamle Justitsraad; hans Hu? mør er forbi, naar Konen ikke er med ham. Kortsagt, Alting 170 er meget forandret; Du vilde finde det Hele ganske anderledes, naar Du saa det. Forhaabentlig bliver det dog bedre. Din o. s. v.«

Arbejde i Marken var der i denne Tid ikke meget af for Hasting. Formiddagen var kun kort. De lange Eftermiddage bleve ham dobbelt lange. Naar Lyset var tændt, havde han sjelden Lyst til at tage sig Noget for. Han kunde gaa i flere Timer frem og tilbage i den store næsten tomme Stue, der, fordi den var saa tom, ikke kunde modtage Lyset, men syntes at skyde dette bort fra sig og sige: Lad mig være i Mørke og tænke paa de To, som levede her og ere døde.

Naar han saaledes gik frem og tilbage, tænkte ogsaa han paa Følelser, som vare døde og maatte dø.

I Huset bemærkede han, at der i den ene Ende var ligesom en særskilt Lejlighed. De to Værelser, der vare meget hyggeligt udstyrede, stod vel i Forbindelse med Lejligheden, men de havde i Gavlen en egen lille Havedør med en pyntelig lille Havetrappe ned til Haven, der her var hækket af til et lille Indelukke for sig.

Han spurgte engang den gamle Kone, som passede Huset og ham, om hvorfra dette Arrangement kom sig, og hun sagde, at det var der Doktorens Moder og Søster havde boet, de skulde have det lidt for dem selv, havde han ment, saaledes, at de baade kunde være hos sig selv og hos de Andre.

Der saa ud til at have været bedre her end i det afgnavede Værelse ud til Kjøbstadgaarden.

Han kom ret levende til at tænke paa dette, og paa det Liv, der ogsaa maatte leves i denne Krog; saa faldt det ham ind, at han dog kunde gjøre Noget; han kunde tilbyde de to stakkels Damer at flytte ind i denne Lejlighed, medens han var her; det var dog altid bedre end i det Hjem, de nu havde, og saa kunde han ogsaa faa Lejlighed til at hjælpe dem yderligere med Et og Andet. Men dette Tilbud maatte gjøres snart, thi den Stue, de nu havde, skulde dog siges op i god Tid.

Atter kjørte han derfor en Dag til den lille Kjøbstad, og atter kom han ind i den lille Stue, hvor Alting saa uforandret 171 ud som de forrige Gange. Kun var Udsigten til den lille Kjøbmandsgaard endnu uhyggeligere. Der var faldet Sne, som strax var tøet, og det brune Snesjap og det snavsede Halm, der nu som altid laa i den lille Gaard, gav den Udseendet af, at være en Slags bebygget Tørvegrav. Fugtigheden trængte ind ad Muren i det daarligt opvarmede Værelse.

Den gamle Kone slap helt sit tynde Schavl, for at slaa op med begge Hænder af Glæde over dette Tilbud, og den unge Pige løftede Hovedet op fra sit Sytøj med et Smil, der gjorde Ansigtet kjønt og næsten friskt.

Dette undgik ikke Hasting, skjøndt han ikke saa meget paa hende. Fattige unge Piger savnede for ham Noget, som det ikke kunde tilgives dem at savne. Formue eller Rigdom var ikke for ham nogen særlig Tiltrækning, men Savnet deraf var en Mangel hos Damer. Dette at sidde i Fattigdom, i kneben og smaalig Tilværelse og have hele deres Sind gjennemtrukket med de nødvendige Hensyn hertil, ligesom enhver Traad i deres Dragt var skæmmet deraf, det var Noget, som altid havde gjort en frastødende Virkning paa ham. Ligemeget om hans Kone ikke bragte ham en Skilling, hun skulde være vant til fine Strømper og til ikke at skjælve for Pletter paa sin Kjole; det var en Maxime, han ofte havde udviklet og tildels instinktmæssig fulgt.

Den gamle Dame takkede altsaa hjertelig. Det var rigtignok en Lykke at skulle bo et halvt, maaske et helt Aar i det Hus, og hendes Søn vilde glæde sig derover; han var saa ubeskrivelig god og omhyggelig mod sin Moder og havde indrettet det saa nydeligt ogsaa for hende, da han selv fik et smukt Hjem, og saa skulde han se, at hun ikke havde nogen Fordel deraf. Men nu skulde hun bo der og maaske Hun standsede sig selv.

Opsigelsen viste sig ikke at være nødvendig. De betalte ikke Kjøbmanden saadan. Han havde kjendt dem fra tidligere Tid og sagt, at det maatte de gjøre, som de havde Lejlighed til, og derfor var han bedst tjent med ikke at faa dem som Lejere. Han var en god Mand.

Hasting sagde med en Aabenhed, som kunde gaa an efter den Maade, hvorpaa den gamle Dame selv tog Sagen, at der dog altsaa var Nogen af deres forrige Bekjendte, der havde 172 tænkt paa deres Kaar, men det var underligt, at det skulde være en Mand, der sad smaat i det.

»Ja, ja,« sagde den gamle Kone, »Livet er jo ikke til for Morskab. Alt hvad vi have, som er over Modgang og Sorg, maa vi takke Gud for; det er Vinding, vi ikke kunne forlange; jeg har været taknemmelig over de Tjenester, der blev vist os, og det kunde ikke falde mig ind at gaa i Rette med dem, der ikke vise os Tjenester.«

»Men der er dog Mange af Deres tidligere Bekjendte, som kunde hjælpe Dem paa mange Maader,« sagde Hasting, tildels henvendende sig til den unge Pige.

Denne svarede ogsaa og sagde: »Saalidt Hjælp som muligt er det Bedste; var det ikke for Moders Skyld, vilde jeg ønske, de rent glemte os; men Amtmanden har forresten skaffet Moder et lille Legat for Præsteenker.«

»Det var virkelig kjønt af ham,« sagde Moderen. »Han tænkte selv derpaa, jeg vidste ikke Noget af det.«

»Ja, at tænke derpaa er Hovedsagen.«

»Man skal ikke bebrejde de Rige, at de ikke tænke saa meget paa de Fattige,« sagde Moderen, »de ved jo slet ikke, hvordan det er; det ved de, der selv sidde smaat i det, og derfor ere de lettere til Medlidenhed og Hjælpsomhed. De Rige og Velhavende ere saamænd ligesaa gode Mennesker som de Andre.«

Lidt oprørsk sagde Datteren ivrigt syende: »De have saa god Tid i Verden, lad dem bruge Noget af den til at tænke paa, om de ikke kunde finde paa en Mangel hist og her at afhjælpe. Jeg forstaaer, at det er ubehageligt at modtage, og jeg forstaaer ikke, at det er ret, at der altid skal bedes og aldrig gives, uden at der først bedes.«

»Troer Du virkelig,« sagde Moderen, »at de Rige føle saa klart, at de have Overflod, det troer jeg ikke; de have saa mange Udgifter og saa mange egne Nødvendigheder, som de ikke tænke sig, de kunne undvære, at vi slet ikke kunne forstaa det, men de for deres Vedkommende føle ikke, at det er Overflødheder.«

»Det er en gammel Strid mellem Moder og mig,« sagde Datteren til Hasting, henvendende sig første Gang dristig og ligefrem til ham, »og De maa ikke misforstaa det. Jeg har 173 ikke Noget imod de andre Mennesker, og jeg troer ikke, at det Liv, vi i denne Verden ere komne til at leve, er under Gjennemsnittet af det, Liv nu engang er. Men vi stride indbyrdes for Ærens Skyld, vi stride kun, om vi skulde sige: det er i sin Orden, at vi have det saaledes, som vi have det, vi bebrejde Ingen det, eller om vi skulde sige, det er naturligt, at vi have det saaledes, men maaske ikke rigtigt af Andre; i ethvert Fald bryde vi os alligevel ikke om, at Menneskene ville lade os have det saaledes, enten de have Uret deri eller ikke.«

»Saa er jeg paa Deres Side,« sagde Hasting, »undtagen naar jeg er syg.«

»Men, naar er,« hun afbrød pludselig selv, blev en Smule rød i Kinderne og sømmede saa videre.

Hasting spurgte, hvad hun vilde sige; hun sagde, at det var Ingenting og vilde trods gjentagne Spørgsmaal ikke videre ind paa dette.

Han sagde saa Farvel efter at have aftalt, at de saa, naar Vinteren var omme, vilde komme ud til »Fairhills«.

Og Vinteren skred videre.

Den graa Himmel var bestandig den samme; under den laa afvexlende mørk, vaad Jord og hvid Sne. Men paa denne Afvexling nær var Alt ved det Samme.

Hasting var nu bleven glad, naar Nogen kaldte ham eller spurgte ham til Raads i Sygdomstilfælde.

Han ærgrede sig kun over, at der var faldet saameget Støv paa hans positive medicinske Kundskaber. Derimod forbausedes han over den Erfaring hos sig selv, at det divinatoriske Instinkt, som er en saa uhyre Fordel for en Læge, og som hans Medstuderende i sin Tid mente at have fundet saa stærkt udviklet hos ham, at det usædvanlig tydeligt udpegede ham til Læge, syntes at være bleven mere energisk i de Aar, det havde ligget ubenyttet og urørt i hans Hjerne. Han gjorde ogsaa forskellige heldige Kure.

Imidlertid følte han stor Lyst til at forøge sine positive Kundskaber, og fra en Boghandel i den lille

Kjøbstad fik han forskrevet et helt Bibliothek af de Bøger, han med stor Ceremoni havde brændt ved Afskedsgildet, inden han tog til Indien.

174

Nu blev hans Aftener bedre. Han sad ved Lampen og læste de bekjendte Sider, og gamle Stemmer talte fra dem livlig og opmuntrende til ham. En hel Forestillingskreds vaagnede, i hvilken han følte sig vel, hvor han var hjemme og ikke herreløs.

Men naar han sad saaledes, eller naar han vendte hjem mod Aftenen og saa det uoplyste Hus's mørke Vinduer bag Træerne, fortrød det ham næsten, at han ikke skulde være ene der med sine Forestillinger og Tanker, men at Enken og hendes Datter skulde bryde Ensomheden.

Han fik som Læge en vigtigere Opgave. En Sømand fra Egnen var kommet hjem i Besøg hos sin Familie og blev kort efter syg. Man fik fat paa Hasting en Dag, han var paa Arbejde i Nærheden. Det var Kopper. Det var ingen behagelig Erfaring; den Syge maatte blive, hvor han var, men i det lille snavsede Bondehus var der den frodigste Planteskole for Sygdommen.

Hasting sagde Folkene, hvad der var i Vejen, og gav dem et saa bestemt Tilhold om at hente Distriktslægen, at de saa, at der den gang ikke kunde være Tale om at spare de syv otte Mil frem og tilbage, som Turen var; de maatte Alle revakcineres, og der maatte tillige af rette Vedkommende tages under Overvejelse, om der var andre Foranstaltninger at træffe for at undgaa større Udbredelse af Sygdommen.

Den næste Dag kom da ogsaa Distriktslægen. Han fik fat i Hasting, hvem han i al Stilhed var meget glad over at have som en frivillig Amanuensis i denne fjerne Del af sit Distrikt, og efterat have truffet de nødvendige Foranstaltninger lod han sig forlyde med, at Hasting nu forøvrigt kunde udrette ligesaa meget i Sagen som han selv.

Hasting paatog sig ialfald saavidt muligt at sørge for, at de forskellige Forskrifter, der bleve givne, bleve efterlevede.

En, og kort efter endnu en af Husets andre Beboere blev angreben. Distriktslægen fik skriftlig Underretning herom og meddelte tilbage, at han nok skulde komme, saasnt det var ham muligt. Foreløbig var han ganske rolig ved at vide Hasting der paa Stedet.

Denne fik da fuldt op at gjøre. Hans Lægevirksomhed 175 vakte imidlertid megen Misfornøjelse hos hans Fæller og Undergivne, der frygtede for, at han skulde føre Smitten med sig til dem. Der var adskillig Tale om at indgive Klage over ham til de Foresatte, men da man dog fandt, at det var en Synd baade for de Syge og for ham, der gjorde det i god Mening, opgav man dette. Men ellers lagde man paa mange Maader sin Misfornøjelse for Dagen og undgik ham tillige saa meget som muligt. Hasting bemærkede godt dette, og det var hans pirrelige og for personlige Ubilligheder meget ømfindtlige Sind højst ubehageligt; men i det Hele taget var han dog i et meget bedre Lune ved den Forandring, der var kommet i hans Levevis. Hans Sind var blevet baade lettere og friere.

Paa Grund af den Uvillie, hans Folk havde mod at komme i Berøring med det smittede Sted, kørte han gjerne sig selv derover. Disse Ture faldt næsten altid om Eftermiddagen, da det var hans Fritid, der maatte benyttes hertil.

En Dag var det bleven sildigere end sædvanligt, da han kørte ud, og Nat, da han tog hjem. Han kørte hurtigt, Vejen var slet, og Vejret var mørkt. Han væltede; Hesten blev staaende, men da han vilde paa Benene igjen, kunde han ikke, og han følte, at hans Ben, som han i første Øjeblik kun troede at have stødt haardt, var brækket.

Det var virkelig en fortvivlet Stilling at ligge hjælpeløs her paa den ensomme Vej i Vinternattens Mørke. Han undrede sig i Begyndelsen med en vis objektiv Ro over, at man paa engang under dagligdags Forhold kunde komme i en saa pinlig og virkelig farlig Stilling, men saa begyndte han at tænke over, hvad der kunde gjøres for at blive hjulpen. Skjøndt han ikke laa saa langt fra »Fairhills«, var det ham dog umuligt at slæbe sig derhen eller til et lille Bondehus, som laa paa Vejen, og det var farligt i højeste Grad at ligge, som han laa, paa den kolde Jord, til Nogen kom forbi, maaske først henad Morgenstunden.

Han havde sin Revolver i Lommen paa sine Farter i Mørke, halvt af gammel Vane, halvt fordi Egnen virkelig ikke var overdreven sikker. Blandt Jordarbejderne var der meget Pak, som ialfald gjorde Spektakler og slog løs for et godt Ord.

176

Han tog Revolveren frem og fyrede to Skud efter hinanden med kort Mellemlum.

Knaldene lød stærkt i Stilheden, og Hesten, som havde staaet og snuset og snøftet, blev forskrækket og

gav sig til at løbe med den lille Gig slingrende og skurende efter sig.

Det gjorde Hasting ondt for hans gode lille Vogn, men han trøstede sig med at tænke, at Hesten kunde hjælpe til at skaffe Folk ud efter ham, naar de saa den i sin Flugt.

Han gjemte foreløbig Resten af sine Skud, slæbte sig hen paa Vejkanten, hyllede sig, saa godt han kunde, i sit Overtøj og ventede saa, hvad der vilde komme ud af det.

Fra det Sted, hvor han laa, kunde han overse den Strækning, hvorover Vejen løb op til »Fairhills«.

Han havde ligget her nogen Tid og hørt paa alle de hviskende og sukkende Lyde, som sammensætte Nattens Stilhed, saa fyrede han et tredie Skud af. I det Samme forekom det ham, at han saa et Lys blinke paa et Sted, hvor Vejen til »Fairhills« kunde gaa. Det blev borte, men blinkede saa igjen, blev atter borte og vedblev at være borte en fortvivlet Tid, saalænge, at han blev hel fortrydelig over det Haab, han havde havt om, at man skulde være paa Spor efter ham, men saa paa engang sprang Lyset frem igjen af Mørket, og nu var det et godt Stykke længere nede ad Bakkeskraaning. Der kunde ikke vel være Tvivl om, at det var ham, der blev ledt efter. Det var det ogsaa. Lyset maatte nu blive borte et Stykke, naar det var kommet ned til Dalbunden; han fyrede endnu et Skud for at holde det i den rigtige Retning, og da det atter kom frem, hørte han tillige Lyden af raabende Stemmer. Han raabte igjen. Lyset fik rask Fart, og snart efter stod et Par Folk fra Gaarden hos ham.

Gaa, selv med Understøttelse, var der ikke Tale om. Han maatte bæres i sin Pels, der var stor nok til at afgive en Bærebør.

Skæbnen havde villet, at det var to Folk, der var meget bange for, at han skulde bringe Smitte, der vare komne for at hjælpe ham, og han var glad over, hvor ivrige de vare for at hjælpe ham og over, at de ikke tænkte paa noget Andet.

Han var imidlertid besvimet, da de kom hjem med ham.

177

Udmattelsen og Kulden havde virket. Han kom først til sig selv ved den Smerte, som Folkenes klodsede Forsøg paa at faa ham klædt af, voldte ham, og han gav selv de nødvendige Ordre til sin Behandling og til strax at faa Bud efter Distriktslægen, saa at det kunde ventes, at denne vilde komme om Morgenen for at forbinde det alt stærkt ophovnede Ben.

Da han var kommet til Ro, havde han - det lyder underligt - næsten en Følelse af Tilfredshed over, at der var hændt ham noget Usædvanligt, Noget der bragte en Afvexling og vilde give hans Tilværelse en ny Retning og Karakter, ialfald i de første Uger.

Denne Fornøjelse var imidlertid kortvarig. Da han vaagnede næste Morgen, var den helt forbi; han var nu kun ærgerlig over at skulle ligge sund og frisk indespærret en sex Ugers Tid, og paa den anden Dag af hans Sygetid forekom det ham helt misundelsesværdigt, at kunne trave om under den graa Himmel paa de opblødte Marker.

Nu syntes det hans utaalmodige Natur en Umulighed at komme over fyrretyve Dage til, og han ønskede at kunne sove dem bort.

Dette Ønske gik paa sin Vis i Opfyldelse; alt Dagen efter var han gjennemtrængt af et kvalmt Ildebefindende, som ikke lod ham i Tvivl om, at han vilde blive alvorlig syg. Han fik Feber, og da den gamle Distriktslæge, som med stor Elskværdighed trodsede de syv Mil, for at passe Forbindingen, atter kom igjen, kunde han meddele Hasting, at han havde Kopper.

Nu kom der en ny Tid. Angrebet var temmelig stærkt. Stundom tumledes hans Sind med de Forestillinger, som bestandig sled og gnavede paa det, men oftest laa han hen, og hans Forestilling indskrænkedes til en taaget Bevidsthed om, at der et eller andet Sted i Stuen var Lidelse og Ildebefindende.

Langsomt fortrak Følelsen af, at Noget led, langsomt klarede hans Bevidsthed atter op, men da var han saa svag og mat, at Plagen ved at blive liggende ikke var Noget.

En Dag overraskedes han ved, da han vaagnede op, at se en ny Figur i sit Soveværelse; det var Enken indefra 178 Kjøbstaden, der halede løs i det sorte Schavl paa en virkelig faretruende Maade, da han spurgte, hvordan det gik til, at hun var her. »Det er farligt for Dem at komme her, ved De,« sagde han, »De kan jo blive smittet.«

Det var hun slet ikke bange for, hun beklagede blot, at hun ikke var kommet før, men først igaar havde de hørt Noget om hans Sygdom, og saa var hun taget ud for at se til ham, da hun nok kunde tænke, at han var bleven daarlig passet, anderledes kunde det jo ikke godt være, naar man levede som han.

Det var nu ganske vist ogsaa Tilfældet, og Hasting takkede halv rørt, halv gnaven for hendes Opoffrelse, men bad hende om at tage tilbage.

Derom vilde hun imidlertid ikke høre Tale.

Men hendes Datter, hun kunde dog ikke undvære hende.

Aa, det gik nok, mente den Gamle og ilede saa travlt ud.

Det sorte Schavl blev i det lunt opvarmede Hus lagt tilside og ombyttet med et Kjøkkenforklæde, og den gamle Dame selv vimsede om med en vis Livlighed, saa Hasting syntes, hun var helt forandret.

Men endnu mere forbauset end over at se Moderen blev han, den første Gang, han ved Stok kom ind i sit Værelse, over at se Datteren komme ind i Stuen. Hun var meget forlegen og sagde, at hun kom for at sige, at hun havde tilladt sig ogsaa at være her, da Moderen tog herud. Denne havde forbudt hende at tale derom, for ikke at genere, men nu da Hr. Hasting var kommet op, vilde hun strax sige det.

Hasting spurgte ogsaa hende, om hun ikke havde tænkt paa Smitte.

Det havde hun nok, men hun var ikke bange for at faa Kopperne.

»Det er jo en afskyelig Sygdom og vanzirende,« sagde han.

Det brød hun sig ikke synderlig om, svarede hun og med en vis sikker Ligegyldighed i Tonen, som gjorde, at Hasting følte, at det var sandt, og at hun virkelig troede ikke at have noget Brug for Skjønhed, men at være uigjenkaldelig fordømt til at leve i sin aflukkede Bagstue.

»God Bedring,« sagde hun derpaa pludselig, rejste sig og gik ud.

179

Hun havde, da hun gik, kastet Blikket paa ham, og han kom da til at tænke paa, at han ikke havde spejlet sig.

Han havde, da han stod op, følt sig saa søsyg og ilde tilpas, at han ikke havde villet barbære sig, og han havde slet ikke tænkt paa at spejle sig for at se, hvordan han saa ud.

Han fik nu fat i Spejlet; jo man kunde unægtelig se, hvad han havde fejlet, og om end det Meste vilde fortage sig, vilde der dog blive temmelig tydelige Spor af Sygdommen tilbage. Det var imidlertid den ligegyldigste Ting af Verden.

Da han var bleven rask og kunde gaa omkring, saa han ikke mere til sine Gjæster, end om de boede, ikke i samme Hus, men højst i hinandens Nabolag. Han havde spurgt dem, om de ikke vilde spise sammen med ham, men det vilde den gamle Frue slet ikke indlade sig paa. Hun var i højeste Grad erkjendtlig for sin Fribolig, og da hun fandt en ny Gjæstfrihed i det andet Tilbud, vilde hun ikke modtage det.

Hasting havde ikke Noget imod det. Han var meget skjønsom for den Omhu, den gamle Dame havde vist ham, og som havde været saa stor, at han, der var vant til at leve paa Feltfod og ikke endnu havde lært at stille store Fordringer til Komfort, meget tydeligt havde mærket det.

Han havde heller ikke Noget imod at tale med den nette, undselige Datter, hos hvem den fuldstændige Resignation, som havde gjort Moderen saa træt af Livet, at hun kun betragtede det som en Ventetid paa Dødens Frigjørelse, havde skabt en vis selvbevidst Ligegyldighed, som gjorde hende beredt til at leve, men paa det Vilkaar, at hun tog ligesaa lidt Notits af Livet, som det af hende.

Men skjøndt hans Fæller saaledes ingenlunde vare ham antipathiske, selv i hans svage og pirrelige Tilstand, foretrak han dog bestandig Ensomhed for deres Selskab.

Han valgte sig et andet; da han var bleven saa vel, at han kunde læse, var det med en ligefrem fortærende Iver, som overraskede ham selv, at han kastede sig over det gamle, nu opstaaede Studium. Det var ikke denne almindelige aandelige Sult, som Enhver føler, der en Tid lang ikke har optaget Noget i sin Aand. Men det var ligesom denne havde sultet i al den Tid, han havde været borte, og nu skulde indhente dette. Og der var den særlige Fornøjelse, at han 180 gjorde dette uden hidsig Higen efter at naa noget Bestemt - hvorfor dette var saa, vidste han ikke heller - han var hverken optaget af en glødende Fremtid eller en stikkende Fortid, men kunde nyde en Hvile, han ikke havde kjendt i lang Tid; det var ham næsten ufatteligt, at der kun laa Maaneder mellem denne Tid og den Dag, han med Ida spadserede i Haven med Udsigten over Søen og kjørte i Skoven.

Han havde skrevet til Bernhard efter sin Sygdom, eller rettere ladet skrive under lagttagelse af alle mulige Forsigtighedsregler, hvad han udtrykkelig angav, thi han vidste, at smitsomme Sygdomme var en

Rædsel for Bernhard. Han fik nu Brev; det var meget indholdsløst og meddelte foruden Beklagelser kun, at der var Grund til at frygte en Diskontoforhøjelse, og at Ida ganske kort efter Afsendelsen af det sidste Brev fra Bernhard havde fundet heldigt Rejseselskab og var rejst til Nizza, hvor hun syntes at have det godt og tillige at være bleven endel oplivet.

Og videre led Vinteren, medens de udstrakte Hedebakker og Dalstrøget og Udsigten til de fjerne fremrykkende Skovmasser bestandig vexlede i blinkende Snehvidt og sludfuldt Graabrunt og atter Hvidt og atter Graabrunt, indtil det Sidste blev det Stadige.

Livet derinde gik uforandret sin Gang. Naboerne saa hinanden i den sædvanlige Fjernhed. Men paa begge Sider var der af al denne Taushed og Tilbageholdenhed opvoxet et godt Forhold, et stumt Venskab. Det syntes, som om Ingen brød sig om at efterforske det Mindste af, hvad den anden Part foretog sig.

Kun engang havde Vinteren tilsyneladende frembudt en Undtagelse herfra. Det var Juleaften. Hasting var nok af sine Folk bleven mindet om, hvad Aften det var. Han havde tidligere havt al den gotiske Kjærlighed til denne Fest, som omslutter Alt, hvad der er kjærlighedsfuldt og hjemligt i en forklarende vemodsfuld Glans, en Følelse, som er egen for hele den fra Vinterlandene stammende Race, hvor den saa findes, og hverken kjendes eller forstaaes af andre Folk, selv ikke der, hvor Festen har megen religiøs bevægende Kraft. Det Moment ved denne Fest, at den forherliger Hjem og Husfred, kjende de ikke.

181

Han havde egentlig nok havt Lyst til at bede sig til Gjæst hos Enken og hendes Datter, men havde undladt det, fordi han troede, at de helst vilde være alene med hinanden.

De paa deres Side havde ikke indbudt ham, fordi de havde stor Sky for at trænge sig ind paa ham, hvad de mente, det vilde være, og fordi de ansaa ham for staaende meget højt i social Henseende, saa at den gamle Frue syntes, at det slet ikke kunde gaa an at invitere ham til deres Julemaaltid, skjøndt det virkelig var meget pænt; Bondekonen i Huset havde nemlig bragt dem adskillige gode Sager, som hun jævnlig gjorde, hvilke hun sagde vare Foræringer, der ved Lejlighed vare sendte fra Folkene i Nabsognet, hvor Enkens Mand havde været en meget vel lidt Præst, Foræringer, som i Virkeligheden skrev sig fra Hasting.

Om Aftenen gik Hasting ud af sin Stue og spadserede i Haven.

Uden at ville tilstaa for sig selv, at han var nysgjerrig, gik han hen udenfor Vinduerne, hvor Enken boede; de vare oplyste, og man kunde se ind ad dem med Lethed. Rullegardiner, faldt det nu først Hasting ind, havde han slet ikke tænkt paa at forsyne Lejligheden med, og de smaa Gardiner inde fra Bagstuen forsløg ikke noget. Saaledes kunde han se lige ind i deres Dagligstue. De sad ved Bordet; det var afdækket, men der stod Lys derpaa, og grønne Grankviste vare slyngede om Stagerne.

Den Gamle sad med sin Bog slaaet op foran sig, men læste ikke i den, men af nogle gamle Breve, som laa paa Bordet. Hun syntes at læse halvhøjt og mumlende, mest for sig selv. Brevene vare sikkert fra Sønnen, et Portræt stod stillet op paa Bordet. Maaske vare de skrevne paa den Udenlandsrejse, den dygtige unge Læge havde gjort med offentlig Understøttelse, og som Moderen flere Gange havde omtalt med Stolthed til Hasting for at erindre ham om, at hendes Søn ogsaa havde rejst, og det med Honnør. Maaske var Brevene Julebreve, skrevne fra et fjernt Sted, men indehol? dende kjærlige Ord, om hvorledes han mindedes de Jule? aftener, han havde tilbragt i et elsket Hjem. Maaske læste hun disse Breve nu, da han var paa et saare fjernt Sted, for 182 at minde sig selv om, at ligesom de efter hin Adskillelse havde gjenset hinanden, saaledes skulde de ogsaa ses selv efter denne store.

Hun var ganske fordybet i denne Læsning. Datteren sad ved Siden, lænet tilbage, med Armene foldede over Brystet og Hovedet bøjet lidt frem. Hun syntes ikke at høre helt efter, men at være optaget af sine egne Tanker.

Hendes Ansigt var vendt lige mod Vinduet; et alvorligt, men, naar man saa nærmere paa det, tiltalende Ansigt var det, med store brune Øjne og en kraftig Pande. Og det klædte hende ret, fandt Hasting, en Gang ikke at bestille Noget, ikke at sidde hængende over det evindelige Sytøj, som betaltes saa elendigt, men at sidde som en Uafhængig.

Han stod nogen Tid og saa derpaa. Saa rejste hun sig; han troede i første Øjeblik, at hun havde set ham ude paa Plænen, men det var umuligt, da han stod helt nede i Skyggen; han trak sig uvilkaarligt længere tilbage og saa da, at hun gik ud af Døren til Haven.

Moderen mærkede Intet og blev ved at læse.

Den unge Pige saa sig om og gik saa ud. Hun gik ad Gangen langs Huset; da hun kom udenfor hans oplyste Vinduer, gik hun over i en anden Gang, hvorfra man saa ind i Stuen. Der maatte hun have staaet stille eller gaaet en Gang frem og tilbage, thi det varede lidt, inden hun kom tilbage.

Saa gik hun atter ind i Stuen, og han kunde se, at hun var bleven kold paa sin Vandring; hun havde heller ikke taget noget Tøj paa, men var gaaet ud, som hun sad der.

Hun gik hen til Kakkellovnen og varmede sig.

Han kunde se, at Moderen nu var bleven opmærksom paa Noget og gjorde et Spørgsmaal, hvorpaa hun dog fik et tilsyneladende ligegyldigt Svar, thi hun begyndte atter strax paa sine Breve.

Hasting gik saa atter ind til Sit.

I en Henseende gjorde den gamle Dame ham adskillig Gavn under sit Ophold. Det var med at bringe lidt Orden i Sygebesøg. Da Hasting ikke tog Betaling, blev han temmelig mishandlet, og naar der kom Bud efter ham, medens han var borte, bemærkede den gamle Dame det gjerne, tog sig 183 af Sagen, anstillede en skarp Examination, om det var Umagen værd, sendte Nogle bort med et Husraad, gjemte Andre, som det heller ikke hastede med, til et andet Besøg i Egnen, kortsagt bragte nogen Orden i det.

TO OG TYVENDE KAPITEL

Ida skrev i Nizza, da Vinteren led mod sin Slutning:
»Kjære Frøken Rønnov!

Roserne staa snart i fuld Flor, de blande sig paa en yndefuld Maade med Aloerne og de smaa Palmer udenfor mine Vinduer. Luften er dejlig, Alt er skjønt, og jeg føler mig meget bedre.

Lægen siger, der ikke er mindste Fare, og skjøndt Badelæger vel altid tale i noget høje Toner, føler jeg dog selv, at min Tilstand er sikker. I taler tydeligere derom end noget andet, jeg har set. Skal man dø, hvorfor saa ikke hellere dø under vor egen tunge, graa Vinterhimmel eller i vore Somre uden Sol og Varme. Jeg troede, at Himlen over min Sjæl var bleven graa og uigjennemtrængelig, fordi jeg skulde have lettere ved at dø; saaledes synes det nu ikke at skulle være; men det havde dog været mig lettere at dø, meget lettere end forrige Gang, da jeg troede, det skulde være bleven Enden paa det, meget, meget lettere.

Himlen vil altid blive graa og Somren uden Sol og Varme, Livet ser anderledes ud end jeg troede; den Lykke, mine Anelser hviskede om, ved jeg nu, det nytter ikke at vente paa; nej, jeg var ikke nær saa bange for at dø som for ti Aar siden, ikke nær.

Jeg tænker meget paa Felix; jeg kan ikke lade være ofte at græde over den stakkels Dreng. Jeg troer nok, han vilde have været tilfreds med det, vidste han det, thi den Kjærlighed, jeg synes at føle for ham, er god nok til ti Forlovelser og tyve Ægteskaber. Havde han begjært mig til sin Elskerinde, var jeg gjerne bleven det, men Skade for ham, at han skulde dø, for at jeg kunde lære dette.

184

Hasting var nær ved det; og dog ved jeg ikke i dette Øjeblik, om han nogensinde har tiltalt mig ret, eller om der ialfald ikke altid har været Noget, der stødte mig tilbage. De, kjære Veninde, med Deres rene og klare Sans for Menneskenes Betydning, vil næppe forstaa mig, naar jeg siger, at jeg ikke kunde lide ham, da jeg var forelsket i ham, men saa? ledes var det; hvorfor er mig umuligt at sige, jeg ved kun, at det var Tilfældet. Jeg var heller aldrig bleven lykkelig med ham i Ægteskab; men forelsket i ham var jeg. Det lyder Altsammen ubegribeligt for den, der ikke selv kjender slige Strømninger og Modstrømninger i Følelsernes Hav; og det gjør Ingen, som ikke har ladet sig drive paa dem uden Ror. Men det har De ikke.

Men der var over ham en Lidenskab, som gennemstrømmede mig. Dette faaer at være nogen Undskyldning for mig, fordi jeg gav saa meget efter. Vi ere dydige hos os, det ved jeg, men skyldes dette ikke, at vi ikke fristes stærkt? Er ikke hos de Fleste af os Inertien den Magt, der frelser? Selv naar der er en Fristelse, er den sjelden saa energisk, at den kan overvinde Inertien.

Man troer vi ere, jeg ved ikke hvad, pjankede, indholdsløse, i Kjærlighed som i alt Andet. Man har jo forsaavidt Ret; vi forelske os uden Kjærlighed og gifte os uden Forelskelse, men derfor er det alligevel fejl at tro, at vi ikke tørste efter at føle en Lidenskab; kom med en Gnist, og vi kunne flamme. Men naar der ingen Gnist kommer, saa futter det Hele af som vaadt Krudt. Hvad Ægteskabet ikke forbruger af Forelskelsesevne gaaer bort i Klatteri. Der er en Ret, jeg husker ikke hvilken, hvortil Bernhard ved vore Middagsselskaber plejer at give Champagne, der er heldt om paa Vinkander; det er en Drik, der altid gjør megen Lykke, og den er afskyelig. Alt det Sprudlende og Skummende er gaaet bort, tilbage bliver der kun en blandet Smag af Vinens solide Bestanddele, hvori en vammel Sødme er det mest Fremherskende. Det er den Maade, hvorpaa

vi med vore Forlovelser nyde Kjærligheden; vi lade den staa og blive vammel og flau i en Karaffel, saa skal den ret smage! Den Drik skal ikke blot saa drikkes hele Livet igjennem, men ogsaa prises!

185

Nej, jeg holder mere af Champagne til at begynde med, og saa medens den skummer og perler stærkest! Kjender man kun Champagne paa den anden Vis, og har man lidt Smag for Vin, saa ønsker man engang at prøve den anderledes.

Andet synes jeg ikke, jeg har gjort.

Og jeg er saa sikker, som at jeg lever, paa, at mange af mine stille, rolige, »kjedelige« Veninder, der ligesom jeg i Virkeligheden ikke tro paa Noget og ikke vente paa Noget, dog i Virkeligheden tro og vente.

Om de ere ulykkelige, fordi Forventningen ikke opfyldes, er en anden Sag, det troer jeg ikke; men der er Nogen, som er det.

Felix holdt jeg af som ung Pige; ham kunde jeg være bleven lykkelig med. Der var hos ham ikke dette Noget, jeg ikke kan gjøre mig klart, men som jeg ikke syntes rigtig om ved Hasting, ikke dette inderst, som stødte tilbage, og som jeg syntes, jeg ikke kunde blive Herre over. Felix behandlede mig skammelig, men han var ikke forelsket i »Arvingen«, det var udelukkende hendes Penge, han vilde have, saaledes gjøre de Alle. Han var dog ikke forelsket i hende, og hvor har han ikke fortrudt, at han vilde sælge mig!

Derfor holder jeg af ham igjen, og maaske ogsaa fordi min Kjærlighed nu er umulig.

Det er en ulykkelig Kjærlighed, men det er velgjørende at have været Gjenstand for en saadan Lidenskab, som den, han har følt. Jeg ved, at det er ondt at kunne føle Glæde derover, men det gjør jeg, og tillige synes jeg, at jeg er bleven mere værd ved at have været Gjenstand for den, jeg som kun kjender derfor holder jeg ogsaa af ham.

Jeg er mere forelsket i ham nu, end jeg var, dengang jeg første Gang blev indtaget i ham. Det kommer af, tænker jeg, at han nu er død, og at Intet kan forstyrre det Billede, som jeg selv skaber mig af ham. Men det kommer ogsaa af, at jeg nu er i Stand til at elske meget stærkere end dengang, fordi jeg meget mere end dengang ved, hvad Livet er; jo mere man ved det, desto stærkere kan man elske.

Hvorlidet jeg dengang var forelsket i ham, kan jeg jo 186 bedst se deraf, hvorledes jeg tog det, da han forlod mig. Hans Frafald voldte mig mere Forbittrelse end Sorg, meget mere. Jeg har stundom spurgt mig selv, om det i nogen Maade bidrog til, at jeg tog Bernhard, at jeg var saa vred paa Felix, men jeg troer det ikke. Stakkels Bernhard, jeg holdt egentlig meget af ham, og hvad har han egentlig gjort mig, siden jeg ikke mere holder af ham. Men det kommer vel igjen med Aarene, naar vi blive gamle. For mig er der ikke Andet end at vente, til jeg bliver gammel nok. Et underligt Resultat for mig kun at skulle længes efter at blive gammel.«

Mere var der ikke skrevet. Det var begyndt som et Brev, men snart var hun kommet ind paa en Tone, hvori hun kun talte til sig selv og havde skrevet sig selv ind i den og ud af Brevstilen. Paa det Sted i Brevet, hvor hun pludselig gjorde Forsøg paa at komme tilbage i denne, var hun alt langt udoover det, hun vilde tilstaa for den Veninde, hun tiltalte.

Hun havde taget Felix's Optegnelser med sig paa denne Rejse, hvorfra hun næsten havde troet, at hun ikke skulde komme tilbage.

Nu lagde hun det Ark, hvorpaa hun havde skrevet dette Halvbrev, ved Siden af hans Optegnelser. Da hun nogle Uger efter forlod Nizza, brændte hun begge Dele tilsammen, og Asken og de brændte Stumper kradsede hun ned under et blomstrende Orangetræ, der havde staaet udenfor hendes Vindue.

TRE OG TYVENDE KAPITEL

Henad Foraaret fik Hasting Efterretning om, at den gamle Justitsraadinde var død. Hendes efterladte Mand var efter dette Dødsfald sunken ganske sammen og vilde neppe overleve det i mange Maaneder, skrev Bernhard, der tilføjede en smuk Bemærkning om det Lykkelige i saaledes at kunne leve og dø sammen.

Efterretningen gjorde ogsaa et alvorligt Indtryk paa Hasting, og han bestemte sig til at tage derover til Begravelsen, 187 skjøndt det voldte ham megen Frygt, at han vidste, at han maatte træffe Ida eller dog se

hende. Men det forekom ham da tillige, som at det, at de mødtes i Skyggen af hendes Moders Død, vilde gjøre deres Møde lettere og mere uberørt af Fortiden.

Dette Møde fandt Sted. Det var paa en formel Visit, som Hasting aflagde hos Bernhard, og Intet kunde være mere formelt, flygtigt og overfladisk. Der vexledes kun et Par venlige, men ganske ligegyldige Ord, som Bernhard var halvt med i.

Men Ida rødmede, da hun saa Hasting. Hun var bleven mager og bleg og saa endnu mere bleg ud i den sorte Dragt, men da han kom ind, rødmede hun stærkt.

Der foregik i dette Øjeblik noget saare Forskjelligt hos de To.

Hos Ida blussede den gamle Forelskelse op i et kortvarigt Nu. Hun var nedbøjet af Vinterens Sindsbevægelser og nu af Moderens Død, hvem hun holdt overordentlig meget af, og under denne Sorg gjennembævedes hun af Længsel efter Elskov, efter et bevæget, hengivent, elskende Hjerte, og der stod jo Elskeren. Men det var kun et enkelt Øjeblik, saa var den Ud blusset bort, ganske og aldeles, gaaet, som den var opstaaet, ad den samme usporlige Vej som den var kommet, et flygtigt Blink over et glidende Vand.

Paa Hasting gjorde ogsaa dette Møde, men navnlig den pludselige Rødme sin Virkning. Igjennem hans resignerede Stemning skød som en opblussende Flamme, en næsten vild Glæde over dog at være saameget erindret. Han havde strax, da han kom ind i Stuen, opdaget et stort Portræt af Felix i en smuk Ramme, i hvilken der var stukket en Buket af Blomster. Det forundrede ham ikke, men Idas Rødme var ham dog en Fryd dengang og mange Gange senere.

Hans Ophold i Staden var ganske kort, men eet Sted kunde han ikke undlade at gaa, og det var til Frøken Rønnov. Det var sent, næsten Aften, da han ringede paa hendes Dør. Det forekom ham, at Klokken lød, som om den ringede i store, tomme Værelser. Det for igjennem ham, at han vilde faa den Besked, at Frøken Rønnov var i Florents eller Cannes, og han var alt i Tankerne paa Jernbanefart efter hende ned igjennem Tyskland, thi han følte en Trang, der nu 188 forekom ham helt fortærende, efter at have hende til sin Fortrolige paa det Skillepunkt, hvor han stod.

Men der lød Skridt derinde, den gamle Pige lukkede op, Alt var i Orden, Frøken Rønnov var hjemme og i Dagligstuen. Hun sad derinde i en lav Gyngestol ved Siden af et Bord med Lampen.

Hun hilste venligt og hjerteligt paa Hasting, men fik strax et lidt koldt Udtryk, da han i forlegen Ivrighed for at faa det sagt busede ud med, at han gjerne vilde tale med hende om Noget, der laa ham paa Hjertet.

Hun taug.

»Jeg er ikke nogen Frier,« sagde han, idet hans Læber rystede af Forvirring. Han havde ikke tænkt over, hvorledes han vilde komme til at tale om sig selv og søge Raad og Vejledning hos en Sjæl, han følte, var klarere end hans egen, og det forekom ham at være meget vanskeligt at komme hertil, naar hun ikke hjalp ham. Men hun gjorde det.

»Tænker De paa atter at rejse bort, eller har De en anden stor Beslutning for,« sagde hun.

Mere end hendes Ord sagde hendes Stemme. Hun havde kjendt Hasting fra deres tidlige Ungdom, da han begyndte at færdes i deres Kreds og altid syntes meget godt om ham. Saa tydeligt som hun saa hans Fejl, havde hun ogsaa set meget i ham, der kæmpede opad, og paa samme ubestemmelige Maade, som Ida havde fornummet hos sig Noget, der stødte tilbage fra ham, selv da hun var forelsket i ham, havde hun følt Noget, der trak hende til ham, selv naar hun ikke kunde lide ham, som da han var kommet hjem fra Rejsen og især, da han bestræbte sig for at vinde Ida.

Hasting behøvede ikke mere end den Opmuntring, der laa i denne Tone.

»De ved, at jeg har været meget forelsket i Ida,« sagde han.

Hun nikkede.

»Og jeg er det maaske endnu.«

»Hvis De har den fjerneste Tanke skjult om at vedblive at søge hendes Kjærlighed, saa tal ikke mere til mig.«

»Saasandt jeg lever, troer jeg oprigtigt at jeg har opgivet 189 det. Det er ikke et Udbrud af Svagelighed og Sygdom, naar jeg siger det. Det er Alvor.«

Forunderlige Svagheder i Sjælen! Det gjorde ham det atter et Øjeblik vanskeligere og pinligere at tale, at han skulde gaa ud fra, at ethvert Spor af Haab om Lykke i denne Kjærlighed maatte være udvisket.

»Det var derom, jeg vilde tale,« sagde han famlende.

Hun havde under deres Ophold i Jylland havt en instinktmæssig Følelse af, at der var et Øjeblik, hvor der hos ham var en maaske ubevidst Mulighed for at blive forelsket i hende; thi slige Muligheder undgaa aldrig en Kvinde. Hun tænkte herpaa. Hun tænkte paa, at det engang havde været hendes Drøm, at blive en barmhjertig Søster. Hun saa, at hvordan det nu end var gaaet til, saa var her en Sjæl, der var i stor Vaande, som var tyet til hende om Hjælp, neppe vidende for hvad, og hun tog en modig Beslutning. Først og fremmest gjaldt det om at skaffe Klarhed.

»Jeg vil begynde med at tale og fortælle,« sagde hun. »Jeg vil fortælle Dem Noget om mit Liv og min Hemmelighed. Jeg er forlovet med Greven og holder Bryllup med ham om et Par Maaneder, men endnu tales der ikke om det. Jeg er lykkelig, meget lykkelig, saa lykkelig, som jeg ikke havde troet at skulle blive det, endskjøndt der var en Gang, da jeg som De var meget forelsket og derfor troede ligesaa stærkt paa Lykke i Livet som De.«

»Derpaa troer jeg ikke mere,« sagde han bestemt.

»Maaske De er for hastig,« svarede hun, »det kommer maaske anderledes baade med Lykke og Kjærlighed, end De troer. Men husk fremfor Alt paa, at kun den kan vinde Lykke i Kjærlighed, som selv kan give den. Nu skal jeg fortælle Dem min Historie.

»Jeg levede som ganske ung Pige efter min Faders Død i en af de større jydsk Byer hos en gammel Tante. Jeg var som sagt meget ung. Jeg havde megen Fantasi og stor Lyst til at lære Verden at kjende, to Ting, der kunne indgaa en farlig Forening.

»Der kom adskillige unge Herrer i min Tantes Hus; hun var en ret formuende Enke efter en højtstaaende Officer, 190 som havde havt sin Kommando der. Af disse Herrer vare de Fleste Officerer i Garnisonen. Jeg antager, at unge Herrer og Damer ligne hinanden i det Punkt, at de meget tidlig begynde at gjøre sig det Spørgsmaal, om Verden dog ikke snart vil lade dem faa Øje paa deres Idealer. Hvergang der kommer en ung Herre frem i Synskredsen, som tildrager sig Opmærksomheden lidt, spørger en ung Pige sig selv: »Skal han ligne ham.«

»Hvergang der kommer en ung Pige frem i Synskredsen, der tildrager sig Opmærksomheden,« sagde Hasting, »spørger en ganske ung Mand: »Er det hende.«

»Saa tage de i eet Tempo, hvad vi tage i to,« sagde hun, »men det skal jeg indrømme, at de to Tempoer ogsaa for os kunne falde hurtig sammen.«

»Den af de unge Mænd, som mest vakte min Opmærksomhed, var naturligvis den unge Officer, som red smukkeste, dandsede bedst, var mest elegant klædt, talte livligst og høfligst, (det sidste har uhyre meget at sige for ganske unge og altsaa ikke blaserede Piger, senere bliver det snarere det Modsatte). Det var i Virkeligheden Garnisonens Løve; han var formuende og havde - De tilgiver mig det - et adeligt Navn.

»Han kom meget hos min Tante, der ikke blot var lidt i Familie med ham, men hvor han havde været i Huset nogle Aar, da han gik i Byens Skole. Han var slaaet ind paa den militære Løbebane, og havde iøvrigt et Gods, der laa nogle Mile fra Byen.

»Med mit neppe syttenaarige Kjendskab til Verden og Idealerne spurgte jeg mig selv: Ligner han ham? - og jeg svarede mig selv »Ja«.

»Han selv spurgte mig et Aars Tid efter: »Er det mig,« og jeg svarede ogsaa »Ja«.

»Jeg var lykkelig. Jeg holdt af min smukke, morsomme Lieutenant. Jeg kom til at holde endnu mere af ham i Løbet af de første Maaneder, vi vare forlovede. Forlovelsen var hemmelig; hvorfor, er det mig egentlig nu noget vanskelig at sige. Min Forlovede var af en meget forsigtig Natur og havde forskjellige smaa Betæneligheder og Skrupler, som jeg nu har forglemt, men hvori Hensyn til en vanskelig og sær 191 gammel Slægtning, der skulde arves, spillede en vigtig Rolle. Nok er det, hemmeligt burde det være, og deri rettede jeg mig meget villigt efter min Tilbeder og min Helt.

»Jeg var virkelig lykkelig i de første Maaneder. Dagene gik frit og let med smaa, men inderlige Anfald af Henrykkelse, og om Morgenen, naar jeg vaagnede op, vidste jeg strax ubevidst, at jeg skulde vaagne op til noget Glædeligt og Lyst.

»Længere end et Par Maaneder varede imidlertid ikke Lykken. Det er ogsaa vist. Husk, at det er en Historie af den rigtige Virkelighed, som jeg fortæller Dem. Hvornaar det kom, at Lykken gik bort, kan jeg ikke sige. Jeg læste fornylig, at Jordklodens uendelig afvejlende Udseende, de høje Bjerge, og de dybe Dale maaske ikke ere blevne til ved voldsomme og storartede Naturbegivenheder, saaledes som man tidligere troede, men ved smaa Aarsagers langsomme men uafsladelige Virksomhed. Saaledes gaar det ogsaa i det

menneskelige Liv. Det bevæger sig ikke gennem stærke Katastrofer, men gennem smaa Virkninger, saa smaa, at de ofte ere absolut umærkelige for lagttageren, ialfald saa umærkelige, at han ikke kan gjøre Regnskab for dem. Saaledes gik det med mig, da min Forelskelses Lykke forstyrredes. Jeg gjentager, jeg kan ikke selv om jeg vilde, gjøre Regnskab for, hvorledes det gik i det Enkelte. Men jeg vil sige Dem en Ting, som maaske kan lette Dem Forstaaelsen af Helheden. Min Forlovede var en Mand, som De kjender lidt til, det var Kammerjunkeren, hos hvem vi mødtes til Festen for Hertugen. Ja, ham og ingen Anden. Men lad mig tilføje: Han var mere elskværdig for et Dusin Aar siden, end han er nu. Han var ikke blot en behagelig, ung Lieutenant, men det Gode ved ham, og som ogsaa er i ham endnu, laa langt højere oppe ved Overfladen. Betydeligere Karakterer, tror jeg, blive elskværdigere med Aarene, men med de smaa er det Modsatte Tilfældet. Husk paa, at han var formuende, men ikke saa meget som nu, og hans Forfængelighed krævede meget af ham. Ikke destomindre betænkte han sig ikke - det ved jeg ialfald ikke Noget om - paa at fri til mig, da han var bleven noget forelsket i mig, skjøndt jeg slet ikke var rig, ikke engang formuende, og som, hvad Rang angik, vel kunde være ham jævnbyrdig, men ikke kunde 192 hæve ham opad. De ryster paa Hovedet. Jeg siger Dem, det var ikke lidt af ham at handle som han gjorde.

»Men Lykken svandt. Det blev mig klart, at det var en daarlig Forelskelse, hvor den sande Agtelse manglede; en daarlig Forelskelse, og der gaves mig Mod til at hæve den i Tide.

»Jeg kom her til Kjøbenhavn, og her begyndte jeg noget efter at leve, som De ved, jeg har gjort.

»Det var ialfald et Forsøg paa at faa Noget at leve for, om min Opgave end var af en anden Art end den, jeg nu vil føres til.

»Jeg begyndte ganske smaat med min Vaskerkones Børn, hvis Moder var syg, og hvis Fader drak. De blev Stammen i min Skole. Tænk Dem, jeg nærede visse ærgjerrige Planer om at reformere vort Almueskolevæsen.« Og i en næsten skjemtende Tone fortsatte hun: »De kan være ganske rolig, de ere beskedent opgivne i Theorien, i Praxis haaber jeg netop nu at kunne gjøre Noget til deres Fremme. Men dengang var jeg Theoretiker. Jeg husker endnu, hvorledes jeg elskede mine Theorier, jeg tilstaaer mig skyldig i henrykte Studier af Pestalozzi o. s. v. ja i Udkast til en Pjece.«

»Men Forelskelsen,« spurgte Hasting, »hvor blev Forelskelsen?«

»Jeg vil svare Dem,« sagde hun. »Jeg tænkte, efterat have slaaet op, ofte med megen Sorg paa min Forlovelse og min Forlovede. Men hvergang jeg tænkte, at Bruddet var sket for at redde Noget af det Højeste i mig, blev det bedre med mig.

»Lad min Forelskelse have været, hvordan den være vil, baade ungdommelig og letsindig, saa tog det Aar at blive helbredet for den. Men Helbredelsen kom. Og siden kom han.«

»Greven?«

»Ja, Greven. Nu har jeg talt til Dem om det Andet. Men om ham, og hvorledes det blev saaledes, at vi fandt hinanden, derom taler jeg ikke til Dem eller til nogen Anden end ham.«

Hun rejste sig; hun var lidt bleg, og hendes Næseboer udvidedes let, da hun fortsatte.

»Men jeg vil sige Dem Noget. Ved De, hvad Noget af 193 det er, jeg troer om et andet Liv? Det er, at der blive alle vore Tanker aabenbare, ikke blot for Dommeren, mon for Alle, og der vil han nok have Synd og Ondt paa sin Samvittighed, men jeg troer ikke, han behøver at frygte for at røbe nogen lav, nogen smudsig, nogen giftig Tanke. Troer De, der er Mange, hvorom det kan siges?«

»Og saa er det en god og modig Mand, en Mand af dem, som det vilde være godt at holde i Haanden, naar man skulde dø og var bange derfor.«

Hun taug og blev ved at gaa frem og tilbage.

Hendes Ord: »En daarlig Forelskelse«, klang bestandig i hans Øren.

Hun satte sig atter ned. »Nu har jeg fortalt,« sagde hun, »nu De!«

Saa fortalte han sin Historie. Helt, fuldstændigt fra sin Side, kun dækkende Smaating fra Ida, der kom til at spille en hel passiv Rolle.

Han var forunderlig lettet, da han havde talt. Han havde ventet megen Befrielse, men dog ikke saameget, som han først nu følte, at en menneskelig Sjæl kan vinde ved en ren og fuld Fortrolighed til en anden.

Da han havde udtalt, havde de begge en Følelse af, at der ikke var noget mere at sige iaften.

Hun tog Initiativet: »Klokken er mange,« sagde hun. »Rejser De strax tilbage, saa kom op og se til mig endnu engang.«

Han gik. Paa Vejen til sit Hotel gik han længe om i Gaderne, som han havde gjort den varme Sommernat, da han havde kjørt med Ida. Men nu var der ingen Banken og Begjær og vild Lykke i Blodet; men Stilhed, om han end følte, at han ikke havde indoptaget den ganske.

Paa sin Omvanken kom han hen i Nærheden af det Hospital, hvor han havde lært som ung Student. Mørke og lidet tiltalende laa Bygningerne i den raakolde Foraarsnat; men hos ham vakte Synet af dem venlige Minder.

De vare brogede og vilkaarlige, som alle Minder, naar man lader dem strømme ind, som de selv ville, og Erindring om Hjemkomst fra Baller i ungdommelig Henrykkelse over en eller anden blaa- eller hvidkjolet Skjønhed blandede sig paa en 194 bizar Maade med Minder om Timer i Studierne, hvor han følte sand Begejstring over og Glæde ved sin Gjerning. Erindringer om lystige Kammeratgilder, hvor selv de for mange Aar siden sagte Morsomheder spirede frem igjen, vare sammenslyngede med Erindringer om smaa Triumfer som lovende Læge paa Sygestuerne. Han gik længe frem og tilbage foran Gitteret. Dengang var det bedre med ham end i de hede, fortærende Tider, som kom senere.

Endelig gik han hjem. Men sove kunde han ikke. Saa gik hans Tanker over til »Fairhills«, og det Liv, han der havde ført i den sidste Vinter, og saa tilbage til de gamle Studiedage.

Endelig faldt han i Søvn, og den første Tanke, der slog ham, da han vaagnede op, var klar og rensat fra alle Tvivl den: »Ja, jeg vil være Læge igjen.«

Han stod op, glad, tilfreds, med den Følelse af Sikkerhed paa sig selv og paa Verden, som han havde følt, da han med den vundne Formue gik ombord paa »Bombay« for at vende hjem.

Vejret var smukt og klart. Han gik en Tur paa sit Yndlingssted »Langelinie«, seende paa sit Uhr, naar den Time kom, da han med nogenlunde Hensyn til Formen kunde gaa hen til Frøken Rønnov.

Endelig drejede han om og gik derhen, skjøndt det var tidlig paa Formiddagen. Han havde imidlertid rent glemt Skolen. Hun var ved at læse, og han maatte, til Frikvarteret kom, vente i hendes Dagligstue.

Formiddagssolen skinnede ind i denne og legede paa de mange fantastiske Gjenstande, hvormed den var smykket, blinkede i Stjernen, der bar Palmegrenen og spillede paa Vaserne og Daaserne paa Kaminpladen.

Men Solstraalerne var det eneste Urolige i Værelset, ellers var Alting stille og fredeligt, selv de urolige Solstraaler, der kom ind mellem de mange Blomster i Vinduerne, vedblev i deres spillende Legen at tale om Fred.

Inde fra Skolestuen hørte han Summen af Stemmer. Barndomserindringer dukkede op i ham fra en Menneskealders Glemsel. Han saa i stille Formiddagstimer sig selv sidde som lille Dreng og læse med Lærerinden i Moderens 195 Dagligstue; han huskede det Voxdugstæppe, der laa paa Gulvet, og hvorledes Solstraalerne fra Vinduet vare faldne over det, medens der var talt til ham om den stærke Samson, som han tænkte sig begravet i det lange Bed paa Kirkegaarden, den fromme David og alle dem, der havde faaet Fred fraoven.

Medens han sad i disse Erindringer kom Frøken Rønnov ind.

»Jeg har sovet paa vor Samtale,« sagde han, »og nu har jeg taget min Beslutning.« Og han fortalte om »Fairhills«, og hvad der var at gjøre og, at han vilde nedsætte sig der som Læge.

»Saa ønsker jeg Dem til Lykke,« sagde hun.

»Det bliver et stille Liv,« sagde han.

»Men, at det stille Vand har den dybe Grund, gjælder i mange Forhold.«

»Jeg vil se Dem gaa ombord,« sagde hun, da de skiltes.

Han tog Afsked med Bernhard, men paa dennes Kontor. Det var en kort og fra Bernhards Side meget trykket Sammenkomst. Han kunde ikke ret beherske en vis oplivet Stemning, da Hasting fortalte, at han vilde bosætte sig i Jylland, og at der maaske gik Aar, inden de atter saa hinanden. Hermed skiltes de.

Frøken Rønnov holdt Ord og kom, da han stod i Begreb med at gaa ombord i det jyske Dampskib.

Talen faldt paa hans Hjemkomst og erindrende den Hyldest, hvormed han da jævnligen modtoges, sagde

hun: »Nu drader De atter ud, Jason, vil De denne Gang vinde det gyldne Skind?«

»Jeg haaber det sikkerlig,« sagde han, »thi jeg synes, at Guderne ere med mig ombord.«

Skibet sejlede nordpaa. I en kold, men klar Foraarsdags Solskin blinkede Bølgerne lyst og fornøjeligt, og i den friske Vind gik de med en Bevægelse, der, skjøndt Farvandet var indelukket og afgrændset, viste, at de vare af den samme Slægt som dem ude i det store Hav.

196

Hasting fornøjede sig ved at se derpaa, ogsaa i hans Indre var det frisk og klart. Han tænkte med Glæde paa sin Beslutning, paa den nye Virkekreds, i hvilken han skulde udhvile sit jagede og omtumlede Sind. Han tænkte paa det ejendommelige Landskab derovre omkring hans Fremtids Hjem med dets store og alvorlige Linier, der pegede ud over den virkelige Begrændsning. Han tænkte ogsaa paa de to Beboerinder, som Huset havde, og glædede sig til at blive budt velkommen og fortælle dem om sin nye Bestemmelse.

Men da Skibet var langt borte, og han for sidste Gang havde vendt sig om for at se paa de smaa Spidser nede i Syd, som vare Kjøbenhavns Taarne, da blinkede pludselig atter med hemmelig Fryd, men dog med tungsindig Længsel frem i hans Sjæl Erindringen om, at Ida havde rødmet, da hun saa ham igjen.

Og atter vil den blinke frem i kommende Tider, hvordan de end blive, i de urolige og pinefulde som i dem, der ville blive omskyggede af Fred og Hengivelse, atter vil den blinke med hemmelig Fryd og begjærende Længsel. Thi Ingen give Guderne Alt.